

Godina XX
Петак, 1. travnja/aprila 2016. godine

Број/Број

23

Година XX
Петак, 1. априла 2016. године

ISSN 1512-7494 - hrvatski jezik
ISSN 1512-7508 - srpski jezik
ISSN 1512-7486 - bosanski jezik

**PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE**

392

Temeljem članka 24. Zakona o reviziji institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 12/06), Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 26. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 17. ožujka 2016. godine, i na 16. sjednici Doma naroda, održanoj 22. ožujka 2016. godine, donijela je

**ODLUKU
O IMENOVANJU ZAMJENIKA GLAVNOG REVIZORA
UREDA ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BOSNE I
HERCEGOVINE**

I.

Jasmin Pilica imenuje se zamjenikom glavnog revizora Ureda za reviziju institucija Bosne i Hercegovine, iz bošnjačkog naroda.

II.

Ova Odluka stupa na snagu danom objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01,02-34-2-551/16
22. ožujka 2016. godine

Sarajevo
Predsjedateljica
Zastupničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
Borjana Krišto, v. r.

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Mr. Ognjen Tadić, v. r.

На основу члана 24. Закона о ревизији институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 12/06), Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 26. сједници Представничког дома, одржаној 17. марта 2016. године, и на 16. сједници Дома народа, одржаној 22. марта 2016. године, донијела је

**ОДЛУКУ
О ИМЕНОВАЊУ ЗАМЈЕНИКА ГЕНЕРАЛНОГ
РЕВИЗОРА КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА РЕВИЗИЈУ
ИНСТИТУЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

I

Јасмин Пилица именује се за замјеника генералног ревизора Канцеларије за ревизију институција Босне и Херцеговине, из бошњачког народа.

II

Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01,02-34-2-551/16
22. марта 2016. године

Сарајево
Председавајућа
Представничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ
Борјана Кришто, с. р.

Председавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине
БиХ
Мр Огњен Тадић, с. р.

Na osnovu člana 24. Zakona o reviziji institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 12/06), Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 26. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 17. marta 2016. godine, i na 16. sjednici Doma naroda, održanoj 22. marta 2016. godine, donijela je

**ODLUKU
O IMENOVANJU ZAMJENIKA GENERALNOG
REVIZORA UREDA ZA REVIZIJU INSTITUCIJA
BOSNE I HERCEGOVINE**

I.

Jasmin Pilica imenuje se za zamjenika generalnog revizora Ureda za reviziju institucija Bosne i Hercegovine iz bošnjačkog naroda.

II.

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01,02-34-2-551/16

22. marta 2016. godine

Sarajevo

Predsjedavajuća

Predstavničkog doma

Parlamentarne skupštine BiH

Borjana Krišto, s. r.

Predsjedavajući

Doma naroda

Parlamentarne skupštine BiH

Mr. Ognjen Tadić, s. r.

**REGULATORNI ODBOR ŽELJEZNICA
BOSNE I HERCEGOVINE**

393

Na temelju članka 8. točka A. stavak 1. i 2. Zakona o željeznicama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 52/05), Regulatorni odbor željeznica BiH donosi

PRAVILNIK

**O STRUČNOJ OSPOSOBLJENOSTI RADNIKA
IZVRŠNE SLUŽBE I RADNIKA KOJI ORGANIZIRAJU,
NADZIRU I KONTROLIRAJU RAD
U ŽELJEZNIČKOM SUSTAVU BiH**

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Svrha Pravilnika)

Ovim Pravilnikom se propisuje sljedeće:

1. Potrebni uvjeti za osposobljavanje kandidata za radna mjesta radnika izvršne službe i radnika koji organiziraju, nadziru i kontroliraju rad u željezničkom sustavu BiH;
2. Potrebni uvjeti za obrazovanje koji moraju imati kandidata za stručno osposobljavanje;
3. Zanimanja na kojima radnici neposredno sudjeluju u vršenju željezničkog prometa;
4. Stručni ispit i pripravnički staž;
5. Program stručnog osposobljavanja kandidata za radna mjesta gdje radnici neposredno sudjeluju u vršenju željezničkog prometa;
6. Uvjete i način provjere teorijske osposobljenosti;
7. Uvjete i način praktičnog osposobljavanja i provjere praktične osposobljenosti;
8. Uvjete i način stručnog usavršavanja;
9. Uvjete i način provjere stručne osposobljenosti;
10. Osposobljavanje kandidata za radna mjesta koja organizuju, nadziru i kontrolišu rad u ŽS BiH;
11. Provjera teorijske i praktične osposobljenosti kandidata za radna mjesta organizovanje, nadzor, kontrola rada u ŽS BiH.

Članak 2.

(Područje primjene)

- (1) Ovaj Pravilnik odnosi se na cjelokupan željeznički sustav u BiH (u daljnjem tekstu: ŽS BiH) i u obvezi su da ga primjenjuju:
 1. Upravljači infrastrukture;
 2. Željeznički operateri;
 3. Fizička ili pravna osoba koja upošljava radnike na radnim mjestima izvršne službe na željeznici;
 4. Vlasnici privatne željezničke mreže povezane sa javnom željezničkom mrežom.

Članak 3.

(Ko je u obvezi da ima položen stručni ispit)

- (1) Odredbe ovoga Pravilnika primjenjuju se:
 1. na radnike koji neposredno sudjeluju u vršenju željezničkog prometa - radnici izvršne službe,
 2. radnike koji rade na izradi i tumačenju prometno-tehničkih propisa;
 3. radnike koji rade na osposobljavanju stručnih kadrova koji neposredno sudjeluju u vršenju željezničkog prometa u željezničkom sustavu BiH;
 4. radnike koji rade na organizaciji, nadzoru i kontroli rada u ŽS BiH.
- (2) **Radnikom koji neposredno sudjeluje u vršenju željezničkog prometa** smatra se radnik koji obavlja poslove osiguranja nesmetanog i sigurnog kretanja vlakova i željezničkih vozila predviđenih u Članku 4. stavak 1. Pravilnika o utvrđivanju poslova na kojima radnici neposredno sudjeluju u vršenju željezničkog prometa, odnosno u zanimanjima iz članka 8. ovoga Pravilnika.
- (3) **Radnikom koji radi na izradi i tumačenju prometno-tehničkih propisa** smatra se radnik koji radi neposredno na izradi, tumačenju, praćenju, sprovedbi i izvršenju poslova po propisima na temelju kojih se organizira tehnologija prijevaka i od kojih ovisi urednost i sigurnost željezničkog prometa u čijem izvršenju neposredno sudjeluju radnici iz stavka 2. Članaka 3. ovoga Pravilnika.
- (4) **Radnikom koji radi na osposobljavanju kadrova** smatra se radnik koji radi na izradi propisa iz oblasti obrazovanja kadrova i stjecanja stručne spreme, primjeni tih propisa, njihovom tumačenju i praćenju, nastavi u željezničkim, vaspitno-obrazovnim ustanovama na predmetima koji se odnose na sigurnost i urednost željezničkog prometa i osiguranje jedinstvenog prijevaka putnika i stvari u ŽS BiH, poslovima ispitnih povjerenstava i na redovitom poučavanju i periodičnom ispitivanju radnika iz članka 4. Pravilnika o utvrđivanju poslova na kojima radnici neposredno sudjeluju u vršenju željezničkog prometa.
- (5) **Radnikom koji radi na organizaciji, nadzoru i kontroli** rada u ŽS BiH smatra se radnik koji radi na organizaciji poslova koji proistječu iz propisa čija primjena utječe na sigurnost i urednost željezničkog prometa, vršenju nadzora nad primjenom propisa, posredno ili neposredno, osobno posebnom organizacijom nadzora, uvidom ili provjeravanjem primjene propisa, i na poduzimanju mjera za otklanjanje nepravilnosti u radu.

Članak 4.

(Značenje izraza)

- (1) Izrazi uporabljeni u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:
 1. **"Poslodavac"** u ovom Pravilniku označava bilo koju fizičku ili pravnu osobu koja zapošljava radnike na radnim mjestima izvršne službe na željeznici;
 2. **"Rad pod nadzorom"**, znači da radnik, koji ima potvrdu o završenom teorijskom osposobljavanju i

- važeću potvrdu da ispunjava propisane zdravstvene i zaštite na radu uvjete, obavlja rad na radnom mjestu izvršne službe na željeznici, pod nadzorom radnika koji ima sve propisane uvjete za samostalan rad;
3. **"Samostalan rad"**, znači da radnik, koji ima sve propisane stručne, zdravstvene i uvjete zaštite na radu da može samostalno da radi na odgovarajućem radnom mjestu;
 4. **"Interni propisi"** znače: priručnik, uputu, odredbu, obavijest, naredbu, brzojav i fonogram koji je izdao upravljač infrastrukture, željeznički prijevoznik ili vlasnik privatne željezničke mreže povezane sa javnom željezničkom mrežom;
 5. **"Praktično osposobljavanje"** se sastoji od teoretskog učenja o specifičnosti konkretnog radnog mjesta i praktičnog rada pod nadzorom;
 6. **"Stručna osoba za obuku"** označava fizičku osobu sa odgovarajućom kvalifikacijom za osposobljavanje, poučavanje i provjeru stručne osposobljenosti radnika za radna mjesta izvršne službe i radnika koji organiziraju rad izvršne službe na željeznici;
 7. **"Mentor"** je stručna osoba zadužena da organizira i prati uspješnost stručnog usavršavanje kandidata, koordinira rad instruktora;
 8. **"Instruktor"** je stručna osoba zadužena od strane mentora da obuča kandidata za rad na radnom mjestu, na kojem obučava;
 9. **"Željeznički sustav (ŽS)"** označava ukupnost podsustava u strukturnim i operativnim oblastima, kao i upravljanje i operativno funkcioniranje sustava kao cjeline;
 10. **"Podsustav"** su rezultat podjele željezničkog sustava, ti podsustavi, za koje je potrebno utvrditi temeljne zahtjeve, mogu biti strukturalni ili funkcionalni;
 11. **"Regulatorni odbor željeznica BiH (ROŽ BiH)"** je upravna organizacija pri Ministarstvu komunikacija i prometa BiH, čija je organizacija, financiranje i ovlaštenja definirana u Zakonu o željeznicama BiH;
 12. **"Željeznička kompanija"** podrazumijeva vertikalno integrirane željezničke kompanije koje obavljaju poslove upravljača infrastrukture i poslove operatera ali sa razdvojenim troškovima poslovanja;
 13. **"Upravljač infrastrukture (UI)"** je svako javno poduzeće ili kompanija koja je odgovorna za uspostavu i održavanje javne željezničke infrastrukture ili privatne željezničke infrastrukture povezane s javnom željezničkom infrastrukturom;
 14. **"Željeznički operater (ŽO)"** je svako javno poduzeće ili kompanija koja pruža usluge prijevlaka tereta odnosno putnika željeznicom, pod uvjetom da ta kompanija osigurava i vuču vlakova. Ovim pojmom obuhvaćene su i kompanije koje pružaju samo usluge vuče vlakova.
 15. **"Tehničko - kolska djelatnost (TKD)"** je jedna od djelatnosti u ŽS BiH čiji su poslovi i radni zadaci određeni tehničkom podjelom rada u okviru jedinstvenog procesa prevoza željeznicom. Poslovi i radni zadaci TKD proističu i određeni su tehničkim faktorom kola, kao jednim od osnovnih kapaciteta željeznice;
 16. **"Tijelo nadležno za održavanje" (ECM)** označava subjekt nadležan za održavanje vozila koje je kao takvo upisano u Registar vozila.
 17. **"Evropski sustav za prenos i prikupljanje bodova - ECTS ("European Credit Transfer System (ECTS)"**,

označava opterećenje studenta tokom ispunjavanja studentskih obaveza na visokoškolskoj ustanovi.

- (2) Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom Pravilniku su definisani u Zakonu o željeznicama Bosne i Hercegovine, Instrukciji za sigurnost i interoperabilnost željezničkog sustava u Bosni i Hercegovini.

II. POTREBITI UVJETI ZA OBRAZOVANJE KANDIDATA ZA STRUČNO OSPOSABLJAVANJE

Članak 5.

(Stručno osposobljavanje)

- (1) Stručno osposobljavanje je sustavno stjecanje znanja i vještina, kojima moraju da ovladaju kandidati za obavljanje poslova na radnim mjestima izvršne službe i radnika koji organiziraju i kontroliraju rad radnika izvršne službe u ŽS BiH u normalnim, otežanim i vanrednim okolnostima. Takva osposobljenost osigurava stručno znanje i sposobnost primjene tog znanja u praksi.
- (2) Stručno osposobljavanje se sastoji od teoretskog i praktičnog osposobljavanja, i dokazuje se uvjerenjem o položenom stručnom ispitu.

Članak 6.

(Nositelji programa osposobljavanja)

- (1) Stručna osoba za obuku sprovodi program osposobljavanja i provjere osposobljenosti osiguravajući pravedan i nediskriminatorski pristup osposobljavanju radnika na radnim mjestima izvršne službe i radnika koji organiziraju i kontroliraju rad radnika izvršne službe u ŽS BiH kod svih poslodavaca.
- (2) Poslodavac (stručna osoba za obuku za sprovedbu programa osposobljavanja), na temelju programa stručnog osposobljavanja, kao što je definirano u petom poglavlju ovoga Pravilnika, za svako radno mjesto radnika izvršne službe i radnika koji organiziraju i kontroliraju rad radnika u ŽS BiH izrađuje nastavni plan i program, na koji suglasnost daje nadležno Ministarstvo, i kao takvo dostavlja se ROŽ BiH.

Članak 7.

(Uvjeti koje mora ispunjavati poslodavac za obavljanja djelatnosti osposobljavanja)

- (1) Poslodavac (stručna osoba za obuku) koji sprovodi program osposobljavanja, mora za izvođenje stručnog osposobljavanja ispunjavati stručne, materijalne i organizacione uvjete.
- (2) Stručni uvjeti:
 1. Stručna osoba za obuku iz stručno-tehničkih predmeta mora imati najmanje obrazovanje inženjer/diplomirani inženjer (ili završen ciklus visokog obrazovanja sa minimum 180/240 ECTS bodova) odgovarajućeg usmjerenja, pedagoško-andragoško obrazovanje, najmanje pet godina iskustva na radnim mjestima službi koje organiziraju rad izvršne službe, mora imati odgovarajuće rješenje, mora se pridržavati nastavnog plana i programa koji se odnosi na radno mjestu za koje se kandidat osposobljava;
 2. Predavač praktične obuke i vještina mora imati najmanje obrazovanje inženjer/diplomirani inženjer (ili završen ciklus visokog obrazovanja sa minimum 180/240 ECTS bodova) odgovarajućeg usmjerenja, pedagoško-andragoško obrazovanje, najmanje pet godina iskustva na radnim mjestima izvršne službe, mora da posjeduje odgovarajuće rješenje za obavljanje praktične obuke i mora se pridržavati nastavnog plana i programa koji se odnosi na radno mjestu za koje se kandidat osposobljava;

3. Odgovarajuće rješenje za obavljanje programa osposobljavanja, poučavanja i provjere stručne osposobljenosti radnika za radna mjesta izvršne službe:
- radnike prometne službe,
 - radnike građevinske službe,
 - radnike elektrotehničke službe za signalno sigurnosne uređaje,
 - radnike elektrotehničke službe za telekomunikacijske uređaje,
 - radnike elektrotehničke službe za stabilna postrojenja električne vuče, i
 - radnike vuče vlakova,
 - radnike tehničke- kolske službe.
- (3) Minimalni materijalni uvjeti su:
- Aдекватan prostor za obavljanje stručnog osposobljavanja sa garantiranim minimalnim uvjetima za rad (1,5 m² radnog prostora po kandidatu, odgovarajuća oprema i tehnička oprema za prikazivanje sadržaja programa stručnog osposobljavanja;
 - Pristup odgovarajućim sredstvima (željeznička vozila, signalno-sigurnosni i telekomunikacijski uređaji, stabilna postrojenja električne vuče, ...), gdje je u teorijskom dijelu osposobljavanja predviđena praktična nastava;
 - Stručna osoba za obuku mora kandidatima da omogućiti kupovinu, ili korištenje stručne literature i važećih ažuriranih propisa u elektroničkoj ili pisanoj formi.
- (4) Organizacioni uvjeti su:
- Stalno praćenje aktivnosti vezanih za osposobljavanje, ocjenjivanje sposobnosti i certificiranje o obavljenom teoretskom ispitu, unutar standarda kvalitete;
 - Realiziranje procedura za stjecanje i provjeru stručnog znanja i sposobnosti kao i za izdavanje uvjerenja o završenom stručnom ispitu;
 - Čuvanje dokumentacije o rezultatima neovisnog ocjenjivanja i dokumentaciju o nedostacima koji su utvrđeni pri neovisnom ocjenjivanju.

III. ZANIMANJA NA KOJIMA RADNICI U ŽS BiH NEPOSREDNO SUDJELUJU U VRŠENJU ŽELJEZNIČKOG PROMETA

Članak 8.

(Zanimanja na kojima radnici u ŽS BiH neposredno sudjeluju u vršenju željezničkog prometa)

- (1) Zanimanja na kojima radnici u ŽS BiH neposredno sudjeluju u vršenju željezničkog prometa su:
- U prometno-transportnoj djeleatnosti:
 - željeznički prometni radnik - manevrista i vozni manevrista,
 - željeznički prometni radnik - vođa manevre
 - željeznički prometni radnik - skretničar
 - željeznički prometni radnik - nadzorni skretničar, odjavničar
 - kondukter,
 - vlakovođa,
 - prometno-transportni tehničar; ovlašteni prometni radnik, otppravnik vlakova,
 - vozni, prometni i glavni dispačer.
 - U djelatnost vuče i vučenih sredstava:
 - pomoćnika strojovođe,
 - strojovođa na manevri,
 - tehničara vuče** - strojovođa

- **tehničara tehničke kolske djelatnosti** - pregledač kola.

- c) U djelatnost za održavanje i građenje pruga:
- čuvar pruge,
 - Vozač motornih pružnih vozila,
 - tehničara na održavanju pruge, objekata i opreme pruge.
- d) U elektrotehničkoj djelatnosti:
- tehničar na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja,
 - tehničar na održavanju telekomunikacijskih uređaja,
 - tehničar na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče,
 - dispečera stabilnih postrojenja električne vuče.
- (2) Osim zanimanja navedenih u članku 4. Pravilnika na kojima radnici neposredno sudjeluju u vršenju željezničkog prometa, u pojedinim zanimanjima. U ŽS BiH obavljaju se i poslovi koji mogu imati posredan utjecaj na sigurnost urednost željezničkog prometa u određenom stupnju. Vlasnik, odnosno, poslodavac će odrediti koji su to poslovi i u kojim zanimanjima se obavljaju, kao i jedinstvene osnove za stjecanje stupnja stručne sprema za obavljanje tih poslova.
- (3) Radnici iz članka 3. ovoga Pravilnika mogu samostalno obavljati poslove u zanimanjima navedenim u članku 8. ovoga Pravilnika i na poslovima navedenim u članku 4. Pravilnika o utvrđivanju poslova na kojima radnici neposredno sudjeluju u vršenju željezničkog prometa samo ako su savladali program stručnog osposobljavanja za određeno zanimanje i položili stručni ispit sukladno odredbama ovoga Pravilnika.

Članak 9.

(Minimalni uvjeti za uključivanje u stručno osposobljavanje, potrebno obrazovanje kandidata)

Minimalni zahtjevi za uključivanje u osposobljavanje za radno mjesto izvršne službe u ŽS BiH:

	Naziv radnog mjesta	Minimalni uvjeti za pristup osposobljavanju, potrebno obrazovanje kandidata
1.	ŽELJEZNIČKI PROMETNI RADNIK, (zajednički naziv za sve radnika koji rade na poslovima: MANEVRISTE, VLAČNOG MANEVRISTE, SKRETNIČARA, ODJAVNIČARA, VOĐE MANEVRE, NADZORNOG SKRETNIČARA)	- uspješno završeno osnovno školsko obrazovanje ili uspješno završeno niže stručno obrazovanje
2.	VLAKOVOĐA (zajednički naziv za: VLAKOVOĐU I VLAČNOG VLAKOVOĐU)	- uspješno završeno srednje stručno obrazovanje željezničkog smjera
3.	POMOĆNIK STROJOVOĐE	- uspješno završeno srednje stručno obrazovanje željezničkog smjera
4.	STROJOVOĐA NA MANEVRI	- uspješno završeno srednje stručno obrazovanje željezničkog smjera
5.	TEHNIČAR VUČE STROJOVOĐA	- uspješno završeno srednje stručno obrazovanje željezničkog smjera
6.	TEHNIČAR TEHNIČKE KOLSKE DJELATNOSTI-PREGLEDAČ KOLA	- uspješno završeno srednje stručno obrazovanje željezničkog smjera
7.	VOZAČ PRUŽNIH VOZILA	- uspješno završeno srednje tehničko ili srednje stručno obrazovanje željezničkog smjera
8.	PROMETNO- TRANSPORTNI TEHNIČAR- OTPRAVNIK VLAKOVA	- uspješno završeno srednje stručno obrazovanje željezničkog smjera
9.	DISPEČER (zajednički naziv za: VLAČNOG DISPEČERA, PROMETNOG DISPEČERA I GLAVNOG DISPEČERA)	- uspješno završeno srednje ili više stručno obrazovanje željezničkog smjera
10.	ČUVAR (zajednički naziv za:	- uspješno završeno osnovno školsko

	ČUVARA PRUGE, ČUVARA CESTOVNOG PRIJELAZA I ČUVARA OBJEKTA)	obrazovanje
11.	TEHNIČAR NA ODRŽAVANJU PRUGE, OBJEKATA I OPREME PRUGE	- uspješno završeno srednje stručno obrazovanje građevinskog smjera
12.	TEHNIČAR NA ODRŽAVANJU SIGNALNO-SIGURNOSNIH UREĐAJA	- uspješno završeno srednje stručno obrazovanje elektrotehničkog smjera
13.	TEHNIČAR NA ODRŽAVANJU TELEKOMUNIKACIJSKIH UREĐAJA	- uspješno završeno srednje stručno obrazovanje elektrotehničkog smjera
14.	TEHNIČAR NA ODRŽAVANJU STABILNIH POSTROJENJA ELEKTRIČNE VUČE	- uspješno završeno srednje stručno obrazovanje elektrotehničkog smjera
15.	DISPEČER STABILNIH POSTROJENJA ELEKTRIČNE VUČE	- uspješno završeno srednje stručno obrazovanje elektrotehničkog smjera
16.	KONDUKTER	- uspješno završeno srednje stručno obrazovanje željezničkog smjera

Članak 10.

(Neophodni uvjeti iz propisa o osobnoj sigurnosti i zaštiti na radu koji prijetihode stručnom osposobljavanju)

Svi radnici bez obzira na stupanj stručnosti, a koji se stručno osposobljavaju, prije stručnog osposobljavanja moraju da budu teoretski i praktično obučeni, kao i da polaže teoretsku i praktičnu obuku iz odredaba:

1. Pravilnika o unutarnjem redu u željezničkom prometu;
2. Pravilnika o zaštiti na radu i načinu korištenja zaštitne odjeće i obuće;
3. Pravilnika o postupcima pri ozbiljnim nesrećama, nesrećama i incidentima;
4. Upute o pružanju prve pomoći;
5. Upute o zaštiti od požara;
6. Upute o radu na elektrificiranim prugama; i
7. Upute o prijevozu opasnih tvari.

O položenom ispitu izdaje se potvrda. Potvrdu izdaje Poslodavac.

IV. STRUČNI ISPIT I PRIPRAVNIČKI STAŽ

A) STRUČNI ISPIT

Članak 11.

(Stručni ispit)

- (1) Za obavljanje poslova, odnosno, zadataka na kojima se neposredno sudjeluje u vršenju željezničkog prometa sukladno Pravilniku o utvrđivanju poslova na kojima radnici neposredno sudjeluju u vršenju željezničkog prometa (Pravilnik 645) radnik mora imati položen stručni ispit sukladno odredbama ovoga Pravilnika.

Stručni ispit za pojedino zanimanje mogu polagati kandidati koji ispunjavaju uvjete predviđene ovim Pravilnikom, za odnosno zanimanje.

Stručni ispit polaže se za stečeno zanimanje, odnosno, za obavljanje određenih poslova i zadataka unutar stečenog zanimanja, sukladno odredbama ovoga Pravilnika.

Kod polaganja stručnog ispita za drugo zanimanje, utvrđeno ovim Pravilnikom, u istom ili višem stupnju stručne spremlje, priznaju se već položeni programi prijetihodnih ispita. U ovom slučaju radnik polaže samo razliku ispita između programa po kome je polagan stručni ispit za prijetihodno zanimanje i programa za zanimanje za koje se polaže stručni ispit.

- (2) Stručni ispit sastoji se iz teoretskog i praktičnog dijela i njime se utvrđuje znanje kandidata za samostalno vršenje poslova i zadataka određenog zanimanja. Pristupanju polaganja prijetihodi polaganje poznavanja propisa iz čl. 10. ovoga Pravilnika.

Prvo se vrši teoretsko osposobljavanje kandidata, zatim provjera teorijske osposobljenosti a zatim se pristupa praktičnom osposobljavanju kandidata, pa provjera praktične osposobljenosti kandidata. Po položenom praktičnog dijelu smatra se da je kandidat polažio stručni ispit.

Izuzetno, od gornjeg stavka, za obavljanje poslova i radnih zadataka rukovaoca manevre, nadzornog skretničara i odjavničara polaže se samo praktični deo stručnog ispita.

Na teoretskom dijelu stručnog ispita kandidat treba da pokaže teoretsko znanje za vršenje poslova i zadataka odnosno zanimanja, a na praktičnom dijelu ispita sposobnost da teoretsko znanje primijeni u praksi, u cilju samostalnog obavljanja poslova i radnih zadataka.

- (3) Stručni ispit se polaže pred ispitnim povjerenstvom, koju formira poslodavac.

Ispitno povjerenstvo se sastoji od predsjednika, najmanje dva člana i tajnika.

Predsjednik, ispitivači i članovi povjerenstva moraju imati najmanje stručnu spremu za koju kandidat polaže stručni ispit.

Tajnik se stara o osiguravanju uvjeta za rad i ispravnost rada povjerenstva, o vođenju zapisnika i drugih potrebitih obrazaca. Izuzetno, dužnost tajnika može obavljati i jedan od članova povjerenstva.

Članovi ispitnog povjerenstva mogu istodobno biti i ispitivači.

- (4) Radi polaganja stručnog ispita kandidat je obavezan da blagodobno podnese prijavu za polaganje stručnog ispita, a najkasnije 15 dana prije istka rada pod nadzorom.

Prijavu za polaganje stručnog ispita kandidat podnosi poslodavcu.

Uz prijavu za polaganje stručnog ispita prilažu se i potrebiti dokazi o ispunjenju uvjeta.

Na temelju dokaza o ispunjavanju propisanih uvjeta za polaganje stručnog ispita poslodavac odobrava polaganje stručnog ispita i donosi rešenje, kojim istodobno određuje i ispitno povjerenstvo.

Radnik koji je podnio prijavu za polaganje stručnog ispita, ako ispunjava propisane uvjete, mora biti pozvan na ispit najkasnije u roku od 30 dana od dana podnošenja prijave.

O datumu polaganja stručnog ispita radnik mora biti pismeno obaviješten najmanje osam dana prije održavanja stručnog ispita.

- (5) Stručni ispiti su javni. Ispitno povjerenstvo ocjenjuje cjelokupan uspjeh kandidata. Povjerenstvo donosi zaključke većinom glasova. Uspjeh kandidata se ocjenjuje sa: "položio" ili "nije položio".

- (6) Kandidat koji nije položio stručni ispit ima pravo ponovnog polaganja stručnog ispita u roku od najmanje jednog, a najviše dva mjeseca od dana polaganja stručnog ispita.

Polaganje stručnog ispita može se ponoviti najviše dva puta.

- (7) Ukoliko se kandidat ne prijavi za ponovno polaganje stručnog ispita u roku predviđenom u stavku 6. ovoga članka poslodavac može ovakvog kandidata samoinicijativno uputiti na polaganje stručnog ispita. Ako kandidat odbije da polaže stručni ispit, smatrat će se kao da ga nije položio.

- (8) Po uspješno položenom teoretskom dijelu stručnog ispita i rada pod nadzorom kandidat polaže praktični dio stručnog ispita.

- (9) Ako kandidat u roku od šest mjeseci od polaganja teoretskog dijela stručnog ispita ne položi praktični dio stručnog ispita, mora ponovo polagati teoretski dio stručnog ispita.

- (10) Kandidat koji pri trećem polaganju stručnog ispita prvi put polaže praktični dio i ne položi ga, polaganje ovog dijela može ponoviti još dva puta, u roku predviđenom u stavku 6. ovoga članka.

Za svako ponovno polaganje stručnog ispita (teoretskog ili praktičnog) kandidat je dužan da podnese prijavu za polaganje stručnog ispita, uz koju se prilaže izvješće o prijetodnom polaganju stručnog ispita.

Kandidat koji ni pri trećem polaganju ne položi stručni ispit gubi pravo na daljnje polaganje stručnog ispita za odnosno zanimanje.

- (11) **Kandidatu koji je položio stručni ispit izdaje se uvjerenje.** Uvjerjenje o položenom stručnom ispitu izdaje poslodavac, a potpisuje ga predsjednik ispitnog povjerenstva. Uvjerjenje o položenom stručnom ispitu kandidatu daje pravo na samostalno obavljanje poslova i radnih zadataka za koje je položio stručni ispit.

Ako je praktičan dio stručnog ispita obavljen pred drugim ispitnim povjerenstvom, uvjerenje o položenom stručnom ispitu može potpisati i predsjednik ovog Povjerenstva.

Uvjerjenje o položenom stručnom ispitu treba da sadrži: naziv poslodavca koji je izdao Uvjerjenje, broj Uvjerenja, podaci o kandidatu koji je polagao stručni ispit, radno mjesto za koje je kandidat položio stručni ispit, broj, datum izdavanja Uvjerenja, pečat i potpis odgovorne osobe kod poslodavca i potpis predsjednika Povjerenstva.

O izdatim Uvjerenjima o položenim stručnim ispitima vodi se evidencija.

Ako je Uvjerjenje uništeno ili izgubljeno, poslodavac izdaje duplikat, na kome je naznačeno da je to duplikat.

- (12) O izvođenju stručnog ispita vodi se zapisnik. Zapisnik sadrži podatke o vrsti i datumu ispita, o sastavu ispitnog povjerenstva, podatke o kandidatu i eventualne druge prilješke u svezi sa ispitom.

Zapisnik o stručnom ispitu potpisuju predsjednik i članovi Povjerenstva i zapisničar.

Predsjednik ispitnog povjerenstva dužan je da u roku od 15 dana od dana polaganja zapisnike o stručnim ispitima dostavi poslodavcu.

Zapisnik o obavljenom stručnom ispitu čuva se trajno.

- (13) Administrativno-tehničke poslove u svezi sa stručnim ispitima (donošenje rješenja, uvjerenja, čuvanje zapisnika, evidencije, statistike i sl.) vodi kadrovsko-obrazovna služba poslodavca ili njegova željeznička vaspitno obrazovna ustanova, prema tome kako to odredi poslodavac.

- (14) Obрасce za prijavu stručnog ispita, zapisnik, potvrde o položenom teorijskom, praktičnom osposobljavanju te Uvjerjenje o položenom stručnom ispitu propisuje poslodavac sukladno odredbama ovoga Pravilnika.

B) PRIPRAVNIČKI STAŽ, RAD POD NADZOROM

Članak 12.

(Pripravnički staž, rad pod nadzorom)

Pripravnik koji se sukladno Zakonu, prima u radni odnos, može se istodobno smatrati i radnikom koji se nalazi na stručnoj obuci i radu pod nadzorom, s tim da na radu kao pripravnik mora provesti najmanje ono vrijeme koje je određeno ovim Pravilnikom.

Rad pod nadzorom podrazumjeva izvršavanje poslova i radnih zadataka vezanih za zanimanje odnosno poslove za koje radnik polaže stručni ispit, pod stalnim nadzorom odgovorne osobe.

Kandidatu koji obavlja rad pod nadzorom ne smije se dozvoliti samostalan rad koji se odnosi na sigurnost i urednost prometa. Odgovorna osoba pod čijim se nadzorom obavlja rad

mora biti stalno prisutna kada kandidat izvršava radnje ili izdaje naređenja.

V. PROGRAMI STRUČNOG OSPOSOBLJAVANJA KANDIDATA ZA RADNA MJESTA IZVRŠNE SLUŽBE

Članak 13.

(Pristup obuci za radna mjesta izvršne službe)

Tek po izvršenoj obuci i uspješnoj provjeri znanja iz oblasti koje su navedene u članku 10. ovoga Pravilnika pristupa se obuci za radna mjesta izvršne službe i radnika koji kontroliraju i organiziraju rad u ŽS BiH.

Članak 14.

(Osposobljavanje za radno mjesto željeznički prometni radnik - manevrista i vozni manevrista)

- (1) Radnik je osposobljen za rad na radnom mjestu manevriste i vlačnog manevriste kada je položio stručni ispit za manevristu i vlačnog manevristu. Za obavljanje stručnog ispita kandidat mora biti teorijski i praktično osposobljen.

- (2) Teorijsko osposobljavanje:

1. Kandidat stječe znanja o odredbama Signalnog pravilnika, i to:

- temeljni pojmovi o signalizaciji,
- temeljni pojmovi o glavnim signalima,
- detaljno poznavanje odredbi o signalima za osiguranje puta vožnje,
- detaljno poznavanje odredbi o signalima na skretnicama,
- detaljno poznavanje odredbi o rejonskim signalima,
- detaljno poznavanje odredbi o manevarskim signalima,
- detaljno poznavanje odredbi o signalima na vlakovima, manevarskim lokomotivama i pružnim vozilima,
- detaljno poznavanje odredbi o signalnom znaku "Pazi i "Opasnost, koči",
- detaljno poznavanje odredbi o signalnim znacima za probu kočnica,
- detaljno poznavanje odredbi o signalnim znacima manevarskog osoblja,
- detaljno poznavanje odredbi o zaustavnom signalu,
- detaljno poznavanje odredbi o obilježavanju nevažećih signala, i
- detaljno poznavanje odredbi o signalnim oznakama "Međik", "Granica odsjeka", "Granica kretanje osoba na peronu" i "Zadire u slobodan profil";

2. Kandidat stječe znanja o odredbama Prometnog pravilnika, i to:

- temeljni pojmovi o prometnim propisima,
- detaljno poznavanje odredbi o sporazumijevanju pri vršenju željezničkog prometa,
- opće o sadržaju poslovnog reda kolodvora,
- opće poznavanje odredbi o kolodvorskim uređajima,
- detaljno poznavanje odredbi o kolodvorskim kolosjecima, skretnicama, njihovom položaju, osiguranju i presjecanju skretnice,
- opće poznavanje odredbi o obilježavanju kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja,
- detaljno poznavanje odredbi o manevriranju, i
- postupak pri ozbiljnoj nesreći, nesreći ili incidentu;

3. Detaljno stručno znanje u svezi sa kočenjem pri manevriranju, i to:

- a) poznavanje načina kočenja pri manevriranju,
 - b) detaljno poznavanje odredbi o kočenju ručnom papučom,
 - c) detaljno poznavanje odredbi o kočenju ručnom ili pritvrdnom kočnicom,
 - d) detaljno poznavanje odredbi o uporabi automatske zračne kočnice pri manevriranju,
 - e) detaljno poznavanje odredbi o vršenju skraćene probe kočnica,
 - f) detaljno poznavanje odredbi koje se odnose na osiguranje od samopokretanja i odbjegnuća, i
 - g) detaljno poznavanje odredbi o kvačenju različitih željezničkih vozila;
4. Stjecanje znanja o temeljnim karakteristikama željezničkih vozila, i to:
- a) temeljna poznavanje vučnih vozila,
 - b) temeljno poznavanje tipova vučenih vozila,
 - c) temeljno poznavanje o pravilnosti tovara na vozilima,
 - d) poznavanje oznaka i natpisa na kolima, i
 - e) poznavanje naljepnica na kolima.
- (3) Praktično osposobljavanje:
1. Nakon dobivanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za manevristu i vlačnog manevristu, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem posebnosti kolodvora i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o osobnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, u pogledu procjene rizika;
 3. Kroz rad pod nadzorom kandidat detaljno saznaje:
 - a. odredbe poslovnog reda kolodvora, tehnološkog procesa rada i poslovnog reda na industrijskom kolosjeku, koji se odnose na manevriranje,
 - b. lokalne posebnosti na kolodvoru i industrijskom kolosjeku, gdje će kontinuirano obavljati manevriranje, kao i karakteristike kolodvora i pruga na kojima će pratiti vlakove i obavljati manevriranje, i
 - c. opasnosti na radu i rizik od požara, koji proistječu iz procjene rizika za radno mjesto manevriste;
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred povjerenstvom koju imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac za radno mjesto "Manevrista i vozni manevrista";
 6. Prije samostalnog obavljanja posla manevrista mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
 7. Nakon položenog praktičnog ispita za manevristu i vlačnog manevristu poslodavac može narediti manevristi i voznom manevristi rad na drugom kolodvoru samo kada je uposleni radio najmanje tri mjeseca na kolodvoru gdje je praktično obučavan.
- (4) Ako je željeznički prometni radnik radio na drugim poslovima unutar svoga stupnja stručne spreme (skretničar, odjavničar), prilikom polaganja ispita za manevristu i vlačnog manevristu mora biti praktično i teorijski obučan iz oblasti sa kojima se u procesu rada nije susretao, a koje su neophodne za obavljanje poslova manevriste.
- (5) Manevrista i vozni manevrista može samostalno raditi na radnom mjestu manevriste i vlačnog manevriste u kolodvoru u kojoj nije osposobljavan ili je od rada u tom kolodvoru proteklo više od godinu dana, ako je prijedhodno radio pod nadzorom i potpisom potvrdio poznavanje situacija i procedura.
- Članak 15.
- (Osposobljavanje za radno mjesto željeznički prometni radnik - vođa manevre)
- (1) Radnik je osposobljen da obavlja rad na radnom mjestu vođa manevre kada položi stručni ispit za vođu manevre.
 - (2) Pravo na polaganje stručnog ispita za vođu manevre imaju manevristi koji imaju najmanje dvije godine dana samostalnog rada na poslovima manevriste.
 - (3) Teorijsko osposobljavanje za vođu manevre kandidat za vođu manevre je obavio pri teorijskom osposobljavanju za manevristu.
 - (4) Kandidat za vođu manevre mora biti dodano praktično osposobljen za poslove vođe manevre.
 - (5) Praktično osposobljavanje:
 1. Nakon najmanje dvije godine rada na radnom mjestu manevriste, radnik koji ima važeće uvjerenje o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta, može početi sa praktičnim osposobljavanjem za vođu manevre kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem posebnosti kolodvora i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o osobnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, glede procjene rizika;
 3. Tijekom praktične obuke za vođu manevre kandidat se detaljno upoznaje:
 - a) odredbe poslovnog reda kolodvora, tehnološkog procesa rada i poslovnog reda na industrijskom kolosjeku, koji se odnose na manevriranje,
 - b) lokalne posebnosti u kolodvoru i industrijskom kolosjeku, gdje će kontinuirano obavljati manevriranje, i
 - c) opasnosti na radu i rizik od požara, koji proistječu iz procjene rizika za radno mjesto vođa manevre;
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat za vođu manevre polaže praktični ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac za radno mjesto "Vođa manevre";
 6. Nakon položenog praktičnog ispita za vođu manevre poslodavac može narediti vođu manevre rad u drugom kolodvoru samo kada je uposleni radio najmanje tri mjeseca u kolodvoru gdje je položio prvi praktični ispit za vođu manevre.
 - (6) Vođa manevre može samostalno raditi na radnom mjestu vođe manevre u kolodvoru u kojem nije osposobljavan, ili je od rada u tom kolodvoru proteklo više od godinu dana, ako je prijedhodno potpisom potvrdio poznavanje situacije i procedura u kolodvoru.
- Članak 16.
- (Osposobljavanje za radno mjesto željeznički prometni radnik - skretničar)
- (1) Radnik je osposobljen da obavlja rad skretničara kada položi stručni ispit za skretničara.

- (2) Pravo na polaganje stručnog ispita za skretničara imaju manevristi koji imaju najmanje dvije godine dana samostalnog rada na poslovima manevriste.
- (3) Teorijsko osposobljavanje za skretničara kandidat za skretničara je obavio pri teorijskom osposobljavanju za radno mjesto manevrista.
- (4) Kandidat za radno mjesto skretničar mora biti dodano praktično osposobljen za poslove skretničara.
- (5) Praktično osposobljavanje:
1. Nakon najmanje dvije godine rada na radnom mjestu manevriste, radnik koji ima važeće uvjerenje o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta, može početi sa praktičnim osposobljavanjem za radno mjesto skretničar kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem posebnosti kolodvora i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o osobnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, u glede procjene rizika;
 3. Tijekom praktične obuke za radno mjesto skretničar kandidat se detaljno upoznaje:
 - a) odredbe poslovnog reda kolodvora, tehnološkog procesa rada i poslovnog reda na industrijskom kolosjeku, koji se odnose na formiranje vozniha i manevarskih puteva vožnje,
 - b) lokalne posebnosti u kolodvoru i industrijskom kolosjeku, gdje će kontinuirano obavljati organizacija prometa vlakova i manevarskih sastava,
 - c) opasnosti na radu i riziku od požara, koji proistječu iz procjene rizika za radno mjesto skretničar;
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju skretničara polaže praktični ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac za radno mjesto "Skretničar",
 6. Nakon položenog praktičnog ispita za radno mjesto skretničara, poslodavac može narediti skretničaru rad u drugom kolodvoru samo kada je uposleni radio najmanje tri mjeseca u kolodvoru gdje je položio prvi praktični ispit za radno mjesto skretničara.
- (6) Skretničar može samostalno raditi na radnom mjestu skretničara u kolodvoru u kojoj nije osposobljavan, ili je od rada u tom kolodvoru proteklo više od godinu dana, ako je prijedhodno potpisom potvrdio poznavanje situacije i procedura u kolodvoru.
- (4) Kandidat za odjavničara i nadzornog skretničara mora biti dodano praktično osposobljen za poslove odjavničara i nadzornog skretničara.
- (5) Praktično osposobljavanje:
1. Nakon najmanje dvije godine rada na radnom mjestu skretničara, radnik koji ima važeće uvjerenje o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta, može početi sa praktičnim osposobljavanjem za radno mjesto odjavničara i nadzornog skretničara;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem posebnosti kolodvora i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o osobnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, u pogledu procjene rizika;
 3. Tijekom praktične obuke za radno mjesto odjavničara i nadzornog skretničara kandidat se detaljno upoznaje:
 - a) odredbe poslovnog reda kolodvora, tehnološkog procesa rada i poslovnog reda na industrijskom kolosjeku, koji se odnose formiranje vozniha i manevarskih puteva vožnje,
 - b) lokalne posebnosti u kolodvoru i industrijskom kolosjeku, gdje će kontinuirano obavljati organizacija prometa vlakova i manevarskih sastava,
 - c) opasnosti na radu i riziku od požara, koji proistječu iz procjene rizika za radno mjesto odjavničara i nadzornog skretničara;
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat odjavničara i nadzornog skretničara polaže praktični ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac za radno mjesto "odjavničar i nadzorni skretničar",
 6. Nakon položenog praktičnog ispita odjavničara i nadzornog skretničara poslodavac može narediti odjavničaru i nadzornom skretničaru rad u drugom kolodvoru samo kada je uposleni radio najmanje tri mjeseca u kolodvoru gdje je položio prvi praktični ispit za radno mjesto odjavničara i nadzornog skretničara.
- (6) Odjavničar i nadzorni skretničar može samostalno raditi na radnom mjestu odjavničara i nadzornog skretničara u kolodvoru u kojem nije osposobljavan, ili je od rada u tom kolodvoru proteklo više od godinu dana, ako je prijedhodno potpisom potvrdio poznavanje situacije i procedura u kolodvoru.

Članak 18.

(Osposobljavanje za radno mjesto konduktera)

- (Osposobljavanje za radno mjesto željeznički prometni radnik - odjavničar i nadzorni skretničar)
- (1) Radnik je osposobljen da obavlja rad na radnom mjestu željeznički prometni radnik - odjavničar i nadzorni skretničar kada položi stručni ispit za odjavničara i nadzornog skretničara.
- (2) Pravo na polaganje stručnog ispita za odjavničara i nadzornog skretničara imaju skretničari koji imaju najmanje dvije godine dana samostalnog rada na poslovima skretničara.
- (3) Teorijsko osposobljavanje za odjavničara i nadzornog skretničara kandidat za odjavničara i nadzornog skretničara je obavio pri teorijskom osposobljavanju za radno mjesto skretničar.
- (1) Radnik je osposobljen za rad na radnom mjestu konduktera kada je položio stručni ispit za konduktera. Za obavljanje stručnog ispita kandidat se mora teorijski osposobiti i završiti praktično osposobljavanje.
- (2) Teorijsko osposobljavanje:
1. Kandidat stječe znanja o odredbama Signalnog pravilnika, i to:
 - a) temeljni pojmovi o signalizaciji,
 - b) temeljni pojmovi o glavnim signalima,
 - c) temeljni pojmovi o signalnim znacima signala za osiguranje puta vožnje,
 - d) detaljno poznavanje odredbi o signalima na skretnicama,
 - e) detaljno poznavanje odredbi o signalima na vlakovima, manevarskim lokomotivama i pružnim vozilima,

- f) detaljno poznavanje odredbi o signalnim znacima vlačnog, pružnog i kolodvorskog osoblja,
 - g) detaljno poznavanje odredbi o zaustavnom signalu,
 - h) detaljno poznavanje odredbi o obilježavanju nevažećih signala,
 - i) detaljno poznavanje odredbi o signalnim oznakama "medik", "granica odsjeka", "granica kretanje osoba na peronu" i "zadire u slobodan profil", i
 - j) detaljno poznavanje odredbi o rejonskom manevarskom signalu;
 2. Kandidat stječe znanja o odredbama Prometnog pravilnika, i to:
 - a) temeljni pojmovi o prometnim propisima,
 - b) odredbe o organizaciji i vršenju prometa,
 - c) detaljno poznavanje odredbi o sporazumijevanju pri vršenju željezničkog prometa,
 - d) odredbe o službenim mjestima, o vrstama vlakova, o rasporedu, prijemi i predaji službe, opće o poslovnom redu kolodvora,
 - e) opće poznavanje poglavlja o pružnim i kolodvorskim uređajima, o obilježavanju pruga, kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja, o uporabi kola, o manevriranju, o označavanju vlakova, o redu vožnje, o prometu vlakova za vrijeme prekida službe prometnika vlakova,
 - f) odredbe o izuzetnom zaustavljanju i izuzetnom prolazu vlaka,
 - g) osiguranje prometa na cestovnom prijelazu i o postupku kada je uređaj za osiguranje prometa na cestovnom prijelazu u kvaru,
 - h) poglavlje o radu vlačnog osoblja, o nepravilnostima u tijeku vožnje, o reguliranju prometa za vrijeme radova na pruži ili u kolodvorima, posebite vrste prometa,
 - i) odredbe o postupcima pri odbjegu vozila i raskinu vlaka,
 - j) detaljna stručna znanja u svezi sa vršenjem skraćenih proba kočnica vlaka i manevarskog sastava, i
 - k) postupak pri ozbiljnoj nesreći, nesreći ili incidentu;
 3. Stjecanje znanja o karakteristikama željezničkih vozila, i to:
 - a) temeljno poznavanje vučnih vozila,
 - b) poznavanje tipova vučenih vozila,
 - c) poznavanje opreme i uređaja na putničkim kolima,
 - d) poznavanje oznaka i natpisa na kolima, i
 - e) način i obujam pregleda putničkih kola;
 4. Stjecanje znanja o tehničkim propisima, i to:
 - a) poznavanje temeljnih odredaba o glavnim elementima signalno-sigurnosnih uređaja,
 - b) poznavanje skretničkih postavnih sprava, skretničkih ključeva, mehaničkih signala i lokalne postavnice, i
 - c) poznavanje telekomunikacijskih veza i njihove upotrebe.
- (3) Praktično osposobljavanje:
1. Nakon dobivanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za konduktera, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem posebnosti na pruži ili dijelu pruge i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o osobnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, glede procjene rizika;
 3. Kroz rad pod nadzorom kandidat se pod nadzorom instruktora osposobljava za sve poslove koje će kao kondukter samostalno obavljati i detaljno upoznaje lokalne karakteristike kolodvora i stajališta (u svezi sa ulaskom i izlaskom putnika);
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Povjerenstvom koju imenuje poslodavac. Povjerenstvo na praktičnom ispitu provjerava i osposobljenost za kvačenje i raskvačivanje vozila, ako kandidat nije položio praktični ispit za manevaristu;
 5. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac,
 6. Prije samostalnog obavljanja posla kondukter mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
 7. Nakon položenog praktičnog ispita poslodavac može narediti kondukteru rad na drugoj pruži ili dijelu pruge samo kada je uposleni radio kao kondukter najmanje tri mjeseca na pruži ili dijelu pruge gdje se praktično osposobljavao.
- (4) Kondukter može samostalno da radi na drugoj pruži ili dijelu pruge, na kojoj se nije osposobljavao ili je od posljednje vožnje proteklo više od godinu dana, ako obavi službu pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka.

Članak 19.

(Osposobljavanje za radno mjesto vlakovođe)

- (1) Uposleni je osposobljen da obavlja rad na radnom mjestu vlakovođe nakon što je položio stručni ispit za vlakovođu. Za polaganje stručnog ispita kandidat mora biti teorijski i praktično osposobljen.
- (2) Teorijsko osposobljavanje:
 1. Kandidati stječu znanje o odredbama Signalnog pravilnika.
 2. Kandidati stječu znanje o odredbama Prometnog pravilnika, i to:
 - a) temeljni pojmovi o prometnim propisima,
 - b) odredbe o zaustavnom putu,
 - c) odredbe o organizaciji i obavljanju željezničkog prometa,
 - d) detaljno poznavanje odredbi o sporazumijevanju pri vršenju željezničkog prometa,
 - e) odredbe o službenim mjestima,
 - f) odredbe o vrsti vlakova,
 - g) odredbe o rasporedu, predaji i prijemu službe,
 - h) opće o sadržaju poslovnog reda kolodvora,
 - i) detaljno poznavanje poglavlja o pružnim i kolodvorskim uređajima, obilježavanju pruga, kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja,
 - j) poglavlje o uporabi kola, poglavlje o manevriranju, poglavlje o naročitim pošiljkama i odredbe o kodificiranju pruga za kombinirani transport,
 - k) poglavlje o označavanju vlakova i redu vožnje,
 - l) poglavlje o prapratnim ispravama vlaka, o broju i rasporedu vlačnog osoblja, o vožnji osoba teretnim vlakovima i o brzini vlakova,
 - m) poglavlje o reguliranju prometa vlakova za vrijeme smetnji na APB ili MZ uređajima i

- odredbe o prometu vlakova za vrijeme prekida službe prometnika vlakova ili odjavničara,
- n) određivanje redovitih ulaznih kolosjeka,
 - o) odredbe o putu vožnje vlaka,
 - p) odredbe o izuzetnom zaustavljanju i izuzetnom prolazu vlaka,
 - q) odredbe o osiguranju prometa na cestovnom prijelazu,
 - r) odredbe o postupku pri kvaru uređaja za osiguranje cestovnog prijelaza,
 - s) poznavanje odredbi poglavlja o radu vlačnog osoblja, o izuzetnim vožnjama i o reguliranju prometa za vrijeme radova na pruzi ili u kolodvorima,
 - t) odredbe poglavlja o posebitim vrstama prometa,
 - u) odredbe o postupcima pri odbjegnuću vozila ili raskinuću vlaka,
 - v) detaljne odredbe o kvačenju različitih željezničkih vozila,
 - w) postupci pri ozbiljnim nesrećama, nesrećama ili incidentima, i
 - x) detaljno stručno znanje u svezi sa kočenjem vlaka i pri manevriranju;
3. Stjecanje znanja o temeljnim karakteristikama željezničkih vozila, i to:
 - a) temeljno poznavanje vučnih vozila,
 - b) temeljno poznavanje tipova vučenih vozila,
 - c) poznavanje oznaka i natpisa na kolima,
 - d) detaljno poznavanje načina, obujma i sadržaja pregleda kola u vlaku,
 - e) poznavanje naljepnica na kolima,
 - f) odredbe o vrstama kontejnera i njihovom obilježavanju, i
 - g) poznavanje odredbi o pravilnosti tovara na vozilu.
 4. Detaljno stručno znanje u svezi sa kočenjem vlaka.
 5. Stjecanje znanja o tehničkim propisima, i to:
 - a) poznavanje temeljnih odredaba o glavnim elementima signalno-sigurnosnih uređaja,
 - b) poznavanje skretničkih postavnih sprava, skretničkih ključeva, mehaničkih signala i lokalne postavnice,
 - c) poznavanje telekomunikacijskih veza i njihove uporabe, i
 - d) poznavanje uređaja za isključivanje pogona i zaustavljanje vlaka na vučnom vozilu.
- (3) Praktično osposobljavanje:
1. Nakon dobivanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za vlakovođu, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem karakteristika vučnih vozila, posebnosti kolodvora i pruga ili dijelova pruga i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o osobnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, glede procjene rizika;
 3. Kroz rad pod nadzorom kandidat se detaljno upoznaje sa lokalnim posebnostima na kolodvoru i industrijskom kolosjeku, gdje će obavljati posao vlakovođe;
 4. Kandidat se također tijekom praktične obuke detaljno upoznaje sa karakteristikama kolodvora i pruga na kojima će pratiti vlakove;
 5. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac. Na praktičnom ispitu za vlakovođu Povjerenstvo provjerava i osposobljenost za manevristu i rukovaoca manevre, ako kandidat nije polagao praktični ispit za ta zanimanja;
 6. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac; i
 7. Nakon položenog praktičnog ispita za vlakovođu poslodavac može narediti vlakovođu rad na drugom kolodvoru, drugoj pruzi ili dijelu druge pruge samo kada je uposleni radio najmanje tri mjeseca na kolodvoru, pruzi ili dijelu pruge, gdje je praktično obučavan.
- (4) Vlakovođa može samostalno raditi na radnom mjestu vlakovođe u kolodvoru, na pruzi ili dijelu pruge gdje nije osposobljavan ili je od rada u tom kolodvoru, na pruzi ili dijelu pruge proteklo više od godinu dana, ako je prijetodno potpisom potvrdio poznavanje situacija i procedura.
- Članak 20.
- (Osposobljavanje za radno mjesto prometno-transportni tehničar, prometnika vlakova)
- (1) Uposleni je osposobljen da obavlja rad na random mjestu prometno-transportni tehničar, prometnika vlakova nakon što je položio stručni ispit za prometno-transportnog tehničara, prometnika vlakova. Za polaganje stručnog ispita kandidat mora biti teorijski i praktično osposobljen.
 - (2) Teorijsko osposobljavanje:
 1. Kandidati stječu znanje o odredbama Signalnog pravilnika;
 2. Kandidati stječu znanje o odredbama Prometnog pravilnika, i to:
 - a) detaljno poznavanje općih odredaba;
 - b) detaljno poznavanje poglavlja o poslovnom redu kolodvora, tehnološkom procesu rada i poslovnom redu na industrijskom kolosjeku,
 - c) detaljno poznavanje poglavlja o pružnim i kolodvorskim uređajima, poglavlje o obilježavanju pruga, kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja,
 - d) opće o poglavlju o uporabi kola,
 - e) temeljni pojmovi o manevriranju, odredbe o manevarskom putu vožnje, odredbe o postavljanju skretnica pri manevriranju, odredbe o postavljanju manevarskog puta vožnje i davanju odobrenja za manevriranje, odredbe o manevriranju na glavnim kolosijecima i otvorenoj pruzi, odredbe o mjerama predostrožnosti kada se očekuje vlak, odredbe o mjerama predostrožnosti nakon manevriranja,
 - f) detaljno poznavanje poglavlja o naročitim pošiljkama i kodificiranju pruga za kombinirani prijevoz,
 - g) detaljno poznavanje poglavlja o označavanju vlakova,
 - h) detaljno poznavanje odredaba o redu vožnje, odredbe o grafikonu reda vožnje i odredbe o izvodu iz reda vožnje za kolodvorsko osoblje,
 - i) poglavlje o operativnoj službi,
 - j) detaljno poznavanje poglavlja o obavijesti o prometu vlakova,
 - k) detaljno poznavanje odredaba o propratnim ispravama vlaka,

- l) detaljno poznavanje poglavlja o brzini vlakova, o prometu vlakova, o reguliranju prometa vlakova u slučaju smetnji na uređajima APB, MZ ili VOŽNJI, kao i za vrijeme prekida službe prometnika vlakova, odjavničara ili čuvara pruge,
 - m) detaljno poznavanje poglavlja o pripremi vlakova u kolodvoru, davanju dozvole za vožnju vlaka, o ukrižju vlakova, o radu vlačnog osoblja, reguliranje prometa vlakova za vrijeme radova na pruzi ili u kolodvoru,
 - n) detaljno poznavanje poglavlja o elektrificiranim prugama, o posebitim vrstama prometa, o vožnji motornih pružnih vozila za posebite namjene, o organizaciji prometa u zimskim uvjetima i o organizaciji prometa u posebitim uvjetima,
 - o) detaljno poznavanje odredaba o obrascima prometne službe,
 - p) detaljno poznavanje postupaka pri ozbiljnoj nesreći, nesreći ili incidentu;
3. Temeljno poznavanje odredaba vršenju probe kočnica i osiguranju vozila od samopokretanja;
4. Stjecanje znanja o temeljnim karakteristikama željezničkih vozila, i to:
- a) temeljno poznavanje vučnih vozila,
 - b) temeljno poznavanje vučenih vozila,
 - c) temeljno poznavanje oznaka i natpisa na kolima
 - d) temeljno poznavanje o pravilnosti tovara na vozilima
 - e) temeljno poznavanje naljepnica na kolima.
5. Stjecanje znanja o tehničkim propisima, i to:
- a) poznavanje temeljnih odredaba o glavnim elementima signalno-sigurnosnih uređaja,
 - b) poznavanje skretničkih postavnih sprava, skretničkih ključeva, mehaničkih signala i lokalne postavnice, i
 - c) poznavanje telekomunikacijskih veza i njihove uporabe.
- (3) Praktično osposobljavanje za polaganje prvog praktičnog ispita:
- 1. Nakon dobivanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za prometnika vlakova, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 - 2. Prvo praktično osposobljavanje za prometnika vlakova se obavlja na kolodvoru koji nije odvojni ili ranžirni kolodvor na glavnoj pruzi;
 - 3. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem posebnosti u kolodvoru i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o osobnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, glede procjene rizika;
 - 4. Kroz rad pod nadzorom kandidat se detaljno upoznaje sa situacijom u kolodvoru na kojem se osposobljava i na susednim međustaničnim odsjecima;
 - 5. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac;
 - 6. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac,
 - 7. Prije samostalnog obavljanja posla otpravnik vlakova mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
8. Nakon položenog prvog praktičnog ispita poslodavac može narediti otpravniku vlakova rad na drugom kolodvoru samo kada je uposleni radio kao otpravnik vlakova najmanje šest mjeseci u kolodvoru gdje je položio prvi praktični ispit.
- (4) Praktično osposobljavanje za polaganje sljedećeg praktičnog ispita:
- 1. Praktično osposobljavanje i praktični ispit mora polagati otpravnik vlakova:
 - a) za rad na drugom tipu signalno-sigurnosnog uređaja,
 - b) pri prijelazu iz kolodvora na dvokolosječnoj pruzi u kolodvoru na jednokolosječnoj pruzi, ako nije položio praktični ispit u kolodvoru na jednokolosječnoj pruzi,
 - c) pri prijelazu iz kolodvora, koji nije na elektrificiranoj pruzi u kolodvor, u kolodvoru koji je na elektrificiranoj pruzi, ako nije položio praktični ispit u kolodvoru koji je na elektrificiranoj pruzi, i
 - d) pri prijelazu u odvojni ili ranžirni kolodvor na glavnoj pruzi, ako na takvom kolodvoru nije polagao praktični ispit;
 - 2. Nakon teoretskog upoznavanja specifičnosti kolodvora, koju nije poznao, otpravnik vlakova može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;
 - 3. U tijeku rada pod nadzorom otpravnik vlakova upoznaje karakteristike kolodvora i sprovedbe propisa o čuvanju osobne sigurnosti i zaštiti na radu, sukladno karakteristikama i procjenom rizika;
 - 4. Nakon završetka praktičnog osposobljavanja otpravnik vlakova polaže praktičan ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac;
 - 5. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac.
 - 6. Prije samostalnog obavljanja posla otpravnik vlakova mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
- (5) Uvjeti za obavljanje poslova prometnika vlakova u drugom kolodvoru bez polaganja praktičnog ispita:
- 1. Otpravnik vlakova koji je položio praktični ispit za rad u jednom kolodvoru, pri prelasku na rad na drugi kolodvor, ne polaže praktični ispit za rad u tom kolodvoru, ukoliko polaganje praktičnog ispita nije propisano točkom (4) ovoga članka. Za samostalno obavljanje poslova dovoljno je da otpravnik vlakova radi pod nadzorom u dnevnim i noćnim uvjetima rada, i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka;
 - 2. Otpravnik vlakova mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka i ako je od samostalnog rada u kolodvoru proteklo više od godinu dana.
- Članak 21.
- (Osposobljavanje za radno mjesto vlačnog dispečera)
- (1) Uposleni je osposobljen da obavlja rad na radnom mjestu vlačnog dispečera nakon što je položio stručni ispit za vlačnog dispečera. Za polaganje stručnog ispita kandidat mora biti teorijski i praktično osposobljen.
 - (2) Za praktično osposobljavanje za vlačnog dispečera poslodavac može odrediti prometnika vlakova koji je najmanje pet godina obavljao poslove prometnika vlakova u odvojnem ili ranžirnom kolodvoru na glavnoj pruzi.
 - (3) Praktično osposobljavanje za polaganje prvog praktičnog ispita za vlačnog dispečera:

1. Nakon teoretskog upoznavanja specifičnosti odsjeka, na kojem će raditi, vozni dispečer može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;
 2. Početak praktične obuke vlačnog dispečera je obilazak i upoznavanje pruge i kolodvora na odsjeku na kojem će raditi;
 3. U tijeku rada pod nadzorom instruktora, opravnik vlakova se osposobljava za obavljanje svih poslova koje će kao vozni dispečer samostalno obavljati;
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Povjerenstvom koju imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac;
 6. Prije samostalnog obavljanja posla vozni dispečer mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
 7. Za rad na pružnom odsjeku, na kom nije polagao praktični ispit, vozni dispečer se mora praktično osposobiti i položiti praktični ispit;
 8. Nakon položenog prvog praktičnog ispita poslodavac može narediti voznom dispečeru rad na drugom pružnom odsjeku ili drugom uređaju samo kada je uposleni radio kao vozni dispečer najmanje šest mjeseci na pružnom odsjeku ili uređaju gdje je položio prvi praktični ispit.
- (4) Praktično osposobljavanje za polaganje sljedećeg praktičnog ispita za vlačnog dispečera:
1. Praktično osposobljavanje i praktični ispit mora polagati vozni dispečer:
 - a) za rad na drugom tipu signalno-sigurnosnog uređaja,
 - b) pri prijelazu sa pružnog odsjeka na dvokolosječnoj pruži na pružni odsjek na jednokolosječnoj pruži, ako nije položio praktični ispit na pružnom odsjeku ili dijelu pružnog odsjeka na jednokolosječnoj pruži, i
 - c) pri prijelazu sa pružnog odsjeka na neelektrificiranoj pruži na pružni odsjek na elektrificiranoj pruži, ako nije položio praktični ispit na pružnom odsjeku ili dijelu pružnog odsjeka na elektrificiranoj pruži;
 2. Nakon teoretskog upoznavanja specifičnosti pružnog odsjeka, koje nije poznao, vozni dispečer može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;
 3. U tijeku rada pod nadzorom vozni dispečer upoznaje karakteristike pružnog odsjeka i sprovedbe propisa o čuvanju osobne sigurnosti i zaštiti na radu, sukladno karakteristikama i procjenom rizika;
 4. Nakon završetka praktičnog osposobljavanja vozni dispečer polaže praktičan ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac;
 6. Prije samostalnog obavljanja posla vozni dispečer mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura.
- (5) Uvjeti za obavljanje poslova vozni dispečera na drugom pružnom odsjeku bez polaganja praktičnog ispita:
1. Vozni dispečer koji je položio praktični ispit za rad na jednom pružnom odsjeku, pri prelasku na rad na drugi pružni odsjek, ne polaže praktični ispit za rad na drugom pružnom odsjeku, ukoliko polaganje praktičnog ispita nije propisano točkom (4) ovoga članka. Za samostalno obavljanje poslova dovoljno je da vozni dispečer radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka;
 2. Vozni dispečer mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka i ako je od samostalnog rada na pružnom odsjeku proteklo više od godinu dana.
- Članak 22.
(Osposobljavanje za radno mjesto prometnog dispečera)
- (1) Uposleni je osposobljen da obavlja rad na radnom mjestu prometnog dispečera nakon što je stručno osposobljen i potpisom potvrdio poznavanje situacija i procedura;
 - (2) Za praktično osposobljavanje za prometnog dispečera poslodavac može odrediti prometnika vlakova koji je najmanje pet godina obavljao poslove prometnika vlakova u odvojnem ili ranžirnom kolodvoru na glavnoj pruži ili vlačnog dispečera;
 - (3) Praktično osposobljavanje za obavljanje poslova prometnog dispečera:
 1. Početak praktične obuke vlačnog dispečera je obilazak i upoznavanje pruge i kolodvora na odsjeku na kojem će raditi;
 2. Prije početka samostalnog rada prometni dispečer mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje situacija i procedura;
 3. Prije početka samostalnog rada prometnog dispečera na drugoj pruži, prometni dispečer mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje situacija i procedura.
 - (4) Prometni dispečer mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka i ako je od samostalnog rada na pružnom odsjeku proteklo više od godinu dana.
- Članak 23.
(Osposobljavanje za radno mjesto glavnog dispečera)
- (1) Uposleni je osposobljen da obavlja rad na radnom mjestu glavnog dispečera nakon što je stručno osposobljen i potpisom potvrdio poznavanje situacija i procedura;
 - (2) Za praktično osposobljavanje za glavnog dispečera poslodavac može odrediti prometnog dispečera koji je najmanje pet godina obavljao poslove prometnog dispečera ili vlačnog dispečera;
 - (3) Praktično osposobljavanje za obavljanje poslova glavnog dispečera:
 1. Početak praktične obuke glavnog dispečera je obilazak i upoznavanje pruge i kolodvora na odsjeku na kojem će raditi;
 2. Prije početka samostalnog rada glavni dispečer mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje situacija i procedura;
 3. Prije početka samostalnog rada glavnog dispečera na drugoj pruži, glavni dispečer mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje situacija i procedura.
 - (4) Glavni dispečer mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka i ako je od samostalnog rada na pružnom odsjeku proteklo više od godinu dana.
- Članak 24.
(Osposobljavanje za radno mjesto pomoćnika strojovođe)
- (1) Uposleni je osposobljen da obavlja rad na radnom mjestu pomoćnika strojovođe nakon što je položio stručni ispit za pomoćnika strojovođe. Za polaganje stručnog ispita kandidat mora biti teorijski i praktično osposobljen.
 - (2) Teorijsko osposobljavanje:

1. Kandidati stječe znanje o odredbama Signalnog pravilnika;
 2. Kandidati stječe znanje o odredbama Prometnog pravilnika, i to:
 - a) temeljni pojmovi o prometnim propisima,
 - b) odredbe o zaustavnom putu,
 - c) odredbe o službenim mjestima,
 - d) odredbe o vrstama vlakova,
 - e) odredbe o rasporedu, predaji i prijemu službe,
 - f) detaljno poznavanje poglavlja o pružnim i kolodvorskim uređajima, poglavlja o obilježavanju pruga, kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja, kvačenje i označavanje vozila,
 - g) temeljne odredbe o označavanju vlakova, redu vožnje, prpratnim ispravama vlaka i o vožnji vlaka za vrijeme prekida službe prometnika vlakova ili odjavničara,
 - h) odredbe o putu vožnje vlaka,
 - i) odredbe o izuzetnom zaustavljanju i izuzetnom prolazu vlaka,
 - j) odredbe o osiguranju prometa na cestovnom prijelazu,
 - k) odredbe o postupku pri kvaru uređaja za osiguranje cestovnog prijelaza,
 - l) poznavanje odredbi poglavlja o radu vlačnog osoblja, o izuzetnim vožnjama i o reguliranju prometa za vrijeme radova na pruži ili u kolodvorima,
 - m) odredbe o postupcima pri odbjegu vozila ili raskinu vlaka, i
 - n) postupci pri ozbiljnim nesrećama, nesrećama ili incidentima;
 3. Detaljno stručno znanje u svezi sa probama kočnica vlaka ili manevarskog sastava, osiguranje vučnog vozila i vlakova od samopokretanja;
 4. Stjecanje temeljnih znanja o karakteristikama željezničkih vozila, i to:
 - a) poznavanje vrste vučnih vozila,
 - b) poznavanje tipova vučenih vozila, i
 - c) detaljno poznavanje odredbi o kvačenju različitih željezničkih vozila;
 5. Stjecanje znanja o tehničkim propisima, i to:
 - a) poznavanje temeljnih odredaba o glavnim elementima signalno-sigurnosnih uređaja,
 - b) poznavanje skretničkih postavnih sprava, skretničkih ključeva, mehaničkih signala i lokalne postavnice,
 - c) poznavanje telekomunikacijskih veza i njihove uporabe, i
 - d) poznavanje uređaja za isključivanje pogona i zaustavljanje vlaka na vučnom vozilu.
- (3) Praktično osposobljavanje za polaganje prvog praktičnog ispita:
1. Nakon dobivanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za pomoćnika strojovođe, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem karakteristika vozila i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o osobnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, glede procjene rizika;
- (4) Praktično osposobljavanje za polaganje sljedećeg praktičnog ispita:
1. Praktično osposobljavanje i praktični ispit mora polagati pomoćnik strojovođe:
 - a) pri prijelazu sa dizel-vučnih vozila na elektro-vučna vozila ili obrnuto,
 - b) ako je od posljednjeg obavljanja poslova pomoćnika strojovođe na dizel ili elektro-vučnom vozilu proteklo više od tri godine;
 2. Nakon teoretskog upoznavanja karakteristika vozila, koje nije poznao, pomoćnik strojovođe može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;
 3. U tijeku rada pod nadzorom radnik upoznaje karakteristike vozila i sprovedbu propisa o čuvanju osobne sigurnosti i zaštiti na radu, sukladno karakteristikama vozila;
 4. Nakon završetka rada pod nadzorom pomoćnik strojovođe polaže praktičan ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac; i
 5. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac.
- Članak 25.
- (Osposobljavanje za radno mjesto strojovođe na manevri)
- (1) Uposleni je osposobljen da obavlja rad na radnom mjestu strojovođe na manevri nakon što je položio stručni ispit za strojovođu na manevri. Za polaganje stručnog ispita kandidat mora biti teorijski i praktično osposobljen.
- (2) Teorijsko osposobljavanje:
1. Kandidati stječe znanje o odredbama Signalnog pravilnika;
 2. Kandidati stječe znanje o odredbama Prometnog pravilnika, i to:
 - a) detaljno poznavanje općih odredaba,
 - b) detaljno poznavanje poglavlja o pružnim i kolodvorskim uređajima, poglavlja o obilježavanju pruga, kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja,
 - c) poglavlje o uporabi kola,
 - d) poglavlje o manevriranju, poglavlje o naročitim pošiljkama i odredbe o kodificiranju pruga za kombinirani transport,
 - e) poglavlje o označavanju vlakova,
 - f) odredbe o i redu vožnje,
 - g) poglavlje o prpratnim ispravama vlaka, o broju i rasporedu vlačnog osoblja, o vožnji osoba

- teretnim vlakovima, o brzini vlakova i o prometu vlakova,
- h) poglavlje o reguliranju prometa vlakova za vrijeme smetnji na APB ili MZ uređajima i odredbe o prometu vlakova za vrijeme prekida službe prometnika vlakova ili odjavničara,
 - i) određivanje redovitih ulaznih kolosjeka,
 - j) odredbe o putu vožnje vlaka,
 - k) postupak kod ulaznog signala pri promjeni ulaznog kolosjeka ili ulazu vlaka na zauzeti ili slijepi kolosjek,
 - l) izuzetno zaustavljanje vlaka,
 - m) neupotrebljivost ili nevaženje glavnih signala,
 - n) obavijest strojovođe,
 - o) dozvola za vožnju,
 - p) izuzetan prolaz vlaka,
 - q) osiguranje prometa na cestovnom prijelazu i postupak pri kvaru uređaja,
 - r) poglavlje o radu vlačnog osoblja, o nepravilnostima u tijeku vožnje, o reguliranju prometa za vrijeme radova na pruzi ili u kolodvorima, posebite odredbe o elektrificiranim prugama, poglavlja o posebitim vrstama prometa i o organizaciji prometa u posebitim uvjetima,
 - s) poznavanje obrazaca (raspored manevre, nalozi i bilježnik brzojava-fonograma), i
 - t) postupci pri ozbiljnim nesrećama, nesrećama ili incidentima.
3. Detaljno stručno znanje u svezi sa kočenjem vlaka ili manevarskog sastava;
 4. Stjecanje znanja o karakteristikama željezničkih vozila, i to:
 - a) poznavanje vučnih vozila,
 - b) poznavanje dinamike vuče,
 - c) poznavanje tipova vučenih vozila,
 - d) poznavanje glavnih komponenti željezničkih vozila i njihov utjecaj na sigurno odvijanje prometa,
 - e) glavne tehničke karakteristike putničkih i teretnih kola,
 - f) uređaji na putničkim kolima,
 - g) poznavanje oznaka i natpisa na kolima,
 - h) detaljno poznavanje opasnosti pri kvačenju različitih željezničkih vozila,
 - i) način i obujam pregleda kola,
 - j) poznavanje odredbi o naljepnicama na kolima,
 - k) odredbe o vrstama kontejnera i njihovom obilježavanju,
 - l) poznavanje odredaba o pravilnosti tovara na vozilu;
 5. Stjecanje znanja o tehničkim propisima, i to:
 - a) poznavanje temeljnih odredaba o glavnim elementima signalno-sigurnosnih uređaja,
 - b) poznavanje temeljnih odredaba o stabilnim postrojenjima električne vuče,
 - c) poznavanje skretničkih postavnih sprava, skretničkih ključeva, mehaničkih signala i lokalne postavnice, i
 - d) poznavanje telekomunikacijskih veza i njihove uporabe.
- (3) Praktično osposobljavanje za polaganje prvog praktičnog ispita:
1. Nakon dobivanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja za određenu vrstu vučnog vozila i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za strojovođu na manevri, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem tipa željezničkog vučnog vozila, za koji se osposobljava, sa svim uređajima i opremom ugrađenim na vozilu i sa upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o osobnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, glede procjene rizika;
 3. U tijeku rada pod nadzorom kandidat se pod nadzorom instruktora osposobljava za obavljanje svih poslova koje treba samostalno da obavlja kao strojovođu na manevri;
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom stručnom ispitu koju izdaje poslodavac.
 6. Strojovođa na manevri može samostalno upravljati vučnim vozilom na kojem je položio praktični ispit, u kolodvorima ili dijelovima pruga na kojima je osposobljavan, pod uvjetom da potpisom potvrdi poznavanje kolodvora ili dijela pruge;
 7. Poslije položenog prvog praktičnog ispita za strojovođu na manevri poslodavac može da naloži strojovođi za manevru osposobljavanje na lokomotivi drugog tipa ili drugoj pruzi, na kojoj nije osposobljavan, samo kada je radio kao strojovođu na manevri najmanje šest mjeseci na lokomotivi istog sustava vuče, na kojoj se praktično osposobljavao, i u kolodvoru ili dijelu pruge, za koju je potpisao poznavanje.
- (4) Praktično osposobljavanje za polaganje sljedećeg praktičnog ispita:
1. Praktično osposobljavanje i praktični ispit mora polagati strojovođa na manevri:
 - a) pri prijelazu sa jednog tipa vučnog vozila na drugi tip vučnog vozila, i
 - b) ako je od posljednje vožnje na jednom tipu vozila proteklo više od tri godine;
 2. Nakon teoretskog upoznavanja karakteristika vučnog vozila sa svim uređajima i opremom ugrađenim na vozilu, koje strojovođa na manevri nije poznao, strojovođa na manevri može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;
 3. U tijeku praktičnog osposobljavanja strojovođa na manevri upoznaje karakteristike vučnog vozila i sprovedbu propisa o čuvanju osobne sigurnosti i zaštiti na radu, sukladno karakteristikama vozila;
 4. Nakon završetka praktičnog osposobljavanja strojovođa na manevri polaže praktičan ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom stručnom ispitu koju izdaje poslodavac;
 6. Prije samostalnog obavljanja posla strojovođa na manevri mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura u kolodvoru ili dijelu pruge.
- (5) Strojovođa na manevri može samostalno upravljati vučnim vozilom na kojem je položio praktični ispit, u kolodvorima ili dijelovima pruga na kojima je osposobljavan i za koje je potpisom potvrdio poznavanje situacija i procedura. Na kolodvorima ili dijelovima pruge na kojoj se nije

osposobljavao, ili je od zadnje vožnje po toj pruži proteklo više od tri godine, može samostalno upravljati vučnim vozilom ako je prijetodno obavio rad pod nadzorom u dnevnim i noćnim uvjetima, i potpisom potvrdio poznavanje situacija i postupaka na pruži.

Članak 26.

(Osposobljavanje za radno mjesto tehničara vuče - strojovođe)

- (1) Uposljeni je osposobljen da obavlja rad na radnom mjestu tehničara vuče- strojovođe nakon što je položio stručni ispit za tehničara vuče- strojovođu. Za polaganje stručnog ispita kandidat mora biti teorijski i praktično osposobljen.
- (2) Teorijsko osposobljavanje:
 1. Kandidati stječe znanje o odredbama Signalnog pravilnika;
 2. Kandidati stječe znanje o odredbama Prometnog pravilnika, i to:
 - a) detaljno poznavanje općih odredaba,
 - b) detaljno poznavanje poglavlja o pružnim i kolodvorskim uređajima, poglavlja o obilježavanju pruga, kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja,
 - c) poglavlje o uporabi kola,
 - d) poglavlje o manevriranju, poglavlje o naročitim pošiljkama i odredbe o kodificiranju pruga za kombinirani transport,
 - e) poglavlje o označavanju vlakova,
 - f) odredbe o i redu vožnje,
 - g) poglavlje o propratnim ispravama vlaka, o broju i rasporedu vlačnog osoblja, o vožnji osoba teretnim vlakovima, o brzini vlakova i o prometu vlakova,
 - h) poglavlje o reguliranju prometa vlakova za vrijeme smetnji na APB ili MZ uređajima i odredbe o prometu vlakova za vrijeme prekida službe prometnika vlakova ili odjavničara,
 - i) određivanje redovitih ulaznih kolosjeka,
 - j) odredbe o putu vožnje vlaka,
 - k) postupak kod ulaznog signala pri promjeni ulaznog kolosjeka ili ulazu vlaka na zauzeti ili slijepi kolosjek,
 - l) izuzetno zaustavljanje vlaka,
 - m) neupotrebljivost ili nevaženje glavnih signala,
 - n) obavijest strojovođe,
 - o) dozvola za vožnju,
 - p) izuzetan prolaz vlaka,
 - q) osiguranje prometa na cestovnom prijelazu i postupak pri kvaru uređaja,
 - r) poglavlje o radu vlačnog osoblja, o nepravilnostima u tijeku vožnje, o reguliranju prometa za vrijeme radova na pruži ili u kolodvorima, posebite odredbe o elektrificiranim prugama, poglavlja o posebitim vrstama prometa i o organizaciji prometa u posebitim uvjetima,
 - s) poznavanje obrazaca (raspored manevre, nalozi i bilježnik brzjava-fonograma), i
 - t) postupci pri ozbiljnim nesrećama, nesrećama ili incidentima;
 3. Detaljno stručno znanje u svezi sa kočenjem vlaka ili manevarskog sastava;
 4. Stjecanje znanja o karakteristikama željezničkih vozila, i to:
 - a) poznavanje vučnih vozila,
 - b) poznavanje dinamike vuče,
 - c) poznavanje tipova vučenih vozila,

- d) poznavanje glavnih komponenti željezničkih vozila i njihov utjecaj na sigurno odvijanje prometa,
 - e) glavne tehničke karakteristike putničkih i teretnih kola,
 - f) uređaji na putničkim kolima,
 - g) poznavanje oznaka i natpisa na kolima,
 - h) detaljno poznavanje opasnosti pri kvaćenju različitih željezničkih vozila,
 - i) način i obujam pregleda kola,
 - j) poznavanje odredbi o naljepnicama na kolima,
 - k) odredbe o vrstama kontejnera i njihovom obilježavanju,
 - l) poznavanje odredaba o pravilnosti tovara na vozilu,
5. Stjecanje znanja o tehničkim propisima, i to:
 - a) poznavanje temeljnih odredaba o glavnim elementima signalno-sigurnosnih uređaja,
 - b) poznavanje temeljnih odredaba o stabilnim postrojenjima električne vuče,
 - c) poznavanje skretničkih postavnih sprava, skretničkih ključeva, mehaničkih signala i lokalne postavnice, i
 - d) poznavanje telekomunikacijskih veza i njihove uporabe.
- (3) Praktično osposobljavanje za polaganje prvog praktičnog ispita:
 1. Nakon dobivanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja za određenu vrstu vučnog vozila i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za strojovođu, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem tipa željezničkog vučnog vozila, za koji se osposobljava, sa svim uređajima i opremom ugrađenim na vozilu i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o osobnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, u pogledu procjene rizika;
 3. U tijeku rada pod nadzorom kandidat se pod nadzorom instruktora osposobljava za obavljanje svih poslova koje treba samostalno da obavlja kao strojovođu;
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom stručnom ispitu koju izdaje poslodavac, a ona je temelj za izdavanje licence za upravljanje vučnim vozilom;
 6. Strojovođa može samostalno upravljati vučnim vozilom na kojem je položio praktični ispit, na prugama ili dijelovima pruga na kojima je osposobljavan, pod uvjetom da potpisom potvrdi poznavanje pruge ili dijela pruge;
 7. Poslije položenog prvog praktičnog ispita za strojovođu poslodavac može da naloži strojovođi osposobljavanje na lokomotivi drugog sustava vuče ili drugoj pruži, na kojoj nije osposobljavan, samo kada je radnik radio kao strojovođa najmanje šest mjeseci na lokomotivi istog sustava vuče, na kojoj se praktično osposobljavao, i na pruži, za koju je potpisao poznavanje.

- (4) Praktično osposobljavanje za polaganje sljedećeg praktičnog ispita:
1. Praktično osposobljavanje i praktični ispit mora polagati strojovođa:
 - a) pri prijelazu sa jednog tipa vučnog vozila na drugi tip vučnog vozila;
 2. Ako je od posljednje vožnje na jednom tipu vozila proteklo više od tri godine; nakon teoretskog upoznavanja karakteristika vučnog vozila sa svim uređajima i opremom ugrađenim na vozilu, koje strojovođa nije poznao, strojovođa može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;
 3. U tijeku praktičnog osposobljavanja strojovođa upoznaje karakteristike vučnog vozila i sprovedbe propisa o čuvanju osobne sigurnosti i zaštiti na radu, sukladno karakteristikama vozila;
 4. Nakon završenog praktičnog osposobljavanja strojovođa polaže praktičan ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom stručnom ispitu koju izdaje poslodavac, a ona je temelj za izdavanje licence za upravljanje vučnim vozilom;
 6. Prije samostalnog obavljanja posla strojovođa mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura na pruzi ili dijelu pruge.
- (5) Strojovođa može samostalno upravljati vučnim vozilom na kojem je položio praktični ispit, na prugama ili dijelovima pruga na kojima je osposobljavan i za koje je potpisom potvrdio poznavanje situacija i procedura. Na pruzi na kojoj se nije osposobljavao ili je od zadnje vožnje po toj pruzi proteklo više od tri godine, može samostalno upravljati vučnim vozilom ako je prijetходно obavio rad pod nadzorom u dnevnim i noćnim uvjetima, i potpisom potvrdio poznavanje situacija i postupaka na pruzi.
- Članak 27.
- (Osposobljavanje za radno mjesto tehničara tehničke kolske djelatnosti, pregledača kola)
- (1) Uposljeni je osposobljen da obavlja rad na radnom mjestu tehničara tehničke kolske djelatnosti, pregledača kola nakon što je položio stručni ispit za tehničara tehničke kolske djelatnosti, pregledača kola. Za polaganje stručnog ispita kandidat mora biti teorijski i praktično osposobljen.
 - (2) Teorijsko osposobljavanje:
 1. Kandidat stječe znanja o odredbama Signalnog pravilnika, i to:
 - a) temeljni pojmovi o signalizaciji,
 - b) temeljni pojmovi glavnih signala,
 - c) temeljni pojmovi o signalima za osiguranje puta vožnje,
 - d) temeljni pojmovi o signalima na skretnicama,
 - e) detaljno poznavanje odredbi o signalima na vlakovima,
 - f) detaljno poznavanje odredbi o signalnom znaku "Pazi" i "Opasnost, koči",
 - g) detaljno poznavanje odredbi o signalnim znacima za probu kočnica,
 - h) detaljno poznavanje odredbi o signalnim znacima manevarskog osoblja,
 - i) detaljno poznavanje odredbi o signalnim oznakama "međik", "granica odsjeka", "granica kretanje osoba na peronu" i "zadire u slobodan profil";
 2. Kandidat stječe znanja o odredbama Prometnog pravilnika, i to:
 - a) temeljni pojmovi o prometnim propisima,
- b) odredbe o zaustavnom putu,
 - c) poznavanje odredaba o sporazumijevanju pri vršenju željezničkog prometa,
 - d) odredbe o službenim mjestima,
 - e) odredbe o vrstama vlakova,
 - f) odredbe o rasporedu, predaji i prijemu službe,
 - g) opće o sadržaju poslovnog reda kolodvora,
 - h) vrste kolosjeka u kolodvorima,
 - i) temeljne odredbe o obilježavanju pruga, kolosjeka i skretnica,
 - j) detaljno poznavanje poglavlja o uporebi kola,
 - k) detaljno poznavanje poglavlja o naročitim pošiljkama i odredbi o kodificiranju pruga za kombinirani transport, osnove poglavlja o označavanju vlakova,
 - l) odredbe o izvodu iz reda vožnje za kolodvorskom osoblje,
 - m) obavijesti kolodvorskog osoblja o promjenama u prometu vlakova,
 - n) odredbe o pripremi propratnih isprava vlaka,
 - o) odredbe o brzini vlakova,
 - p) postupci pri ozbiljnim nesrećama, nesrećama ili incidentima;
3. Detaljno stručno znanje u svezi sa kočenjem vlaka;
 4. Stjecanje znanja o karakteristikama željezničkih vozila, i to:
 - a) detaljno poznavanje svih vrsta vučenih vozila,
 - b) detaljno poznavanje glavnih komponenti željezničkih vozila i njihov utjecaj na sigurno odvijanje prometa,
 - c) detaljno poznavanje tehničkih karakteristika putničkih i teretnih kola,
 - d) detaljno poznavanje uređaja na putničkim kolima,
 - e) detaljno poznavanje oznaka i natpisa na kolima,
 - f) detaljno poznavanje načina i obujma pregleda kola,
 - g) detaljno poznavanje odredbi o naljepnicama na kolima,
 - h) detaljno poznavanje odredaba o vrstama kontejnera i njihovom obilježavanju,
 - i) detaljno poznavanje odredaba o pravilnosti tovara na vozilu;
 5. Stjecanje znanja o tehničkim propisima, i to: poznavanje telekomunikacijskih veza i njihovog korištenja.
- (3) Praktično osposobljavanje:
1. Nakon dobivanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za pregledača kola, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem karakteristika vučenih vozila i sa upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o osobnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, glede procjene rizika;
 3. Kroz rad pod nadzorom kandidat detaljno upoznaje mjesne prilike na kolodvoru, u kojoj će stalno obavljati poslove pregledača kola;
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac;

5. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac;
 6. Prije samostalnog obavljanja posla pregledač kola mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura u kolodvoru;
 7. Nakon položenog praktičnog ispita za pregledača kola poslodavac može narediti pregledaču kola rad na drugom kolodvoru samo kada je uposleni obavljao poslove pregledača kola najmanje tri mjeseca na kolodvoru gdje je položio prvi praktični ispit za pregledača kola.
- (4) Pregledač kola može samostalno raditi na radnom mjestu pregledača kola u kolodvoru u kojem nije osposobljavan, ili je od rada u tom kolodvoru proteklo više od godinu dana, ako je prijetodno radio pod nadzorom i potpisom potvrdio poznavanje situacije i procedura u kolodvoru.
- Članak 28.
- (Osposobljavanje za radno mjesto čuvara pruge)
- (1) Radnik je osposobljen za rad na radnom mjestu čuvara pruge kada je položio stručni ispit za čuvara pruge. Za obavljanje stručnog ispita kandidat se mora teorijski osposobiti i završiti praktično osposobljavanje.
 - (2) Teorijsko osposobljavanje:
 1. Kandidat stječe znanja o odredbama Signalnog pravilnika, i to:
 - a) temeljni pojmovi o signalizaciji,
 - b) temeljni pojmovi o glavnim signalima i predsignalima,
 - c) temeljno poznavanje odredbi o signalima na skretnicama i iskliznicama,
 - d) poznavanje odredbi o signalima na vlakovima, manevarskim lokomotivama i pružnim vozilima,
 - e) detaljno poznavanje odredbi o signalnom znaku "Pazi" i "Opasnost, koči" i "Stoj",
 - f) detaljno poznavanje odredbi o signalima pružnog osoblja, i
 - g) detaljno poznavanje odredbi o signalnim oznakama "medik", "granica odsjeka", "granica kretanja osoba na peronu" i "zadiere u slobodan profil";
 2. Kandidat stječe znanja o odredbama Prometnog pravilnika, i to:
 - a) temeljni pojmovi o prometnim propisima,
 - b) detaljno poznavanje odredbi o sporazumijevanju pri vršenju željezničkog prometa,
 - c) detaljno poznavanje sadržine poslovnog reda kolodvora, koji se odnosi na rad čuvara pruge,
 - d) detaljno poznavanje odredbi o sigurnosnim uređajima, kojima rukuje čuvar pruge,
 - e) opće poznavanje odredbi o obilježavanju pruga, kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja,
 - f) opće o označavanju vlakova i izvodu iz reda vožnje za pružno osoblje,
 - g) odredbe o obavijesti pružnog osoblja o prometu vlakova, obavijest o odlasku vlaka,
 - h) opće o reguliranju prometa vlakova u tijeku radova na pruzi,
 - i) opće poznavanje odredbi o elektrificiranim prugama,
 - j) odredbe o vožnji vlaka do izvjesnog mjesta na pruzi,
 - k) opće odredbe o vožnji motornih pružnih vozila za posebite namjene,
 - l) odredbe o odbjegnuću vozila,
 - m) odredbe o bilježniku brzjava i fonograma,
- n) poglavlje o osiguranju prometa sa čuvarima pruge, i
 - o) postupak pri ozbiljnoj nesreći, nesreći ili incidentu;
4. Stjecanje znanja o temeljnim karakteristikama željezničkih vozila, i to:
- a) temeljno poznavanje vučnih vozila,
 - b) temeljno poznavanje tipova vučenih vozila, i
 - c) temeljno poznavanje o pravilnosti tovara na vozilima;
5. Stjecanje znanja iz oblasti građevinske djelatnosti, i to:
- a) opće o donjem i gornjem stroju pruge,
 - b) odredbe o pružnom i zaštitnom pojasu, i
 - c) dužnosti čuvara pri ophodnji pruge.
- (3) Praktično osposobljavanje za polaganje prvog praktičnog ispita:
1. Nakon dobivanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za čuvara, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem posebnosti kolodvora, pruge ili dijela pruge i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o osobnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, glede procjene rizika;
 3. Kroz rad pod nadzorom kandidat detaljno saznaje:
 - a) odredbe poslovnog reda kolodvora, koji se odnose na rad čuvara,
 - b) odredbe koje se odnose na osiguranje prometa na cestovnim prijelazima,
 - c) dužnosti na radnom mjestu, lokalne posebnosti,
 - d) o signalno-sigurnosnim i telekomunikacijskim uređajima, i
 - e) opasnosti na radu i rizik od požara, koji proistječu iz procjene rizika za radno mjesto čuvara;
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac,
 6. Prije samostalnog obavljanja posla čuvar mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
 7. Nakon položenog prvog praktičnog ispita poslodavac može narediti čuvaru rad na drugom kolodvoru ili drugom odsjeku pruge samo kada je uposleni radio kao čuvar najmanje tri mjeseca na radnom mjestu gdje je položio prvi praktični ispit.
- (4) Praktično osposobljavanje za polaganje sljedećeg praktičnog ispita:
1. Praktično osposobljavanje i praktični ispit mora polagati čuvar:
 - a) za rad na drugom tipu signalno-sigurnosnog uređaja,
 - b) za rad na kolodvoru ili pruzi, kada je rad povezan sa osiguranjem prometa na cestovnom prijelazu, ako nije polagao praktični ispit u takvom kolodvoru ili na takvoj pruzi,
 - c) pri prijelazu sa jednokolosječne na dvokolosječnu prugu, ako nije položio praktični ispit na dvokolosjećnoj pruzi, i

- d) pri prijelazu sa neelektrificirane na elektrificiranu prugu, ako nije položio praktični ispit na elektrificiranoj pruzi;
2. Nakon teoretskog upoznavanja specifičnosti, koje nije poznao, čuvar može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;
3. U tijeku rada pod nadzorom čuvar upoznaje karakteristike i sprovedbe propisa o čuvanju osobne sigurnosti i zaštiti na radu, sukladno sa karakteristikama i procjenom rizika;
4. Nakon završetka praktičnog osposobljavanja čuvar polaže praktičan ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac;
5. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac.
6. Prije samostalnog obavljanja posla čuvar mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
- (5) Uvjeti za obavljanje poslova čuvara u drugom kolodvoru ili drugom dijelu pruge bez polaganja praktičnog ispita:
1. Čuvar koji je položio praktični ispit za rad u jednom kolodvoru ili jednom dijelu pruge, pri prelasku na rad u drugi kolodvor ili drugi dio pruge, ne polaže praktični ispit, ukoliko polaganje praktičnog ispita nije propisano točkom (4) ovoga članka. Za samostalno obavljanje poslova dovoljno je da čuvar radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka;
2. Čuvar mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka i ako je od samostalnog rada u kolodvoru ili na dijelu pruge proteklo više od godinu dana.
- Članak 29.
- (Osposobljavanje za radno mjesto vozača pružnih vozila)
- (1) Uposleni je osposobljen da obavlja rad na radnom mjestu vozača pružnih vozila nakon što je položio stručni ispit za vozača pružnih vozila. Za polaganje stručnog ispita kandidat mora biti teorijski i praktično osposobljen.
- (2) Teorijsko osposobljavanje:
1. Kandidati stječe znanje o odredbama Signalnog pravilnika;
2. Kandidati stječe znanje o odredbama Prometnog pravilnika, i to:
- a) detaljno poznavanje općih odredaba,
- b) poglavlja o pružnim i kolodvorskim uređajima, poglavlja o obilježavanju pruga, kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja
- c) poglavlja o uporabi kola, poglavlja o manevriranju,
- d) opće poznavanje odredbi o naročitim pošiljkama i poglavlja o označavanju vlakova,
- e) odredbe o redu vožnje,
- f) poglavlje o prapratnim ispravama vlaka,
- g) poglavlje o broju i rasporedu vlačnog osoblja, o vožnji osoba teretnim vlakovima, poglavlje o reguliranju prometa vlakova za vrijeme smetnji na APB ili MZ uređajima i odredbe o prometu vlakova za vrijeme prekida službe prometnika vlakova ili odjavničara,
- h) odredbe o laganim vožnjama,
- i) odredbe o redovitim ulaznim kolosijecima,
- j) odredbe o putu vožnje vlaka,
- k) postupak kod ulaznog signala pri promjeni ulaznog kolosjeka ili ulazu vlaka na zauzeti ili slijepi kolosjek,
- l) izuzetno zaustavljanje vlaka
- m) neupotrebljivost ili nevaženje glavnih signala,
- n) obavijest strojovode,
- o) dozvola za vožnju,
- p) izuzetan prolaz vlaka,
- q) osiguranje prometa na cestovnom prijelazu i postupak pri kvaru uređaja,
- r) poglavlje o radu vlačnog osoblja, o nepravilnostima u tijeku vožnje, o reguliranju prometa za vrijeme radova na pruzi ili u kolodvorima, posebite odredbe o elektrificiranim prugama, poglavlja o posebitim vrstama prometa, poglavlja o vožnji motornih vozila za posebite namjene i poglavlja o organizaciji prometa u posebitim uvjetima,
- s) poznavanje obrazaca (raspored manevre, nalozi i bilježnik brzojava-fonograma),
- t) postupci pri ozbiljnim nesrećama, nesrećama ili incidentima;
3. Detaljno stručno znanje u svezi sa kočenjem motornih pružnih vozila;
4. Stječe znanja o vrstama i karakteristikama željezničkih vozila, i to:
- a) poznavanje vrsta motornih pružnih vozila za posebite namjene,
- b) temeljno poznavanje vrsta vučenih vozila,
- c) temeljno poznavanje glavnih dijelova željezničkih vozila i njihovog utjecaj na sigurnost prometa,
- d) glavne tehničke karakteristike teretnih kola,
- e) temeljno poznavanje oznaka i natpisa na kolima,
- f) temeljno poznavanje o pravilnosti tovara na kolima;
5. Stjecanje znanja o tehničkim propisima, i to:
- a) poznavanje temeljnih odredaba o glavnim elementima signalnih uređaja,
- b) poznavanje skretničkih postavnih sprava, skretničkih ključeva, mehaničkih signala i lokalne postavnice, i
- c) poznavanje telekomunikacijskih veza i njihove uporabe.
- (3) Praktično osposobljavanje za polaganje prvog praktičnog ispita:
1. Nakon dobivanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za vozača motornih pružnih vozila, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem karakteristika tipa motornog pružnog vozila, za koji se osposobljava, sa svim uređajima i opremom ugrađenim na vozilu i sa upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o osobnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, glede procjene rizika;
3. U tijeku rada pod nadzorom kandidat se pod nadzorom instruktora osposobljava za obavljanje svih poslova koje treba samostalno da obavlja kao Vozač pružnog vozila;
4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac;
5. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac;

6. Vozač pružnog vozila može samostalno upravljati motornim pružnim vozilom za posebite namjene na kojem je položio praktični ispit, na prugama ili dijelovima pruga na kojima je osposobljavan, pod uvjetom da potpisom potvrdi poznavanje pruge ili dijela pruge;
 7. Poslije položenog prvog praktičnog ispita za vozača pružnih vozila poslodavac može da naloži Vozaču pružnih vozila rad na drugom motornom pružnom vozilu za posebite namjene ili drugoj pruži, na kojoj nije osposobljavan, samo kada je radnik radio kao Vozač pružnih vozila najmanje tri mjesec na motornom pružnom vozilu za posebite namjene, na kome je položio prvi praktični ispit za vozača pružnih vozila, i na pruži, za koju je potpisao poznavanje.
 - (4) Praktično osposobljavanje za polaganje sljedećeg praktičnog ispita:
 1. Praktično osposobljavanje i praktični ispit mora polagati Vozač pružnih vozila:
 - Pri prijelazu sa jednog tipa motornog pružnog vozila za posebite namjene na drugi tip;
 - Ako je od posljednje vožnje na jednom tipu vozila proteklo više od tri godine;
 2. Nakon teoretskog upoznavanja karakteristika motornog pružnog vozila za posebite namjene sa svim uređajima i opremom ugrađenim na vozilu, Vozač pružnih vozila može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;
 3. U tijeku praktičnog osposobljavanja Vozač pružnih vozila upoznaje karakteristike motornog pružnog vozila za posebite namjene i sprovedbu propisa o čuvanju osobne sigurnosti i zaštiti na radu, sukladno karakteristikama motornog pružnog vozila za posebite namjene;
 4. Nakon završenog praktičnog osposobljavanja Vozač pružnih vozila polaže praktičan ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac;
 6. Prije samostalnog obavljanja posla Vozač pružnih vozila mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura na pruži ili dijelu pruge.
 - (5) Vozač pružnih vozila može samostalno upravljati motornim pružnim vozilom za posebite namjene na kojem je položio praktični ispit, na prugama ili dijelovima pruga na kojima je osposobljavan i za koje je potpisom potvrdio poznavanje situacija i procedura. Na pruži na kojoj se nije osposobljavao ili je od zadnje vožnje po toj pruži proteklo više od jedne godine, može samostalno upravljati motornim pružnim vozilom ako je prijetodno obavio rad pod nadzorom dnevnim i noćnim uvjetima, i potpisom potvrdio poznavanje situacija i postupaka na pruži.
- Članak 30.
- (Osposobljavanje za radno mjesto rukovalac mašina za pružne radove)
- (1) Zaposleni je osposobljen da obavlja rad na radnom mjestu rukovalac mašina za pružne radove nakon što je položio stručni ispit za rukovaoca mašina za pružne radove. Za polaganje stručnog ispita kandidat mora biti teorijski i praktično osposobljen.
 - (2) Teorijsko osposobljavanje:
 1. Kandidati stiče znanje o odredbama Signalnog pravilnika;
 2. Kandidati stiče znanje o odredbama Saobraćajnog pravilnika, i to:
 - a) detaljno poznavanje opštih odredaba,
 - b) poglavlja o pružnim i staničnim uređajima, poglavlja o obilježavanju pruga, kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja
 - c) poglavlja o upotrebi kola, poglavlja o manevrisanju,
 - d) opšte poznavanje odredbi o naročitim pošiljkama i poglavlja o označavanju vlakova,
 - e) odredbe o redu vožnje,
 - f) poglavlje o propratnim ispravama vlaka,
 - g) poglavlje o broju i rasporedu vlačnog osoblja, o vožnji lica teretnim vlakovima, poglavlje o regulisanju prometa vlakova za vrijeme smetnji na APB ili MZ uređajima i odredbe o prometu vlakova za vrijeme prekida službe prometnika vlakova ili odjavničara,
 - h) odredbe o laganim vožnjama,
 - i) odredbe o redovnim ulaznim kolosijecima,
 - j) odredbe o putu vožnje vlaka,
 - k) postupak kod ulaznog signala pri promjeni ulaznog kolosjeka ili ulazu vlaka na zauzeti ili slijepi kolosjek,
 - l) izuzetno zaustavljanje vlaka
 - m) neupotrebljivost ili nevaženje glavnih signala,
 - n) obavještanje strojovođe,
 - o) dozvola za vožnju,
 - p) izuzetan prolaz vlaka,
 - q) obezbjeđenje prometa na putnom prelazu i postupak pri kvaru uređaja,
 - r) poglavlje o radu vlačnog osoblja, o nepravilnostima u toku vožnje, o regulisanju prometa za vrijeme radova na pruži ili u stanicama, posebne odredbe o elektrifikovanim prugama, poglavlja o posebnim vrstama prometa, poglavlja o vožnji motornih vozila za posebne namjene i poglavlja o organizaciji prometa u posebnim uslovima,
 - s) poznavanje obrazaca (raspored manevre, nalozi i bilježnik telegrama-fonograma),
 - t) postupci pri ozbiljnim nesrećama, nesrećama ili incidentima;
 3. Detaljno stručno znanje u vezi sa kočenjem motornih pružnih vozila;
 4. Stječe znanja o vrstama i karakteristikama željezničkih vozila, i to:
 - a) poznavanje vrsta motornih pružnih vozila za posebne namjene,
 - b) osnovno poznavanje vrsta vučenih vozila,
 - c) osnovno poznavanje glavnih dijelova željezničkih vozila i njihovog uticaj na sigurnost prometa,
 - d) glavne tehničke karakteristike teretnih kola,
 - e) osnovno poznavanje oznaka i natpisa na kolima,
 - f) osnovno poznavanje o pravilnosti tovara na kolima;
 5. Stjecanje znanja o tehničkim propisima, i to:
 - a) poznavanje osnovnih odredaba o glavnim elementima signalnih uređaja,
 - b) poznavanje skretničkih postavnih sprava, skretničkih ključeva, mehaničkih signala i lokalne postavnice, i
 - c) poznavanje telekomunikacionih veza i njihove upotrebe;
 6. Element gornjeg stroja, tipovi gornjeg stroja (normalnog i uzanog koloseka);

- osnovno o sastavima u kolosjeku, uloga značaj šina, pragova, spojnog i pričvrstnog pribora i zastora u kolosjeku; uravnavljanje kolosjeka u pravcu i krivini, širina kolosjeka, nagib šina u pravcu i krivinama, nadvišenje spoljne šine, prelazne rampe, prelomi nivelete, dilatacije žljeba za prolaz točkova, brzine vozila u zavisnosti od prethodnih elemenata; dilatacionim spravama i izolovanim sastavima, poznavanje elemenata skretnica i ukrštanja. Poznavanje elemenata elektrifikacije koji su u vezi sa gornjim strojem, spojevima na sastavima, kablovi za uzemljenje; pružni dio, AS uređaji, šinski kontakti, brojači osovina.
- (3) Praktično osposobljavanje za polaganje prvog praktičnog ispita:
1. Nakon dobijanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uslova za rukovaoca mašina za pružne radove, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem karakteristika mašina za pružne radove, za koji se osposobljava, sa svim uređajima i opremom ugrađenim na mašini i sa upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, u pogledu procjene rizika;
 3. U toku rada pod nadzorom kandidat se pod nadzorom instruktora osposobljava za obavljanje svih poslova koje treba samostalno da obavlja kao rukovaoc mašina za pružne radove;
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac;
 6. Rukovalac mašina za pružne radove može samostalno upravljati mašinom za pružne radove na kojoj je položio praktični ispit, na prugama ili dijelovima pruga na kojima je osposobljavan, pod uslovom da potpisom potvrdi poznavanje pruge ili dijela pruge;
 7. Poslije položenog prvog praktičnog ispita za rukovaoca mašina za pružne radove poslodavac može da naloži rukovaocu mašina za pružne radove rad na drugim mašinama za pružne radove ili drugoj pruzi, na kojoj nije osposobljavan, samo kada je radnik radio kao rukovaoc mašina za pružne radove najmanje tri mjesec na mašini za pružne radove, na kojoj je položio prvi praktični ispit za rukovaoca mašina za pružne radove, i na pruzi, za koju je potpisao poznavanje.
- (4) Praktično osposobljavanje za polaganje sljedećeg praktičnog ispita:
1. Praktično osposobljavanje i praktični ispit mora polagati rukovaoc mašina za pružne radove pri prelazu sa jednog tipa mašine za pružne radove na drugi tip;
 2. Ako je od poslednjeg rukovanja jednom tipu mašine proteklo više od tri godine;
 3. Nakon teoretskog upoznavanja karakteristika mašine za pružne radove svim uređajima i opremom ugrađenim na mašini, rukovaoc može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;
 4. U toku praktičnog osposobljavanja rukovaoc mašina za pružne radove upoznaje karakteristike mašina za pružne radove i sprovođenje propisa o čuvanju lične sigurnosti i zaštiti na radu, u skladu sa karakteristikama mašina za pružne radove;
 5. Nakon završenog praktičnog osposobljavanja rukovalac mašina za pružne radove polaže praktičan ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
 6. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac;
 7. Prije samostalnog obavljanja posla rukovalac mašina za pružne radove mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura na pruzi ili dijelu pruge.
- (5) Rukovalac mašina za pružne radove može samostalno upravljati mašinom za pružne radove na kojoj je položio praktični ispit, na prugama ili dijelovima pruga na kojima je osposobljavan i za koje je potpisom potvrdio poznavanje situacija i procedura. Na pruzi na kojoj se nije osposobljavao ili je od zadnje vožnje po toj pruzi proteklo više od jedne godine, može samostalno upravljati mašinom za pružne radove ako je prethodno obavio rad pod nadzorom dnevnim i noćnim uslovima, i potpisom potvrdio poznavanje situacija i postupaka na pruzi.

Članak 31.

(Osposobljavanje za radno mjesto tehničara na održavanju pruge, objekata i opreme pruge)

- (1) Radnik je osposobljen za rad na radnom mjestu tehničara na održavanju pruge, objekata i opreme pruge kada je položio stručni ispit za tehničara na održavanju pruge, objekata i opreme pruge. Za obavljanje stručnog ispita kandidat se mora teorijski osposobiti i završiti praktično osposobljavanje.
- (2) Teorijsko osposobljavanje:
 1. Kandidat stječe znanja o odredbama Signalnog pravilnika, i to:
 - a) temeljni pojmovi o signalizaciji;
 - b) temeljni pojmovi o glavnim signalima i predsignalima;
 - c) poznavanje odredbi o signalu granica manevriranja,
 - d) detaljno poznavanje odredbi o signalima za označavanje najveće dopuštene brzine na pruzi,
 - e) temeljno poznavanje odredbi o signalima na skretnicama i iskliznicama,
 - f) poznavanje odredbi o signalu početak zaustavne ceste ispred cestovnog prijelaza,
 - g) poznavanje odredbi o signalima na vlakovima, manevarskim lokomotivama i pružnim vozilima,
 - h) detaljno poznavanje odredbi o signalnom znaku "Pazi" i "Stoj",
 - i) detaljno poznavanje odredbi o signalima pružnog osoblja, i
 - j) detaljno poznavanje odredbi o prijenosnim pružnim opomenicama;
 2. Kandidat stječe znanja o odredbama Prometnog pravilnika, i to:
 - a) temeljni pojmovi o prometnim propisima,
 - b) detaljno poznavanje odredbi o sporazumijevanju pri vršenju željezničkog prometa, koje se odnosi na rad pri održavanju,
 - c) detaljno poznavanje sadržine poslovnog reda kolodvora, koji se odnosi na rad radnika na održavanju pruge, objekata i opreme pruge,

- d) detaljno poznavanje odredbi o uređajima, koje održava,
 - e) opće poznavanje odredbi o obilježavanju pruga, kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja,
 - f) opće o označavanju vlakova i izvodu iz reda vožnje za pružno osoblje,
 - g) odredbe o obavijesti pružnog osoblja o prometu vlakova, obavijest o odlasku vlaka,
 - h) osnove o reguliranju prometa vlakova u tijeku radova na pruzi,
 - i) opće poznavanje odredbi o elektrificiranim prugama,
 - j) odredbe o vožnji vlaka do izvjesnog mjesta na pruzi,
 - k) opće odredbe o vožnji motornih pružnih vozila za posebite namjene,
 - l) odredbe o odbjegnuću vozila,
 - m) odredbe o bilježniku brzostava i fonograma,
 - n) poglavlje o osiguranju prometa sa čuvarima pruge, i
 - o) postupak pri ozbiljnoj nesreći, nesreći ili incidentu;
3. Stjecanje znanja o temeljnim karakteristikama željezničkih vozila, i to:
- a) temeljno poznavanje vučnih vozila i vozila za posebite namjene,
 - b) temeljno poznavanje tipova vučenih vozila, i
 - c) temeljno poznavanje o pravilnosti tovara na vozilima;
4. Stjecanje znanja iz oblasti građevinske djelatnosti, i to:
- a) poznavanje odredbi o donjem i gornjem stroju pruge,
 - b) poznavanje odredbi o ugrađivanju i održavanju šina i skretnica u dugačkim trakovima,
 - c) odredbe o pružnom i zaštitnom pojasu,
 - d) poznavanje alata i mašina za održavanje, i
 - e) osnovno poznavanje opreme i stabilnih postrojenja električne vuče.
- (3) Praktično osposobljavanje za polaganje prvog praktičnog ispita:
- 1. Nakon dobivanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za tehničar na održavanju pruge, objekata i opreme pruge, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 - 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem posebnosti odsjeka i opreme koja se održava i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o osobnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, glede procjene rizika;
 - 3. Kroz rad pod nadzorom kandidat detaljno saznaje:
 - a) odredbe poslovnih redova kolodvora, koji se odnose na rad tehničar na održavanju pruge, objekata i opreme pruge na odsjeku koji održava i za koji se osposobljava,
 - b) dužnosti na radnom mjestu, lokalne posebnosti,
 - c) o signalno-sigurnosnim i telekomunikacijskim uređajima, i
 - d) opasnosti na radu i rizik od požara, koji proistječu iz procjene rizika za radno mjesto radnika na održavanju pruge, objekata i opreme pruge;
4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac;
5. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac,
6. Prije samostalnog obavljanja posla tehničar na održavanju pruge, objekata i opreme pruge mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
7. Nakon položenog prvog praktičnog ispita poslodavac može narediti tehničaru na održavanju pruge, objekata i opreme pruge rad na drugom odsjeku samo kada je uposleni radio kao tehničar na održavanju pruge, objekata i opreme pruge najmanje tri mjeseca na odsjeku gdje se osposobljavao.
- (4) Praktično osposobljavanje za polaganje sljedećeg praktičnog ispita:
- 1. Praktično osposobljavanje i praktični ispit mora polagati tehničar na održavanju pruge, objekata i opreme pruge:
 - a) za rad na drugom odsjeku, koji je opremljen drugom opremom,
 - b) pri prijelazu sa jednokolosječne na dvokolosječnu prugu, ako nije položio praktični ispit na dvokolosjećnoj pruzi, i
 - c) pri prijelazu sa neelektrificirane na elektrificiranu prugu, ako nije položio praktični ispit na elektrificiranoj pruzi;
 - 2. Nakon teoretskog upoznavanja specifičnosti, koje nije poznavao, tehničar na održavanju pruge, objekata i opreme pruge može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;
 - 3. U tijeku rada pod nadzorom tehničar na održavanju pruge, objekata i opreme pruge upoznaje karakteristike i sprovedbu propisa o čuvanju osobne sigurnosti i zaštiti na radu, sukladno karakteristikama i procjenom rizika;
 - 4. Nakon završenog praktičnog osposobljavanja radnik na održavanju pruge, objekata i opreme pruge polaže praktičan ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac;
 - 5. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac.
 - 6. Prije samostalnog obavljanja posla tehničar na održavanju pruge, objekata i opreme pruge mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
- (5) Uvjeti za obavljanje poslova tehničar na održavanju pruge, objekata i opreme pruge na drugom odsjeku bez polaganja praktičnog ispita:
- 1. Tehničar na održavanju pruge, objekata i opreme pruge, koji je položio praktični ispit za rad na jednom odsjeku koji se održava, pri prelasku na rad na drugi odsjek, ne polaže praktični ispit, ukoliko polaganje praktičnog ispita nije propisano točkom (4) ovoga članka. Za samostalno obavljanje poslova dovoljno je da radnik na održavanju pruge, objekata i opreme pruge radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka;
 - 2. Tehničar na održavanju pruge, objekata i opreme pruge mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka i ako je od samostalnog rada na odsjeku koji se održava proteklo više od godinu dana.

Članak 32.

(Osposobljavanje za radno mjesto tehničara na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja)

- (1) Radnik je osposobljen za rad na radnom mjestu tehničara na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja kada je položio stručni ispit za tehničara na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja. Za obavljanje stručnog ispita kandidat se mora teorijski osposobiti i završiti praktično osposobljavanje.
- (2) Teorijsko osposobljavanje:
 1. Kandidat stječe znanja o odredbama Signalnog pravilnika, i to:
 - a) detaljno poznavanje općih odredbi, poglavlja o glavnim signalima, predsignalima, ponavljačima predsignaliranja i graničnom kolosječnom signalu, o dopunskim signalima, o signalima za osiguranje puta vožnje, o signalima na skretnicama, na cestovnim prijelazima, o signalima pružnog osoblja,
 - b) poznavanje odredbi o signalima na vlakovima, manevarskim lokomotivama i pružnim vozilima,
 - c) detaljno poznavanje odredbi o signalnom znaku "Pazi" i "Stoj",
 - d) detaljno poznavanje odredbi o prijenosnim pružnim opomenicama;
 2. Kandidat stječe znanja o odredbama Prometnog pravilnika, i to:
 - a) temeljni pojmovi o prometnim propisima,
 - b) detaljno poznavanje odredbi o sporazumijevanju pri vršenju željezničkog prometa, koje se odnosi na rad pri održavanju,
 - c) detaljno poznavanje sadržine poslovnog reda kolodvora, koji se odnosi na rad radnika na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja,
 - d) detaljno poznavanje odredbi o uređajima, koje održava,
 - e) opće poznavanje odredbi o obilježavanju pruga, kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja,
 - f) opće o označavanju vlakova i izvodu iz reda vožnje za pružno osoblje,
 - g) odredbe o obavijesti pružnog osoblja o prometu vlakova, obavijest o odlasku vlaka,
 - h) osnove o reguliranju prometa vlakova u tijeku radova na pruzi,
 - i) opće poznavanje odredbi o elektrificiranim prugama,
 - j) odredbe o vožnji vlaka do izvjesnog mjesta na pruzi,
 - k) opće odredbe o vožnji motornih pružnih vozila za posebite namjene,
 - l) odredbe o odbjegnuću vozila,
 - m) odredbe o bilježniku brzostava i fonograma, i
 - n) postupak pri ozbiljnoj nesreći, nesreći ili incidentu;
 3. Stjecanje znanja o temeljnim karakteristikama željezničkih vozila, i to:
 - a) temeljno poznavanje vučnih vozila i vozila za posebite namjene,
 - b) temeljno poznavanje tipova vučenih vozila, i
 - c) temeljno poznavanje o pravilnosti tovara na vozilima;
 4. Stjecanje znanja iz oblasti signalno-sigurnosnih uređaja, i to:
 - a) poznavanje mehaničkih, elektromehaničkih, relejnih i elektroničkih signalno-sigurnosnih uređaja,

- b) detaljno znanje o signalno-sigurnosnim uređajima za koje se osposobljava,
- c) poznavanje alata i strojeva za održavanje, i
- d) temeljno poznavanje opreme i stabilnih postrojenja električne vuče i telekomunikacijskih uređaja.

- (3) Praktično osposobljavanje za polaganje prvog praktičnog ispita:

1. Nakon dobivanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja za određenu vrstu signalno-sigurnosnih uređaja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za tehničara na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem posebnosti odsjeka i opreme koja se održava i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o osobnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, glede procjene rizika;
3. Kroz rad pod nadzorom kandidat detaljno sazna:
 - a) odredbe poslovnih redova kolodvora, koji se odnose na rad tehničara na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja na odsjeku koji se održava i za koji se osposobljava,
 - b) signalno-sigurnosni uređaji na odsjeku koji se održava,
 - c) dužnosti na radnom mjestu, lokalne posebnosti, pružni i telekomunikacijskih uređaja, i
 - d) opasnosti na radu i rizik od požara, koji proistječu iz procjene rizika za radno mjesto tehničara na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja;
4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac;
5. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac;
6. Prije samostalnog obavljanja posla tehničar na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
7. Nakon položenog prvog praktičnog ispita poslodavac može narediti tehničaru na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja rad na drugom odsjeku samo kada je uposleni radio kao tehničar na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja najmanje tri mjeseca na odsjeku gdje se osposobljavao.

- (4) Praktično osposobljavanje za polaganje sljedećeg praktičnog ispita:

1. Praktično osposobljavanje i praktični ispit mora polagati tehničar na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja:
 - a) za rad na drugom odsjeku, koji je opremljen drugom opremom,
 - b) pri prijelazu sa jednokolosječne na dvokolosječnu prugu, ako nije položio praktični ispit na dvokolosječnoj pruzi, o
 - c) pri prijelazu sa neelektrificirane na elektrificiranu prugu, ako nije položio praktični ispit na elektrificiranoj pruzi;
2. Nakon teoretskog upoznavanja specifičnosti, koje nije poznavao, tehničar na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;

3. U tijeku rada pod nadzorom tehničar na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja upoznaje karakteristike i sprovedbu propisa o čuvanju osobne sigurnosti i zaštiti na radu, sukladno karakteristikama i procjenom rizika;
 4. Nakon završetka praktičnog osposobljavanja tehničar na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja polaže praktičan ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac; i
 6. Prije samostalnog obavljanja posla tehničar na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura.
- (5) Uvjeti za obavljanje poslova tehničara na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja na drugom odsjeku bez polaganja praktičnog ispita:
1. Tehničar na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja, koji je položio praktični ispit za rad na jednom odsjeku koji se održava, pri prelasku na rad na drugi odsjek, ne polaže praktični ispit, ukoliko polaganje praktičnog ispita nije propisano točkom (4) ovoga članka. Za samostalno obavljanje poslova dovoljno je da tehničar na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka; i
 2. Tehničar na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka i ako je od samostalnog rada na odsjeku koji održava proteklo više od godinu dana.

Članak 33.

(Osposobljavanje za radno mjesto tehničar na održavanju telekomunikacijskih uređaja)

- (1) Radnik je osposobljen za rad na radnom mjestu tehničar na održavanju telekomunikacijskih uređaja kada je položio stručni ispit za radnika na održavanju telekomunikacijskih uređaja. Za obavljanje stručnog ispita kandidat se mora teorijski osposobiti i završiti praktično osposobljavanje.
 - (2) Teorijsko osposobljavanje:
 1. Kandidat stječe znanja o odredbama Signalnog pravilnika, i to:
 - a) temeljni pojmovi o signalizaciji,
 - b) temeljni pojmovi o glavnim signalima i predsignalima,
 - c) poznavanje odredbi o signalima na vlakovima, manevarskim lokomotivama i pružnim vozilima,
 - d) detaljno poznavanje odredbi o signalnom znaku "Pazi" i "Stoj",
 - e) detaljno poznavanje odredbi o signalima pružnog osoblja, i
 - f) temeljni pojmovi o signalnoj oznaci granica odsjeka, o prijenosnim pružnim opomenicama, o oznaci granica kretanja osoba na peronu i o signalnoj oznaci za predmete koji zadiru u profil;
 2. Kandidat stječe znanja o odredbama Prometnog pravilnika, i to:
 - a) temeljni pojmovi o prometnim propisima,
 - b) detaljno poznavanje odredbi o sporazumijevanju pri vršenju željezničkog prometa, koje se odnose na rad pri održavanju,
 - c) detaljno poznavanje sadržine poslovnog reda kolodvora, koji se odnosi na rad radnika na održavanju telekomunikacijskih uređaja,
 - d) detaljno poznavanje odredbi o uređajima, koje održava,
 - e) osnove o reguliranju prometa vlakova u tijeku radova na pruži,
 - f) opće poznavanje odredbi o elektrificiranim prugama,
 - g) opće odredbe o vožnji motornih pružnih vozila za posebne namjene,
 - h) odredbe o odbjegnuću vozila,
 - i) odredbe o bilježniku brzjava i fonograma, i
 - j) postupak pri ozbiljnoj nesreći, nesreći ili incidentu;
3. Stjecanje znanja iz oblasti telekomunikacijskih uređaja, i to:
- a) poznavanje visokofrekventnih i radio uređaja, telefonskih centrala, uređaja i aparata, elektroničkih uređaja i opreme, uređaja za registriranje,
 - b) o uređajima za prijenos podataka i o računalnim mrežama, o uređajima za obavijesti putnika, o uređajima za centralni nadzor i upravljanje telekomunikacijskim sustavima, opremom i uređajima,
 - c) detaljno znanje o uređajima za koje se kandidat osposobljava,
 - d) poznavanje alata i strojeva za održavanje, i
 - e) temeljno poznavanje opreme i stabilnih postrojenja električne vuče.
- (3) Praktično osposobljavanje za polaganje prvog praktičnog ispita:
1. Nakon dobivanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja za određenu vrstu telekomunikacijskih uređaja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za tehničar na održavanju telekomunikacijskih uređaja, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem posebnosti odsjeka i opreme koja se održava i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o osobnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, glede procjene rizika;
 3. Kroz rad pod nadzorom kandidat detaljno saznaje:
 - a) odredbe poslovnih redova kolodvora, koji se odnose na rad radnika na održavanju telekomunikacijskih uređaja na odsjeku koji se održava i za koji se osposobljava,
 - b) dužnosti na radnom mjestu, lokalne posebnosti, pružni i telekomunikacijski uređaji, i
 - c) opasnosti na radu i rizik od požara, koji proistječu iz procjene rizika za radno mjesto radnika na održavanju telekomunikacijskih uređaja;
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac;
 6. Prije samostalnog obavljanja posla tehničar na održavanju telekomunikacijskih uređaja mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
 7. Nakon položenog prvog praktičnog ispita poslodavac može narediti tehničaru na održavanju telekomunikacijskih uređaja rad na drugom odsjeku

- samo kada je uposleni radio kao tehničar na održavanju telekomunikacijskih uređaja najmanje tri mjeseca na odsjeku gdje se osposobljavao.
- (4) Praktično osposobljavanje za polaganje sljedećeg praktičnog ispita:
1. Praktično osposobljavanje i praktični ispit mora polagati tehničar na održavanju telekomunikacijskih uređaja:
 - a) za rad na drugom odsjeku, koji je opremljen drugom opremom,
 - b) pri prijelazu sa jednokolosječne na dvokolosječnu prugu, ako nije položio praktični ispit na dvokolosjećnoj pruzi, i
 - c) pri prijelazu sa neelektrificirane na elektrificiranu prugu, ako nije položio praktični ispit na elektrificiranoj pruzi;
 2. Nakon teoretskog upoznavanja specifičnosti, koje nije poznavao, tehničar na održavanju telekomunikacijskih uređaja može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;
 3. U tijeku rada pod nadzorom tehničar na održavanju telekomunikacijskih uređaja upoznaje karakteristike i sprovedbe propisa o čuvanju osobne sigurnosti i zaštiti na radu, sukladno karakteristikama i procjenom rizika;
 4. Nakon završenog praktičnog osposobljavanja tehničar na održavanju telekomunikacijskih uređaja polaže praktičan ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac; i
 6. Prije samostalnog obavljanja posla tehničar na održavanju telekomunikacijskih uređaja mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura.
- (5) Uvjeti za obavljanje poslova tehničar na održavanju telekomunikacijskih uređaja na drugom odsjeku bez polaganja praktičnog ispita:
1. Tehničar na održavanju telekomunikacijskih uređaja, koji je položio praktični ispit za rad na jednom odsjeku koji se održava, pri prelasku na rad na drugi odsjek, ne polaže praktični ispit, ukoliko polaganje praktičnog ispita nije propisano točkom (4) ovoga članka. Za samostalno obavljanje poslova dovoljno je da radnik na održavanju telekomunikacijskih uređaja radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka; i
 2. Tehničar na održavanju telekomunikacijskih uređaja mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka i ako je od samostalnog rada na odsjeku koji održava proteklo preko godinu dana.
- Članak 34.
- (Osposobljavanje za radno mjesto tehničar na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče)
- (1) Radnik je osposobljen za rad na radnom mjestu tehničara na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče kada je položio stručni ispit za radnika na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče. Za obavljanje stručnog ispita kandidat se mora teorijski osposobiti i završiti praktično osposobljavanje.
- (2) Teorijsko osposobljavanje:
1. Kandidat stječe znanja o odredbama Signalnog pravilnika, i to:
 - a) temeljni pojmovi o signalizaciji,
 - b) temeljni pojmovi o glavnim signalima i predsignalima,
 - c) poznavanje odredbi o signalu granica manevriranja,
 - d) detaljno poznavanje signala električne vuče,
 - e) temeljno poznavanje odredbi o signalima na skretnicama i iskliznicama,
 - f) poznavanje odredbi o signalima na vlakovima, manevarskim lokomotivama i pružnim vozilima,
 - g) detaljno poznavanje odredbi o signalnom znaku "Pazi" i "Stoj",
 - h) detaljno poznavanje odredbi o signalima pružnog osoblja, i
 - i) detaljno poznavanje odredbi o prijenosnim pružnim opomenicama;
 2. Kandidat stječe znanja o odredbama Prometnog pravilnika, i to:
 - a) temeljni pojmovi o prometnim propisima,
 - b) detaljno poznavanje odredbi o sporazumijevanju pri vršenju željezničkog prometa, koje se odnosi na rad pri održavanju,
 - c) detaljno poznavanje sadržine poslovnog reda kolodvora, koji se odnosi na rad radnika na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče,
 - d) detaljno poznavanje odredbi o uređajima, koje održava,
 - e) detaljno poznavanje odredbi o obilježavanju pruga, kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja,
 - f) opće o označavanju vlakova,
 - g) detaljno poznavanje reguliranja prometa vlakova u tijeku radova na pruzi,
 - h) detaljno poznavanje odredbi o elektrificiranim prugama,
 - i) odredbe o vožnji vlaka do izvjesnog mjesta na pruzi,
 - j) opće odredbe o vožnji motornih pružnih vozila za posebite namjene,
 - k) odredbe o odbjeguću vozila,
 - l) odredbe o bilježniku brzjava i fonograma, i
 - m) postupak pri ozbiljnoj nesreći, nesreći ili incidentu;
 3. Stjecanje znanja o zdravlju i sigurnosti na radu, i to:
 - a) detaljno poznavanje uporabe zaštitne opreme,
 - b) detaljno poznavanje o kretanju prugom,
 - c) detaljno poznavanje opasnosti pri kvačenju različitih željezničkih vozila,
 - d) detaljno poznavanje odredbi o zaštiti od požara, i
 - e) detaljno poznavanje odredbi o opasnostima pri radu na elektrificiranim prugama;
 4. Stjecanje znanja o temeljnim karakteristikama željezničkih vozila, i to:
 - b) temeljno poznavanje vučnih vozila i vozila za posebite namjene,
 - c) temeljno poznavanje tipova vučenih vozila, i
 - d) temeljno poznavanje o pravilnosti tovara na vozilima;
 5. Stjecanje znanja iz oblasti stabilnih postrojenja električne vuče, i to:
 - a) temeljno poznavanje različitih sustava stabilnih postrojenja električne vuče,
 - b) detaljna znanja o željezničkim napojnim dalekovodima, elektronapojnim postrojenjima, o uređajima za daljinsko upravljanje električnom vučom sustava za koji se osposobljava, i

- c) poznavanje alata i strojeva za održavanje.
- (3) Praktično osposobljavanje za polaganje prvog praktičnog ispita:
1. Nakon dobivanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za tehničar na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem posebnosti odsjeka i opreme koja se održava i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o osobnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, glede procjene rizika;
 3. Kroz rad pod nadzorom kandidat detaljno saznaje:
 - a) odredbe poslovnih redova kolodvora, koji se odnose na rad tehničar na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče na odsjeku koji održava i za koji se osposobljava,
 - b) dužnosti na radnom mjestu, lokalne posebnosti, pružni i telekomunikacijskih uređaji, i
 - c) opasnosti na radu i rizik od požara, koji proistječu iz procjene rizika za radno mjesto radnika na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče;
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac;
 6. Prije samostalnog obavljanja posla radnik na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
 7. Nakon položenog prvog praktičnog ispita poslodavac može narediti radniku na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče rad na drugom odsjeku samo kada je uposleni radio kao radnik na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče najmanje tri mjeseca na odsjeku gdje se osposobljavao.
- (4) Praktično osposobljavanje za polaganje sljedećeg praktičnog ispita:
1. Praktično osposobljavanje i praktični ispit mora polagati tehničar na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče:
 - a) za rad na drugom odsjeku, koji je opremljen drugom opremom, i
 - b) pri prijelazu sa jednokolosječne na dvokolosječnu prugu, ako nije položio praktični ispit na dvokolosječnoj pruzi;
 2. Nakon teoretskog upoznavanja specifičnosti, koje nije poznavao, tehničar na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;
 3. U tijeku rada pod nadzorom tehničar na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče upoznaje karakteristike i sprovedbu propisa o čuvanju osobne sigurnosti i zaštiti na radu, sukladno sa karakteristikama i procjenom rizika;
 4. Nakon završetka praktičnog osposobljavanja tehničar na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče polaže praktičan ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac;; i
 6. Prije samostalnog obavljanja posla tehničar na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura.
- (5) Uvjeti za obavljanje poslova tehničar na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče na drugom odsjeku bez polaganja praktičnog ispita:
1. Tehničar na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče, koji je položio praktični ispit za rad na jednom odsjeku koji se održava, pri prelasku na rad na drugi odsjek, ne polaže praktični ispit, ukoliko polaganje praktičnog ispita nije propisano točkom (4) ovoga članka. Za samostalno obavljanje poslova dovoljno je da tehničar na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka;
 2. Tehničar na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka i ako je od samostalnog rada na odsjeku koji se održava proteklo više od godinu dana.
- Članak 35.
- (Osposobljavanje za radno mjesto dispečera stabilnih postrojenja električne vuče)
- (1) Radnik je osposobljen za rad na radom dispečera stabilnih postrojenja električne vuče kada je položio stručni ispit za dispečera stabilnih postrojenja električne vuče. Za obavljanje stručnog ispita kandidat se mora teorijski osposobiti i završiti praktično osposobljavanje.
 - (2) Teorijsko osposobljavanje:
 1. Kandidat stječe znanja o odredbama Signalnog pravilnika, i to:
 - a) temeljni pojmovi o signalizaciji,
 - b) temeljni pojmovi o glavnim signalima i predsignalima,
 - c) poznavanje odredbi o signalu granica manevriranja, i
 - d) detaljno poznavanje signala električne vuče;
 2. Kandidat stječe znanja o odredbama Prometnog pravilnika, i to:
 - a) temeljni pojmovi o prometnim propisima,
 - b) detaljno poznavanje odredbi o sporazumijevanju pri vršenju željezničkog prometa, koje se odnosi na rad dispečera stabilnih postrojenja električne vuče,
 - c) detaljno poznavanje sadržine poslovnog reda kolodvora, koji se odnosi na rad dispečera stabilnih postrojenja električne vuče,
 - d) detaljno poznavanje odredbi o obilježavanju pruga, kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja,
 - e) opće o označavanju vlakova,
 - f) detaljno poznavanje reguliranja prometa vlakova u tijeku radova na pruzi,
 - g) detaljno poznavanje odredbi o elektrificiranim prugama,
 - h) odredbe o vožnji vlaka do izvjesnog mjesta na pruzi,
 - i) opće odredbe o vožnji motornih pružnih vozila za posebite namjene,
 - j) odredbe o odbjegu vozila,
 - k) odredbe o bilježniku brzostava i fonograma, i
 - l) postupak pri ozbiljnoj nesreći, nesreći ili incidentu;

4. Stjecanje znanja iz oblasti stabilnih postrojenja električne vuče, i to:
 - a) temeljno poznavanje različitih sustava stabilnih postrojenja električne vuče, i
 - b) detaljna znanja o željezničkim napojnim dalekovodima, elektronapojnim postrojenjima, o uređajima za daljinsko upravljanje električnom vučom sustavima za koji se osposobljava.
 - (3) Praktično osposobljavanje za polaganje prvog praktičnog ispita:
 1. Nakon dobivanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za dispečera stabilnih postrojenja električne vuče, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem posebnosti dispečerskog odsjeka i opreme i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o osobnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, glede procjene rizika;
 3. Kroz rad pod nadzorom kandidat detaljno saznaje:
 - a) odredbe poslovnih redova kolodvora, koji se odnose na rad dispečera stabilnih postrojenja električne vuče na pruzi ili dijelu pruge za koji se osposobljava,
 - b) dužnosti na radnom mjestu, lokalne posebnosti, pružni i telekomunikacijski uređaji, i
 - c) opasnosti na radu i rizik od požara, koji proistječu iz procjene rizika za radno mjesto dispečera stabilnih postrojenja električne vuče;
 2. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac;
 3. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac;
 4. Prije samostalnog obavljanja posla dispečer stabilnih postrojenja električne vuče mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
 5. Nakon položenog prvog praktičnog ispita poslodavac može narediti dispečeru stabilnih postrojenja električne vuče rad na drugoj pruzi ili dijelu pruge samo kada je uposleni radio kao dispečer stabilnih postrojenja električne vuče najmanje tri mjeseca na pruzi ili dijelu pruge gdje se osposobljavao.
 - (4) Praktično osposobljavanje za polaganje sljedećeg praktičnog ispita:
 2. Praktično osposobljavanje i praktični ispit mora polagati dispečer stabilnih postrojenja električne vuče:
 - a) za rad na drugoj pruzi ili dijelu pruge, koja je opremljena drugom opremom, i
 - b) pri prijelazu sa jednokolosječne na dvokolosječnu prugu, ako nije položio praktični ispit na dvokolosječnoj pruzi;
 3. Nakon teoretskog upoznavanja specifičnosti, koje nije poznavao, dispečer stabilnih postrojenja električne vuče može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;
 4. U tijeku rada pod nadzorom dispečer stabilnih postrojenja električne vuče upoznaje karakteristike i sprovedbe propisa o čuvanju osobne sigurnosti i zaštiti na radu, sukladno karakteristikama i procjenom rizika;
 5. Nakon završenog praktičnog osposobljavanja dispečer stabilnih postrojenja električne vuče polaže praktičan ispit pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac;
 6. Uspješno položen praktični ispit je temelj za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac;
 7. Prije samostalnog obavljanja posla dispečer stabilnih postrojenja električne vuče mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura.
- (5) Uvjeti za obavljanje poslova dispečera stabilnih postrojenja električne vuče na drugoj pruzi ili dijelu pruge bez polaganja praktičnog ispita:
 1. Dispečer stabilnih postrojenja električne vuče, koji je položio praktični ispit za rad na jednoj pruzi ili dijelu pruge, pri prijelasku na rad na drugu prugu ili dio pruge, ne polaže praktični ispit, ukoliko polaganje praktičnog ispita nije propisano točkom (4) ovoga članka. Za samostalno obavljanje poslova dovoljno je da dispečer stabilnih postrojenja električne vuče radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka;
 2. Dispečer stabilnih postrojenja električne vuče mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka i ako je od samostalnog rada na pruži ili dijelu pruge proteklo više od godinu dana.
- ## VI. PROVJERE TEORIJSKE OSPOSOBLJENOSTI KANDIDATA ZA RADNA MJESTA IZVRŠNE SLUŽBE
- ### Članak 36.
- (Provjera teorijske osposobljenosti)
- Teorijsku osposobljenost za vrijeme obuke provjerava predavač svakog predmeta, a na kraju teorijskog osposobljavanja, provjeru vrši ispitno povjerenstvo, koje imenuje poslodavac (stručna osoba za obuku stručnog osposobljavanja).
- ### Članak 37.
- (Provjera teorijske osposobljenosti)
- (1) Ispitno povjerenstvo se sastoji od predsjednika i najmanje dva člana. Članova povjerenstva treba da bude toliko da su zastupljeni svi predmeti obuhvaćeni programom ispita. Predsjednik Povjerenstva se imenuje iz reda članova povjerenstva i mora biti iz djelatnosti iz koje je kandidat. Članovi povjerenstva su istodobno i ispitivači. Povjerenstvo imenuje poslodavac iz redova stručnih osoba za obuku.
 - (2) Ispitno povjerenstvo mora usmene odgovore kandidata ocijeniti odmah nakon ispitivanja, a pisane radove najkasnije sedam dana nakon što ih kandidat preda.
 - (3) Povjerenstvo provjera stručne osposobljenosti se obavlja sukladno programu ispita, koji za svako radno mjesto radnika izvršne službe na željeznici izrađuje poslodavac i na koji suglasnost daje nadležno Ministarstvo. U programu se moraju nalaziti i kriterijumi za ocjenjivanje.
 - (4) Žalba na ocjenu Povjerenstva je moguća, sukladno zakonu kojim se uređuje oblast stručnog i tehničkog obrazovanja.
- ### Članak 38.
- (Potvrda o položenom teorijskom ispitu)
- (1) Kandidatu koji je uspješno prošao povjereničku provjeru teorijske osposobljenosti, poslodavac kod koga je obavljen teorijski ispit, izdaje potvrdu o položenom teorijskom ispitu.
 - (2) Potvrda o položenom teorijskom ispitu treba da sadrži:
 1. Naziv poslodavca (stručnu osobu za obuku) koji je izdao potvrdu;
 2. Broj potvrde;
 3. Datum polaganja teorijskog ispita;
 4. Podaci o kandidatu koji je položio ispit (ime prezime, stručna sprema);

5. Naziv programa stručnog osposobljavanja, za koje je kandidat polagao teorijski ispit; i
6. Datum izdavanja potvrde, pečat i potpis odgovorne osobe.
- (3) Broj i datum izdavanja potvrde mora da se podudara sa podacima upisanim u evidenciju izdanih potvrda, koju vodi stručna osoba za obuku.
- (4) Ako je potvrda uništena ili izgubljena, izdaje se duplikat, na kome je naznačeno da je to duplikat.

VII. PRAKTIČNO OSPOSABLJAVANJA I PROVJERE PRAKTIČNE OSPOSABLJENOSTI ZA RADNA MJESTA IZVRŠNE SLUŽBE

Članak 39.

(Mentor i instruktor)

- (1) Poslodavac mora da imenuje mentora za praktično osposobljavanje.
- (2) Zadaci mentora su da:
1. Vodi i koordinira rad instruktora;
 2. Prati uspjehnost rada kandidata; i
 3. Predlaže kandidata za polaganje praktičnog ispita.
- (3) Za mentora se može imenovati osoba koja je najmanje inženjer odgovarajuće struke.
- (4) Poslodavac mora za rad pod nadzorom za svakog kandidata da imenuje instruktora.
- (5) Zadatak instruktora je da obuča kandidata za rad na radnom mjestu, na kojem obučava. Tijekom obuke, instruktor je odgovoran za sigurnost u prometu.
- (6) Za instruktora se može odrediti osoba koja ima iskustvo od najmanje pet godine na radnom mjestu, za koja se kandidat osposobljava. Instruktor je morao da radi najmanje šest mjeseci na istom radnom mjestu, na kojem se kandidat osposobljava.
- (7) Kada se na određenom radnom mjestu, zbog razvitka tehnologije uvodi uređaj koji nije bio u uporabi na tom radnom mjestu, osposobljavanje radnika izvršne službe treba definirati u ugovoru za nabavu i ugradnju nove opreme. Potrebno je osposobiti toliko radnika izvršne službe da se posao može nesmetano obavljati do ispunjenja uvjeta za instruktore.

Članak 40.

(Trajanje praktične obuke)

- (1) Minimalno trajanje praktične obuke (osposobljavanja) je prikazano u sljedećoj tabeli:

Naziv radnog mjesta	Minimalni broj sati praktičnog osposobljavanja polaganje prvog praktičnog ispita ^(a)	Minimalni broj sati praktičnog osposobljavanja za drugu vrstu uređaja, drugi tip vozila, drugi kolodvor, službeno mjesto ili prugu ^(b)
MANEVRISTA, VOZNI MANEVRISTA (MANEVRISTA NA VLAKU)	168	32
RUKOVAOC MANEVRE	96	32
STROJOVOĐA	1. 24 h za manevristu; 2. 24 h za vođu manevre; 3. 288 h za vlakovođu; 4. 48 h na prugama gdje će pratiti vlakove;	5. 36 h na drugom kolodvoru; 6. 24 h na drugoj pruzi.
POMOĆNIK STROJOVOĐE	1. 12 h za manevristu; 2. 12 h skretničara; 3. 12 h pregledača kola; 4. 120 u vožnji na vučnom vozilu vlaka za koji se osposobljava;	5. 24 h na drugoj pruzi i/ili 6. 24 h na drugom tipu vučnoga vozila istoga sustava vuče; 7. 60 h na drugom tipu vučnoga vozila drugog sustava vuče.
STROJOVOĐA NA MANEVRI	1. 12 h za manevristu; 2. 24 h skretničara; 3. 12 h pregledača kola;	5. 24 h na drugoj pruzi i/ili 6. 60 h na drugom tipu vučnoga vozila istoga sustava vuče;

	4. 540 h u vožnji na vučnom vozilu vlaka za koji se osposobljava;	7. 180 h na drugom tipu vučnoga vozila drugog sustava vuče.
TEHNIČAR VUČE, STROJOVOĐA	12 h za manevristu; 1. 12 h pomoćnika strojovođe; 2. 12 h pregledača kola; 3. 180 h za strojovođu na manevri; 4. 540 h u vožnji na vučnom vozilu vlaka za koji se osposobljava ili 5000 km;	6. 24 h na drugoj pruzi i/ili 7. 60 h na drugom tipu vučnoga vozila istoga sustava vuče; 8. 180 h na drugom tipu vučnoga vozila drugog sustava vuče.
TEHNIČAR TEHNIČKE KOLSKE DJELATNOSTI, PREGLEDAČ KOLA	360	1. 24 h za drugi kolodvor.
VOZAČ PRUŽNOG VOZILA	1. 12 h za manevristu; 2. 12 h pregledača kola; 3. 360 h u vožnji motornog pružnog vozila za posebne namjene, za kojeg se praktično osposobljava;	4. 24 h na drugoj pruzi i/ili 5. 60 h na drugom motornom pružnom vozilu.
SKRETNIČAR	168	48
ODJAVNIČAR	168	24
PROMETNO TRANSPORTNI TEHNIČAR OTPRAVNIK VLAKOVA	1. 12 h za skretničara u kolodvoru za koju se obučava; 2. 24 h za nadzornika skretnica u kolodvoru za koju se obučava; 3. 12 h za odjavničara u kolodvoru za koju se obučava; 4. 540 h otparnik u kolodvoru za koju se obučava;	5. 24 h za rad u drugom kolodvoru sa istom vrstom SS uređaja; 6. 60 h za rad na drugoj vrsti SS uređaja, rad na elektrificiranoj pruzi ili jednokolskeju pruzi; 7. 180 h za rad u ranžirnom ili odvojnem kolodvoru na glavnoj pruzi ili u kolodvoru gdje se sa jednokolskeju prijelazi na dvokolskeju prugu;
VOZNI DISPEČER	96	1. 48 sata za rad na drugom odsjeku upravljanja prometom, za istu vrstu SS uređaja; 2. 180 sati za rad na drugoj vrsti SS uređaja;
VOZNI DISPEČER	96	48
ČUVAR PRUGE	1. 96 h i 2. 72 h za čuvara pruge koji upravlja postavnim spravama za osiguranje cestovnih prijelaza.	3. 36 h za čuvara pruge koji upravlja postavnim spravama za osiguranje cestovnih prijelaza; 4. 24 h za čuvara ophodara ili čuvara na osiguranju pružnih radova.
TEHNIČAR NA ODRŽAVANJU PRUGE, OBJEKATA I OPREME PRUGE	320	16
TEHNIČAR NA ODRŽAVANJU SIGNALNO SIGURNOSNIH UREĐAJA	540	3. 90 h za drugu vrstu SS uređaja, 4. 24 h za drugi pružni odsjek.
TEHNIČAR NA ODRŽAVANJU TELEKOMUNIKACIONIH UREĐAJA I OPREME	360	1. 90 h za drugu vrstu telekomunikacijskih uređaja, 2. 24 h za drugi pružni odsjek.
TEHNIČAR NA ODRŽAVANJU STABILNIH POSTROJENJA ELEKTRIČNE VUČE	1. 360 h i 2. 24 h pri održavanju EVP-a	3. 96 h za drugi sustav SPEV, 4. 24 h na drugom pružnom odsjeku.
DISPEČER STABILNIH POSTROJENJA ELEKTRIČNE VUČE	1. 24 h pri održavanju SPEV, 2. 300 h u radu kao dispečer SPEV.	3. 72 h na drugom sustavu SPEV.
KONDUKTER	1. 24 h na radnom mjestu manevriste i	3. 24 h na drugoj pruzi.

	2. 180 h na radnom mjestu konduktera.	
--	---------------------------------------	--

- (2) Ako se posao obavlja u smjenama i praktično osposobljavanje se obavlja na isti način.

Članak 41.

(Provjera praktične osposobljenosti)

- (1) Provjera praktične osposobljenosti se vrši na praktičnom ispitu.
- (2) Povjerenstvo za provjeru praktične osposobljenosti imenuje poslodavac, kod koga je sprovedeno praktično osposobljavanje (obuka).
- (3) Ispitno povjerenstvo se sastoji od predsjednika i najmanje dva člana. Ispitno povjerenstvo se formira tako da budu zastupljene sve oblasti koje su obuhvaćene programom praktičnog ispita.
- (4) Predsjednik Povjerenstva se imenuje iz reda članova povjerenstva i mora biti iz djelatnosti iz koje je kandidat. Članovi povjerenstva su istodobno i ispitivači.
- (5) Ispitu prisutvuje i mentor kandidata bez prava da ispituje i ocjenjuje kandidata.
- (6) Ispitno Povjerenstvo mora usmene odgovore kandidata ocijeniti odmah nakon ispitivanja, a pisane radove najkasnije sedam dana nakon što ih kandidat preda.
- (7) Povjerenstvo provjera stručne osposobljenosti koja se obavlja sukladno programu ispita, koji za svako radno mjesto radnika izvršne službe na željeznici izrađuje. U programu se moraju nalaziti i kriterijumi za ocjenjivanje.
- (8) Žalba na ocjenu povjerenstva je moguća, sukladno zakonu kojim se uređuje oblast stručnog i tehničkog obrazovanja.
- (9) Kandidat za radnika izvršne službe polaže praktični ispit pod nadzorom instruktora, sa kojim je radio pod nadzorom, i na istom radnom mjestu, na kome je osposobljavan.
- (10) Za sigurnost željezničkog prometa na praktičnom ispitu odgovoran je radnik izvršne službe - instruktor na radnom mjestu, gdje se ispit polaže.
- (11) Povjerenstvo mora na praktičnom ispitu da provjeri takav obujam posla, da može da utvrdi da li je kandidat u stanju da samostalno obavlja posao ili ne, i o tome ga mora usmeno informirati.
- (12) Povjerenstvo na praktičnom ispitu ocjenjuje praktično obavljanje poslova i osposobljenost, propisane za radno mjesto, za koje se polaže praktičan ispit.
- (13) Ako povjerenstvo utvrdi da je kandidat sposoban da samostalno obavlja rad na radnom mjestu radnika izvršne službe, uzima od njega pisanu izjavu da se osjeća sposobnim za samostalno obavljanje rada na radnom mjestu, za koji je polagao praktični ispit.
- (14) Kandidatu koji je uspješno završio povjereničku provjeru praktične osposobljenosti i dao pisanu izjavu, poslodavac će izdati potvrdu o položenom praktičnom ispitu.

Članak 42.

(Potvrda o položenom praktičnom ispitu)

- (1) Kandidatu, koji je uspješno prošao praktični ispit, poslodavac, kod koga je polagao ispit, izdaje potvrdu o položenom praktičnom ispitu.
- (2) Potvrda o položenom praktičnom ispitu mora da sadrži:
 1. Naziv poslodavca koji je izdao potvrdu;
 2. Broj potvrde;
 3. Datum polaganja praktičnog ispita;
 4. Podaci o kandidatu koji je polagao praktični ispit;
 5. Radno mjesto za koje je kandidat položio praktičan ispit;
 6. Datum izdavanja potvrde, pečat i potpis odgovorne osobe kod poslodavca i potpis predsjednika Povjerenstva.

- (3) Broj i datum izdavanja potvrde mora da se podudara sa podacima upisanim u evidenciju izdanih potvrda o položenom praktičnom ispitu.

- (4) Ako je potvrda uništena ili izgubljena, poslodavac izdaje duplikat, na kome je naznačeno da je to duplikat.

Članak 43.

- (Nemogućnost ispunjavanja uvjeta za praktično osposobljavanje i provjeru)

- (1) Poslodavac koji nije u stanju da osigura uvjete za praktično osposobljavanje i provjeru praktične osposobljenosti, može angažirati za ovaj dio poslodavca koji ispunjava uvjete propisane ovim Pravilnikom.
- (2) Praktično osposobljavanje i provjera praktične osposobljenosti mora da bude, u slučaju iz prijetnog stavka, za svako radno mjesto radnika izvršne službe, izvedeno u približno istom radnom okruženju, koje će imati radnik na radnom mjestu kod svog poslodavca.

VIII. UVJETI I NAČIN STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA RADNA MJESTA IZVRŠNE SLUŽBE

Članak 44.

(Stručno usavršavanje)

- (1) Poslodavac mora u sustavu upravljanja sigurnošću osigurati sustav stručnog usavršavanja, kojim uređuje održavanje razine osposobljenosti svog osoblja i provjeru njegove osposobljenosti, određuje radna mjesta na kojima je rad u svezi sa sigurnošću i urednošću željezničkog prometa, kao i procedure za održavanje razine osposobljenosti radnika na tim radnim mjestima.
- (2) Stručno usavršavanje se sastoji od usavršavanja općeg stručnog znanja i usavršavanja stručnog znanja o voznim sredstvima, uređajima i infrastrukturi.
- (3) Stručno usavršavanje izvodi stručna osoba za obuku.
- (4) Sprovedbu stručnog usavršavanja mora se izvršiti tako da se osigura pravičan i nediskriminirajući pristup za sve radnike na radnim mjestima izvršne službe i njihove poslodavce.
- (5) Za izvođenje stručnog usavršavanja moraju biti ispunjeni materijalni, kadrovski i organizacijski uvjeti.
- (6) Minimalni materijalni uvjeti za stručno usavršavanje su:
 1. Adekvatan prostor za obavljanje stručnog usavršavanja sa garantiranim minimalnim uvjetima za rad (1,5 m² radnog prostora po kandidatu i predavaču, odgovarajuća oprema i tehnička oprema);
 2. Pristup odgovarajućim sredstvima (željeznička vozila, signalno-sigurnosni i telekomunikacijski uređaji, stabilna postrojenja električne vuče, ...), gdje je predviđeno praktično usavršavanje;
 3. Stručna osoba za obuku mora da omogućiti kupovinu ili korištenje stručne literature i važećih propisa u elektroničkoj i pisanoj formi.
- (7) Minimalni kadrovski uvjeti za stručno usavršavanje su:
 1. Stručna osoba za obuku mora imati najmanje obrazovanje inženjer/diplomirani inženjer (ili završen ciklus visokog obrazovanja sa minimum 180/240 ECTS bodova) odgovarajućeg usmjerenja, i pedagoško-andragoško obrazovanje;
 2. Predavač praktične obuke i vještina mora imati najmanje obrazovanje inženjer/diplomirani inženjer (ili završen ciklus visokog obrazovanja sa minimum 180/240 ECTS bodova) odgovarajućeg usmjerenja, pedagoško-andragoško obrazovanje, najmanje pet godina iskustva na radnom mjestu i mora biti upoznat sa sadržajima koji su potrebni za rad na radnom mjestu za koje se kandidat osposobljava.
- (8) Organizacijski uvjeti za stručno usavršavanje:

1. Stalno praćenje aktivnosti vezanih za usavršavanje, unutar standarda kvalitete;
 2. Izvedeno neovisno ocjenjivanje procedure za stjecanje i provjeru stručnog znanja i sposobnosti za sprovedbu usavršavanja, u intervalima ne duljim od pet godina, i to od strane kvalificiranih osoba koja sama ne obavljaju djelatnosti koje su predmet ocjenjivanja;
 3. Čuvanje dokumentacije o rezultatima neovisnog ocjenjivanja predavača na usavršavanju i dokumentacije o prisustvu radnika izvršne službe usavršavanju.
- (9) Radnici izvršne službe na željeznici i radnici koji obavljaju poslove vezane za sigurnost i urednost prometa, moraju stalno usavršavati svoje stručno znanje kroz samoobrazovanje i redovito i vanredno stručno usavršavanje.

Članak 45.

(Redovito stručno usavršavanje)

- (1) Redovito stručno usavršavanje moraju stručne osobe za obuku i poslodavac da sprovedu za svako radno mjesto radnika izvršne službe. Minimalni godišnji broj časova redovitog usavršavanja za svako radno mjesto radnika izvršne službe je definiran u sljedećoj tabeli:

Naziv radnog mjesta	Minimalni godišnji broj sati	
	Broj sati koji se odnosi na temeljno strukovno znanje	Broj sati koji se odnosi na poznavanje voznih sredstava i infrastrukture
ŽELJEZNIČKI PROMETNI RADNIK	12	12
VLAKOVOĐA	12	12
POMOĆNIK STROJOVOĐE	12	12
STROJOVOĐA NA MANEVRI	12	12
TEHNIČAR VUČE - STROJOVOĐA	12	12
TEHNIČAR TEHNIČKE KOLSKE DJELATNOSTI-PREGLEDAČ KOLA	12	12
VOZAČ PRUŽNOG VOZILA	6	6
PROMETNI TRANSPORTNI TEHNIČAR - OTPRAVNIK VLAKOVA	12	12
DISPEČER	12	12
ČUVAR	6	6
TEHNIČAR NA ODRŽAVANJU OBJEKATA I OBJEKATA PRUGE	6	12
TEHNIČAR NA ODRŽAVANJU SIGNALNO SIGURNOSNIH UREĐAJA	6	12
TEHNIČAR NA ODRŽAVANJU TELEKOMUNIKACIJSKIH UREĐAJA I OPREME	6	12
TEHNIČAR NA ODRŽAVANJU STABILNIH POSTROJENJA ELEKTRIČNE VUČE	6	12
DISPEČER STABILNIH POSTROJENJA ELEKTRIČNE VUČE	6	12
KONDUKTER	6	6

- (2) Predviđeni minimalni godišnji broj časova mora biti ravnomjerno raspoređen tijekom cijele kalendarske godine.
- (3) U minimalni godišnji broj časova stručnog usavršavanja nisu uključeni časovi redovite ili vanredne provjere stručne osposobljenosti, kao i stručno usavršavanje sa novim uređajima, opremom i softverom.

Članak 46.

(Vanredno stručno usavršavanje)

- (1) Vanredno stručno usavršavanje se sastoji od sadržaja vezanih za opće stručno znanje i sadržaja koji se odnose na stručno znanje o voznim sredstvima, uređajima i infrastrukturi.
- (2) Vanredno stručno usavršavanje mora da osigura poslodavac u slučaju:
 1. Velike tehničke i tehnološke promjene na voznim sredstvima, uređajima i infrastrukturi;
 3. Izdavanja novih propisa ili suštinskih izmjena postojećih; i
 4. Sumnje da radnici na radnim mjestima izvršne službe nisu dovoljno osposobljeni.

Članak 47.

(Prisustvo redovitim i vanrednom stručnom usavršavanju)

- (1) Prisustvo redovitim i vanrednom stručnom usavršavanju za radnike na radnim mjestima izvršne službe na željeznici je obavezno.
- (2) O neprisustvovanju stručnom usavršavanju, stručne osobe za obuku obavještavaju odgovornu osobu poslodavca, a o neprisustvovanju stručnom usavršavanju znanja o voznim sredstvima, uređajima i infrastrukturi predavač poslodavca obavještava odgovornu osobu poslodavca, sukladno odredbama sustava upravljanja sigurnošću.

Članak 48.

(Nemogućnost ispunjavanja uvjeta za stručno usavršavanje)

- (1) Poslodavac koji nije u stanju da osigura uvjete za stručno usavršavanje znanja o voznim sredstvima, uređajima i infrastrukturi, može angažirati za ovaj dio poslodavca koji ispunjava uvjete propisane ovim Pravilnikom.
- (2) Stručno usavršavanje mora da bude, u slučaju iz prijetodnog stavka, za svako radno mjesto radnika izvršne službe, izvedeno u približno istom radnom okruženju, koje će imati radnik na radnom mjestu kod svog poslodavca.

IX. UVJETI I NAČIN PROVJERE STRUČNE OSPOSOBLJENOSTI ZA RADNA MJESTA IZVRŠNE SLUŽBE

Članak 49.

(Redovita i vanredna provjera)

- (1) Redovitu i vanrednu provjeru stručne osposobljenosti sprovodi poslodavac.
- (2) Redovitu i vanrednu provjeru znanja o voznim sredstvima, uređajima i infrastrukturi sprovodi poslodavac.
- (3) Stručne osobe za obuku moraju pod tržišnim uvjetima za sve poslodavce da osiguraju pravičan i nediskriminirajući pristup redovitim i vanrednim provjerama stručne osposobljenosti radnika na radnim mjestima izvršne službe i izvršnim radnicima na privatnim mrežama povezanim sa javnim..
- (4) Uposleni koji obavljaju poslove izrade i tumačenja operativnih prometno-tehničkih propisa, osposobljavanja i usavršavanja radnika izvršne službe i poslove organizacije i nadzora nad radom radnika izvršne službe, u obvezi su da prije obavljanja tih poslova obave vanrednu provjeru znanja iz oblasti, kojima treba da ovladaju radnici izvršne službe, na koje će se njihov posao odnositi, osim ako je uposleni obavio redovitu ili vanrednu provjeru u roku kraćem od tri godine.

Članak 50.

(Redovita i vanredna provjera stručne osposobljenosti)

- (1) Stručnu osposobljenost radnika na radnim mjestima izvršne službe treba redovito provjeravati najmanje jednom u tri

- godine iz poznavanja općeg stručnog znanja i stručnog znanja o voznim sredstvima, uređajima i infrastrukturi.
- (2) Vanredna provjera stručne sposobnosti se mora izvršiti:
1. Prije početka novog reda vožnje;
 2. Ako je odsustvo trajalo duže od jedne godine;
 2. Ako uposleni zbog nepoznavanja pravila može da ugrozi sigurnost željezničkog prometa, ili ako ne ispunjava obveze glede stručnog usavršavanja;
 3. Prilikom izdavanja novih propisa ili suštinskih izmjena postojećih; i
 4. Prilikom velikih tehničkih i tehnoloških promjena na vozim sredstvima, uređajima i infrastrukturi.
- (3) U svim slučajevima iz prijetnog stavka poslodavac radniku na radnom mjestu izvršne službe ne dozvoljava daljnji rad i upućuje ga na vanrednu provjeru stručne sposobnosti.
- (4) Opće stručno znanje uposlenih koji obavljaju poslove izrade i tumačenja operativnih prometno-tehničkih propisa, osposobljavanja i usavršavanja radnika izvršne službe i poslove organizacije i nadzora nad radom radnika izvršne službe, mora se redovito provjeravati svake dvije godine, a pri značajnim izmenama postojećih propisa i vanredno, pred Povjerenstvom koje imenuje poslodavac.

X. OSPOSOBLJAVANJE KANDIDATA ZA ZA RADNA MJESTA KOJA ORGANIZIRAJU, NADZIRU I KONTROLIRAJU RAD U ŽS BiH

Članak 51.

(Stručno osposobljavanje prometnog inženjera- željezničkog smijera (180 ECTS bodova) i strukovnog inženjera prometa (180 ECTS bodova-studijski program željeznički promet)

Stručna obuka za ovo zanimanje traje 10 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i uputa koji su navedeni u Članku 10.	1
Polaganje ispita po Članku 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vode manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima odjavničara i nadzornika sretnica	1
Upoznavanje sa poslovima organizacije kolske službe	1
Upoznavanje sa poslovima tranzitera i vlakovode	1
Upoznavanje sa poslovima magacionera i robnog blagajnika	2
Upoznavanje sa poslovima putničkog blagajnika	1
Upoznavanje poslova strojevode	1
Upoznavanje sa poslovima pregledača kola	1
Upoznavanje sa poslovima prometnika vlakova	2
Upoznavanje sa poslovima KM i EVP	1
Upoznavanje sa poslovima telekomande centra CDU	1
Upoznavanje sa poslovima službe za SS i TK postrojenja	1
Upoznavanje sa službom održavanja gornjeg stroja	1
Polaganje teoretskog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za prometno-transportnog tehničara- prometnika vlakova po Članku 20. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima šefa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	2
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	2
Izrada elaborata na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	2
Polaganje stručnog ispita	1

Članak 52.

(Stručno osposobljavanje diplomiranog inženjera prometa- željezničkog smijera (240 ECTS bodova) i specijalista strukovni inženjer prometa (240 ECTS bodova - studijski program željeznički promet)

Stručna obuka za ova zanimanja traje 12 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i uputa koji su navedeni u Članku 10.	1
Polaganje ispita po Članku 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vode manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima odjavničara i nadzornika sretnica	1
Upoznavanje sa poslovima organizacije kolske službe	1
Upoznavanje sa poslovima tranzitera i vlakovode	1
Upoznavanje sa poslovima magacionera i robnog blagajnika	2
Upoznavanje sa poslovima putničkog blagajnika	1
Upoznavanje poslova strojevode	1
Upoznavanje sa poslovima pregledača kola	1
Upoznavanje sa poslovima prometnika vlakova	2
Upoznavanje sa poslovima Km i EVP	1
Upoznavanje sa poslovima telekomande centra CDU	1
Upoznavanje sa poslovima službe za SS i TK postrojenja	1
Upoznavanje sa službom održavanja gornjeg stroja	1
Polaganje teoretskog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za prometno-transportnog tehničara- prometnika vlakova po Članku 20. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima šefa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	3
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	3
Upoznavanje sa radom transportne službe na taktičkom nivou	2
Upoznavanje sa organizacijom rada kolske službe i obračuna po RIV i RIC	2
Izrada projekta na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	4
Polaganje stručnog ispita	1

Članak 53.

(Stručno osposobljavanje mašinskog inženjera (180 ECTS bodova) i strukovnog inženjera mašinstva (180 ECTS bodova - studijski program željezničko mašinstvo) - za vuču

Stručna obuka za ovo zanimanje traje 10 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i uputa koji su navedeni u Članku 10.	1
Polaganje ispita po Članku 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima oragnizacije vuče vlakova	2
Upoznavanje sa poslovima nadzornika lokomotiva	1
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vode manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima strojevode na manevri	1
Upoznavanje sa poslovima pomoćnika strojevode	1
Upoznavanje sa poslovima strojevode na dizel lokomotivi	3
Upoznavanje poslova strojevode na elektrolokomotivi	1
Upoznavanje sa poslovima pregledača kola	1
Upoznavanje sa poslovima prometnika vlakova	1
Upoznavanje sa poslovima održavanja lokomotiva	3
Polaganje teoretskog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara vuče- strojevodu po Članku 26. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima vuče vlakova na operativnom nivou	3
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	1
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	1
Izrada elaborata na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	2
Polaganje stručnog ispita	1

Članak 54.

(Stručno osposobljavanje diplomiranog mašinskog inženjera vuče (240 ECTS bodova) i specijalista strukovni inženjer mašinstva (240 ECTS bodova - studijski program željezničko mašinstvo) - za vuču

Stručna obuka za ova zanimanja traje 12 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i uputa koji su navedeni u Članku 10.	1
Polaganje ispita po Članku 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima oragnizacije vuče vlakova	2
Upoznavanje sa poslovima nadzornika lokomotiva	1
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vođe manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima strojovode na manevri	1
Upoznavanje sa poslovima pomoćnika strojovode	1
Upoznavanje sa poslovima strojovode na dizel lokomotivi	3
Upoznavanje poslova strojovode na elektrolokomotivi	1
Upoznavanje sa poslovima pregledača kola	1
Upoznavanje sa poslovima prometnika vlakova	1
Upoznavanje sa poslovima održavanja lokomotiva	3
Polaganje teoretskog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara vuče- strojovodu po Članku 26. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima u sekciji za vuče vlakova	3
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	2
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	2
Upoznavanje sa poslovima za vuču vlakova na taktičkom nivou	4
Izrada projekta na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	4
Polaganje stručnog ispita	1

Članak 55.

(Stručno osposobljavanje elektrotehničkog inženjera (180 ECTS bodova) i strukovnog inženjera elektrotehnike i računarstva (180 ECTS bodova - studijski program elektrotehnika u prometu) - za vuču

Stručna obuka za ovo zanimanje traje 10 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i uputa koji su navedeni u Članku 10.	1
Polaganje ispita po Članku 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima oragnizacije vuče vlakova	2
Upoznavanje sa poslovima nadzornika lokomotiva	1
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vođe manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima strojovode na manevri	1
Upoznavanje sa poslovima pomoćnika strojovode	1
Upoznavanje sa poslovima strojovode na dizel lokomotivi	1
Upoznavanje poslova strojovode na elektrolokomotivi	3
Upoznavanje sa poslovima pregledača kola	1
Upoznavanje sa poslovima prometnika vlakova	1
Upoznavanje sa poslovima održavanja lokomotiva	3
Polaganje teoretskog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara vuče- strojovodu po Članku 26. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima vuče vlakova na operativnom nivou	3
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	1
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	1
Izrada elaborata na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	2
Polaganje stručnog ispita	1

Članak 56.

(Stručno osposobljavanje diplomiranog elektrotehničkog inženjera (240 ECTS bodova), specijalista strukovni inženjer elektrotehnike i računarstva (240 ECTS bodova - studijski program elektrotehnika u prometu) - za vuču

Stručna obuka za ova zanimanja traje 12 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i uputa koji su navedeni u Članku 10.	1
Polaganje ispita po Članku 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima oragnizacije vuče vlakova	2
Upoznavanje sa poslovima nadzornika lokomotiva	1
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vođe manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima strojovode na manevri	1
Upoznavanje sa poslovima pomoćnika strojovode	1
Upoznavanje sa poslovima strojovode na dizel lokomotivi	3
Upoznavanje poslova strojovode na elektrolokomotivi	1
Upoznavanje sa poslovima pregledača kola	1
Upoznavanje sa poslovima prometnika vlakova	1
Upoznavanje sa poslovima održavanja lokomotiva	3
Polaganje teoretskog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara vuče- strojovodu po Članku 26. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima vuče vlakova na operativnom	3
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	2
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	2
Upoznavanje sa poslovi vuče vlakova na taktičkom nivou	4
Izrada projekta na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	4
Polaganje stručnog ispita	1

Članak 57.

(Stručno osposobljavanje građevinskog inženjera (180 ECTS bodova) i strukovnog inženjera građevinarstva (180 ECTS bodova - studijski program željezničko građevinarstvo) - za održavanja pruge

Stručna obuka za ovo zanimanje traje 10 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i uputa koji su navedeni u Članku 10.	1
Polaganje ispita po Članku 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima organizacije poslova građevinske službe	3
Upoznavanje sa poslovima čuvara	1
Upoznavanje sa poslovima brigade na ručnom održavanju pruge	2
Upoznavanje sa poslovima mehaničkog održavanja pruge	2
Upoznavanje poslova vozača pružnih vozila	1
Upoznavanje sa poslovima tehničara na održavanju pruge, objekata i opreme pruge	3
Upoznavanje sa poslovima prometnika vlakova	1
Upoznavanje sa poslovima KM i EVP	1
Upoznavanje sa poslovima službe za SS i TK postrojenja	1
Polaganje teoretskog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara na održavanju pruge, objekata i opreme pruge po Članku 31. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima građevinske službe na operativnom	2
Upoznavanje sa poslovima planiranja građevinskih radova na taktičkom nivou	2
Izrada elaborata na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	2
Polaganje stručnog ispita	1

Članak 58.

(Stručno osposobljavanje diplomiranog građevinskog inženjera (240 ECTS bodova) i specijalista strukovni inženjera građevinarstva (240 ECTS bodova - studijski program željezničko građevinarstvo) - za održavanja pruge

Stručna obuka za ova zanimanja traje 12 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i uputa koji su navedeni u Članku 10.	1
Polaganje ispita po Članku 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima organizacije poslova građevinske službe	3
Upoznavanje sa poslovima čuvara	1
Upoznavanje sa poslovima brigade na ručnom održavanju pruge	2
Upoznavanje sa poslovima mehaničkog održavanja pruge	2
Upoznavanje poslova vozača pružnih vozila	1
Upoznavanje sa poslovima tehničara na održavanju pruge, objekata i opreme pruge	3
Upoznavanje sa poslovima prometnika vlakova	1
Upoznavanje sa poslovima KM i EVP	1
Upoznavanje sa poslovima službe za SS i TK postrojenja	1
Polaganje teoretskog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara na održavanju pruge, objekata i opreme pruge po Članku 31. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima građevinske službe na operativnom nivou	4
Upoznavanje sa poslovima planiranja građevinskih radova na taktičkom nivou	6
Izrada projekat na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	4
Polaganje stručnog ispita	1

Članak 59.

(Stručno osposobljavanje elektrotehničkog inženjera (180 ECTS bodova) i strukovnog inženjera elektrotehnike i računarstva (180 ECTS bodova) - studijski program elektrotehnika u prometu) - za održavanje signalno-sigurnosnih uređaja

Stručna obuka za ovo zanimanje traje 10 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i uputa koji su navedeni u Članku 10.	1
Polaganje ispita po Članku 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima organizacije službe za održavanje signalno-sigurnosnih uređaja	5
Upoznavanje sa poslovima tehničara službe za održavanje signalno-sigurnosnih uređaja	5
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vode manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima vozača pružnog vozila	1
Upoznavanje sa poslovima prometnika vlakova	1
Upoznavanje sa poslovima KM i EVP	1
Upoznavanje sa službom održavanja TK uređaja	1
Polaganje teoretskog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara na održavanju SS uređaja po Članku 32. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima na operativnom nivou održavanja signalno-sigurnosnih uređaja	3
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	1
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	1
Izrada elaborata na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	2
Polaganje stručnog ispita	1

Članak 60.

(Stručno osposobljavanje diplomiranog elektrotehničkog inženjera (240 ECTS bodova) i specijalista strukovni inženjer elektrotehnike i računarstva (240 ECTS bodova) - studijski program elektrotehnika u prometu) - za održavanje signalno-sigurnosnih uređaja

Stručna obuka za ova zanimanja traje 12 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu,	1

unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i uputa koji su navedeni u Članku 10.	
Polaganje ispita po Članku 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima organizacije službe za održavanje signalno-sigurnosnih uređaja	5
Upoznavanje sa poslovima tehničara službe za održavanje signalno-sigurnosnih uređaja	5
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vode manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima vozača pružnog vozila	1
Upoznavanje sa poslovima prometnika vlakova	1
Upoznavanje sa poslovima KM i EVP	1
Upoznavanje sa službom održavanja TK uređaja	1
Polaganje teoretskog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara na održavanju SS uređaja po Članku 32. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima na operativnom nivou održavanja signalno - sigurnosnih uređaja	6
Upoznavanje sa poslovima na taktičkom nivou održavanja signalno - sigurnosnih uređaja	3
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	1
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	1
Izrada projekta na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	4
Polaganje stručnog ispita	1

Članak 61.

(Stručno osposobljavanje elektrotehničkog inženjera (180 ECTS bodova) i strukovnog inženjera elektrotehnike i računarstva (180 ECTS bodova) - studijski program elektrotehnika u prometu) - za održavanje telekomunikacionih uređaja

Stručna obuka za ovo zanimanje traje 10 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i uputa koji su navedeni u Članku 10.	1
Polaganje ispita po Članku 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima organizacije službe za održavanje telekomunikacionih uređaja	5
Upoznavanje sa poslovima tehničara službe za održavanje telekomunikacionih uređaja	5
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vode manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima vozača pružnog vozila	1
Upoznavanje sa poslovima prometnika vlakova	1
Upoznavanje sa poslovima KM i EVP	1
Upoznavanje sa službom održavanja SS uređaja	1
Polaganje teoretskog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara na održavanju telekomunikacionih uređaja po Članku 33. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima na operativnom nivou održavanja telekomunikacionih uređaja	3
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	1
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	1
Izrada elaborata na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	2
Polaganje stručnog	1

Članak 62.

(Stručno osposobljavanje diplomiranog elektrotehničkog inženjera (240 ECTS bodova) i specijalista strukovni inženjer elektrotehnike i računarstva (240 ECTS bodova) - studijski program elektrotehnika u prometu) - za održavanje telekomunikacionih uređaja

Pored navedenih obrazovnih profila za diplomiranog elektrotehničkog inženjera za održavanju telekomunikacionih uređaja mogu se stručno osposobljavati i ostali obrazovni profili diplomiranih inženjera smjer telekomunikacije ili elektronika i strukovnih elektrotehničkih inženjera slabe struje (240 ECTS

bodova) kao i diplomirani prometni inženjer smjer telekomunikacija.

Stručna obuka za ova zanimanja traje 12 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i uputa koji su navedeni u Članku 10.	1
Polaganje ispita po Članku 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima organizacije službe za održavanje telekomunikacionih uređaja	5
Upoznavanje sa poslovima tehničara službe za održavanje telekomunikacionih uređaja	5
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vođe manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima vozača pružnog vozila	1
Upoznavanje sa poslovima prometnika vlakova	1
Upoznavanje sa poslovima KM i EVP	1
Upoznavanje sa službom održavanja SS uređaja	1
Polaganje teoretskog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara na održavanju telekomunikacionih uređaja po Članku 33. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima operativnom nivou održavanja telekomunikacionih uređaja	6
Upoznavanje sa poslovima na taktičkom novou održavanja telekomunikacionih uređaja	3
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	1
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	1
Izrada projekta na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	4
Polaganje stručnog ispita	1

Članak 63.

(Stručno osposobljavanje elektrotehničkog inženjera (180 ECTS bodova) i strukovnog inženjera elektrotehnike i računarstva (180 ECTS bodova - studijski program elektrotehnika u prometu) - za energetiku i održavanje stabilnih postrojenja električne vuče

Stručna obuka za ovo zanimanje traje 10 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i uputa koji su navedeni u Članku 10.	1
Polaganje ispita po Članku 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima organizacije službe za održavanje stabilnih postrojenja električne vuče	5
Upoznavanje sa poslovima tehničara službe za održavanje stabilnih postrojenja električne vuče	5
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vođe manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima vozača pružnog vozila	1
Upoznavanje sa poslovima prometnika vlakova	1
Upoznavanje sa poslovima TK uređaja	1
Upoznavanje sa službom održavanja SS uređaja	1
Polaganje teoretskog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče po Članku 34. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima na operativnom nivou održavanja stabilnih postrojenja električne vuče	3
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	1
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	1
Izrada elaborata na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	2
Polaganje stručnog ispita	1

Članak 64.

(Stručno osposobljavanje diplomiranog elektrotehničkog inženjera (240 ECTS bodova) i specijalista strukovni inženjer elektrotehnike (240 ECTS bodova - studijski program elektrotehnika u prometu) - za energetiku i održavanje stabilnih postrojenja električne vuče

Stručna obuka za ova zanimanja traje 12 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i uputa koji su navedeni u Članku 10.	1
Polaganje ispita po Članku 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima organizacije službe za održavanje stabilnih postrojenja električne vuče	5
Upoznavanje sa poslovima tehničara službe za održavanje stabilnih postrojenja električne vuče	5
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vođe manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima vozača pružnog vozila	1
Upoznavanje sa poslovima prometnika vlakova	1
Upoznavanje sa poslovima TK uređaja	1
Upoznavanje sa službom održavanja SS uređaja	1
Polaganje teoretskog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče po Članku 34. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima operativnom nivou održavanja stabilnih postrojenja električne vuče	6
Upoznavanje sa poslovima na taktičkom nivou održavanja stabilnih postrojenja električne vuče	3
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	1
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	1
Izrada projekta na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	4
Polaganje stručnog ispita	1

Članak 65.

(Stručno osposobljavanje mašinskog inženjera (180 ECTS bodova) i strukovni inženjer mašinstva (180 ECTS bodova - studijski program željezničko mašinstvo) - za tehničko - kolsku službu

- (1) Pored navedenih obrazovnih profila za mašinskog inženjera tehničko - kolske službe i strukovnog inženjera mašinstva tehničko - kolske službe mogu se stručno osposobljavati i obrazovni profili, mašinske struke ili ekvivalentne struke (180 ECTS bodova), koji su studije završili po studijskim programima iz polja tehničko-tehnoloških nauka, i to: proizvodnje, razvoja, termodinamike, održavanja tehničkih sustava, kontrole kvaliteta, upravljanja kvalitetom proizvoda, metalurgije, tehnologije, inženjeringa, organizacije i upravljanja proizvodnjom i održavanjem.

- (2) Odluku po stavu 1 ovog članka donosi Poslodavac.

Stručna obuka za ovo zanimanje traje 10 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i uputa koji su navedeni u Članku 10.	1
Polaganje ispita po Članku 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima organizacije tehničko-kolske djelatnosti, odnosno sustava održavanja (ECM) u: - Stručnim službama u željezničkim kompanijama, ECM-u, ŽO i UI, - Izvršnoj TKD, - Djelatnosti održavanja u radionicama.	1
Upoznavanje sa poslovima nadzornika pregledača kola	1
Upoznavanje sa poslovima pregledača kola	4
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vođe manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima strojovode	1
Upoznavanje sa poslovima prometnika vozova	1

Upoznavanje sa poslovima održavanja putničkih kola	3
Upoznavanje sa poslovima održavanja teretnih kola	3
Polaganje teoretskog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara tehničke kolske djelatnosti-pregledača kola po Članku 27 ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima organizovanja i funkcionisanja u službama i sektorima tehničko-kolske djelatnosti, odnosno funkcijama (službama/sektorima) sustava održavanja (ECM) u:	2
- Tehničko-kolskoj službi,	
- Funkciji upravljanja održavanja	
- Funkciji razvoja održavanja,	
- Funkciji upravljanja održavanja kolskog parka,	1
- Funkciji izvršenja održavanja	
Upoznavanje sa remontom kola u remontnim radionicama	1
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	1
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	1
Izrada elaborata na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	2
Polaganje stručnog ispita	1

Članak 66.

(Stručno osposobljavanje diplomiranog mašinskog inženjera (240 ECTS bodova) i specijalista strukovni inženjer mašinstva (240 ECTS bodova) - studijski program željezničko mašinstvo) - za tehničko - kolsku službu

- (1) Pored navedenih obrazovnih profila za diplomiranog mašinskog inženjera tehničko - kolske službe i specijaliste strukovnog inženjera mašinstva tehničko - kolske službe mogu se stručno osposobljavati i obrazovni profili mašinske struke ili ekvivalentne struke (240 ECTS bodova), koji su studije završili po studijskim programima iz polja tehničko-tehnoloških nauka, i to: proizvodnje, razvoja, termodinamike, održavanja tehničkih sustava, kontrole kvaliteta, upravljanja kvalitetom proizvoda, metalurgije, tehnologije, inženjeringa, organizacije i upravljanja proizvodnjom i održavanjem.

- (2) Odluku po stavu 1 ovog članka donosi Poslodavac.

Stručna obuka za ova zanimanja traje 12 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i uputa koji su navedeni u Članku 10.	1
Polaganje ispita po Članku 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima organizacije tehničko-kolske djelatnosti, odnosno sustava održavanja (ECM) u:	1
- Stručnim službama u željezničkim kompanijama, ECM-u, ŽO i UI,	
- Izvršnoj TKD,	
- Djelatnosti održavanja u radionicama.	
Upoznavanje sa poslovima nadzornika pregledača kola	1
Upoznavanje sa poslovima pregledača kola	4
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vođe manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima strojovođe	1
Upoznavanje sa poslovima prometnika vozova	1
Upoznavanje sa poslovima održavanja putničkih kola	3
Upoznavanje sa poslovima održavanja teretnih kola	3
Polaganje teoretskog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara tehničke kolske djelatnosti-pregledača kola po Članku 27 ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članku 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima organizovanja i funkcionisanja u službama i sektorima tehničko-kolske djelatnosti, odnosno funkcijama (službama/sektorima) sustava održavanja (ECM) u:	5
- Tehničko-kolskoj službi,	
- Funkciji upravljanja održavanja	
- Funkciji razvoja održavanja,	
- Funkciji upravljanja održavanja kolskog parka,	4
- Funkciji izvršenja održavanja	
Upoznavanje sa remontima kola u remontnim radionicama	4
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	1

Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	1
Izrada projekta na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	4
Polaganje stručnog ispita	1

XI. PROVJERE TEORIJSKE I PRAKTIČNE OSPOSOBLJENOSTI KANDIDATA ZA RADNA MJESTA ORGANIZIRNJE, NADZOR, KONTROLA RADA U ŽS BiH

Članak 67.

(Mentor i instruktor)

- (1) Poslodavac mora da imenuje mentora za teoretsko i praktično osposobljavanje.
- (2) Zadaci mentora su da:
 1. Izrađuje plan obuke kandidata;
 2. Prati uspješnost rada kandidata;
 3. Vodi i koordinira rad instruktora; i
 4. Predlaže kandidata za polaganje teoretskog i praktičnog ispita.
- (3) Za mentora se može imenovati osoba koja posjeduje najmanje obrazovanje inženjer/diplomirani inženjer (ili završen ciklus visokog obrazovanja sa minimum 180/240 ECTS bodova) odgovarajućeg usmjerenja, i koje ima najmanje pet godina rada na poslovima organiziranja rada izvršne službe.
- (4) Poslodavac mora za rad pod nadzorom za svakog kandidata da imenuje instruktora.
- (5) Zadatak instruktora je da obuči kandidata za rad na radnom mjestu, na kojem obučava. Tijekom obuke, instruktor je odgovoran za sigurnost u prometu.
- (6) Za instruktora se može odrediti osoba koja ima iskustvo od najmanje pet godine na radnom mjestu, za koje se kandidat osposobljava. Instruktor je morao da radi najmanje šest mjeseci na istom radnom mjestu, na kojem se kandidat osposobljava.

Članak 68.

(Stručni ispit-provjera teorijske i praktične osposobljenosti)

- (1) Osposobljenost za vrijeme obuke provjerava mentor, a na kraju teorijskog i praktičnog osposobljavanja, provjeru vrši ispitno povjerenstvo, koje imenuje poslodavac.
- (2) Ispitno povjerenstvo se sastoji od predsjednika i najmanje dva člana. Članovi povjerenstva treba da budu tako izabrani da su zastupljeni svi predmeti obuhvaćeni programom ispita. Predsjednik Povjerenstva se imenuje iz reda članova povjerenstva i mora biti iz djelatnosti iz koje je kandidat. Članovi povjerenstva su istodobno i ispitivači.
- (3) Povjerenstvo provjera stručne osposobljenosti koji se obavlja sukladno programu ispita, koji za svako radno mjesto radnika koji organiziraju rad izvršne službe na željeznici izrađuje poslodavac i na koji suglasnost daje nadležno Ministarstvo. U programu ispita se moraju nalaziti načini i kriterijumi za ocjenjivanje.
- (4) Poslodavac može odrediti istu ili različita povjerenstva za provjeru teoretske i praktične osposobljenosti.
- (5) Žalba na ocjenu Povjerenstva je moguća, sukladno zakonu kojim se uređuje oblast stručnog i tehničkog obrazovanja.
- (6) Kandidat polaže praktični ispit pod nadzorom instruktora, sa kojim je radio pod nadzorom, i na istom radnom mjestu, na kome je osposobljavan.
- (7) Za sigurnost željezničkog prometa na praktičnom ispitu odgovoran je radnik izvršne službe - instruktor na radnom mjestu, gdje se ispit polaže.

Članak 69.

(Uvjerenje o položenom stručnom ispitu)

- (1) Poslodavac izdaje potvrdu kandidatu za položen teoretski i praktični dio ispita kako je definisano čl. 68. ovog Pravilnika.

- (2) Kandidat poslije položenog teoretskog i praktičnog ispita pristupa stručnom osposobljavanju za diplomiranog inženjera, strukovnog inženjera i inženjera za navedenu oblast za koju se kroz program osposobio.
- (3) Na osnovu položenog teorijskog i praktičnog dijela ispita pristupa se polaganju stručnog ispita za diplomiranog inženjera, strukovnog inženjera i inženjera kako je to predviđeno u Poglavlju X ovog Pravilnika.
- (4) Po položenom stručnom ispitu za diplomiranog inženjera, strukovnog inženjera i inženjera kako je to predviđeno u Poglavlju X ovog Pravilnika izdaje se Uvjerjenje o položenom stručnom ispitu i kandidat je sposoban za samostalan rad na željeznici.

XII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 70.

(Osposobljavanje novih obrazovnih profila)

Poslodavac može da osposobi i druge obrazovne profile (u skladu sa Lisabonskom Konvencijom o priznavanju 2003 god. ("Službeni glasnik BiH", br. 16/03 - Međunarodni ugovori) i Bolonjskim procesom obrazovanja koju je potpisala i ratifikovala BiH) a koji su ekvivalentni po studijskim programima obrazovnim profilima navedenim u članovima od 51 do 66 ovog pravilnika- ako to zahtjeva njegov proces rada.

Članak 71.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a objaviće se i u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Broj 10-01-29-7-104-1/16

14. ožujka 2016. godine

Doboj

Ravnatelj

Borka Trkulja, v. r.

Na osnovu člana 8. tачка A. став 1 и 2. Закона о жељезницима БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 52/05), Регулаторни одбор жељезница БиХ доноси

ПРАВИЛНИК О СТРУЧНОЈ ОСПОСОБЉЕНОСТИ РАДНИКА ИЗВРШНЕ СЛУЖБЕ И РАДНИКА КОЈИ ОРГАНИЗУЈУ, НАДЗИРУ И КОНТРОЛИШУ РАД У ЖЕЉЕЗНИЧКОМ СИСТЕМУ БиХ

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Сврха Правилника)

Овим Правилником се прописује следеће:

1. Потребни услови за осposобљавање кандидата за радна мјеста радника извршне службе и радника који организују, надзиру и контролишу рад у жељезничком систему БиХ;
2. Потребни услови за образовање који морају имати кандидата за стручно осposобљавање;
3. Занимања на којима радници непосредно учествују у вршењу жељезничког саобраћаја;
4. Стручни испит и приправнички стаж;
5. Програм стручног осposобљавања кандидата за радна мјеста гдје радници непосредно учествују у вршењу жељезничког саобраћаја;
6. Условe и начин провјере теоријске осposобљености;
7. Услови и начин практичног осposобљавања и провјере практичне осposобљености;
8. Услови и начин стручног усавршавања;

9. Услови и начин провјере стручне осposобљености;
10. Осposобљавање кандидата за радна мјеста која организују, надзиру и контролишу рад у ЖС БиХ;
11. Провјера теоријске и практичне осposобљености кандидата за радна мјеста организовање, надзор, контрола рада у ЖС БиХ.

Члан 2.

(Подручје примјене)

- (1) Овај Правилник односи се на цјелокупан жељезнички систем у БиХ (у даљем тексту: ЖС БиХ) и у обавези су да га примјењују:
 1. Управљачи инфраструктуре;
 2. Жељезнички оператери;
 3. Физичко или правно лице које запошљава раднике на радним мјестима извршне службе на жељезници;
 4. Власници приватне жељезничке мреже повезане са јавном жељезничком мрежом,

Члан 3.

(Ко је у обавези да има положен стручни испит)

- (1) Одредбе овог Правилника примјењују се:
 1. на раднике који непосредно учествује у вршењу жељезничког саобраћаја - радници извршне службе,
 2. раднике који раде на изради и тумачењу саобраћајно-техничких прописа;
 3. раднике који раде на осposобљавању стручних кадрова који непосредно учествују у вршењу жељезничког саобраћаја у жељезничком систему БиХ;
 4. раднике који раде на организацији, надзору и контроли рада у ЖС БиХ.
- (2) **Радником који непосредно учествује у вршењу жељезничког саобраћаја** сматра се радник који обавља послове обезбјеђења несметаног и безбједног кретања возова и жељезничких возила предвиђених у члану 4. став 1. Правилника о утврђивању послова на којима радници непосредно учествују у вршењу жељезничког саобраћаја, односно у занимањима из члана 8. овог Правилника.
- (3) **Радником који ради на изради и тумачењу саобраћајно-техничких прописа** сматра се радник који ради непосредно на изради, тумачењу, праћењу, спровођењу и извршењу послова по прописима на основу којих се организује технологија превоза и од којих зависи уредност и безбједност жељезничког саобраћаја у чијем извршењу непосредно учествују радници из става 2. члана 3. овог Правилника.
- (4) **Радником који ради на осposобљавању кадрова** сматра се радник који ради на изради прописа из области образовања кадрова и стицања стручне спреме, примјени тих прописа, њиховом тумачењу и праћењу, настави у жељезничким, васпитно-образовним установама на предметима који се односе на безбједност и уредност жељезничког саобраћаја и обезбјеђење јединственог превоза путника и ствари у ЖС БиХ, пословима испитних комисија и на редовном поучавању и периодичном испитивању радника из члана 4. Правилника о утврђивању послова на којима радници непосредно учествују у вршењу жељезничког саобраћаја.
- (5) **Радником који ради на организацији, надзору и контроли рада у ЖС БиХ** сматра се радник који ради на организацији послова који проистичу из прописа чија

примјена утиче на безбједност и уредност жељезничког саобраћаја, вршењу надзора над примјеном прописа, посредно или непосредно, лично посебном организацијом надзора, увидом или провјеравањем примјене прописа, и на предузимању мјера за отклањање неправилности у раду.

Члан 4.

(Значење израза)

(1) Изрази употребљени у овим Правилнику имају сљедеће значење:

1. **"Послодавац"** у овом Правилнику означава било које физичко или правно лице које запошљава раднике на радним мјестима извршне службе на жељезници;
2. **"Рад под надзором"**, значи да радник, који има потврду о завршеном теоријском оспособљавању и важећу потврду да испуњава прописане здравствене и заштите на раду услове, обавља рад на радном мјесту извршне службе на жељезници, под надзором радника који има све прописане услове за самосталан рад;
3. **"Самосталан рад"**, значи да радник, који има све прописане стручне, здравствене и услове заштите на раду да може самостално да ради на одговарајућем радном мјесту;
4. **"Интерни прописи"** значе: приручник, упутство, одредбу, обавјештење, наредбу, телеграм и фонограм који је издао управљач инфраструктуре, жељезнички превозник или власник приватне жељезничке мреже повезане са јавном жељезничком мрежом;
5. **"Практично оспособљавање"** се састоји од теоретског учења о специфичности конкретног радног мјеста и практичног рада под надзором;
6. **"Стручно лице за обуку"** означава физичко лице са одговарајућом квалификацијом за оспособљавање, поучавање и провјеру стручне оспособљености радника за радна мјеста извршне службе и радника који организују рад извршне службе на жељезници;
7. **"Ментор"** је стручно лице задужено да организује и прати успјешност стручног усавршавања кандидата, координира рад инструктора;
8. **"Инструктор"** је стручно лице задужено од стране ментора да обучи кандидата за рад на радном мјесту, на којем обучава;
9. **"Жељезнички систем (ЖС)"** означава укупност подсистема у структурним и оперативним областима, као и управљање и оперативном функционисање система као цјелине;
10. **"Подсистеми"** су резултат подјеле жељезничког система, ти подсистеми, за које је потребно утврдити основне захтјеве, могу бити структурални или функционални;
11. **"Регулаторни одбор жељезница БиХ (РОЖ БиХ)"** је управна организација при Министарству комуникација и транспорта БиХ, чија је организација, финансирање и овлашћења дефинисана у Закону о жељезницама БиХ;
12. **"Жељезничка компанија"** подразумијева вертикално интегрисане жељезничке компаније које обављају послове управљача инфраструктуре и послове оператера али са раздвојеним трошковима пословања;

13. **"Управљач инфраструктуре (УИ)"** је свако јавно предузеће или компанија која је одговорна за успостављање и одржавање јавне жељезничке инфраструктуре или приватне жељезничке инфраструктуре повезане с јавном жељезничком инфраструктуром;
 14. **"Жељезнички оператер (ЖО)"** је свако јавно предузеће или компанија која пружа услуге превоза робе односно путника жељезницом, под условом да та компанија обезбјеђује и вучу возова. Овим појмом обухваћене су и компаније које пружају само услуге вуче возова.
 15. **"Техничко - колска дјелатност (ТКД)"** је једна од дјелатности у ЖС БиХ чији су послови и радни задаци одређени техничком подјелом рада у оквиру јединственог процеса превоза жељезницом. Послови и радни задаци ТКД проистичу и одређени су техничким фактором кола, као једним од основних капацитета жељезнице;
 16. **"Тијело надлежно за одржавање" (ЕЦМ)** означава субјект надлежан за одржавање возила које је као такво уписано у Регистар возила.
 17. **"Европски систем за пренос и прикупљање бодова - ЕЦТС ("European Credit Transfer System (ECTS)"**, означава оптерећење студента током испуњавања студентских обавеза на високошколској установи.
- (2) Поједини изрази употребљени у овом Правилнику су дефинисани у Закону о жељезницама Босне и Херцеговине, Инструкцији за безбједност и интероперабилност жељезничког система у Босни и Херцеговини.

II. ПОТРЕБНИ УСЛОВИ ЗА ОБРАЗОВАЊЕ КАНДИДАТА ЗА СТРУЧНО ОСПОСОБЉАВАЊЕ

Члан 5.

(Стручно оспособљавање)

- (1) Стручно оспособљавање је систематско стицање знања и вјештина, којима морају да овладају кандидати за обављање послова на радним мјестима извршне службе и радника који организују и контролишу рад радника извршне службе у ЖС БиХ у нормалним, отежаним и ванредним околностима. Таква оспособљеност обезбјеђује стручно знање и способност примјене тог знања у пракси.
- (2) Стручно оспособљавање се састоји од теоретског и практичног оспособљавања, и доказује се увјерењем о положеном стручном испиту.

Члан 6.

(Носиоци програма оспособљавања)

- (1) Стручно лице за обуку спроводи програм оспособљавања и провјере оспособљености обезбјеђујући праведан и недискриминаторски приступ оспособљавању радника на радним мјестима извршне службе и радника који организују и контролишу рад радника извршне службе у ЖС БиХ код свих послодаваца.
- (2) Послодавац (стручно лице за обуку за спровођење програма оспособљавања), на основу програма стручног оспособљавања, као што је дефинисано у петом поглављу овог Правилника, за свако радно мјесто радника извршне службе и радника који организују и контролишу рад радника у ЖС БиХ израђује наставни план и програм, на који сагласност даје надлежно Министарство, и као такво доставља се РОЖ БиХ.

Члан 7.

(Услови које мора испуњавати послодавац за обављања дјелатности оспособљавања)

- (1) Послодавац (стручно лице за обуку) који спроводи програм оспособљавања, мора за извођење стручног оспособљавања испуњавати стручне, материјалне и организационе услове.
- (2) Стручни услови:
 1. Стручно лице за обуку из стручно-техничких предмета мора имати образовање најмање инжењер/дипломирани инжењер (или завршен циклус високог образовања са мин. 180/240 ЕЦТС бодова) одговарајућег усмјерења и педагошко-андрагошко образовање, најмање пет година искуства на радним мјестима служби које организују рад извршне службе, мора имати одговарајуће рјешење, мора се придржавати наставног плана и програма који се односи на радно мјесту за које се кандидат оспособљава;
 2. Предавач практичне обуке и вјештина мора имати образовање најмање инжењер/дипломирани инжењер (или завршен циклус високог образовања са мин. 180/240 ЕЦТС бодова) одговарајућег смјера, педагошко-андрагошко образовање, најмање пет година искуства на радним мјестим извршне службе, мора да посједује одговарајуће рјешење за обављање практичне обуке и мора се придржавати наставног плана и програма који се односи на радно мјесту за које се кандидат оспособљава;
 3. Одговарајуће рјешење за обављање програма оспособљавања, поучавања и провјере стручне оспособљености радника за радна мјеста извршне службе:
 - а) раднике саобраћајне службе,
 - б) раднике грађевинске службе,
 - ц) раднике електротехничке службе за сигнално безбједносне уређаје,
 - д) раднике електротехничке службе за телекомуникационе уређаје,
 - е) раднике електротехничке службе за стабилна постројења електричне вуче,
 - ф) раднике вуче возова,
 - г) радника техничке-колске службе.
- (3) Минимални материјални услови су:
 1. Адекватан простор за обављање стручног оспособљавања са гарантованим минималним условима за рад (1,5 м² радног простора по кандидату, одговарајућа опрема и техничка опрема за приказивање садржаја програма стручног оспособљавања;
 2. Приступ одговарајућим средствима (жељезничка возила, сигнално-безбједносни и телекомуникациони уређаји, стабилна постројења електричне вуче,...), гдје је у теоријском дијелу оспособљавања предвиђена практична настава;
 3. Стручно лице за обуку мора кандидатима да омогући куповину, или коришћење стручне литературе и важећих ажурираних прописа у електронској или писаној форми.
- (4) Организациони услови су:
 1. Стално праћење активности везаних за оспособљавање, оцјењивање способности и сертификацију о обављеном теоретском испиту, у оквиру стандарда квалитета;

2. Реализовање процедура за стицање и провјеру стручног знања и способности као и за издавање увјерења о завршеном стручном испиту;
3. Чување документације о резултатима независног оцјењивања и документацију о недостацима који су утврђени при независном оцјењивању.

III. ЗАНИМАЊА НА КОЈИМА РАДНИЦИ У ЖС БиХ НЕПОСРЕДНО УЧЕСТВУЈУ У ВРШЕЊУ ЖЕЉЕЗНИЧКОГ САОБРАЋАЈА

Члан 8.

(Занимања на којима радници у ЖС БиХ непосредно учествују у вршењу жељезничког саобраћаја)

- (1) Занимања на којима радници у ЖС БиХ непосредно учествују у вршењу жељезничког саобраћаја су:
 - а) У саобраћајно-транспортној дјелатности:
 - жељезнички саобраћајни радник - маневриста и возни маневриста,
 - жељезнички саобраћајни радник - вођа маневре
 - жељезнички саобраћајни радник - скретничар
 - жељезнички саобраћајни радник - надзорни скретничар, одјавничар
 - кондуктер,
 - возовођа,
 - саобраћајно-транспортни техничар; овлашћени саобраћајни радник, отправник возова,
 - возни, саобраћајни и главни диспачер.
 - б) У дјелатност вуче и вучених средстава:
 - помоћника машиновође,
 - машиновођа на маневри,
 - **техничара вуче** - машиновођа,
 - **техничара техничке - колске дјелатности** - прегледач кола.
 - ц) У дјелатност за одржавање и грађење пруга:
 - чувар пруге,
 - возач моторних пружних возила,
 - техничара на одржавању пруге, објеката и опреме пруге,
 - руковалац машина за пружне радове.
 - д) У електротехничкој дјелатности:
 - техничар на одржавању сигнално-безбједносних уређаја,
 - техничар на одржавању телекомуникационих уређаја,
 - техничар на одржавању стабилних постројења електричне вуче,
 - диспечера стабилних постројења електричне вуче.
- (2) Осим занимања наведених у члану 4. Правилника на којима радници непосредно учествују у вршењу жељезничког саобраћаја, у појединим занимањима у ЖС БиХ обављају се и послови који могу имати посредан утицај на безбједност уредност жељезничког саобраћаја у одређеном степену. Власник, односно, послодавац ће одредити који су то послови и у којим занимањима се обављају, као и јединствене основе за стицање степена стручне спреме за обављање тих послова.
- (3) Радници из члана 3. овог Правилника могу самостално обављати послове у занимањима наведеним у члану 8. овог Правилника и на пословима наведеним у члану 4. Правилника о утврђивању послова на којима радници непосредно учествују у вршењу жељезничког

саобраћаја само ако су савладали програм стручног оспособљавања за одређено занимање и положили стручни испит у складу са одредбама овог Правилника.

Члан 9.

(Минимални услови за укључивање у стручно оспособљавање, потребно образовање кандидата)

Минимални захтјеви за укључивање у оспособљавање за радно мјесто извршне службе у ЖС БиХ:

	Назив радног мјеста	Минимални услови за приступ оспособљавању, потребно образовање кандидата
1.	ЖЕЉЕЗНИЧКИ САОБРАЋАЈНИ РАДНИК, (заједнички назив за све радника који раде на пословима: МАНЕВРИСТЕ, ВОЗНОГ МАНЕВРИСТЕ, СКРЕТНИЧАРА, ОДЈАВНИЧАРА, ВОЂЕ МАНЕВРЕ, НАДЗОРНОГ СКРЕТНИЧАРА)	- успешно завршено основно школско образовање или успешно завршено ниже стручно образовање
2.	ВОЗОВОЂА (заједнички назив за: ВОЗОВОЂУ И ВОЗНОГ ВОЗОВОЂУ)	- успешно завршено средње стручно образовање жељезничког смјера
3.	ПОМОЋНИК МАШИНОВОЂЕ	- успешно завршено средње стручно образовање жељезничког смјера
4.	МАШИНОВОЂА НА МАНЕВРИ	- успешно завршено средње стручно образовање жељезничког смјера
5.	ТЕХНИЧАР ВУЧЕ-МАШИНОВОЂА	- успешно завршено средње стручно образовање жељезничког смјера
6.	РУКОВАЛАЦ МАШИНА ЗА ПРУЖНЕ РАДОВЕ	- успешно завршено средње техничко или средње стручно образовање жељезничког смјера
7.	ТЕХНИЧАР ТЕХНИЧКО КОЛСКЕ ДЈЕЛАТНОСТИ-ПРЕГЛЕДАЧ КОЛА	- успешно завршено средње стручно образовање жељезничког смјера
8.	ВОЗАЧ ПРУЖНИХ ВОЗИЛА	- успешно завршено средње техничко или средње стручно образовање жељезничког смјера
9.	САОБРАЋАЈНО- ТРАНСПОРТНИ ТЕХНИЧАР- ОТПРАВНИК ВОЗОВА,	- успешно завршено средње стручно образовање жељезничког смјера
10.	ДИСПЕЧЕР (заједнички назив за: ВОЗНОГ ДИСПЕЧЕРА, САОБРАЋАЈНОГ ДИСПЕЧЕРА И ГЛАВНОГ ДИСПЕЧЕРА)	- успешно завршено средње или више стручно образовање жељезничког смјера
11.	ЧУВАР (заједнички назив за: ЧУВАРА ПРУГЕ, ЧУВАРА ПУТНОГ ПРЕЛАЗА И ЧУВАРА ОБЈЕКТА)	- успешно завршено основно школско образовање
12.	ТЕХНИЧАР НА ОДРЖАВАЊУ ПРУГЕ, ОБЈЕКТА И ОПРЕМЕ ПРУГЕ	- успешно завршено средње стручно образовање грађевинског смјера
13.	ТЕХНИЧАР НА ОДРЖАВАЊУ СИГНАЛНО-БЕЗБЈЕДНОСТИХ УРЕЂАЈА	- успешно завршено средње стручно образовање електротехничког смјера
14.	ТЕХНИЧАР НА ОДРЖАВАЊУ ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНИХ УРЕЂАЈА	- успешно завршено средње стручно образовање електротехничког смјера
15.	ТЕХНИЧАР НА ОДРЖАВАЊУ СТАБИЛНИХ ПОСТРОЈЕЊА ЕЛЕКТРИЧНЕ ВУЧЕ	- успешно завршено средње стручно образовање електротехничког смјера
16.	ДИСПЕЧЕР СТАБИЛНИХ ПОСТРОЈЕЊА ЕЛЕКТРИЧНЕ ВУЧЕ	- успешно завршено средње стручно образовање електротехничког смјера
17.	КОНДУКТЕР	- успешно завршено средње стручно образовање жељезничког смјера

Члан 10.

(Неопходни услови из прописа о личној безбједности и заштити на раду који претходе стручном оспособљавању)

Сви радници без обзира на степен стручности, а који се стручно оспособљавају, прије стручног оспособљавања

морају да буду теоретски и практично обучени, као и да полаже теоретску и практичну обуку из одредаба:

1. Правилника о унутрашњем реду у жељезничком саобраћају;
2. Правилника о заштити на раду и начину коришћења заштитне одјеће и обуће;
3. Правилника о поступцима при озбиљним несрећама, несрећама и инцидентима;
4. Упутства о пружању прве помоћи;
5. Упутства о заштити од пожара;
6. Упутства о раду на електрификованим пругама; и
7. Упутства о превозу опасних материја.

О положеном испиту издаје се потврда. Потврду издаје Послодавац.

IV. СТРУЧНИ ИСПИТ И ПРИПРАВНИЧКИ СТАЖ

А) СТРУЧНИ ИСПИТ

Члан 11.

(Стручни испит)

- (1) За обављање послова, односно, задатака на којима се непосредно учествује у вршењу жељезничког саобраћаја у складу са Правилником о утврђивању послова на којима радници непосредно учествују у вршењу жељезничког саобраћаја (Правилник 645) радник мора имати положен стручни испит у складу са одредбама овог Правилника.

Стручни испит за поједино занимање могу полагати кандидати који испуњавају услове предвиђене овим Правилником, за односно занимање.

Стручни испит полаже се за стечено занимање, односно, за обављање одређених послова и задатака у оквиру стеченог занимања, у складу са одредбама овог Правилника.

Код полагања стручног испита за друго занимање, утврђено овим Правилником, у истом или вишем степену стручне спреме, признају се већ положени програми претходних испита. У овом случају радник полаже само разлику испита између програма по коме је полаган стручни испит за претходно занимање и програма за занимање за које се полаже стручни испит.

- (2) Стручни испит састоји се из теоретског и практичног дијела и њиме се утврђује знање кандидата за самостално вршење послова и задатака одређеног занимања. Приступању полагања претходи полагање познавања прописа из чл. 10. овог Правилника.

Прво се врши теоретско оспособљавање кандидата, затим провјера теоријске оспособљености а затим се приступа практичном оспособљавању кандидата, па провјера практичне оспособљености кандидата. По положеном практичног дијелу сматра се да је кандидат положио стручни испит.

Изузетно, од горњег става, за обављање послова и радних задатака руковођа маневре, надзорног скретничара и одјавничара полаже се само практични део стручног испита.

На теоретском дијелу стручног испита кандидат треба да покаже теоретско знање за вршење послова и задатака односног занимања, а на практичном дијелу испита способност да теоретско знање примјени у пракси, у циљу самосталног обављања послова и радних задатака.

- (3) Стручни испит се полаже пред испитном комисијом, коју формира послодавац. Испитна комисија се састоји од предсједника, најмање два члана и секретара.

Предсједник, испитивачи и чланови комисије морају имати најмање стручну спрему за коју кандидат полаже стручни испит.

Секретар се стара о обезбјеђењу услова за рад и исправност рада комисије, о вођењу записника и других потребних образаца. Изузетно, дужност секретара може обављати и један од чланова комисије.

Чланови испитне комисије могу истовремено бити и испитивачи.

- (4) Ради полагања стручног испита кандидат је обавезан да благовремено поднесе пријаву за полагање стручног испита, а најкасније 15 дана прије истка рада под надзором.

Пријаву за полагање стручног испита кандидат подноси послодавцу.

Уз пријаву за полагање стручног испита прилажу се и потребни докази о испуњењу услова.

На основу доказа о испуњавању прописаних услова за полагање стручног испита послодавац одобрава полагање стручног испита и доноси решење, којим истовремено одређује и испитну комисију.

Радник који је поднио пријаву за полагање стручног испита, ако испуњава прописане услове, мора бити позван на испит најкасније у року од 30 дана од дана подношења пријаве.

О датуму полагања стручног испита радник мора бити писмено обавијештен најмање осам дана прије одржавања стручног испита.

- (5) Стручни испити су јавни. Испитна комисија оцјењује целокупан успјех кандидата. Комисија доноси закључке већином гласова. Успјех кандидата се оцјењује са: „положио“ или „није положио“.

- (6) Кандидат који није положио стручни испит има право поновног полагања стручног испита у року од најмање једног, а највише два мјесеца од дана полагања стручног испита.

Полагање стручног испита може се поновити највише два пута.

- (7) Уколико се кандидат не пријави за поновно полагање стручног испита у року предвиђеном у ставу 6. овог члана послодавац може оваквог кандидата самоиницијативно упутити на полагање стручног испита. Ако кандидат одбије да полаже стручни испит, сматраће се као да га није положио.

- (8) По успјешно положеном теоретском дијелу стручног испита и рада под надзором кандидат полаже практични дио стручног испита.

- (9) Ако кандидат у року од шест мјесеци од полагања теоретског дијела стручног испита не положи практични дио стручног испита, мора поново полагати теоретски дио стручног испита.

- (10) Кандидат који при трећем полагању стручног испита први пут полаже практични дио и не положи га, полагање овог дијела може поновити још два пута, у року предвиђеном у ставу 6. овог члана.

За свако поновно полагање стручног испита (теоретског или практичног) кандидат је дужан да поднесе пријаву за полагање стручног испита, уз коју се прилаже извјештај о претходном полагању стручног испита.

Кандидат који ни при трећем полагању не положи стручни испит губи право на даље полагање стручног испита за односно занимање.

- (11) **Кандидату који је положио стручни испит издаје се увјерење.** Увјерење о положеном стручном испиту издаје послодавац, а потписује га председник испитне комисије. Увјерење о положеном стручном испиту

кандидату даје право на самостално обављање послова и радних задатака за које је положио стручни испит.

Ако је практичан дио стручног испита обављен пред другом испитном комисијом, увјерење о положеном стручном испиту може потписати и предсједник ове Комисије.

Увјерење о положеном стручном испиту треба да садржи: назив послодавца који је издао Увјерење, број Увјерења, подаци о кандидату који је полагао стручни испит, радно мјесто за које је кандидат положио стручни испит, број, датум издавања Увјерења, печат и потпис одговорног лица код послодавца и потпис предсједника Комисије.

О издатим Увјерењима о положеним стручним испитима води се евиденција.

Ако је Увјерење уништено или изгубљено, послодавац издаје дупликат, на коме је назначено да је то дупликат.

- (12) О извођењу стручног испита води се записник. Записник садржи податке о врсти и датуму испита, о саставу испитне комисије, податке о кандидату и евентуалне друге прибиљешке у вези са испитом.

Записник о стручном испиту потписују предсједник и чланови Комисије и записничар.

Предсједник испитне комисије дужан је да у року од 15 дана од дана полагања запаснике о стручним испитима достави послодавцу.

Записник о обављеном стручном испиту чува се трајно.

- (13) Административно-техничке послове у вези са стручним испитима (доношење рјешења, увјерења, чување записника, евиденције, статистике и сл.) води кадровско-образовна служба послодавца или његова жељезничка васпитно образовна установа, према томе како то одреди послодавац.

- (14) Обрасце за пријаву стручног испита, записник, потврде о положеном теоријском, практичном оспособљавању те Увјерење о положеном стручном испиту прописује послодавац у складу са одредбама овог Правилника.

Б) ПРИПРАВНИЧКИ СТАЖ, РАД ПОД НАДЗОРОМ

Члан 12.

(Приправнички стаж, рад под надзором)

Приправник који се у складу са Законом, прима у радни однос, може се истовремено сматрати и радником који се налази на стручној обуци и раду под надзором, с тим да на раду као приправник мора провести најмање оно вријеме које је одређено овим Правилником.

Рад под надзором подразумјева извршавање послова и радних задатака везаних за занимање односно послове за које радник полаже стручни испит, под сталним надзором одговорног лица.

Кандидату који обавља рад под надзором не смије се дозволити самосталан рад који се односи на безбједност и уредност саобраћаја. Одговорно лице под чијим се надзором обавља рад мора бити стално присутно када кандидат извршава радње или издаје наређења.

У. ПРОГРАМИ СТРУЧНОГ ОСПОСОБЉАВАЊА КАНДИДАТА ЗА РАДНА МЈЕСТА ИЗВРШНЕ СЛУЖБЕ

Члан 13.

(Приступ обуци за радна мјеста извршне службе)

Тек по извршеној обуци и успјешној провјери знања из области које су наведене у члану 10. овог Правилника приступа се обуци за радна мјеста извршне службе и радника који организују рад у ЖС БиХ.

Члан 14.

(Оспособљавање за радно мјесто железнички саобраћајни радник - маневриста и возни маневриста)

- (1) Радник је оспособљен за рад на радном мјесту маневристе и возног маневристе када је положио стручни испит за маневристу и возног маневристу. За обављање стручног испита кандидат мора бити теоријски и практично оспособљен.
- (2) Теоријско оспособљавање:
 1. Кандидат стиче знања о одредбама Сигналног правилника, и то:
 - а) основни појмови о сигнализацији,
 - б) основни појмови о главним сигнаlima,
 - ц) детаљно познавање одредби о сигнаlima за обезбјеђење пута вожње,
 - д) детаљно познавање одредби о сигнаlima на скретницама,
 - е) детаљно познавање одредби о рејонским сигнаlima,
 - ф) детаљно познавање одредби о маневарским сигнаlima,
 - г) детаљно познавање одредби о сигнаlima на возовима, маневарским локомотивама и пружним возилима,
 - х) детаљно познавање одредби о сигналном знаку "Пази" и "Опасност, кочи",
 - и) детаљно познавање одредби о сигналним знацима за пробу кочница,
 - ј) детаљно познавање одредби о сигналним знацима маневарског особља,
 - к) детаљно познавање одредби о зауставном сигналу,
 - л) детаљно познавање одредби о обиљежавању неважећих сигнала, и
 - м) детаљно познавање одредби о сигналним ознакама "Међик", "Граница одсјека", "Граница кретање лица на перону" и "Задире у слободан профил";
 2. Кандидат стиче знања о одредбама Саобраћајног правилника, и то:
 - а) основни појмови о саобраћајним прописима,
 - б) детаљно познавање одредби о споразумијевању при вршењу железничког саобраћаја,
 - ц) опште о садржају пословног реда станице,
 - д) опште познавање одредби о станичним уређајима,
 - е) детаљно познавање одредби о станичним колосјецима, скретницама, њиховом положају, обезбјеђењу и пресецању скретнице,
 - ф) опште познавање одредби о обиљежавању колосјека, скретница, сигнала и других уређаја,
 - г) детаљно познавање одредби о маневрисању, и
 - х) поступак при озбиљној несрећи, несрећи или инциденту;
 3. Детаљно стручно знање у вези са кочењем при маневрисању, и то:
 - а) познавање начина кочења при маневрисању,
 - б) детаљно познавање одредби о кочењу ручном папучом,
 - ц) детаљно познавање одредби о кочењу ручном или притврдном кочницом,
 - д) детаљно познавање одредби о употреби аутоматске ваздушне кочнице при маневрисању,

- е) детаљно познавање одредби о вршењу скраћене пробе кочница,
- ф) детаљно познавање одредби које се односе на обезбјеђење од самопокретања и одбјегнућа, и
- г) детаљно познавање одредби о квачењу различитих железничких возила;
4. Стицање знања о основним карактеристикама железничких возила, и то:
 - а) основна познавање вучних возила,
 - б) основно познавање типова вучених возила,
 - ц) основно познавање о правилности товара на возилима,
 - д) познавање ознака и натписа на колима, и
 - е) познавање наљепница на колима.
- (3) Практично оспособљавање:
 1. Након добијања потврде о успјешном завршетку теоријског оспособљавања и важећег увјерења о испуњавању прописаних здравствених услова за маневристу и возног маневристу, кандидат може да почне са практичним оспособљавањем код послодавца;
 2. Практично оспособљавање почиње са теоријским упознавањем посебности станице и упознавањем са практичном примјеном прописа о личној безбједности, заштити на раду и организацији рада у јединици и на средствима којима се обавља практична обука, у погледу процјене ризика;
 3. Кроз рад под надзором кандидат детаљно сазнаје:
 - а) одредбе пословног реда станице, технолошког процеса рада и пословног реда на индустријском колосјеку, који се односе на маневрисање,
 - б) локалне посебности на станици и индустријском колосјеку, гдје ће континуирано обављати маневрисање, као и карактеристике станица и пруга на којима ће пратити возове и обављати маневрисање, и
 - ц) опасности на раду и ризик од пожара, који проистичу из процјене ризика за радно мјесто маневристе;
 4. По завршеном практичном оспособљавању кандидат полаже практични испит пред комисијом коју именује послодавац;
 5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац за радно мјесто "Маневриста и возни маневриста";
 6. Прије самосталног обављања посла маневриста мора потписом да потврди познавање ситуација и процедура;
 7. Након положеног практичног испита за маневристу и возног маневристу послодавац може наредити маневристи и возном маневристи рад на другој станици само када је запослени радио најмање три мјесеца на станици гдје је практично обучаван.
- (4) Ако је железнички саобраћајни радник радио на другим пословима у оквиру свог степена стручне спреме (скретничар, одјавничар), приликом полагања испита за маневристу и возног маневристу мора бити практично и теоријски обучен из области са којима се у процесу рада није сусретао, а које су неопходне за обављање послова маневристе.
- (5) Маневриста и возни маневриста може самостално радити на радном мјесту маневристе и возног

маневристе у станици у којој није оспособљаван или је од рада у тој станици протекло више од годину дана, ако је претходно радио под надзором и потписом потврдио познавање ситуација и процедура.

Члан 15.

(Оспособљавање за радно мјесто железнички саобраћајни радник - вођа маневре)

- (1) Радник је оспособљен да обавља рад на радном мјесту вођа маневре када положи стручни испит за вођу маневре.
- (2) Право на полагање стручног испита за вођу маневре имају маневристи који имају најмање двије године дана самосталног рада на пословима маневристе.
- (3) Теоријско оспособљавање за вођу маневре кандидат за вођу маневре је обавио при теоријском оспособљавању за маневрису.
- (4) Кандидат за вођу маневре мора бити додатно практично оспособљен за послове вођа маневре.
- (5) Практично оспособљавање:
 1. Након најмање двије године рада на радном мјесту маневристе, радник који има важеће увјерење о испуњавању прописаних здравствених услова, може почети са практичним оспособљавањем за вођу маневре код послодавца;
 2. Практично оспособљавање почиње са теоријским упознавањем посебности станице и упознавањем са практичном примјеном прописа о личној безбједности, заштити на раду и организацији рада у јединици и на средствима којима се обавља практична обука, у погледу процјене ризика;
 3. Током практичне обуке за вођу маневре кандидат се детаљно упознаје:
 - а) одредбе пословног реда станице, технолошког процеса рада и пословног реда на индустријском колосјеку, који се односе на маневрисање,
 - б) локалне посебности у станици и индустријском колосјеку, гдје ће континуирано обављати маневрисање, и
 - ц) опасности на раду и ризик од пожара, који проистичу из процјене ризика за радно мјесто вођа маневре;
 4. По завршеном практичном оспособљавању кандидат за вођу маневре полаже практични испит пред комисијом коју именује послодавац;
 5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац за радно мјесто "Вођа маневре";
 6. Након положеног практичног испита за вођу маневре послодавац може наредити вођи маневре рад у другој станици само када је запослени радио најмање три мјесеца у станици гдје је положио први практични испит за вођу маневре.
- (6) Вођа маневре може самостално радити на радном мјесту вође маневре у станици у којој није оспособљаван, или је од рада у тој станици протекло више од годину дана, ако је претходно потписом потврдио познавање ситуације и процедура у станици.

Члан 16.

(Оспособљавање за радно мјесто железнички саобраћајни радник - скретничар)

- (1) Радник је оспособљен да обавља рад скретничара када положи стручни испит за скретничара.

- (2) Право на полагање стручног испита за скретничара имају маневристи који имају најмање двије године дана самосталног рада на пословима маневристе.
- (3) Теоријско оспособљавање за скретничара кандидат за скретничара је обавио при теоријском оспособљавању за радно мјесто маневристе.
- (4) Кандидат за радно мјесто скретничар мора бити додатно практично оспособљен за послове скретничара.
- (5) Практично оспособљавање:
 1. Након најмање двије године рада на радном мјесту маневристе, радник који има важеће увјерење о испуњавању прописаних здравствених услова, може почети са практичним оспособљавањем за радно мјесто скретничар код послодавца;
 2. Практично оспособљавање почиње са теоријским упознавањем посебности станице и упознавањем са практичном примјеном прописа о личној безбједности, заштити на раду и организацији рада у јединици и на средствима којима се обавља практична обука, у погледу процјене ризика;
 3. Током практичне обуке за радно мјесто скретничар кандидат се детаљно упознаје:
 - а) одредбе пословног реда станице, технолошког процеса рада и пословног реда на индустријском колосјеку, који се односе на формирање возних и маневарских путева вожње,
 - б) локалне посебности у станици и индустријском колосјеку, гдје ће континуирано обављати организација саобраћаја возова и маневарских састава,
 - ц) опасности на раду и ризик од пожара, који проистичу из процјене ризика за радно мјесто скретничар;
 4. По завршеном практичном оспособљавању скретничара полаже практични испит пред Комисијом коју именује послодавац;
 5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац за радно мјесто "Скретничар";
 6. Након положеног практичног испита за радно мјесто скретничара, послодавац може наредити скретничару рад у другој станици само када је запослени радио најмање три мјесеца у станици гдје је положио први практични испит за радно мјесто скретничара.
- (6) Скретничар може самостално радити на радном мјесту скретничара у станици у којој није оспособљаван, или је од рада у тој станици протекло више од годину дана, ако је претходно потписом потврдио познавање ситуације и процедура у станици.

Члан 17.

(Оспособљавање за радно мјесто железнички саобраћајни радник - одјавничар и надзорни скретничар)

- (1) Радник је оспособљен да обавља рад на радном мјесту железнички саобраћајни радник - одјавничар и надзорни скретничар када положи стручни испит за одјавничара и надзорног скретничара.
- (2) Право на полагање стручног испита за одјавничара и надзорног скретничара имају скретничари који имају најмање двије године дана самосталног рада на пословима скретничара.

- (3) Теоријско оспособљавање за одјавничара и надзорног скретничара кандидат за одјавничара и надзорног скретничара је обавио при теоријском оспособљавању за радно мјесто скретничар.
- (4) Кандидат за одјавничара и надзорног скретничара мора бити додатно практично оспособљен за послове одјавничара и надзорног скретничара.
- (5) Практично оспособљавање:
1. Након најмање двије године рада на радном мјесту скретничара, радник који има важеће увјерење о испуњавању прописаних здравствених услова, може почети са практичним оспособљавањем за радно мјесто одјавничара и надзорног скретничара;
 2. Практично оспособљавање почиње са теоријским упознавањем посебности станице и упознавањем са практичном примјеном прописа о личној безбједности, заштити на раду и организацији рада у јединици и на средствима којима се обавља практична обука, у погледу процјене ризика;
 3. Током практичне обуке за радно мјесто одјавничара и надзорног скретничара кандидат се детаљно упознаје:
 - а) одредбе пословног реда станице, технолошког процеса рада и пословног реда на индустријском колосјеку, који се односе формирање возних и маневарских путева вожње,
 - б) локалне посебности у станици и индустријском колосјеку, гдје ће континуирано обављати организација саобраћаја возова и маневарских састава,
 - ц) опасности на раду и ризику од пожара, који проистичу из процјене ризика за радно мјесто одјавничара и надзорног скретничара;
 4. По завршеном практичном оспособљавању кандидат одјавничара и надзорног скретничара полаже практични испит пред комисијом коју именује послодавац;
 5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац за радно мјесто "одјавничар и надзорни скретничар";
 6. Након положеног практичног испита одјавничара и надзорног скретничара послодавац може наредити одјавничару и надзорном скретничару рад у другој станици само када је запослени радио најмање три мјесеца у станици гдје је положио први практични испит за радно мјесто одјавничара и надзорног скретничара.
- (6) Одјавничар и надзорни скретничара може самостално радити на радном мјесту одјавничара и надзорног скретничара у станици у којој није оспособљаван, или је од рада у тој станици протекло више од годину дана, ако је претходно потписом потврдио познавање ситуације и процедура у станици.
- Члан 18.
- (Оспособљавање за радно мјесто кондуктера)
- (1) Радник је оспособљен за рад на радном мјесту кондуктера када је положио стручни испит за кондуктера. За обављање стручног испита кандидат се мора теоријски оспособити и завршити практично оспособљавање.
 - (2) Теоријско оспособљавање:
 1. Кандидат стиче знања о одредбама Сигналног правилника, и то:
 - а) основни појмови о сигнализацији,
 - б) основни појмови о главним сигнаlima,
 - ц) основни појмови о сигнаlnим знацима сигнала за обезбјеђење пута вожње,
 - д) детаљно познавање одредби о сигнаlima на скретницама,
 - е) детаљно познавање одредби о сигнаlima на возовима, маневарским локомотивама и пружним возилима,
 - ф) детаљно познавање одредби о сигнаlnим знацима возног, пружног и станичног особља,
 - г) детаљно познавање одредби о зауставном сигналу,
 - х) детаљно познавање одредби о обиљежавању неважећих сигнала,
 - и) детаљно познавање одредби о сигнаlnим ознакама "међик", "граница одсјека", "граница кретања лица на перону" и "задира у слободан профил", и
 - ј) детаљно познавање одредби о рејонском маневарском сигналу;
 2. Кандидат стиче знања о одредбама Саобраћајног правилника, и то:
 - а) основни појмови о саобраћајним прописима,
 - б) одредбе о организацији и вршењу саобраћаја,
 - ц) детаљно познавање одредби о споразумијевању при вршењу жељезничког саобраћаја,
 - д) одредбе о службеним мјестима, о врстама возова, о распореду, пријему и предаји службе, опште о пословном реду станице,
 - е) опште познавање поглавља о пружним и станичним уређајима, о обиљежавању пруга, колосјека, скретница, сигнала и других уређаја, о употреби кола, о маневрисању, о означавању возова, о реду вожње, о саобраћају возова за вријеме прекида службе отправника возова,
 - ф) одредбе о изузетном заустављању и изузетном пролазу воза,
 - г) обезбјеђење саобраћаја на путном прелазу и о поступку када је уређај за обезбјеђење саобраћаја на путном прелазу у квару,
 - х) поглавље о раду возног особља, о неправилностима у току вожње, о регулисању саобраћаја за вријеме радова на прузи или у станицама, посебне врсте саобраћаја,
 - и) одредбе о поступцима при одбјегнућу возила и раскинућу воза,
 - ј) детаљна стручна знања у вези са вршењем скраћених проба кочница воза и маневарског састава, и
 - к) поступак при озбиљној несрећи, несрећи или инциденту;
 3. Стицање знања о карактеристикама жељезничких возила, и то:
 - а) основно познавање вучних возила,
 - б) познавање типова вучених возила,
 - ц) познавање опреме и уређаја на путничким колима,
 - д) познавање ознака и натписа на колима, и
 - е) начин и обим прегледа путничких кола;
 4. Стицање знања о техничким прописима, и то:
 - а) познавање основних одредаба о главним елементима сигнално-безбједносних уређаја,

- б) познавање скретничких поставних справа, скретничких кључева, механичких сигнала и локалне поставнице, и
- ц) познавање телекомуникационих веза и њихове употребе.
- (3) Практично оспособљавање:
1. Након добијања потврде о успјешном завршетку теоријског оспособљавања и важећег увјерења о испуњавању прописаних здравствених услова за кондуктера, кандидат може да почне са практичним оспособљавањем код послодаваца;
 2. Практично оспособљавање почиње са теоријским упознавањем посебности на прузи или дијелу пруге и упознавањем са практичном примјеном прописа о личној безбједности, заштити на раду и организацији рада у јединици и на средствима којима се обавља практична обука, у погледу процјене ризика;
 3. Кроз рад под надзором кандидат се под надзором инструктора оспособљава за све послове које ће као кондуктер самостално обављати и детаљно упознаје локалне карактеристике станица и стајалишта (у вези са уласком и изласком путника);
 4. По завршеном практичном оспособљавању кандидат полаже практични испит пред Комисијом коју именује послодавац. Комисија на практичном испиту провјерава и оспособљеност за квачење и расквачивање возила, ако кандидат није положио практични испит за маневриста;
 5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац,
 6. Прије самосталног обављања посла кондуктер мора потписом да потврди познавање ситуација и процедура;
 7. Након положеног практичног испита послодавац може наредити кондуктеру рад на другој прузи или дијелу пруге само када је запослени радио као кондуктер најмање три мјесеца на прузи или дијелу пруге гдје се практично оспособљавао.
- (4) Кондуктер може самостално да ради на другој прузи или дијелу пруге, на којој се није оспособљавао или је од последње вожње протекло више од годину дана, ако обави службу под надзором и потписом потврди познавање услова и поступака.
- Члан 19.
- (Оспособљавање за радно мјесто возовође)
- (1) Запослени је оспособљен да обавља рад на радном мјесту возовође након што је положио стручни испит за возовођу. За полагање стручног испита кандидат мора бити теоријски и практично оспособљен.
- (2) Теоријско оспособљавање:
1. Кандидати стичу знање о одредбама Сигналног правилника.
 2. Кандидати стичу знање о одредбама Саобраћајног правилника, и то:
 - а) сновни појмови о саобраћајним прописима,
 - б) одредбе о зауставном путу,
 - ц) одредбе о организацији и обављању жељезничког саобраћаја,
 - д) детаљно познавање одредби о споразумијевању при вршењу жељезничког саобраћаја,
 - е) одредбе о службеним мјестима,
 - ф) одредбе о врсти возова,
- г) одредбе о распореду, предаји и пријему службе,
- х) опште о садржају пословног реда станице,
- и) детаљно познавање поглавља о пружним и станичним уређајима, обиљежавању пруга, колосјека, скретница, сигнала и других уређаја,
- ј) поглавље о употреби кола, поглавље о маневрисању, поглавље о нарочитим пошљикама и одредбе о кодификацији пруга за комбиновани транспорт,
- к) поглавље о означавању возова и реду вожње,
- л) поглавље о пропратним исправама воза, о броју и распореду возног особља, о вожњи лица теретним возовима и о брзини возова,
- м) поглавље о регулисању саобраћаја возова за вријеме сметњи на АПБ или МЗ уређајима и одредбе о саобраћају возова за вријеме прекида службе отправника возова или одјавничара,
- н) одређивање редовних улазних колосјека,
- о) одредбе о путу вожње воза,
- п) одредбе о изузетном заустављању и изузетном пролазу воза,
- q) одредбе о обезбјеђењу саобраћаја на путном прелазу,
- р) одредбе о поступку при квару уређаја за обезбјеђење путног прелаза,
- с) познавање одредби поглавља о раду возног особља, о изузетним вожњама и о регулисању саобраћаја за вријеме радова на прузи или у станицама,
- т) одредбе поглавља о посебним врстама саобраћаја,
- у) одредбе о поступцима при одбјегнућу возила или раскинућу воза,
- в) детаљне одредбе о квачењу различитих жељезничких возила,
- w) поступци при озбиљним несрећама, несрећама или инцидентима, и
- х) детаљно стручно знање у вези са кочењем воза и при маневрисању;
3. Стицање знања о основним карактеристикама жељезничких возила, и то:
- а) основно познавање вучних возила,
 - б) основно познавање типова вучених возила,
 - ц) познавање ознака и натписа на колима,
 - д) детаљно познавање начина, обима и садржаја прегледа кола у возу,
 - е) познавање наљепница на колима,
 - ф) одредбе о врстама контејнера и њиховом обиљежавању, и
 - г) познавање одредби о правилности товара на возилу.
4. Детаљно стручно знање у вези са кочењем воза.
5. Стицање знања о техничким прописима, и то:
- а) познавање основних одредаба о главним елементима сигнално-безбједносних уређаја,
 - б) познавање скретничких поставних справа, скретничких кључева, механичких сигнала и локалне поставнице,
 - ц) познавање телекомуникационих веза и њихове употребе, и
 - д) познавање уређаја за искључивање погона и заустављање воза на вучном возилу.
- (3) Практично оспособљавање:

1. Након добијања потврде о успјешном завршетку теоријског оспособљавања и важећег увјерења о испуњавању прописаних здравствених услова за возовођу, кандидат може да почне са практичним оспособљавањем код послодаваца;
 2. Практично оспособљавање почиње са теоријским упознавањем карактеристика вучних возила, посебности станице и пруга или дијелова пруга и упознавањем са практичном примјеном прописа о личној безбједности, заштити на раду и организацији рада у јединици и на средствима којима се обавља практична обука, у погледу процјене ризика;
 3. Кроз рад под надзором кандидат се детаљно упознаје са локалним посебностима на станици и индустријском колосјеку, гдје ће обављати посао возовође;
 4. Кандидат се такође током практичне обуке детаљно упознаје са карактеристикама станица и пруга на којима ће пратити возове;
 5. По завршеном практичном оспособљавању кандидат полаже практични испит пред Комисијом коју именује послодавац. На практичном испиту за возовођу Комисија проверава и оспособљеност за маневрису и руковаоца маневре, ако кандидат није полагао практични испит за та занимања;
 6. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац; и
 7. Након положеног практичног испита за возовођу послодавац може наредити возовођи рад на другој станици, другој прузи или дијелу друге пруге само када је запослени радио најмање три мјесеца на станици, прузи или дијелу пруге, гдје је практично обучаван.
- (4) Возовођа може самостално радити на радном мјесту возовође у станици, на прузи или дијелу пруге гдје није оспособљаван или је од рада у тој станици, на прузи или дијелу пруге протекло више од годину дана, ако је претходно потписом потврдио познавање ситуација и процедура.
- Члан 20.
- (Оспособљавање за радно мјесто саобраћајно-транспортног техничара, отправника возова)
- (1) Запослени је оспособљен да обавља рад на радном мјесту **саобраћајно-транспортног техничара** - отправника возова након што је положио стручни испит за **саобраћајно-транспортног техничара** - отправника возова. За полагање стручног испита кандидат мора бити теоријски и практично оспособљен.
 - (2) Теоријско оспособљавање:
 1. Кандидати стичу знање о одредбама Сигналног правилника;
 2. Кандидати стичу знање о одредбама Саобраћајног правилника, и то:
 - а) детаљно познавање општих одредаба;
 - б) детаљно познавање поглавља о пословном реду станице, технолошком процесу рада и пословном реду на индустријском колосјеку,
 - ц) детаљно познавање поглавља о пружним и станичним уређајима, поглавље о обиљежавању пруга, колосјека, скретница, сигнала и других уређаја,
 - д) опште о поглављу о употреби кола,
 - е) основни појмови о маневрисању, одредбе о маневарском путу вожње, одредбе о постављању маневарског пута вожње и давању одобрења за маневрисање, одредбе о маневрисању на главним колосијецима и отвореној прузи, одредбе о мјерама предострожности када се очекује воз, одредбе о мјерама предострожности након маневрисања,
 - ф) детаљно познавање поглавља о нарочитим пошиљкама и кодификацији пруга за комбиновани превоз,
 - г) детаљно познавање поглавља о означавању возова,
 - х) детаљно познавање одредаба о реду вожње, одредбе о графикону реда вожње и одредбе о изводу из реда вожње за станично особље,
 - и) поглавље о оперативној служби,
 - ј) детаљно познавање поглавља о обавјештавању о саобраћају возова,
 - к) детаљно познавање одредаба о пропратним исправама воза,
 - н) детаљно познавање поглавља о брзини возова, о саобраћају возова, о регулисању саобраћаја возова у случају сметњи на уређајима АПБ, МЗ или ВОЖЊИ, као и за вријеме прекида службе отправника возова, одјавничара или чувара пруге,
 - о) детаљно познавање поглавља о припреми возова у станици, давању дозволе за вожњу воза, о укрштавању возова, о раду возног особља, регулисање саобраћаја возова за вријеме радова на прузи или у станици,
 - п) детаљно познавање поглавља о електрификованим пругама, о посебним врстама саобраћаја, о вожњи моторних пружних возила за посебне намјене, о организацији саобраћаја у зимским условима и о организацији саобраћаја у посебним условима,
 - q) детаљно познавање одредаба о обрасцима саобраћајне службе,
 - р) детаљно познавање поступака при озбиљној несрећи, несрећи или инциденту;
3. Основно познавање одредаба вршењу пробе кочница и обезбјеђењу возила од самопокретања;
4. Стицање знања о основним карактеристикама железничких возила, и то:
 - а) основно познавање вучних возила,
 - б) основно познавање вучених возила,
 - ц) основно познавање ознака и натписа на колима
 - д) основно познавање о правилности товара на возилима
 - е) основно познавање наљепница на колима.
5. Стицање знања о техничким прописима, и то:
 - а) познавање основних одредаба о главним елементима сигнално-безбједносних уређаја,
 - б) познавање скретничких поставних справа, скретничких кључева, механичких сигнала и локалне поставнице, и
 - ц) познавање телекомуникационих веза и њихове употребе.
- (3) Практично оспособљавање за полагање првог практичног испита:
1. Након добијања потврде о успјешном завршетку теоријског оспособљавања и важећег увјерења о

- испуњавању прописаних здравствених услова за отправника возова, кандидат може да почне са практичним оспособљавањем код послодавца;
2. Прво практично оспособљавање за отправника возова се обавља на станици која није одвојна или ранжирна станица на главној прузи;
 3. Практично оспособљавање почиње са теоријским упознавањем посебности у станици и упознавањем са практичном примјеном прописа о личној безбједности, заштити на раду и организацији рада у јединици и на средствима којима се обавља практична обука, у погледу процјене ризика;
 4. Кроз рад под надзором кандидат се детаљно упознаје са ситуацијом у станици на којој се оспособљава и на суседним међустаничним одсјецима;
 5. По завршеном практичном оспособљавању кандидат полаже практични испит пред Комисијом коју именује послодавац;
 6. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац;
 7. Прије самосталног обављања посла отправник возова мора потписом да потврди познавање ситуација и процедура;
 8. Након положеног првог практичног испита послодавац може наредити отправнику возова рад у другој станици само када је запослени радио као отправник возова најмање шест мјесеци у станици гдје је положио први практични испит.
- (4) Практично оспособљавање за полагање следећег практичног испита:
1. Практично оспособљавање и практични испит мора полагати отправник возова:
 - а) за рад на другом типу сигнално-безбједносног уређаја,
 - б) при прелазу из станице на двоколосјечној прузи у станицу на једноколосјечној прузи, ако није положио практични испит у станици на једноколосјечној прузи,
 - ц) при прелазу из станице, која није на електрификованој прузи у станицу, у станицу која је на електрификованој прузи, ако није положио практични испит у станици која је на електрификованој прузи, и
 - д) при прелазу у одвојну или ранжирну станицу на главној прузи, ако на таквој станици није полагао практични испит;
 2. Након теоретског упознавања специфичности станице, коју није познавао, отправник возова може да започне рад под надзором код послодавца;
 3. У току рада под надзором отправник возова упознаје карактеристике станице и спровођење прописа о чувању личне безбједности и заштити на раду, у складу са карактеристикама и процјеном ризика;
 4. Након завршетка практичног оспособљавања отправник возова полаже практичан испит пред Комисијом коју именује послодавац;
 5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац.
6. Прије самосталног обављања посла отправник возова мора потписом да потврди познавање ситуација и процедура;
- (5) Услови за обављање послова отправника возова у другој станици без полагања практичног испита:
1. Отправник возова који је положио практични испит за рад у једној станици, при преласку на рад у другу станицу, не полаже практични испит за рад у тој станици, уколико полагање практичног испита није прописано тачком (4) овог члана. За самостално обављање послова довољно је да отправник возова ради под надзором у дневним и ноћним условима рада, и потписом потврди познавање услова и поступака;
 2. Отправник возова мора да ради под надзором и потписом потврди познавање услова и поступака и ако је од самосталног рада у станици протекло више од годину дана.
- Члан 21.
- (Оспособљавање за радно мјесто возног диспечера)
- (1) Запослени је оспособљен да обавља рад на радном мјесту возног диспечера након што је положио стручни испит за возног диспечера. За полагање стручног испита кандидат мора бити теоријски и практично оспособљен.
 - (2) За практично оспособљавање за возног диспечера послодавац може одредити отправника возова који је најмање пет година обављао послове отправника возова у одвојној или ранжирној станици на главној прузи.
 - (3) Практично оспособљавање за полагање првог практичног испита за возног диспечера:
 1. Након теоретског упознавања специфичности одсјека, на којем ће радити, возни диспечер може да започне рад под надзором код послодавца;
 2. Почетак практичне обуке возни диспечера је обилазак и упознавање пруге и станица на одсјеку на којем ће радити;
 3. У току рада под надзором инструктора, отправник возова се оспособљава за обављање свих послова које ће као возни диспечер самостално обављати;
 4. По завршеном практичном оспособљавању кандидат полаже практични испит пред Комисијом коју именује послодавац;
 5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац;
 6. Прије самосталног обављања посла возни диспечер мора потписом да потврди познавање ситуација и процедура;
 7. За рад на пружном одсјеку, на ком није полагао практични испит, возни диспечер се мора практично оспособити и положити практични испит;
 8. Након положеног првог практичног испита послодавац може наредити возном диспечеру рад на другом пружном одсјеку или другом уређају само када је запослени радио као возни диспечер најмање шест мјесеци на пружном одсјеку или уређају гдје је положио први практични испит.
 - (4) Практично оспособљавање за полагање следећег практичног испита за возног диспечера:
 1. Практично оспособљавање и практични испит мора полагати возни диспечер:
 - а) за рад на другом типу сигнално-безбједносног уређаја,

- б) при прелазу са пружног одсјека на двоколосјечној прузи на пружни одсјек на једноколосјечној прузи, ако није положио практични испит на пружном одсјеку или дијелу пружног одсјека на једноколосјечној прузи, и
 - ц) при прелазу са пружног одсјека на неелектрификованој прузи на пружни одсјек на електрификованој прузи, ако није положио практични испит на пружном одсјеку или дијелу пружног одсјека на електрификованој прузи;
2. Након теоретског упознавања специфичности пружног одсјека, које није познавао, возни диспечер може да започне рад под надзором код послодаваца;
 3. У току рада под надзором возни диспечер упознаје карактеристике пружног одсјека и спровођење прописа о чувању личне безбједности и заштити на раду, у складу са карактеристикама и процјеном ризика;
 4. Након завршетка практичног оспособљавања возни диспечер полаже практичан испит пред Комисијом коју именује послодавац;
 5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац;
 6. Прије самосталног обављања посла возни диспечер мора потписом да потврди познавање ситуација и процедура.
- (5) Услови за обављање послова возни диспечера на другом пружном одсјеку без полагања практичног испита:
1. Возни диспечер који је положио практични испит за рад на једном пружном одсјеку, при преласку на рад на други пружни одсјек, не полаже практични испит за рад на другом пружном одсјеку, уколико полагање практичног испита није прописано тачком (4) овог члана. За самостално обављање послова довољно је да возни диспечер ради под надзором и потписом потврди познавање услова и поступака;
 2. Возни диспечер мора да ради под надзором и потписом потврди познавање услова и поступака и ако је од самосталног рада на пружном одсјеку протекло више од годину дана.

Члан 22.

(Оспособљавање за радно мјесто саобраћајног диспечера)

- (1) Запослени је оспособљен да обавља рад на радном мјесту саобраћајног диспечера након што је стручно оспособљен и потписом потврдио познавање ситуација и процедура;
- (2) За практично оспособљавање за саобраћајног диспечера послодавац може одредити отправника возова који је најмање пет година обављао послове отправника возова у одвојеној или ранжирној станици на главној прузи или возног диспечера;
- (3) Практично оспособљавање за обављање послова саобраћајног диспечера:
 1. Почетак практичне обуке возног диспечера је обилазак и упознавање пруге и станица на одсјеку на којем ће радити;
 2. Прије почетка самосталног рада саобраћајни диспечер мора да ради под надзором и потписом потврди познавање ситуација и процедура;

3. Прије почетка самосталног рада саобраћајног диспечера на другој прузи, саобраћајни диспечер мора да ради под надзором и потписом потврди познавање ситуација и процедура.
- (4) Саобраћајни диспечер мора да ради под надзором и потписом потврди познавање услова и поступака и ако је од самосталног рада на пружном одсјеку протекло више од годину дана.

Члан 23.

(Оспособљавање за радно мјесто главног диспечера)

- (1) Запослени је оспособљен да обавља рад на радном мјесту главног диспечера након што је стручно оспособљен и потписом потврдио познавање ситуација и процедура;
- (2) За практично оспособљавање за главног диспечера послодавац може одредити саобраћајног диспечера који је најмање пет година обављао послове саобраћајног диспечера или возног диспечера;
- (3) Практично оспособљавање за обављање послова главног диспечера:
 1. Почетак практичне обуке главног диспечера је обилазак и упознавање пруге и станица на одсјеку на којем ће радити;
 2. Прије почетка самосталног рада главни диспечер мора да ради под надзором и потписом потврди познавање ситуација и процедура;
 3. Прије почетка самосталног рада главног диспечера на другој прузи, главни диспечер мора да ради под надзором и потписом потврди познавање ситуација и процедура.
- (4) Главни диспечер мора да ради под надзором и потписом потврди познавање услова и поступака и ако је од самосталног рада на пружном одсјеку протекло више од годину дана.

Члан 24.

(Оспособљавање за радно мјесто помоћника машиновође)

- (1) Запослени је оспособљен да обавља рад на радном мјесту помоћника машиновође након што је положио стручни испит за помоћника машиновође. За полагање стручног испита кандидат мора бити теоријски и практично оспособљен.
- (2) Теоријско оспособљавање:
 1. Кандидати стиче знање о одредбама Сигналног правилника;
 2. Кандидати стиче знање о одредбама Саобраћајног правилника, и то:
 - а) основни појмови о саобраћајним прописима,
 - б) одредбе о зауставном путу,
 - ц) одредбе о службеним мјестима,
 - д) одредбе о врстама возова,
 - е) одредбе о распореду, предаји и пријему службе,
 - ф) детаљно познавање поглавља о пружним и станичним уређајима, поглавља о обилежавању пруга, колосјека, скретница, сигнала и других уређаја, квачење и означавање возила,
 - г) основне одредбе о означавању возова, реду вожње, пропратним исправама воза и о вожњи воза за вријеме прекида службе отправника возова или одјавничара,
 - х) одредбе о путу вожње воза,
 - и) одредбе о изузетном заустављању и изузетном пролазу воза,

- j) одредбе о обезбјеђењу саобраћаја на путном прелазу,
- к) одредбе о поступку при квару уређаја за обезбјеђење путног прелаза,
- л) познавање одредби поглавља о раду возног особља, о изузетним вожњама и о регулисању саобраћаја за вријеме радова на прузи или у станицама,
- м) одредбе о поступцима при одбјегнућу возила или раскинућу воза, и
- н) поступци при озбиљним несрећама, несрећама или инцидентима;.
3. Детаљно стручно знање у вези са пробама кочница воза или маневарског састава, обезбјеђење вучног возила и возова од самопокретања;
4. Стицање основних знања о карактеристикама жељезничких возила, и то:
- а) познавање врсте вучних возила,
- б) познавање типова вучених возила, и
- ц) детаљно познавање одредби о квачењу различитих жељезничких возила;
5. Стицање знања о техничким прописима, и то:
- а) познавање основних одредаба о главним елементима сигнално-безбједносних уређаја,
- б) познавање скретничких поставних справа, скретничких кључева, механичких сигнала и локалне поставнице,
- ц) познавање телекомуникационих веза и њихове употребе, и
- д) познавање уређаја за искључивање погона и заустављање воза на вучном возилу.
- (3) Практично оспособљавање за полагање првог практичног испита:
1. Након добијања потврде о успјешном завршетку теоријског оспособљавања и важећег увјерења о испуњавању прописаних здравствених услова за помоћника машиновође, кандидат може да почне са практичним оспособљавањем код послодавца;
2. Практично оспособљавање почиње са теоријским упознавањем карактеристика возила и упознавањем са практичном примјеном прописа о личној безбједности, заштити на раду и организацији рада у јединици и на средствима којима се обавља практична обука, у погледу процјене ризика;
3. У току практичне обуке кандидат се упознаје са условима на пругама или дијеловима пруга на којима се оспособљава;
4. По завршеном практичном оспособљавању кандидат полаже практични испит пред Комисијом коју именује послодавац. На практичном испиту Комисија провјерава и оспособљеност за квачење и означавање возила, ако кандидат није полагао практични испит за маневристу;
5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац,
6. Прије самосталног обављања посла помоћник машиновође мора потписом да потврди познавање ситуација и процедура;
7. Послије положеног првог практичног испита послодавац може да нареди рад на возилу друге врсте вуче само када је радник радио као помоћник машиновође на возилу исте врсте вуче, на којем је положио први практични испит, најмање три мјесеца.
- (4) Практично оспособљавање за полагање следећег практичног испита:
1. Практично оспособљавање и практични испит мора полагати помоћник машиновође:
- а) при прелазу са дизел-вучних возила на електро-вучна возила или обрнуто,
- б) ако је од последњег обављања послова помоћника машиновође на дизел или електро-вучном возилу протекло више од три године;
2. Након теоретског упознавања карактеристика возила, које није познавао, помоћник машиновође може да започне рад под надзором код послодавца;
3. У току рада под надзором радник упознаје карактеристике возила и спровођење прописа о чувању личне безбједности и заштити на раду, у складу са карактеристикама возила;
4. Након завршетка рада под надзором помоћник машиновође полаже практичан испит пред Комисијом коју именује послодавац; и
5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац.
- Члан 25.
- (Оспособљавање за радно мјесто машиновођа на маневри)
- (1) Запослени је оспособљен да обавља рад на радном мјесту машиновођа на маневри након што је положио стручни испит за машиновођу за маневру. За полагање стручног испита кандидат мора бити теоријски и практично оспособљен.
- (2) Теоријско оспособљавање:
1. Кандидати стиче знање о одредбама Сигналног правилника;
2. Кандидати стиче знање о одредбама Саобраћајног правилника, и то:
- а) детаљно познавање општих одредаба,
- б) детаљно познавање поглавља о пружним и станичним уређајима, поглавља о обиљежавању пруга, колосјека, скретница, сигнала и других уређаја,
- ц) поглавље о употреби кола,
- д) поглавље о маневрисању, поглавље о нарочитим пошљкама и одредбе о кодификацији пруга за комбиновани транспорт,
- е) поглавље о означавању возова,
- ф) одредбе о и реду вожње,
- г) поглавље о пропратним исправама воза, о броју и распореду возног особља, о вожњи лица теретним возовима, о брзини возова и о саобраћају возова,
- х) поглавље о регулисању саобраћаја возова за вријеме сметњи на АПБ или МЗ уређајима и одредбе о саобраћају возова за вријеме прекида службе отправника возова или одјавничара,
- и) одређивање редовних улазних колосјека,
- ј) одредбе о путу вожње воза,
- к) поступак код улазног сигнала при промјени улазног колосјека или улазу воза на заузети или слијепи колосјек,
- л) изузетно заустављање воза,
- м) неупотребљивост или неважење главних сигнала,
- н) обавјештавање машиновође,
- о) дозвола за вожњу,

- п) изузетан пролаз воза,
 қ) обезбјеђење саобраћаја на путном прелазу и поступак при квару уређаја,
 р) поглавље о раду возног особља, о неправилностима у току вожње, о регулисању саобраћаја за вријеме радова на прузи или у станицама, посебне одредбе о електрификованим пругама, поглавља о посебним врстама саобраћаја и о организацији саобраћаја у посебним условима,
 с) познавање образаца (распоред маневре, налози и билежник телеграма-фонограма), и
 т) поступци при озбиљним несрећама, несрећама или инцидентима.
3. Детаљно стручно знање у вези са кочењем воза или маневарског састава;
4. Стицање знања о карактеристикама железничких возила, и то:
- познавање вучних возила,
 - познавање динамике вуче,
 - познавање типова вучених возила,
 - познавање главних компоненти железничких возила и њихов утицај на безбједно одвијање саобраћаја,
 - главне техничке карактеристике путничких и теретних кола,
 - уређаји на путничким колима,
 - познавање ознака и натписа на колима,
 - детаљно познавање опасности при квачењу различитих железничких возила,
 - начин и обим прегледа кола,
 - познавање одредби о наљепницама на колима,
 - одредбе о врстама контејнера и њиховом обиљежавању,
 - познавање одредаба о правилности товара на возилу;
5. Стицање знања о техничким прописима, и то:
- познавање основних одредаба о главним елементима сигнално-безбједносних уређаја,
 - познавање основних одредаба о стабилним постројењима електричне вуче,
 - познавање скретничких поставних справа, скретничких кључева, механичких сигнала и локалне поставнице, и
 - познавање телекомуникационих веза и њихове употребе.
- (3) Практично оспособљавање за полагање првог практичног испита:
- Након добијања потврде о успјешном завршетку теоријског оспособљавања за одређену врсту вучног возила и важећег увјерења о испуњавању прописаних здравствених услова за машиновођу на маневри, кандидат може да почне са практичним оспособљавањем код послодавца;
 - Практично оспособљавање почиње са теоријским упознавањем типа железничког вучног возила, за који се оспособљава, са свим уређајима и опремом уграђеним на возилу и са упознавањем са практичном примјеном прописа о личној безбједности, заштити на раду и организацији рада у јединици и на средствима којима се обавља практична обука, у погледу процјене ризика;
 - У току рада под надзором кандидат се под надзором инструктора оспособљава за обављање свих послова које треба самостално да обавља као машиновођа на маневри;
4. По завршеном практичном оспособљавању кандидат полаже практични испит пред Комисијом коју именује послодавац;
5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном стручном испиту коју издаје послодавац.
6. Машиновођа на маневри може самостално управљати вучним возилом на којем је положио практични испит, у станицама или дијеловима пруга на којима је оспособљаван, под условом да потписом потврди познавање станице или дијела пруге;
7. Послије положеног првог практичног испита за машиновођу за маневру послодавац може да наложи машиновођи за маневру оспособљавање на локомотиви другог типа или другој прузи, на којој није оспособљаван, само када је радио као машиновођа на маневри најмање шест мјесеци на локомотиви истог система вуче, на којој се практично оспособљавао, и у станици или дијелу пруге, за коју је потписао познавање.
- (4) Практично оспособљавање за полагање сљедећег практичног испита:
- Практично оспособљавање и практични испит мора полагати машиновођа на маневри:
 - при прелазу са једног типа вучног возила на други тип вучног возила, и
 - ако је од последње вожње на једном типу возила протекло више од три године;
 - Након теоретског упознавања карактеристика вучног возила са свим уређајима и опремом уграђеним на возилу, које машиновођа на маневри није познавао, машиновођа на маневри може да започне рад под надзором код послодавца;
 - У току практичног оспособљавања машиновођа на маневри упознаје карактеристике вучног возила и спровођење прописа о чувању личне безбједности и заштити на раду, у складу са карактеристикама возила;
 - Након завршетка практичног оспособљавања машиновођа на маневри полаже практичан испит пред Комисијом коју именује послодавац;
 - Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном стручном испиту коју издаје послодавац;
 - Прије самосталног обављања посла машиновођа на маневри мора потписом да потврди познавање ситуација и процедура у станици или дијелу пруге.
- (5) Машиновођа на маневри може самостално управљати вучним возилом на којем је положио практични испит, у станицама или дијеловима пруга на којима је оспособљаван и за које је потписом потврдио познавање ситуација и процедура. На станицама или дијеловима пруге на којој се није оспособљавао, или је од задње вожње по тој прузи протекло више од три године, може самостално управљати вучним возилом ако је претходно обавио рад под надзором у дневним и ноћним условима, и потписом потврдио познавање ситуација и поступака на прузи.

Члан 26.

(Оспособљавање за радно мјесто техничара вуче, машиновођа)

- (1) Запослени је оспособљен да обавља рад на радном мјесту **техничара вуче** - машиновође након што је положио стручни испит за **техничара вуче** - машиновођу. За полагање стручног испита кандидат мора бити теоријски и практично оспособљен.
- (2) Теоријско оспособљавање:
 1. Кандидати стиче знање о одредбама Сигналног правилника;
 2. Кандидати стиче знање о одредбама Саобраћајног правилника, и то:
 - а) детаљно познавање општих одредаба,
 - б) детаљно познавање поглавља о пружним и станичним уређајима, поглавља о обиљежавању пруга, колосјека, скретница, сигнала и других уређаја,
 - ц) поглавље о употреби кола,
 - д) поглавље о маневрисању, поглавље о нарочитим пошлицама и одредбе о кодификацији пруга за комбиновани транспорт,
 - е) поглавље о означавању возова,
 - ф) одредбе о и реду вожње,
 - г) поглавље о пропратним исправама воза, о броју и распореду возног особља, о возњи лица теретним возовима, о брзини возова и о саобраћају возова,
 - х) поглавље о регулисању саобраћаја возова за вријеме сметњи на АПБ или МЗ уређајима и одредбе о саобраћају возова за вријеме прекида службе отправника возова или одјавничара,
 - и) одређивање редовних улазних колосјека,
 - ј) одредбе о путу вожње воза,
 - к) поступак код улазног сигнала при промјени улазног колосјека или улазу воза на заузети или слијепи колосјек,
 - л) изузетно заустављање воза,
 - м) неупотребљивост или неважење главних сигнала,
 - н) обавјештавање машиновође,
 - о) дозвола за вожњу,
 - п) изузетан пролаз воза,
 - ц) обезбјеђење саобраћаја на путном прелазу и поступак при квару уређаја,
 - р) поглавље о раду возног особља, о неправилностима у току вожње, о регулисању саобраћаја за вријеме радова на прузи или у станицама, посебне одредбе о електрификованим пругама, поглавља о посебним врстама саобраћаја и о организацији саобраћаја у посебним условима,
 - с) познавање образаца (распоред маневре, налози и биљежник телеграма-фонограма), и
 - т) поступци при озбиљним несрећама, несрећама или инцидентима;
 3. Детаљно стручно знање у вези са кочењем воза или маневарског састава;
 4. Стицање знања о карактеристикама жељезничких возила, и то:
 - а) познавање вучних возила,
 - б) означавање динамике вуче,
 - ц) познавање типова вучених возила,

- д) познавање главних компоненти жељезничких возила и њихов утицај на безбједно одвијање саобраћаја,
- е) главне техничке карактеристике путничких и теретних кола,
- ф) уређаји на путничким колима,
- г) познавање ознака и натписа на колима,
- х) детаљно познавање опасности при квачењу различитих жељезничких возила,
- и) начин и обим прегледа кола,
- ј) познавање одредби о наљепницама на колима,
- к) одредбе о врстама контејнера и њиховом обиљежавању,
- л) познавање одредаба о правилности товара на возилу,
5. Стицање знања о техничким прописима, и то:
 - а) познавање основних одредаба о главним елементима сигнално-безбједносних уређаја,
 - б) познавање основних одредаба о стабилним постројењима електричне вуче,
 - ц) познавање скретничких поставних справа, скретничких кључева, механичких сигнала и локалне поставнице, и
 - д) познавање телекомуникационих веза и њихове употребе.
- (3) Практично оспособљавање за полагање првог практичног испита:
 1. Након добијања потврде о успјешном завршетку теоријског оспособљавања за одређену врсту вучног возила и важећег увјерења о испуњавању прописаних здравствених услова за машиновођу, кандидат може да почне са практичним оспособљавањем код послодавца;
 2. Практично оспособљавање почиње са теоријским упознавањем типа жељезничког вучног возила, за који се оспособљава, са свим уређајима и опремом уграђеним на возилу и упознавањем са практичном примјеном прописа о личној безбједности, заштити на раду и организацији рада у јединици и на средствима којима се обавља практична обука, у погледу процјене ризика;
 3. У току рада под надзором кандидат се под надзором инструктора оспособљава за обављање свих послова које треба самостално да обавља као машиновођа;
 4. По завршеном практичном оспособљавању кандидат полаже практични испит пред Комисијом коју именује послодавац;
 5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном стручном испиту коју издаје послодавац, а она је основ за издавање лиценце за управљање вучним возилом;
 6. Машиновођа може самостално управљати вучним возилом на којем је положио практични испит, на пругама или дијеловима пруга на којима је оспособљаван, под условом да потписом потврди познавање пруге или дијела пруге;
 7. Послије положеног првог практичног испита за машиновођу послодавац може да наложи машиновођи оспособљавање на локомотиви другог система вуче или другој прузи, на којој није оспособљаван, само када је радник радио као машиновођа најмање шест мјесеци на локомотиви истог система вуче, на којој се практично

- оспособљавао, и на прузи, за коју је потписао познавање.
- (4) Практично оспособљавање за полагање следећег практичног испита:
1. Практично оспособљавање и практични испит мора полагати машиновођа:
 - а) при прелазу са једног типа вучног возила на други тип вучног возила;
 2. Ако је од последње вожње на једном типу возила протекло више од три године; након теоретског упознавања карактеристика вучног возила са свим уређајима и опремом уграђеним на возилу, које машиновођа није познавао, машиновођа може да започне рад под надзором код послодавца;
 3. У току практичног оспособљавања машиновођа упознаје карактеристике вучног возила и спровођење прописа о чувању личне безбједности и заштити на раду, у складу са карактеристикама возила;
 4. Након завршеног практичног оспособљавања машиновођа полаже практичан испит пред Комисијом коју именује послодавац;
 5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном стручном испиту коју издаје послодавац, а она је основ за издавање лиценце за управљање вучним возилом;
 6. Прије самосталног обављања посла машиновођа мора потписом да потврди познавање ситуација и процедура на прузи или дијелу пруге.
- (5) Машиновођа може самостално управљати вучним возилом на којем је положио практични испит, на пругама или дијеловима пруга на којима је оспособљаван и за које је потписом потврдио познавање ситуација и процедура. На прузи на којој се није оспособљавао или је од задње вожње по тој прузи протекло више од три године, може самостално управљати вучним возилом ако је претходно обавио рад под надзором у дневним и ноћним условима, и потписом потврдио познавање ситуација и поступака на прузи.

Члан 27.

(Оспособљавање за радно мјесто техничара техничке колске дјелатности, прегледача кола)

- (1) Запослени је оспособљен да обавља рад на радном мјесту техничара техничке колске дјелатности-прегледача кола након што је положио стручни испит за **техничара техничке колске дјелатности** - прегледача кола. За полагање стручног испита кандидат мора бити теоријски и практично оспособљен.
 - (2) Теоријско оспособљавање:
 1. Кандидат стиче знања о одредбама Сигналног правилника, и то:
 - а) основни појмови о сигнализацији,
 - б) основни појмови главних сигнала,
 - ц) основни појмови о сигнаlima за обезбјеђење пута вожње,
 - д) основни појмови о сигнаlima на скретницама,
 - е) детаљно познавање одредби о сигнаlima на возовима,
 - ф) детаљно познавање одредби о сигналном знаку "Пази" и "Опасност, кочи",
 - г) детаљно познавање одредби о сигналним знацима за пробу кочица,
 - х) детаљно познавање одредби о сигналним знацима маневарског особља,
 - и) детаљно познавање одредби о сигналним ознакама "међик", "граница одсјека", "граница кретање лица на перону" и "задира у слободан профил";
 2. Кандидат стиче знања о одредбама Саобраћајног правилника, и то:
 - а) основни појмови о саобраћајним прописима,
 - б) одредбе о зауставном путу,
 - ц) познавање одредаба о споразумијевању при вршењу жељезничког саобраћаја,
 - д) одредбе о службеним мјестима,
 - е) одредбе о врстама возова,
 - ф) одредбе о распореду, предаји и пријему службе,
 - г) опште о садржају пословног реда станице,
 - х) врсте колосјека у станицама,
 - и) основне одредбе о обиљежавању пруга, колосјека и скретница,
 - ј) детаљно познавање поглавља о употреби кола,
 - к) детаљно познавање поглавља о нарочитим пошиљкама и одредби о кодификацији пруга за комбиновани транспорт, основе поглавља о означавању возова,
 - л) одредбе о изводу из реда вожње за станично особље,
 - м) обавјештавање станичног особља о промјенама у саобраћају возова,
 - н) одредбе о припреми пропратних исправа воза,
 - о) одредбе о брзини возова,
 - п) поступци при озбиљним несрећама, несрећама или инцидентима;
 3. Детаљно стручно знање у вези са кочењем воза;
 4. Стицање знања о карактеристикама жељезничких возила, и то:
 - а) детаљно познавање свих врста вучених возила,
 - б) детаљно познавање главних компоненти жељезничких возила и њихов утицај на безбједно одвијање саобраћаја,
 - ц) детаљно познавање техничких карактеристика путничких и теретних кола,
 - д) детаљно познавање уређаја на путничким колима,
 - е) детаљно познавање ознака и натписа на колима,
 - ф) детаљно познавање начина и обима прегледа кола,
 - г) детаљно познавање одредби о наљепницама на колима,
 - х) детаљно познавање одредаба о врстама контејнера и њиховом обиљежавању,
 - и) детаљно познавање одредаба о правилности товара на возилу;
 5. Стицање знања о техничким прописима, и то:
 - познавање телекомуникационих веза и њиховог коришћења.
- (3) Практично оспособљавање:
 1. Након добијања потврде о успјешном завршетку теоријског оспособљавања и важећег увјерења о испуњавању прописаних здравствених услова за прегледача кола, кандидат може да почне са практичним оспособљавањем код послодавца;
 2. Практично оспособљавање почиње са теоријским упознавањем карактеристика вучених возила и са

- уознавањем са практичном примјеном прописа о личној безбједности, заштити на раду и организацији рада у јединици и на средствима којима се обавља практична обука, у погледу процјене ризика;
3. Кроз рад под надзором кандидат детаљно упознаје мјесне прилике на станици, у којој ће стално обављати послове прегледача кола;
 4. По завршеном практичном оспособљавању кандидат полаже практични испит пред Комисијом коју именује послодавац;
 5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац;
 6. Прије самосталног обављања посла прегледач кола мора потписом да потврди познавање ситуација и процедура у станици;
 7. Након положеног практичног испита за прегледача кола послодавац може наредити прегледачу кола рад на другој станици само када је запослени обављао послове прегледача кола најмање три мјесеца на станици гдје је положио први практични испит за прегледача кола.
- (4) Прегледач кола може самостално радити на радном мјесту прегледача кола у станици у којој није оспособљаван, или је од рада у тој станици протекло више од годину дана, ако је претходно радио под надзором и потписом потврдио познавање ситуације и процедура у станици.
- Члан 28.
- (Оспособљавање за радно мјесто чувара пруге)
- (1) Радник је оспособљен за рад на радном мјесту чувара пруге када је положио стручни испит за чувара пруге. За обављање стручног испита кандидат се мора теоријски оспособити и завршити практично оспособљавање.
 - (2) Теоријско оспособљавање:
 1. Кандидат стиче знања о одредбама Сигналног правилника, и то:
 - а) основни појмови о сигнализацији,
 - б) основни појмови о главним сигналимa и предсигналимa,
 - ц) основно познавање одредби о сигналимa на скретницама и исклизницама,
 - д) познавање одредби о сигналимa на возовима, маневарским локомотивама и пружним возилима,
 - е) детаљно познавање одредби о сигналном знаку "Пази" и "Опасност, кочи" и "Стој",
 - ф) детаљно познавање одредби о сигналимa пружног особља, и
 - г) детаљно познавање одредби о сигналним ознакама "међик", "граница одсјека", "граница кретања лица на перону" и "задире у слободан профил";
 2. Кандидат стиче знања о одредбама Саобраћајног правилника, и то:
 - а) основни појмови о саобраћајним прописима,
 - б) детаљно познавање одредби о споразумјевању при вршењу жељезничког саобраћаја,
 - ц) детаљно познавање садржине пословног реда станице, који се односи на рад чувара пруге,
 - д) детаљно познавање одредби о сигурносним уређајима, којима рукује чувар пруге,
- е) опште познавање одредби о обиљежавању пруга, колосјека, скретница, сигнала и других уређаја,
 - ф) опште о означавању возова и изводу из реда возње за пружно особље,
 - г) одредбе о обавјештавању пружног особља о саобраћају возова, обавјештење о одласку воза,
 - х) опште о регулисању саобраћаја возова у току радова на прузи,
 - и) опште познавање одредби о електрификованим пругама,
 - ј) одредбе о возњи воза до извјесног мјеста на прузи,
 - к) опште одредбе о возњи моторних пружних возила за посебне намјене,
 - л) одредбе о одбјегнућу возила,
 - м) одредбе о биљежнику телеграма и фонограма,
 - н) поглавље о обезбјеђењу саобраћаја са чуварима пруге, и
 - о) поступак при озбиљној несрећи, несрећи или инциденту;
4. Стицање знања о основним карактеристикама жељезничких возила, и то:
- а) основно познавање вучних возила,
 - б) основно познавање типова вучених возила, и
 - ц) основно познавање о правилности товара на возилима;
5. Стицање знања из области грађевинске дјелатности, и то:
- а) опште о доњем и горњем строју пруге,
 - б) одредбе о пружном и заштитном појасу, и
 - ц) дужности чувара при опходњи пруге.
- (3) Практично оспособљавање за полагање првог практичног испита:
1. Након добијања потврде о успјешном завршетку теоријског оспособљавања и важећег увјерења о испуњавању прописаних здравствених услова за чувара, кандидат може да почне са практичним оспособљавањем код послодавца;
 2. Практично оспособљавање почиње са теоријским упознавањем посебности станице, пруге или дијела пруге и упознавањем са практичном примјеном прописа о личној безбједности, заштити на раду и организацији рада у јединици и на средствима којима се обавља практична обука, у погледу процјене ризика;
 3. Кроз рад под надзором кандидат детаљно сазнаје:
 - а) одредбе пословног реда станице, који се односе на рад чувара,
 - б) одредбе које се односе на обезбјеђење саобраћаја на путним прелазима,
 - ц) дужности на радном мјесту, локалне посебности,
 - д) о сигнално-безбједносним и телекомуникационим уређајима, и
 - е) опасности на раду и ризик од пожара, који проистичу из процјене ризика за радно мјесто чувара;
 4. По завршеном практичном оспособљавању кандидат полаже практични испит пред Комисијом коју именује послодавац;
 5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац,

6. Прије самосталног обављања посла чувар мора потписом да потврди познавање ситуација и процедура;
 7. Након положеног првог практичног испита послодавац може наредити чувару рад на другој станици или другом одсјеку пруге само када је запослени радио као чувар најмање три мјесеца на радном мјесту гдје је положио први практични испит.
- (4) Практично оспособљавање за полагање следећег практичног испита:
1. Практично оспособљавање и практични испит мора полагати чувар:
 - а) за рад на другом типу сигнално-безбједносног уређаја,
 - б) за рад на станици или прузи, када је рад повезан са обезбјеђењем саобраћаја на путном прелазу, ако није полагао практични испит у таквој станици или на таквој прузи,
 - ц) при прелазу са једноколосјечне на двоколосјечну пругу, ако није положио практични испит на двоколосјечној прузи, и
 - д) при прелазу са неелектрификоване на електрификовану пругу, ако није положио практични испит на електрификованој прузи;
 2. Након теоретског упознавања специфичности, које није познавао, чувар може да започне рад под надзором код послодавца;
 3. У току рада под надзором чувар упознаје карактеристике и спровођење прописа о чувању личне безбједности и заштити на раду, у складу са карактеристикама и проценом ризика;
 4. Након завршетка практичног оспособљавања чувар полаже практичан испит пред Комисијом коју именује послодавац;
 5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац.
 6. Прије самосталног обављања посла чувар мора потписом да потврди познавање ситуација и процедура;
- (5) Услови за обављање послова чувара у другој станици или другом дијелу пруге без полагања практичног испита:
1. Чувар који је положио практични испит за рад у једној станици или једном дијелу пруге, при преласку на рад у другу станицу или други дио пруге, не полаже практични испит, уколико полагање практичног испита није прописано тачком (4) овог члана. За самостално обављање послова довољно је да чувар ради под надзором и потписом потврди познавање услова и поступака;
 2. Чувар мора да ради под надзором и потписом потврди познавање услова и поступака и ако је од самосталног рада у станици или на дијелу пруге протекло више од годину дана.
- Члан 29.
- (Оспособљавање за радно мјесто возача пружних возила)
- (1) Запослени је оспособљен да обавља рад на радном мјесту возача пружних возила након што је положио стручни испит за возача пружних возила. За полагање стручног испита кандидат мора бити теоријски и практично оспособљен.
 - (2) Теоријско оспособљавање:
 1. Кандидати стиче знање о одредбама Сигналног правилника;
 2. Кандидати стиче знање о одредбама Саобраћајног правилника, и то:
 - а) детаљно познавање општих одредаба,
 - б) поглавља о пружним и станичним уређајима, поглавља о обиљежавању пруга, колосјека, скретница, сигнала и других уређаја
 - ц) поглавља о употреби кола, поглавља о маневрисању,
 - д) опште познавање одредби о нарочитим пошљикама и поглавља о означавању возова,
 - е) одредбе о реду вожње,
 - ф) поглавље о пропратним исправама воза,
 - г) поглавље о броју и распореду возног особља, о возњи лица теретним возовима, поглавље о регулисању саобраћаја возова за вријеме сметњи на АПБ или МЗ уређајима и одредбе о саобраћају возова за вријеме прекида службе отправника возова или одјавничара,
 - х) одредбе о лаганим вожњама,
 - и) одредбе о редовним улазним колосијецима,
 - ј) одредбе о путу вожње воза,
 - к) поступак код улазног сигнала при промјени улазног колосјека или улазу воза на заузети или слијепи колосјек,
 - л) изузетно заустављање воза
 - м) неупотребљивост или неважење главних сигнала,
 - н) обавјештавање машиновође,
 - о) дозвола за вожњу,
 - п) изузетан пролаз воза,
 - q) обезбјеђење саобраћаја на путном прелазу и поступак при квару уређаја,
 - р) поглавље о раду возног особља, о неправилностима у току вожње, о регулисању саобраћаја за вријеме радова на прузи или у станицама, посебне одредбе о електрификованим пругама, поглавља о посебним врстама саобраћаја, поглавља о возњи моторних возила за посебне намјене и поглавља о организацији саобраћаја у посебним условима,
 - с) познавање образаца (распоред маневре, налози и билежник телеграма-фонограма),
 - т) поступци при озбиљним несрећама, несрећама или инцидентима;
 3. Детаљно стручно знање у вези са кочењем моторних пружних возила;
 4. Стиче знања о врстама и карактеристикама жељезничких возила, и то:
 - а) познавање врста моторних пружних возила за посебне намјене,
 - б) основно познавање врста вучених возила,
 - ц) основно познавање главних дијелова жељезничких возила и њиховог утицај на безбједност саобраћаја,
 - д) главне техничке карактеристике теретних кола,
 - е) основно познавање ознака и натписа на колима,
 - ф) основно познавање о правилности товара на колима;
 5. Стицање знања о техничким прописима, и то:
 - а) познавање основних одредаба о главним елементима сигналних уређаја,

- б) познавање скретничких поставних справа, скретничких кључева, механичких сигнала и локалне поставнице, и
- ц) познавање телекомуникационих веза и њихове употребе
- (3) Практично оспособљавање за полагање првог практичног испита:
1. Након добијања потврде о успјешном завршетку теоријског оспособљавања и важећег увјерења о испуњавању прописаних здравствених услова за возача моторних пружних возила, кандидат може да почне са практичним оспособљавањем код послодавца;
 2. Практично оспособљавање почиње са теоријским упознавањем карактеристика типа моторног пружног возила, за који се оспособљава, са свим уређајима и опремом уграђеним на возилу и са упознавањем са практичном примјеном прописа о личној безбједности, заштити на раду и организацији рада у јединици и на средствима којима се обавља практична обука, у погледу процјене ризика;
 3. У току рада под надзором кандидат се под надзором инструктора оспособљава за обављање свих послова које треба самостално да обавља као возач пружног возила;
 4. По завршеном практичном оспособљавању кандидат полаже практични испит пред Комисијом коју именује послодавац;
 5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац;
 6. Возач пружног возила може самостално управљати моторним пружним возилом за посебне намјене на којем је положио практични испит, на пругама или дијеловима пруга на којима је оспособљаван, под условом да потписом потврди познавање пруге или дијела пруге;
 7. Послије положеног првог практичног испита за возача пружних возила послодавац може да наложи возачу пружних возила рад на другом моторном пружном возилу за посебне намјене или другој пруги, на којој није оспособљаван, само када је радник радио као возач пружних возила најмање три мјесец на моторном пружном возилу за посебне намјене, на коме је положио први практични испит за возача пружних возила, и на пруги, за коју је потписао познавање.
- (4) Практично оспособљавање за полагање следећег практичног испита:
1. Практично оспособљавање и практични испит мора полагати возач пружних возила:
 - При прелазу са једног типа моторног пружног возила за посебне намјене на други тип;
 - Ако је од последње вожње на једном типу возила протекло више од три године;
 2. Након теоретског упознавања карактеристика моторног пружног возила за посебне намјене са свим уређајима и опремом уграђеним на возилу, возач пружних возила може да започне рад под надзором код послодавца;
 3. У току практичног оспособљавања возач пружних возила упознаје карактеристике моторног пружног возила за посебне намјене и спровођење прописа о чувању личне безбједности и заштити на раду, у складу са карактеристикама моторног пружног возила за посебне намјене;
 4. Након завршеног практичног оспособљавања возач пружних возила полаже практичан испит пред Комисијом коју именује послодавац;
 5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац;
 6. Прије самосталног обављања посла возач пружних возила мора потписом да потврди познавање ситуација и процедура на пруги или дијелу пруге.
- (5) Возач пружних возила може самостално управљати моторним пружним возилом за посебне намјене на којем је положио практични испит, на пругама или дијеловима пруга на којима је оспособљаван и за које је потписом потврдио познавање ситуација и процедура. На пруги на којој се није оспособљавао или је од задње вожње по тој пруги протекло више од једне године, може самостално управљати моторним пружним возилом ако је претходно обавио рад под надзором дневним и ноћним условима, и потписом потврдио познавање ситуација и поступака на пруги.

Члан 30.

(Оспособљавање за радно мјесто руковаца машина за пружне радове)

- (1) Замјени је оспособљен да обавља рад на радном мјесту **руковаца машина за пружне радове** након што је положио стручни испит за руковаца машина за пружне радове. За полагање стручног испита кандидат мора бити теоријски и практично оспособљен.
- (2) Теоријско оспособљавање:
 1. Кандидати стиче знање о одредбама Сигналног правилника;
 2. Кандидати стиче знање о одредбама Саобраћајног правилника, и то:
 - а) детаљно познавање општих одредаба,
 - б) поглавља о пружним и станичним уређајима, поглавља о обиљежавању пруга, колосјека, скретница, сигнала и других уређаја
 - ц) поглавља о употреби кола, поглавља о маневрисању,
 - д) опште познавање одредби о нарочитим пошљикама и поглавља о означавању возова,
 - е) одредбе о реду вожње,
 - ф) поглавље о пропратним исправама воза,
 - г) поглавље о броју и распореду возног особља, о вожњи лица теретним возовима, поглавље о регулисању саобраћаја возова за вријеме сметњи на АПБ или МЗ уређајима и одредбе о саобраћају возова за вријеме прекида службе отправника возова или одјавничара,
 - х) одредбе о лаганим вожњама,
 - и) одредбе о редовним улазним колосијецима,
 - ј) одредбе о путу вожње воза,
 - к) поступак код улазног сигнала при промјени улазног колосјека или улазу воза на заузети или слијепи колосјек,
 - л) изузетно заустављање воза
 - м) неупотребљивост или неважење главних сигнала,
 - н) обавјештавање машиновође,
 - о) дозвола за вожњу,
 - п) изузетан пролаз воза,
 - q) обезбјеђење саобраћаја на путном прелазу и поступак при квари уређаја,

- p) поглавље о раду возног особља, о неправилностима у току вожње, о регулисању саобраћаја за вријеме радова на прузи или у станицама, посебне одредбе о електрификованим пругама, поглавља о посебним врстама саобраћаја, поглавља о вожњи моторних возила за посебне намјене и поглавља о организацији саобраћаја у посебним условима,
 - c) познавање образаца (распоред маневре, налози и билежник телеграма-фонограма),
 - t) поступци при озбиљним несрећама, несрећама или инцидентима.
 - 3. Детаљно стручно знање у вези са кочењем моторних пружних возила;
 - 4. Стиче знања о врстама и карактеристикама жељезничких возила, и то:
 - a) познавање врста моторних пружних возила за посебне намјене,
 - b) основно познавање врста вучених возила,
 - ц) основно познавање главних дијелова жељезничких возила и њиховог утицај на безбједност саобраћаја,
 - д) главне техничке карактеристике теретних кола,
 - е) основно познавање ознака и натписа на колима,
 - ф) основно познавање о правилности товара на колима;
 - 5. Стицање знања о техничким прописима, и то:
 - a) познавање основних одредаба о главним елементима сигналних уређаја,
 - b) познавање скретничких поставних справа, скретничких кључева, механичких сигнала и локалне поставнице, и
 - ц) познавање телекомуникационих веза и њихове употребе;
 - 6. Елемент горњег строја, типови горњег строја; основно о саставима у колосјеку, улога значај шина, прагова, спојног и причврсног прибора и застора у калосјеку; уравнивање колосјека у правцу и кривини, ширина колосјека, нагиб шина у правцу и кривинама, надвишење спољне шине, прелазне рампе, преломи нивелете, дилатације жљеба за пролаз точкова, брзине возила у зависности од претходних елемената; дилатационим справама и изолованим саставима, познавање елемената скретница и укрштања. Познавање елемената електрификације који су у вези са горњим стројем, спојевима на саставима, каблови за уземљење; пружни дио, АС уређаји, шински контакти, бројачи осовина.
- (3) Практично оспособљавање за полагање првог практичног испита:
1. Након добијања потврде о успјешном завршетку теоријског оспособљавања и важећег увјерења о испуњавању прописаних здравствених услова за руковоаца машина за пружне радове, кандидат може да почне са практичним оспособљавањем код послодаваца;
 2. Практично оспособљавање почиње са теоријским упознавањем карактеристика машина за пружне радове, за који се оспособљава, са свим уређајима и опремом уграђеним на машини и са упознавањем са практичном примјеном прописа о личној безбједности, заштити на раду и организацији рада у јединици и на средствима којима се обавља практична обука, у погледу процјене ризика;
3. У току рада под надзором кандидат се под надзором инструктора оспособљава за обављање свих послова које треба самостално да обавља као руковаоца машина за пружне радове
4. По завршеном практичном оспособљавању кандидат полаже практични испит пред Комисијом коју именује послодавац;
5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац;
6. Руковоаца машина за пружне радове може самостално управљати машином за пружне радове на којој је положио практични испит, на пругама или дијеловима пруга на којима је оспособљаван, под условом да потписом потврди познавање пруге или дијела пруге;
7. Послије положеног првог практичног испита за руковоаца машина за пружне радове послодавац може да наложи руковоацу машина за пружне радове рад на другим машинама за пружне радове или другој прузи, на којој није оспособљаван, само када је радник радио као руковаоца машина за пружне радове најмање три мјесец на машини за пружне радове, на којој је положио први практични испит за руковоаца машина за пружне радове, и на прузи, за коју је потписао познавање.
- (4) Практично оспособљавање за полагање сљедећег практичног испита:
1. Практично оспособљавање и практични испит мора полагати руковаоца машина за пружне радове при прелазу са једног типа машине за пружне радове на други тип;
 2. Ако је од последњег руковања једном типу машине протекло више од три године;
 3. Након теоретског упознавања карактеристика машине за пружне радове свим уређајима и опремом уграђеним на машини, руковаоца може да започне рад под надзором код послодавца;
 4. У току практичног оспособљавања руковаоца машина за пружне радове упознаје карактеристике машина за пружне радове и спровођење прописа о чувању личне безбједности и заштити на раду, у складу са карактеристикама машина за пружне радове;
 5. Након завршеног практичног оспособљавања руковалац машина за пружне радове полаже практичан испит пред Комисијом коју именује послодавац;
 6. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац;
 7. Прије самосталног обављања посла руковалац машина за пружне радове мора потписом да потврди познавање ситуација и процедура на прузи или дијелу пруге.
- (5) Руковалац машина за пружне радове може самостално управљати машином за пружне радове на којој је положио практични испит, на пругама или дијеловима пруга на којима је оспособљаван и за које је потписом потврдио познавање ситуација и процедура. На прузи на којој се није оспособљавао или је од задње вожње по тој прузи протекло више од једне године, може самостално управљати машином за пружне радове ако

је претходно обавио рад под надзором дневним и ноћним условима, и потписом потврдио познавање ситуација и поступака на прузи.

Члан 31.

(Оспособљавање за радно мјесто техничара на одржавању пруге, објеката и опреме пруге)

- (1) Радник је оспособљен за рад на радном мјесту техничара на одржавању пруге, објеката и опреме пруге када је положио стручни испит за техничара на одржавању пруге, објеката и опреме пруге. За обављање стручног испита кандидат се мора теоријски оспособити и завршити практично оспособљавање.

- (2) Теоријско оспособљавање:

1. Кандидат стиче знања о одредбама Сигналног правилника, и то:
 - а) основни појмови о сигнализацији;
 - б) основни појмови о главним сигналимa и предсигналимa;
 - ц) познавање одредби о сигналу граница маневрисања,
 - д) детаљно познавање одредби о сигналимa за означавање највеће допуштене брзине на прузи,
 - е) основно познавање одредби о сигналимa на скретницама и исклизницама,
 - ф) познавање одредби о сигналу почетак зауставног пута испред путног прелаза,
 - г) познавање одредби о сигналимa на возовима, маневарским локомотивама и пружним возилима,
 - х) детаљно познавање одредби о сигналном знаку "Паз" и "Стој",
 - и) детаљно познавање одредби о сигналимa пружног особља, и
 - ј) детаљно познавање одредби о преносним пружним опоменицама;
2. Кандидат стиче знања о одредбама Саобраћајног правилника, и то:
 - а) основни појмови о саобраћајним прописима,
 - б) детаљно познавање одредби о споразумијевању при вршењу железничког саобраћаја, које се односи на рад при одржавању,
 - ц) детаљно познавање садржине пословног реда станице, који се односи на рад радника на одржавању пруге, објеката и опреме пруге,
 - д) детаљно познавање одредби о уређајима, које одржава,
 - е) опште познавање одредби о обиљежавању пруга, колосјека, скретница, сигнала и других уређаја,
 - ф) опште о означавању возова и изводу из реда вожње за пружно особље,
 - г) одредбе о обавјештавању пружног особља о саобраћају возова, обавјештење о одласку воза,
 - х) основе о регулисању саобраћаја возова у току радова на прузи,
 - и) опште познавање одредби о електрификованим пругама,
 - ј) одредбе о вожњи воза до извјесног мјеста на прузи,
 - к) опште одредбе о вожњи моторних пружних возила за посебне намјене,
 - л) одредбе о одбојегнућу возила,

- м) одредбе о биљежнику телеграма и фонограма,
- н) поглавље о обезбјеђењу саобраћаја са чуварима пруге, и
- о) поступак при озбиљној несрећи, несрећи или инциденту;

3. Стицање знања о основним карактеристикама железничких возила, и то:
 - а) основно познавање вучних возила и возила за посебне намјене,
 - б) основно познавање типова вучених возила, и
 - ц) основно познавање о правилности товара на возилима;
4. Стицање знања из области грађевинске дјелатности, и то:
 - а) познавање одредби о доњем и горњем строју пруге,
 - б) познавање одредби о уграђивању и одржавању шина и скретница у дугачким траковима,
 - ц) одредбе о пружном и заштитном појасу,
 - д) познавање алата и машина за одржавање, и
 - е) основно познавање опреме и стабилних постројења електричне вуче.
- (3) Практично оспособљавање за полагање првог практичног испита:
 1. Након добијања потврде о успјешном завршетку теоријског оспособљавања и важећег увјерења о испуњавању прописаних здравствених услова за техничар на одржавању пруге, објеката и опреме пруге, кандидат може да почне са практичним оспособљавањем код послодавца;
 2. Практично оспособљавање почиње са теоријским упознавањем посебности одсјека и опреме која се одржава и упознавањем са практичном примјеном прописа о личној безбједности, заштити на раду и организацији рада у јединици и на средствима којима се обавља практична обука, у погледу процјене ризика;
 3. Кроз рад под надзором кандидат детаљно сазнаје:
 - а) одредбе пословних редова станица, који се односе на рад техничар на одржавању пруге, објеката и опреме пруге на одсјеку који одржава и за који се оспособљава,
 - б) дужности на радном мјесту, локалне посебности,
 - ц) о сигнално-безбједносним и телекомуникационим уређајима, и
 - д) опасности на раду и ризик од пожара, који проистичу из процјене ризика за радно мјесто радника на одржавању пруге, објеката и опреме пруге;
 4. По завршеном практичном оспособљавању кандидат полаже практични испит пред Комисијом коју именује послодавац;
 5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац,
 6. Прије самосталног обављања посла техничар на одржавању пруге, објеката и опреме пруге мора потписом да потврди познавање ситуација и процедура;
 7. Након положеног првог практичног испита послодавац може наредити техничару на одржавању пруге, објеката и опреме пруге рад на другом одсјеку само када је запослени радио као

- техничар на одржавању пруге, објеката и опреме пруге најмање три мјесеца на одсјеку гдје се оспособљавао.
- (4) Практично оспособљавање за полагање следећег практичног испита:
1. Практично оспособљавање и практични испит мора полагати техничар на одржавању пруге, објеката и опреме пруге:
 - а) за рад на другом одсјеку, који је опремљен другом опремом,
 - б) при прелазу са једноколосјечне на двоколосјечну пругу, ако није положио практични испит на двоколосјечној прузи, и
 - ц) при прелазу са неелектрификованој на електрификовану пругу, ако није положио практични испит на електрификованој прузи;
 2. Након теоретског упознавања специфичности, које није познавао, техничар на одржавању пруге, објеката и опреме пруге може да започне рад под надзором код послодавца;
 3. У току рада под надзором техничар на одржавању пруге, објеката и опреме пруге упознаје карактеристике и спровођење прописа о чувању личне безбједности и заштити на раду, у складу са карактеристикама и процјеном ризика;
 4. Након завршеног практичног оспособљавања радник на одржавању пруге, објеката и опреме пруге полаже практичан испит пред Комисијом коју именује послодавац;
 5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац.
 6. Прије самосталног обављања посла техничар на одржавању пруге, објеката и опреме пруге мора потписом да потврди познавање ситуација и процедура;
- (5) Услови за обављање послова техничар на одржавању пруге, објеката и опреме пруге на другом одсјеку без полагања практичног испита:
1. Техничар на одржавању пруге, објеката и опреме пруге, који је положио практични испит за рад на једном одсјеку који се одржава, при преласку на рад на други одсјек, не полаже практични испит, уколико полагање практичног испита није прописано тачком (4) овог члана. За самостално обављање послова довољно је да радник на одржавању пруге, објеката и опреме пруге ради под надзором и потписом потврди познавање услова и поступака;
 2. Техничар на одржавању пруге, објеката и опреме пруге мора да ради под надзором и потписом потврди познавање услова и поступака и ако је од самосталног рада на одсјеку који се одржава протекло више од годину дана.
- Члан 32.
- (Оспособљавање за радно мјесто техничара на одржавању сигнално-безбједносних уређаја)
- (1) Радник је оспособљен за рад на радном мјесту техничара на одржавању сигнално-безбједносних уређаја када је положио стручни испит за техничара на одржавању сигнално-безбједносних уређаја. За обављање стручног испита кандидат се мора теоријски оспособити и завршити практично оспособљавање.
- (2) Теоријско оспособљавање:
1. Кандидат стиче знања о одредбама Сигналног правилника, и то:
 - а) детаљно познавање општих одредби, поглавља о главним сигнаlima, предсигнаlima, понављачима предсигналисања и граничном колосјечном сигналу, о допунским сигнаlima, о сигнаlima за обезбјеђење пута вожње, о сигнаlima на скретницама, на путним прелазима, о сигнаlima пружног особља,
 - б) познавање одредби о сигнаlima на возовима, маневарским локомотивама и пружним возилима,
 - ц) детаљно познавање одредби о сигналном знаку "Пази" и "Стој",
 - д) детаљно познавање одредби о преносним пружним опоменама;
 2. Кандидат стиче знања о одредбама Саобраћајног правилника, и то:
 - а) основни појмови о саобраћајним прописима,
 - б) детаљно познавање одредби о споразумијевању при вршењу железничког саобраћаја, које се односи на рад при одржавању,
 - ц) детаљно познавање садржине пословног реда станице, који се односи на рад радника на одржавању сигнално-безбједносних уређаја,
 - д) детаљно познавање одредби о уређајима, које одржава,
 - е) опште познавање одредби о обиљежавању пруга, колосјека, скретница, сигнала и других уређаја,
 - ф) опште о означавању возова и изводу из реда вожње за пружно особље,
 - г) одредбе о обавјештавању пружног особља о саобраћају возова, обавјештење о одласку воза,
 - х) основе о регулисању саобраћаја возова у току радова на прузи,
 - и) опште познавање одредби о електрификованим пругама,
 - ј) одредбе о вожњи воза до извјесног мјеста на прузи,
 - к) опште одредбе о вожњи моторних пружних возила за посебне намјене,
 - л) одредбе о одбјегнућу возила,
 - м) одредбе о биљежнику телеграма и фонограма, и
 - н) поступак при озбиљној несрећи, несрећи или инциденту;
 3. Стицање знања о основним карактеристикама железничких возила, и то:
 - а) основно познавање вучних возила и возила за посебне намјене,
 - б) основно познавање типова вучених возила, и
 - ц) основно познавање о правилности товара на возилима;
 4. Стицање знања из области сигнално-безбједносних уређаја, и то:
 - а) познавање механичких, електромеханичких, релејних и електронских сигнално-безбједносних уређаја,
 - б) детаљно знање о сигнално-безбједносним уређајима за које се оспособљава,
 - ц) познавање алата и машина за одржавање, и
 - д) основно познавање опреме и стабилних постројења електричне вуче и телекомуникационих уређаја.

- (3) Практично оспособљавање за полагање првог практичног испита:
1. Након добијања потврде о успјешном завршетку теоријског оспособљавања за одређену врсту сигнално-безбједносних уређаја и важећег увјерења о испуњавању прописаних здравствених услова за техничара на одржавању сигнално-безбједносних уређаја, кандидат може да почне са практичним оспособљавањем код послодавца;
 2. Практично оспособљавање почиње са теоријским упознавањем посебности одсјека и опреме која се одржава и упознавањем са практичном примјеном прописа о личној безбједности, заштити на раду и организацији рада у јединици и на средствима којима се обавља практична обука, у погледу процјене ризика;
 3. Кроз рад под надзором кандидат детаљно сазнаје:
 - а) одредбе пословних редова станица, који се односе на рад техничара на одржавању сигнално-безбједносних уређаја на одсјеку који се одржава и за који се оспособљава,
 - б) сигнално-безбједносни уређаји на одсјеку који се одржава,
 - ц) дужности на радном мјесту, локалне посебности, пружни и телекомуникациони уређаји, и
 - д) опасности на раду и ризик од пожара, који проистичу из процјене ризика за радно мјесто техничара на одржавању сигнално-безбједносних уређаја;
 4. По завршеном практичном оспособљавању кандидат полаже практични испит пред Комисијом коју именује послодавац;
 5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац;
 6. Прије самосталног обављања посла техничар на одржавању сигнално-безбједносних уређаја мора потписом да потврди познавање ситуација и процедура;
 7. Након положеног првог практичног испита послодавац може наредити техничару на одржавању сигнално-безбједносних уређаја рад на другом одсјеку само када је запослени радио као техничар на одржавању сигнално-безбједносних уређаја најмање три мјесеца на одсјеку гдје се оспособљавао.
- (4) Практично оспособљавање за полагање сљедећег практичног испита:
1. Практично оспособљавање и практични испит мора полагати техничар на одржавању сигнално-безбједносних уређаја:
 - а) за рад на другом одсјеку, који је опремљен другом опремом,
 - б) при прелазу са једноколосјечне на двоколосјечну пругу, ако није положио практични испит на двоколосјечној прузи, о
 - ц) при прелазу са неелектрификоване на електрификовану пругу, ако није положио практични испит на електрификованој прузи;
 2. Након теоретског упознавања специфичности, које није познавао, техничар на одржавању сигнално-безбједносних уређаја може да започне рад под надзором код послодавца;
 3. У току рада под надзором техничар на одржавању сигнално-безбједносних уређаја упознаје карактеристике и спровођење прописа о чувању личне безбједности и заштити на раду, у складу са карактеристикама и процјеном ризика;
4. Након завршетка практичног оспособљавања техничар на одржавању сигнално-безбједносних уређаја полаже практичан испит пред Комисијом коју именује послодавац;
5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац; и
6. Прије самосталног обављања посла техничар на одржавању сигнално-безбједносних уређаја мора потписом да потврди познавање ситуација и процедура.
- (5) Услови за обављање послова техничара на одржавању сигнално-безбједносних уређаја на другом одсјеку без полагања практичног испита:
1. Техничар на одржавању сигнално-безбједносних уређаја, који је положио практични испит за рад на једном одсјеку који се одржава, при преласку на рад на други одсјек, не полаже практични испит, уколико полагање практичног испита није прописано тачком (4) овог члана. За самостално обављање послова довољно је да техничар на одржавању сигнално-безбједносних уређаја ради под надзором и потписом потврди познавање услова и поступака; и
 2. Техничар на одржавању сигнално-безбједносних уређаја мора да ради под надзором и потписом потврди познавање услова и поступака и ако је од самосталног рада на одсјеку који одржава протекло више од годину дана.
- Члан 33.
- (Оспособљавање за радно мјесто техничар на одржавању телекомуникационих уређаја)
- (1) Радник је оспособљен за рад на радном мјесту техничар на одржавању телекомуникационих уређаја када је положио стручни испит за радника на одржавању телекомуникационих уређаја. За обављање стручног испита кандидат се мора теоријски оспособити и завршити практично оспособљавање.
- (2) Теоријско оспособљавање:
1. Кандидат стиче знања о одредбама Сигналног правилника, и то:
 - а) основни појмови о сигнализацији,
 - б) основни појмови о главним сигнаlima и предсигнаlima,
 - ц) познавање одредби о сигнаlima на возовима, маневарским локомотивама и пружним возилима,
 - д) детаљно познавање одредби о сигналном знаку "Пази" и "Стој",
 - е) детаљно познавање одредби о сигнаlima пружног особља, и
 - ф) основни појмови о сигналној ознаци граница одсјека, о преносним пружним опоменицама, о ознаци граница кретања лица на перону и о сигналној ознаци за предмете који задиру у профил;
 2. Кандидат стиче знања о одредбама Саобраћајног правилника, и то:
 - а) основни појмови о саобраћајним прописима,
 - б) детаљно познавање одредби о споразумијевању при вршењу жељезничког саобраћаја, које се односе на рад при одржавању,

- ц) детаљно познавање садржине пословног реда станице, који се односи на рад радника на одржавању телекомуникационих уређаја,
 - д) детаљно познавање одредби о уређајима, које одржава,
 - е) основе о регулисању саобраћаја возова у току радова на прузи,
 - ф) опште познавање одредби о електрификованим пругама,
 - г) опште одредбе о возњи моторних пружних возила за посебне намјене,
 - х) одредбе о одбјегићу возила,
 - и) одредбе о билежнику телеграма и фонограма, и
 - ј) поступак при озбиљној несрећи, несрећи или инциденту;
3. Стицање знања из области телекомуникационих уређаја, и то:
- а) познавање високофреквентних и радио уређаја, телефонских централа, уређаја и апарата, електронских уређаја и опреме, уређаја за регистровање,
 - б) о уређајима за пренос података и о рачунарским мрежама, о уређајима за обавјештавање путника, о уређајима за централни надзор и управљање телекомуникационим системима, опремом и уређајима,
 - ц) детаљно знање о уређајима за које се кандидат оспособљава,
 - д) познавање алата и машина за одржавање, и
 - е) основно познавање опреме и стабилних постројења електричне вуче.
- (3) Практично оспособљавање за полагање првог практичног испита:
1. Након добијања потврде о успјешном завршетку теоријског оспособљавања за одређену врсту телекомуникационих уређаја и важећег увјерења о испуњавању прописаних здравствених услова за техничар на одржавању телекомуникационих уређаја, кандидат може да почне са практичним оспособљавањем код послодавца;
 2. Практично оспособљавање почиње са теоријским упознавањем посебности одсјека и опреме која се одржава и упознавањем са практичном примјеном прописа о личној безбједности, заштити на раду и организацији рада у јединици и на средствима којима се обавља практична обука, у погледу процјене ризика;
 3. Кроз рад под надзором кандидат детаљно сазнаје:
 - а) одредбе пословних редова станица, који се односе на рад радника на одржавању телекомуникационих уређаја на одсјеку који се одржава и за који се оспособљава,
 - б) дужности на радном мјесту, локалне посебности, пружни и телекомуникациони уређаји, и
 - ц) опасности на раду и ризик од пожара, који проистичу из процјене ризика за радно мјесто радника на одржавању телекомуникационих уређаја;
 4. По завршеном практичном оспособљавању кандидат полаже практични испит пред Комисијом коју именује послодавац;
5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац;
 6. Прије самосталног обављања посла техничар на одржавању телекомуникационих уређаја мора потписом да потврди познавање ситуација и процедура;
 7. Након положеног првог практичног испита послодавац може наредити техничару на одржавању телекомуникационих уређаја рад на другом одсјеку само када је запослени радио као техничар на одржавању телекомуникационих уређаја најмање три мјесеца на одсјеку гдје се оспособљавао.
- (4) Практично оспособљавање за полагање следећег практичног испита:
1. Практично оспособљавање и практични испит мора полагати техничар на одржавању телекомуникационих уређаја:
 - а) за рад на другом одсјеку, који је опремљен другом опремом,
 - б) при прелазу са једноколосјечне на двоколосјечну пругу, ако није положио практични испит на двоколосјечној прузи, и
 - ц) при прелазу са неелектрификоване на електрификовану пругу, ако није положио практични испит на електрификованој прузи;
 2. Након теоретског упознавања специфичности, које није познавао, техничар на одржавању телекомуникационих уређаја може да започне рад под надзором код послодавца;
 3. У току рада под надзором техничар на одржавању телекомуникационих уређаја упознаје карактеристике и спровођење прописа о чувању личне безбједности и заштити на раду, у складу са карактеристикама и процјеном ризика;
 4. Након завршеног практичног оспособљавања техничар на одржавању телекомуникационих уређаја полаже практичан испит пред Комисијом коју именује послодавац;
 5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац; и
 6. Прије самосталног обављања посла техничар на одржавању телекомуникационих уређаја мора потписом да потврди познавање ситуација и процедура.
- (5) Услови за обављање послова техничар на одржавању телекомуникационих уређаја на другом одсјеку без полагања практичног испита:
1. Техничар на одржавању телекомуникационих уређаја, који је положио практични испит за рад на једном одсјеку који се одржава, при преласку на рад на други одсјек, не полаже практични испит, уколико полагање практичног испита није прописано тачком (4) овог члана. За самостално обављање послова довољно је да радник на одржавању телекомуникационих уређаја ради под надзором и потписом потврди познавање услова и поступака; и
 2. Техничар на одржавању телекомуникационих уређаја мора да ради под надзором и потписом потврди познавање услова и поступака и ако је од самосталног рада на одсјеку који одржава протекло преко годину дана.

Члан 34.

(Оспособљавање за радно мјесто техничар на одржавању стабилних постројења електричне вуче)

- (1) Радник је оспособљен за рад на радном мјесту техничара на одржавању стабилних постројења електричне вуче када је положио стручни испит за радника на одржавању стабилних постројења електричне вуче. За обављање стручног испита кандидат се мора теоријски оспособити и завршити практично оспособљавање.
- (2) Теоријско оспособљавање:
 1. Кандидат стиче знања о одредбама Сигналног правилника, и то:
 - а) основни појмови о сигнализацији,
 - б) основни појмови о главним сигнаlima и предсигнаlima,
 - ц) познавање одредби о сигналу граница маневрисања,
 - д) детаљно познавање сигнала електричне вуче,
 - е) основно познавање одредби о сигнаlima на скретницама и исклизицама,
 - ф) познавање одредби о сигнаlima на возовима, маневарским локомотивама и пружним возилима,
 - г) детаљно познавање одредби о сигналном знаку "Пази" и "Стој",
 - х) детаљно познавање одредби о сигнаlima пружног особља, и
 - и) детаљно познавање одредби о преносним пружним опоменицама;
 2. Кандидат стиче знања о одредбама Саобраћајног правилника, и то:
 - а) основни појмови о саобраћајним прописима,
 - б) детаљно познавање одредби о споразумијевању при вршењу железничког саобраћаја, које се односи на рад при одржавању,
 - ц) детаљно познавање садржине пословног реда станице, који се односи на рад радника на одржавању стабилних постројења електричне вуче,
 - д) детаљно познавање одредби о уређајима, које одржава,
 - е) детаљно познавање одредби о обиљежавању пруга, колосјека, скретница, сигнала и других уређаја,
 - ф) опште о означавању возова,
 - г) детаљно познавање регулисања саобраћаја возова у току радова на прузи,
 - х) детаљно познавање одредби о електрификованим пругама,
 - и) одредбе о вожњи воза до извјесног мјеста на прузи,
 - ј) опште одредбе о вожњи моторних пружних возила за посебне намјене,
 - к) одредбе о одбјегнућу возила,
 - л) одредбе о билежнику телеграма и фонограма, и
 - м) поступак при озбиљној несрећи, несрећи или инциденту;
 3. Стицање знања о здрављу и безбједности на раду, и то:
 - а) детаљно познавање употребе заштитне опреме,
 - б) детаљно познавање о кретању пругом,
 - ц) детаљно познавање опасности при квачењу различитих железничких возила,
 - д) детаљно познавање одредби о заштити од пожара, и
 - е) детаљно познавање одредби о опасностима при раду на електрификованим пругама;
 4. Стицање знања о основним карактеристикама железничких возила, и то:
 - б) основно познавање вучних возила и возила за посебне намјене,
 - с) основно познавање типова вучених возила, и
 - д) основно познавање о правилности товара на возилима;
 5. Стицање знања из области стабилних постројења електричне вуче, и то:
 - а) основно познавање различитих система стабилних постројења електричне вуче,
 - б) детаљна знања о железничким напојним далеководима, електронапојним постројењима, о уређајима за даљинско управљање електричном вучом система за који се оспособљава, и
 - ц) познавање алата и машина за одржавање.
- (3) Практично оспособљавање за полагање првог практичног испита:
 1. Након добијања потврде о успјешном завршетку теоријског оспособљавања и важећег увјерења о испуњавању прописаних здравствених услова за техничар на одржавању стабилних постројења електричне вуче, кандидат може да почне са практичним оспособљавањем код послодаваца;
 2. Практично оспособљавање почиње са теоријским упознавањем посебности одсјека и опреме која се одржава и упознавањем са практичном примјеном прописа о личној безбједности, заштити на раду и организацији рада у јединици и на средствима којима се обавља практична обука, у погледу процјене ризика;
 3. Кроз рад под надзором кандидат детаљно сазнаје:
 - а) одредбе пословних редова станица, који се односе на рад техничар на одржавању стабилних постројења електричне вуче на одсјеку који одржава и за који се оспособљава,
 - б) дужности на радном мјесту, локалне посебности, пружни и телекомуникациони уређаји, и
 - ц) боопасности на раду и ризик од пожара, који проистичу из процјене ризика за радно мјесто радника на одржавању стабилних постројења електричне вуче;
 4. По завршеном практичном оспособљавању кандидат полаже практични испит пред Комисијом коју именује послодавац;
 5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац;
 6. Прије самосталног обављања посла радник на одржавању стабилних постројења електричне вуче мора потписом да потврди познавање ситуација и процедура;
 7. Након положеног првог практичног испита послодавац може наредити раднику на одржавању стабилних постројења електричне вуче рад на другом одсјеку само када је запослени радио као радник на одржавању стабилних постројења

- електричне вуче најмање три мјесеца на одсјеку гдје се оспособљавао.
- (4) Практично оспособљавање за полагање следећег практичног испита:
1. Практично оспособљавање и практични испит мора полагати техничар на одржавању стабилних постројења електричне вуче:
 - а) за рад на другом одсјеку, који је опремљен другом опремом, и
 - б) при прелазу са једноколосјечне на двоколосјечну пругу, ако није положио практични испит на двоколосјечној прузи;
 2. Након теоретског упознавања специфичности, које није познавао, техничар на одржавању стабилних постројења електричне вуче може да започне рад под надзором код послодавца;
 3. У току рада под надзором техничар на одржавању стабилних постројења електричне вуче упознаје карактеристике и спровођење прописа о чувању личне безбједности и заштити на раду, у складу са карактеристикама и проценом ризика;
 4. Након завршетка практичног оспособљавања техничар на одржавању стабилних постројења електричне вуче полаже практичан испит пред Комисијом коју именује послодавац;
 5. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац; и
 6. Прије самосталног обављања посла техничар на одржавању стабилних постројења електричне вуче мора потписом да потврди познавање ситуација и процедура.
- (5) Услови за обављање послова техничар на одржавању стабилних постројења електричне вуче на другом одсјеку без полагања практичног испита:
1. Техничар на одржавању стабилних постројења електричне вуче, који је положио практични испит за рад на једном одсјеку који се одржава, при преласку на рад на други одсјек, не полаже практични испит, уколико полагање практичног испита није прописано тачком (4) овог члана. За самостално обављање послова довољно је да техничар на одржавању стабилних постројења електричне вуче ради под надзором и потписом потврди познавање услова и поступака;
 2. Техничар на одржавању стабилних постројења електричне вуче мора да ради под надзором и потписом потврди познавање услова и поступака и ако је од самосталног рада на одсјеку који се одржава протекло више од годину дана.
- Члан 35.
- (Оспособљавање за радно мјесто диспечера стабилних постројења електричне вуче)
- (1) Радник је оспособљен за рад на радном диспечера стабилних постројења електричне вуче када је положио стручни испит за диспечера стабилних постројења електричне вуче. За обављање стручног испита кандидат се мора теоријски оспособити и завршити практично оспособљавање.
- (2) Теоријско оспособљавање:
1. Кандидат стиче знања о одредбама Сигналног правилника, и то:
 - а) основни појмови о сигнализацији,
 - б) основни појмови о главним сигнаlima и предсигнаlima,
 - ц) познавање одредби о сигналу граница маневрисања, и
 - д) детаљно познавање сигнала електричне вуче;
2. Кандидат стиче знања о одредбама Саобраћајног правилника, и то:
- а) основни појмови о саобраћајним прописима,
 - б) детаљно познавање одредби о споразумијевању при вршењу жељезничког саобраћаја, које се односи на рад диспечера стабилних постројења електричне вуче,
 - ц) детаљно познавање садржине пословног реда станице, који се односи на рад диспечера стабилних постројења електричне вуче,
 - д) детаљно познавање одредби о обиљежавању пруга, колосјека, скретница, сигнала и других уређаја,
 - е) опште о означавању возова,
 - ф) детаљно познавање регулисања саобраћаја возова у току радова на прузи,
 - г) детаљно познавање одредби о електрификованим пругама,
 - х) одредбе о возњи воза до извјесног мјеста на прузи,
 - и) опште одредбе о возњи моторних пружних возила за посебне намјене,
 - ј) одредбе о одбјегнућу возила,
 - к) одредбе о биљежнику телеграма и фонограма, и
 - л) поступак при озбиљној несрећи, несрећи или инциденту;
4. Стицање знања из области стабилних постројења електричне вуче, и то:
- а) основно познавање различитих система стабилних постројења електричне вуче, и
 - б) детаљна знања о жељезничким напојним далеководима, електронапојним постројењима, о уређајима за даљинско управљање електричном вучом система за који се оспособљава.
- (3) Практично оспособљавање за полагање првог практичног испита:
1. Након добијања потврде о успјешном завршету теоријског оспособљавања и важећег увјерења о испуњавању прописаних здравствених услова за диспечера стабилних постројења електричне вуче, кандидат може да почне са практичним оспособљавањем код послодавца;
 2. Практично оспособљавање почиње са теоријским упознавањем посебности диспечерског одсјека и опреме и упознавањем са практичном примјеном прописа о личној безбједности, заштити на раду и организацији рада у јединици и на средствима којима се обавља практична обука, у погледу процјене ризика;
 3. Кроз рад под надзором кандидат детаљно сазнаје:
 - а) одредбе пословних редова станица, који се односе на рад диспечера стабилних постројења електричне вуче на прузи или дијелу пруге за који се оспособљава,
 - б) дужности на радном мјесту, локалне посебности, пружни и телекомуникациони уређаји, и
 - ц) опасности на раду и ризик од пожара, који проистичу из процјене ризика за радно мјесто диспечера стабилних постројења електричне вуче;

2. По завршеном практичном оспособљавању кандидат полаже практични испит пред Комисијом коју именује послодавац;
 3. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац;
 4. Прије самосталног обављања посла диспечер стабилних постројења електричне вуче мора потписом да потврди познавање ситуација и процедура;
 5. Након положеног првог практичног испита послодавац може наредити диспечеру стабилних постројења електричне вуче рад на другој прузи или дијелу пруге само када је запослени радио као диспечер стабилних постројења електричне вуче најмање три мјесеца на прузи или дијелу пруге гдје се оспособљавао.
- (4) Практично оспособљавање за полагање сљедећег практичног испита:
2. Практично оспособљавање и практични испит мора полагати диспечер стабилних постројења електричне вуче:
 - а) за рад на другој прузи или дијелу пруге, која је опремљена другом опремом, и
 - б) при прелазу са једноколосјечне на двоколосјечну пругу, ако није положио практични испит на двоколосјечној прузи;
 3. Након теоретског упознавања специфичности, које није познавао, диспечер стабилних постројења електричне вуче може да започне рад под надзором код послодавца;
 4. У току рада под надзором диспечер стабилних постројења електричне вуче упознаје карактеристике и спровођење прописа о чувању личне безбједности и заштити на раду, у складу са карактеристикама и процјеном ризика;
 5. Након завршеног практичног оспособљавања диспечер стабилних постројења електричне вуче полаже практичан испит пред Комисијом коју именује послодавац;
 6. Успјешно положен практични испит је основ за издавање потврде о положеном практичном испиту коју издаје послодавац;
 7. Прије самосталног обављања посла диспечер стабилних постројења електричне вуче мора потписом да потврди познавање ситуација и процедура.
- (5) Услови за обављање послова диспечера стабилних постројења електричне вуче на другој прузи или дијелу пруге без полагања практичног испита:
1. Диспечер стабилних постројења електричне вуче, који је положио практични испит за рад на једној прузи или дијелу пруге, при преласку на рад на другу пругу или дио пруге, не полаже практични испит, уколико полагање практичног испита није прописано тачком (4) овог члана. За самостално обављање послова довољно је да диспечер стабилних постројења електричне вуче ради под надзором и потписом потврди познавање услова и поступака;
 2. Диспечер стабилних постројења електричне вуче мора да ради под надзором и потписом потврди познавање услова и поступака и ако је од самосталног рада на прузи или дијелу пруге протекло више од годину дана.

VI. ПРОВЈЕРЕ ТЕОРИЈСКЕ ОСПОСОБЉЕНОСТИ КАНДИДАТА ЗА РАДНА МЈЕСТА ИЗВРШНЕ СЛУЖБЕ

Члан 36.

(Провјера теоријске оспособљености)

Теоријску оспособљеност за вријеме обуке провјерава предавач сваког предмета, а на крају теоријског оспособљавања, провјеру врши испитна комисија, коју именује послодавац (стручно лице за обуку стручног оспособљавања).

Члан 37.

(Провјера теоријске оспособљености)

- (1) Испитна комисија се састоји од председника и најмање два члана. Чланова комисије треба да буде толико да су заступљени сви предмети обухваћени програмом испита. Председник Комисије се именује из реда чланова комисије и мора бити из дјелатности из које је кандидат. Чланови комисије су истовремено и испитивачи. Комисију именује послодавац из редова стручних лица за обуку.
- (2) Испитна комисија мора усмене одговоре кандидата оцијенити одмах након испитивања, а писане радове најкасније седам дана након што их кандидат преда.
- (3) Комисијска провјера стручне оспособљености се обавља у складу са програмом испита, који за свако радно мјесто радника извршне службе на железници израђује послодавац и на који сагласност даје надлежно Министарство. У програму се морају налазити и критеријуми за оцјењивање.
- (4) Жалба на оцјену Комисије је могућа, у складу са законом којим се уређује област стручног и техничког образовања.

Члан 38.

(Потврда о положеном теоријском испиту)

- (1) Кандидату који је успјешно прошао комисијску провјеру теоријске оспособљености, послодавац код кога је обављен теоријски испит, издаје потврду о положеном теоријском испиту.
- (2) Потврда о положеном теоријском испиту треба да садржи:
 1. Назив послодавца (стручно лице за обуку) који је издао потврду;
 2. Број потврде;
 3. Датум полагања теоријског испита;
 4. Подаци о кандидату који је положио испит (име презиме, стручна спрема);
 5. Назив програма стручног оспособљавања, за које је кандидат полагао теоријски испит; и
 6. Датум издавања потврде, печат и потпис одговорног лица.
- (3) Број и датум издавања потврде мора да се подудара са подацима уписаним у евиденцију издатих потврда, коју води стручно лице за обуку.
- (4) Ако је потврда уништена или изгубљена, издаје се дупликат, на коме је назначено да је то дупликат.

VII. ПРАКТИЧНО ОСПОСОБЉАВАЊА И ПРОВЈЕРЕ ПРАКТИЧНЕ ОСПОСОБЉЕНОСТИ ЗА РАДНА МЈЕСТА ИЗВРШНЕ СЛУЖБЕ

Члан 39.

(Ментор и инструктор)

- (1) Послодавац мора да именује ментора за практично оспособљавање.
- (2) Задаци ментора су да:

1. Води и координира рад инструктора;
2. Прати успјешност рада кандидата; и
3. Предлаже кандидата за полагање практичног испита.
- (3) За ментора се може именовати лице које је најмање инжењер одговарајуће струке.
- (4) Послодавац мора за рад под надзором за сваког кандидата да именује инструктора.
- (5) Задатак инструктора је да обучи кандидата за рад на радном мјесту, на којем обучава. Током обуке, инструктор је одговоран за безбједност у саобраћају.
- (6) За инструктора се може одредити лице које има искуство од најмање пет године на радном мјесту, за које се кандидат оспособљава. Инструктор је морао да ради најмање шест мјесеци на истом радном мјесту, на којем се кандидат оспособљава.
- (7) Када се на одређеном радном мјесту, због развоја технологије уводи уређај који није био у употреби на том радном мјесту, оспособљавање радника извршне службе треба дефинисати у уговору за набавку и уградњу нове опреме. Потребно је оспособити толико радника извршне службе да се посао може несметано обављати до испуњења услова за инструкторе.

Члан 40.

(Трајање практичне обуке)

- (1) Минимално трајање практичне обуке (оспособљавања) је приказано у сљедећој табели:

Назив радног мјеста	Минимални број сати практичног оспособљавања полагање првог практичног испита ^(b)	Минимални број сати практичног оспособљавања за другу врсту уређаја, други тип возила, другу станицу, службено мјесто или пругу ^(b)
МАНЕВРИСТА, ВОЗНИ МАНЕВРИСТА (МАНЕВРИСТА НА ВОЗУ)	168	32
РУКОВОАОЦ МАНЕВРЕ	96	32
ВОЗОВОЋА	1. 24 h за маневристу; 2. 24 h за вођу маневре; 3. 288 h за возовођу; 4. 48 h на пругама гдје ће пратити возове;	1. 36 h на другој станици; 2. 24 h на другој прузи.
ПОМОЋНИК МАШИНОВОЋЕ	1. 12 h за маневристу; 2. 12 h скретничара; 3. 12 h прегледача кола; 4. 4. 120 h у возњи на вучном возилу воза за који се оспособљава;	1. 24 h на другој прузи и/или 2. 24 h на другом типу вучног возила истог система вуче; 3. 60 h на другом типу вучног возила другог система вуче.
МАШИНОВОЋА НА МАНЕВРИ	1. 12 h за маневристу; 2. 24 h скретничара; 3. 12 h прегледача кола; 4. 540 h у возњи на вучном возилу воза за који се оспособљава;	1. 24 h на другој прузи и/или 2. 60 h на другом типу вучног возила истог система вуче; 3. 180 h на другом типу вучног возила другог система вуче.
МАШИНОВОЋА	1. 12 h за маневристу; 2. 12 h помоћника машиновође; 3. 12 h прегледача кола; 4. 180 h за машиновођу на маневри; 5. 540 h у возњи на вучном возилу воза за који се оспособљава или 5000 км;	1. 24 h на другој прузи и/или 2. 60 h на другом типу вучног возила истог система вуче; 3. 180 h на другом типу вучног возила другог система вуче.
ПРЕГЛЕДАЧ КОЛА	360	24 h за другу станицу

ВОЗАЧ ПРУЖНОГ ВОЗИЛА	1. 12 h за маневристу; 2. 12 h прегледача кола; 3. 360 h у возњи моторног пружног возила за посебне намене, за којег се практично оспособљава;	1. 24 h на другој прузи и/или 2. 60 h на другом моторном пружном возилу.
СКРЕТНИЧАР	168	48
ОДЈАВНИЧАР	168	24
ОТПРАВНИК ВОЗОВА	1. 12 h за скретничара у станици за коју се обучава; 2. 24 h за надзорника скретница у станици за коју се обучава; 3. 12 h за одјавничара у станици за коју се обучава; 4. 540 h отправник у станици за коју се обучава;	1. 24 h за рад у другој станици са истом врстом СС уређаја; 2. 60 h за рад на другој врсти СС уређаја, рад на електрифицираној прузи или једноколосјечној прузи; 3. 180 h за рад у ранжирној или одвојној станици на главној прузи или у станици гдје се са једноколосјечне прелази на двоколосјечну пругу;
ВОЗНИ ДИСПЕЧЕР	96	1. 48 h сата за рад на другом одсјеку управљања саобраћајем, за исту врсту СС уређаја; 2. 180 h сати за рад на другој врсти СС уређаја;
ВОЗНИ ДИСПЕЧЕР	96	48
ЧУВАР ПРУГЕ	1. 96 h и 2. 72 h за чувара пруге који управља поставним справама за осигурање путних прелаза.	1. 36 h за чувара пруге који управља поставним справама за осигурање путних прелаза; 2. 24 h за чувара опходара или чувара на обезбјеђењу пружних радова.
ТЕХНИЧАР НА ОДРЖАВАЊУ ПРУГЕ, ОБЈЕКТА И ОПРЕМЕ ПРУГЕ	320	16
ТЕХНИЧАР НА ОДРЖАВАЊУ СИГНАЛНО СИГУРНОСТИХ УРЕЂАЈА	540	1. 90 h за другу врсту СС уређаја, 2. 24 h за други пружни одсјек.
ТЕХНИЧАР НА ОДРЖАВАЊУ ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНИХ УРЕЂАЈА И ОПРЕМЕ	360	1. 90 h за другу врсту телекомуникационих уређаја, 2. 24 h за други пружни одсјек.
ТЕХНИЧАР НА ОДРЖАВАЊУ СТАБИЛНИХ ПОСТРОЈЕЊА ЕЛЕКТРИЧНЕ ВУЧЕ	1. 360 h и 2. 24 h при одржавању ЕВП-а	1. 96 h за други систем СПЕВ, 2. 24 h на другом пружном одсјеку.
ДИСПЕЧЕР СТАБИЛНИХ ПОСТРОЈЕЊА ЕЛЕКТРИЧНЕ ВУЧЕ	1. 24 h при одржавању СПЕВ, 2. 300 h у раду као диспечер СПЕВ.	1. 72 h на другом систему СПЕВ.
КОНДУКТЕР	1. 24 h на радном мјесту маневристе и 2. 180 h на радном мјесту кондуктера.	1. 24 h на другој прузи.

- (2) Ако се посао обавља у смјенама и практично оспособљавање се обавља на исти начин.

Члан 41.

(Провјера практичне оспособљености)

- (1) Провјера практичне оспособљености се врши на практичном испиту.
- (2) Комисију за провјеру практичне оспособљености именује послодавац, код кога је спроведено практично оспособљавање (обука).

- (3) Испитна комисија се састоји од предсједника и најмање два члана. Испитна комисија се формира тако да буду заступљене све области које су обухваћене програмом практичног испита.
- (4) Предсједник Комисије се именује из реда чланова комисије и мора бити из дјелатности из које је кандидат. Чланови комисије су истовремено и испитивачи.
- (5) Испиту присуствује и ментор кандидата без права да испитује и оцјењује кандидата.
- (6) Испитна комисија мора усмене одговоре кандидата оцијенити одмах након испитивања, а писане радове најкасније седам дана након што их кандидат преда.
- (7) Комисијска провјера стручне оспособљености која се обавља у складу са програмом испита, који се за свако радно мјесто радника извршне службе на железници израђује. У програму се морају налазити и критеријуми за оцјењивање.
- (8) Жалба на оцјену комисије је могућа, у складу са законом којим се уређује област стручног и техничког образовања.
- (9) Кандидат за радника извршне службе полаже практични испит под надзором инструктора, са којим је радио под надзором, и на истом радном мјесту, на коме је оспособљаван.
- (10) За безбједност железничког саобраћаја на практичном испиту одговоран је радник извршне службе - инструктор на радном мјесту, гдје се испит полаже.
- (11) Комисија мора на практичном испиту да провјери такав обим посла, да може да утврди да ли је кандидат у стању да самостално обавља посао или не, и о томе га мора усмено информисати.
- (12) Комисија на практичном испиту оцјењује практично обављање послова и оспособљеност, прописане за радно мјесто, за које се полаже практичан испит.
- (13) Ако комисија утврди да је кандидат способан да самостално обавља рад на радном мјесту радника извршне службе, узима од њега писану изјаву да се осјећа способним за самостално обављање рада на радном мјесту, за који је полагао практични испит.
- (14) Кандидату који је успјешно завршио комисијску провјеру практичне оспособљености и дао писану изјаву, послодавац ће издати потврду о положеном практичном испиту.

Члан 42.

(Потврда о положеном практичном испиту)

- (1) Кандидату, који је успјешно прошао практични испит, послодавац, код кога је полагао испит, издаје потврду о положеном практичном испиту.
- (2) Потврда о положеном практичном испиту мора да садржи:
 1. Назив послодавца који је издао потврду;
 2. Број потврде;
 3. Датум полагања практичног испита;
 4. Подаци о кандидату који је полагао практични испит;
 5. Радно мјесто за које је кандидат положио практичан испит;
 6. Датум издавања потврде, печат и потпис одговорног лица код послодавца и потпис предсједника Комисије.
- (3) Број и датум издавања потврде мора да се подудара са подацима уписаним у евиденцију издатих потврда о положеном практичном испиту.
- (4) Ако је потврда уништена или изгубљена, послодавац издаје дупликат, на коме је назначено да је то дупликат.

Члан 43.

(Немогућност испуњавања услова за практично оспособљавање и провјеру)

- (1) Послодавац који није у стању да обезбједи услове за практично оспособљавање и провјеру практичне оспособљености, може ангажовати за овај дио послодавца који испуњава услове прописане овим Правилником.
- (2) Практично оспособљавање и провјера практичне оспособљености мора да буде, у случају из претходног става, за свако радно мјесто радника извршне службе, изведено у приближно истом радном окружењу, које ће имати радник на радном мјесту код свог послодавца.

VIII. УСЛОВИ И НАЧИН СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА ЗА РАДНА МЈЕСТА ИЗВРШНЕ СЛУЖБЕ

Члан 44.

(Стручно усавршавање)

- (1) Послодавац мора у систему управљања безбједношћу обезбједити систем стручног усавршавања, којим уређује одржавање нивоа оспособљености свог особља и провјеру његове оспособљености, одређује радна мјеста на којима је рад у вези са безбједношћу и уредношћу железничког саобраћаја, као и процедуре за одржавање нивоа оспособљености радника на тим радним мјестима.
- (2) Стручно усавршавање се састоји од усавршавања општег стручног знања и усавршавања стручног знања о возним средствима, уређајима и инфраструктури.
- (3) Стручно усавршавање изводи стручно лице за обуку.
- (4) Спровођење стручног усавршавања мора се извршити тако да се обезбједи правичан и недискриминаторски приступ за све раднике на радним мјестима извршне службе и њихове послодавце.
- (5) За извођење стручног усавршавања морају бити испуњени материјални, кадровски и организациони услови.
- (6) Минимални материјални услови за стручно усавршавање су:
 2. Адекватан простор за обављање стручног усавршавања са гарантованим минималним условима за рад (1,5 м² радног простора по кандидату и предавачу, одговарајућа опрема и техничка опрема);
 3. Приступ одговарајућим средствима (железничка возила, сигнално-безбједносни и телекомуникациони уређаји, стабилна постројења електричне вуче,...), гдје је предвиђено практично усавршавање;
 4. Стручно лице за обуку мора да омогући куповину или коришћење стручне литературе и важећих прописа у електронској и писаној форми.
- (7) Минимални кадровски услови за стручно усавршавање су:
 1. Стручно лице за обуку мора имати образовање најмање инжењер/дипломирани инжењер (или завршен циклус високог образовања са мин. 180/240 ЕЦТС бодова) одговарајућег усмјерења и педагошко-андрагошко образовање;
 2. Предавач практичне обуке и вјештина мора имати образовање најмање инжењер/дипломирани инжењер (или завршен циклус високог образовања са мин. 180/240 ЕЦТС бодова) одговарајућег смјера, педагошко-андрагошко образовање, најмање пет година искуства на радном мјесту и мора бити упознат са садржајима

- који су потребни за рад на радном мјесту за које се кандидат оспособљава.
- (8) Организациони услови за стручно усавршавање:
1. Стално праћење активности везаних за усавршавање, у оквиру стандарда квалитета;
 2. Изведено независно оцјењивање процедуре за стицање и провјеру стручног знања и способности за спровођење усавршавања, у интервалима не дужим од пет година, и то од стране квалификованих лица која сама не обављају дјелатности које су предмет оцјењивања;
 3. Чување документације о резултатима независног оцјењивања предавача на усавршавању и документације о присуству радника извршне службе усавршавању.
- (9) Радници извршне службе на жељезници и радници који обављају послове везане за безбједност и уредност саобраћаја, морају стално усавршавати своје стручно знање кроз самообразовање и редовно и ванредно стручно усавршавање.

Члан 45.

(Редовно стручно усавршавање)

- (1) Редовно стручно усавршавање морају стручно лице за обуку и послодавац да спроводе за свако радно мјесто радника извршне службе. Минимални годишњи број часова редовног усавршавања за свако радно мјесто радника извршне службе је дефинисан у следећој табели:

Назив радног мјеста	Минимални годишњи број сати	
	Број сати који се односи на основно струковно знање	Број сати који се односи на познавање возних средстава и инфраструктуре
ЖЕЉЕЗНИЧКИ САОБРАЋАЈНИ РАДНИК ВОЗОВОЋА	12	12
ПОМОЋНИК МАШИНОВОЋЕ	12	12
МАШИНОВОЋА НА МАНЕВРИ	12	12
ТЕХНИЧАР ВУЧЕ - МАШИНОВОЋА	12	12
ТЕХНИЧАР ТЕХНИЧКЕ КОЛСКЕ ДЈЕЛАТНОСТИ- ПРЕГЛЕДАЧ КОЛА	12	12
РУКОВАЛАЦ МАШИНА ЗА ПРУЖНЕ РАДОВЕ	10	12
ВОЗАЧ ПРУЖНОГ ВОЗИЛА	6	6
САОБРАЋАЈНО-ТРАНСПОРТНИ ТЕХНИЧАР - ОТПРАВНИК ВОЗОВА	12	12
ДИСПЕЧЕР	12	12
ЧУВАР	6	6
ТЕХНИЧАР НА ОДРЖАВАЊУ ОБЈЕКТА И ОБЈЕКТА ПРУГЕ	6	12
ТЕХНИЧАР НА ОДРЖАВАЊУ СИГНАЛНО БЕЗБЈЕДНОСТИХ УРЕЂАЈА	6	12
ТЕХНИЧАР НА ОДРЖАВАЊУ ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНИХ УРЕЂАЈА И ОПРЕМЕ	6	12
ТЕХНИЧАР НА ОДРЖАВАЊУ СТАБИЛНИХ ПОСТРОЈЕЊА ЕЛЕКТРИЧНЕ ВУЧЕ	6	12
ДИСПЕЧЕР СТАБИЛНИХ ПОСТРОЈЕЊА ЕЛЕКТРИЧНЕ ВУЧЕ	6	12
КОНДУКТЕР	6	6

- (2) Предвиђени минимални годишњи број часова мора бити равномјерно распоређен током цијеле календарске године.
- (3) У минимални годишњи број часова стручног усавршавања нису укључени часови редовне или ванредне провјере стручне оспособљености, као и стручно усавршавање са новим уређајима, опремом и софтвером.

Члан 46.

(Ванредно стручно усавршавање)

- (1) Ванредно стручно усавршавање се састоји од садржаја везаних за опште стручно знање и садржаја који се односе стручно знање о возним средствима, уређајима и инфраструктури.
- (2) Ванредно стручно усавршавање мора да обезбиједи послодавац у случају:
1. Велике техничке и технолошке промјене на возним средствима, уређајима и инфраструктури;
 3. Издавања нових прописа или суштинских измјена постојећих; и
 4. Сумње да радници на радним мјестима извршне службе нису довољно оспособљени.

Члан 47.

(Присуство редовном и ванредном стручном усавршавању)

- (1) Присуство редовном и ванредном стручном усавршавању за раднике на радним мјестима извршне службе на жељезници је обавезно.
- (2) О неприсуствовању стручном усавршавању, стручно лице за обуку обавјештава одговорно лице послодавца, а о неприсуствовању стручном усавршавању знања о возним средствима, уређајима и инфраструктури предавач послодавца обавјештава одговорно лице послодавца, у складу са одредбама система управљања безбједношћу.

Члан 48.

(Немогућност испуњавања услова за стручно усавршавање)

- (1) Послодавац који није у стању да обезбиједи услове за стручно усавршавање знања о возним средствима, уређајима и инфраструктури, може ангажовати за овај дио послодавца који испуњава услове прописане овим Правилником.
- (2) Стручно усавршавање мора да буде, у случају из претходног става, за свако радно мјесто радника извршне службе, изведено у приближно истом радном окружењу, које ће имати радник на радном мјесту код свог послодавца.

IX. УСЛОВИ И НАЧИН ПРОВЈЕРЕ СТРУЧНЕ ОСПОСОБЉЕНОСТИ ЗА РАДНА МЈЕСТА ИЗВРШНЕ СЛУЖБЕ

Члан 49.

(Редовна и ванредна провјера)

- (1) Редовну и ванредну провјеру стручне оспособљености спроводи послодавац.
- (2) Редовну и ванредну провјеру знања о возним средствима, уређајима и инфраструктури спроводи послодавац.
- (3) Стручна лица за обуку морају под тржишним условима за све послодавце да обезбиједи правичан и недискриминаторски приступ редовним и ванредним провјерама стручне оспособљености радника на радним мјестима извршне службе и извршним радницима на приватним мрежама повезаним са јавним..
- (4) Запослени који обављају послове израде и тумачења оперативних саобраћајно-техничких прописа,

оспособљавања и усавршавања радника извршне службе и послове организације и надзора над радом радника извршне службе, у обавези су да прије обављања тих послова обаве ванредну проверу знања из области, којима треба да овладају радници извршне службе, на које ће се њихов посао односити, осим ако је запослени обавио редовну или ванредну проверу у року краћем од три године.

Члан 50.

(Редовна и ванредна провера стручне оспособљености)

- (1) Стручну оспособљеност радника на радним мјестима извршне службе треба редовно проверавати најмање једном у три године из познавања општег стручног знања и стручног знања о возним средствима, уређајима и инфраструктури.
- (2) Ванредна провера стручне оспособљености се мора извршити:
 1. Прије почетка новог реда вожње;
 2. Ако је одсуство трајало дуже од једне године;
 2. Ако запослени због непознавања правила може да угрози безбједност железничког саобраћаја, или ако не испуњава обавезе у погледу стручног усавршавања;
 3. Приликом издавања нових прописа или суштинских измјена постојећих; и
 4. Приликом великих техничких и технолошких промјена на возним средствима, уређајима и инфраструктури.
- (3) У свим случајевима из претходног става послодавац раднику на радном мјесту извршне службе не дозвољава даљи рад и упућује га на ванредну проверу стручне оспособљености.
- (4) Опште стручно знање запослених који обављају послове израде и тумачења оперативних саобраћајно-техничких прописа, оспособљавања и усавршавања радника извршне службе и послове организације и надзора над радом радника извршне службе, мора се редовно проверавати сваке двије године, а при значајним изменама постојећих прописа и ванредно, пред Комисијом коју именује послодавац.

Х. ОСПОСОБЉАВАЊЕ КАНДИДАТА ЗА РАДНА МЈЕСТА КОЈА ОРГАНИЗУЈУ, НАДИРУ И КОНТРОЛИШУ РАД У ЖС БИХ

Члан 51.

(Стручно оспособљавање саобраћајног инжењера-железничког смијера (180 ЕЦТС бодова) и струковног инжењера саобраћаја (180 ЕЦТС бодова-студијски програм железнички саобраћај)

Стручна обука за ово занимање траје 10 мјесеци и спроводи се по сљедећем програму:

Активности	Радних седмица
Упознавање са прописима о личној безбједности, заштити на раду, унутрашњом организацијом рада на железници и других правилника и упуштава који су наведени у Члану 10.	1
Полагање испита по Члану 10. овога правилника	1
Упознавање са пословима маневрист, вође маневре и скретничара	1
Упознавање са пословима одјавничара и надзорника сретница	1
Упознавање са пословима организације колске службе	1
Упознавање са пословима транзитера и возовође	1
Упознавање са пословима магационера и робног благајника	2
Упознавање са пословима путничког благајника	1
Упознавање послова машиновође	1
Упознавање са пословима прегледача кола	1
Упознавање са пословима отправника возова	2
Упознавање са пословима КМ и ЕВП	1

Упознавање са пословима телекоманде центра ЦДУ	1
Упознавање са пословима службе за СС и ТК постројења	1
Упознавање са службом одржавања горњег строја	1
Полагање теоретског испита по Члану 68. овога правилника	1
Практична обука за саобраћајно-транспортног техничара-отправника возова по Члану 20. овога правилника	12
Полагање практичног испита по Члану 68. овога правилника	1
Упознавање са пословима технолога станице	1
Упознавање са пословима шефа станице	1
Упознавање са пословима оперативне службе	2
Упознавање са пословима реда вожње	2
Израда елабората на задату тему за полагање стручног испита	2
Полагање стручног испита	1

Члан 52.

(Стручно оспособљавање дипломираног инжењера саобраћаја- железничког смијера (240 ЕЦТС бодова) и специјалисте струковни инжењер саобраћаја (240 ЕЦТС бодова - студијски програм железнички саобраћај)

Стручна обука за ова занимања траје 12 мјесеци и спроводи се по сљедећем програму:

Активности	Радних седмица
Упознавање са прописима о личној безбједности, заштити на раду, унутрашњом организацијом рада на железници и других правилника и упуштава који су наведени у Члану 10.	1
Полагање испита по Члану 10. овога правилника	1
Упознавање са пословима маневрист, вође маневре и скретничара	1
Упознавање са пословима одјавничара и надзорника сретница	1
Упознавање са пословима организације колске службе	1
Упознавање са пословима транзитера и возовође	1
Упознавање са пословима магационера и робног благајника	2
Упознавање са пословима путничког благајника	1
Упознавање послова машиновође	1
Упознавање са пословима прегледача кола	1
Упознавање са пословима отправника возова	2
Упознавање са пословима КМ и ЕВП	1
Упознавање са пословима телекоманде центра ЦДУ	1
Упознавање са пословима службе за СС и ТК постројења	1
Упознавање са службом одржавања горњег строја	1
Полагање теоретског испита по Члану 68. овога правилника	1
Практична обука за саобраћајно-транспортног техничара-отправника возова по Члану 20. овога правилника	12
Полагање практичног испита по Члану 68. овога правилника	1
Упознавање са пословима технолога станице	1
Упознавање са пословима шефа станице	1
Упознавање са пословима оперативне службе	3
Упознавање са пословима реда вожње	3
Упознавање са радом транспортне службе на тактичком нивоу	2
Упознавање са организацијом рада колске службе и обрачуна по РИВ и РИЦ	2
Израда пројекта на задату тему за полагање стручног испита	4
Полагање стручног испита	1

Члан 53.

(Стручно оспособљавање машинског инжењера (180 ЕЦТС бодова) и струковног инжењера машинства (180 ЕЦТС бодова - студијски програм железничко машинство) - за вучу

Стручна обука за ово занимање траје 10 мјесеци и спроводи се по сљедећем програму:

Активности	Радних седмица
Упознавање са прописима о личној безбједности, заштити на раду, унутрашњом организацијом рада на железници и других правилника и упуштава који су наведени у Члану 10.	1
Полагање испита по Члану 10. овога правилника	1
Упознавање са пословима организације вуче возова	2
Упознавање са пословима надзорника локомотива	1
Упознавање са пословима маневрист, вође маневре и скретничара	1
Упознавање са пословима машиновође на маневри	1

Упознавање са пословима помоћника машиновође	1
Упознавање са пословима машиновође на дизел локомотиви	3
Упознавање послова машиновође на електролокомотиви	1
Упознавање са пословима прегледача кола	1
Упознавање са пословима отправника возова	1
Упознавање са пословима одржавања локомотива	3
Полагање теоретског испита по Члану 68. овога правилника	1
Практична обука за техничара вуче- машиновођу по Члану 26. овога правилника	12
Полагање практичног испита по Члану 68. овога правилника	1
Упознавање са пословима технолога станице	1
Упознавање са пословима вуче возова на оперативном нивоу	3
Упознавање са пословима оперативне службе	1
Упознавање са пословима реда вође	1
Израда елабората на задату тему за полагање стручног испита	2
Полагање стручног испита	1

Члан 54.

(Стручно оспособљавање дипломираног машинског инжењера (240 ЕЦТС бодова) и специјалиста струковни инжењер машинства (240 ЕЦТС бодова - студијски програм железничко машинство) - за вучу

Стручна обука за ова занимања траје 12 мјесеци и спроводи се по следећем програму:

Активности	Радних седмица
Упознавање са прописима о личној безбједности, заштити на раду, унутрашњом организацијом рада на железници и других правилника и упуштава који су наведени у Члану 10.	1
Полагање испита по Члану 10. овога правилника	1
Упознавање са пословима организације вуче возова	2
Упознавање са пословима надзорника локомотива	1
Упознавање са пословима маневрист, вође маневре и скретничара	1
Упознавање са пословима машиновође на маневри	1
Упознавање са пословима помоћника машиновође	1
Упознавање са пословима машиновође на дизел локомотиви	3
Упознавање послова машиновође на електролокомотиви	1
Упознавање са пословима прегледача кола	1
Упознавање са пословима отправника возова	1
Упознавање са пословима одржавања локомотива	3
Полагање теоретског испита по Члану 68. овога правилника	1
Практична обука за техничара вуче- машиновођу по Члану 26. овога правилника	12
Полагање практичног испита по Члану 68. овога правилника	1
Упознавање са пословима технолога станице	1
Упознавање са пословима у секцији за вучу возова	3
Упознавање са пословима оперативне службе	2
Упознавање са пословима реда вође	2
Упознавање са пословима вучу возова тактичком нивоу	4
Израда пројекта на задату тему за полагање стручног испита	4
Полагање стручног испита	1

Члан 55.

(Стручно оспособљавање електротехничког инжењера (180 ЕЦТС бодова) и струковног инжењера електротехнике и рачунарства (180 ЕЦТС бодова - студијски програм електротехника у саобраћају) - за вучу

Стручна обука за ово занимање траје 10 мјесеци и спроводи се по следећем програму:

Активности	Радних седмица
Упознавање са прописима о личној безбједности, заштити на раду, унутрашњом организацијом рада на железници и других правилника и упуштава који су наведени у Члану 10.	1
Полагање испита по Члану 10. овога правилника	1
Упознавање са пословима организације вуче возова	2
Упознавање са пословима надзорника локомотива	1
Упознавање са пословима маневрист, вође маневре и скретничара	1
Упознавање са пословима машиновође на маневри	1
Упознавање са пословима помоћника машиновође	1

Упознавање са пословима машиновође на дизел локомотиви	1
Упознавање послова машиновође на електролокомотиви	3
Упознавање са пословима прегледача кола	1
Упознавање са пословима отправника возова	1
Упознавање са пословима одржавања локомотива	3
Полагање теоретског испита по Члану 68. овога правилника	1
Практична обука за техничара вуче- машиновођу по Члану 26. овога правилника	12
Полагање практичног испита по Члану 68. овога правилника	1
Упознавање са пословима технолога станице	1
Упознавање са пословима вуче возова на оперативном нивоу	3
Упознавање са пословима оперативне службе	1
Упознавање са пословима реда вође	1
Израда елабората на задату тему за полагање стручног испита	2
Полагање стручног испита	1

Члан 56.

(Стручно оспособљавање дипломираног електротехничког инжењера (240 ЕЦТС бодова), специјалиста струковни инжењер електротехнике и рачунарства (240 ЕЦТС бодова- студијски програм електротехника у саобраћају) - за вучу

Стручна обука за ова занимања траје 12 мјесеци и спроводи се по следећем програму:

Активности	Радних седмица
Упознавање са прописима о личној безбједности, заштити на раду, унутрашњом организацијом рада на железници и других правилника и упуштава који су наведени у Члану 10.	1
Полагање испита по Члану 10. овога правилника	1
Упознавање са пословима организације вуче возова	2
Упознавање са пословима надзорника локомотива	1
Упознавање са пословима маневрист, вође маневре и скретничара	1
Упознавање са пословима машиновође на маневри	1
Упознавање са пословима помоћника машиновође	1
Упознавање са пословима машиновође на дизел локомотиви	3
Упознавање послова машиновође на електролокомотиви	1
Упознавање са пословима прегледача кола	1
Упознавање са пословима отправника возова	1
Упознавање са пословима одржавања локомотива	3
Полагање теоретског испита по Члану 68. овога правилника	1
Практична обука за техничара вуче- машиновођу по Члану 26. овога правилника	12
Полагање практичног испита по Члану 68. овога правилника	1
Упознавање са пословима технолога станице	1
Упознавање са пословима вуче возова на оперативном	3
Упознавање са пословима оперативне службе	2
Упознавање са пословима реда вође	2
Упознавање са пословима вуче возова на тактичком нивоу	4
Израда пројекта на задату тему за полагање стручног испита	4
Полагање стручног испита	1

Члан 57.

(Стручно оспособљавање грађевинског инжењера (180 ЕЦТС бодова) и струковног инжењера грађевинарства (180 ЕЦТС бодова- студијски програм железничко грађевинарство) - за одржавања пруге

Стручна обука за ово занимање траје 10 мјесеци и спроводи се по следећем програму:

Активности	Радних седмица
Упознавање са прописима о личној безбједности, заштити на раду, унутрашњом организацијом рада на железници и других правилника и упуштава који су наведени у Члану 10.	1
Полагање испита по Члану 10. овога правилника	1
Упознавање са пословима организације послова грађевинске службе	3
Упознавање са пословима чувара	1
Упознавање са пословима бригаде на ручном одржавању пруге	2
Упознавање са пословима механичког одржавања пруге	2
Упознавање послова возача пружних возила	1
Упознавање са пословима техничара на одржавању пруге, објеката и опреме пруге	3

Упознавање са пословима отправника возова	1
Упознавање са пословима КМ и ЕВП	1
Упознавање са пословима службе за СС и ТК постројења	1
Полагање теоретског испита по Члану 68. овога правилника	1
Практична обука за техничара на одржавању пруге, објекта и опреме пруге по Члану 31. овога правилника	12
Полагање практичног испита по Члану 68. овога правилника	1
Упознавање са пословима реда возње	1
Упознавање са пословима технолога станице	1
Упознавање са пословима грађевинске службе на оперативном	2
Упознавање са пословима планирања грађевинских радова на тактичком нову	2
Израда елабората на задату тему за полагање стручног испита	2
Полагање стручног испита	1

Члан 58.

(Стручно оспособљавање дипломираног грађевинског инжењера за одржавање пруге, (240 ЕЦТС бодова), специјалиста струковни инжењера грађевинарства (240 ЕЦТС бодова - студијски програм жељезничко грађевинарство) - за одржавање пруга

Стручна обука за ова занимања траје 12 мјесеци и спроводи се по следећем програму:

Активности	Радних седмица
Упознавање са прописима о личној безбједности, заштити на раду, унутрашњом организацијом рада на жељезници и других правилника и упустава који су наведени у Члану 10.	1
Полагање испита по Члану 10. овога правилника	1
Упознавање са пословима организације послова грађевинске службе	3
Упознавање са пословима чувара	1
Упознавање са пословима бригаде на ручном одржавању пруге	2
Упознавање са пословима механичког одржавања пруге	2
Упознавање послова возача пружних возила	1
Упознавање са пословима техничара на одржавању пруге, објекта и опреме пруге	3
Упознавање са пословима отправника возова	1
Упознавање са пословима КМ и ЕВП	1
Упознавање са пословима службе за СС и ТК постројења	1
Полагање теоретског испита по Члану 68. овога правилника	1
Практична обука за техничара на одржавању пруге, објекта и опреме пруге по Члану 31. овога правилника	12
Полагање практичног испита по Члану 68. овога правилника	1
Упознавање са пословима реда возње	1
Упознавање са пословима технолога станице	1
Упознавање са пословима грађевинске службе на оперативном нивоу	4
Упознавање са пословима планирања грађевинских радова на тактичком нивоу	6
Израда пројекат на задату тему за полагање стручног испита	4
Полагање стручног испита	1

Члан 59.

(Стручно оспособљавање електротехничког инжењера (180 ЕЦТС бодова) и струковног инжењера електротехнике и рачунарства (180 ЕЦТС бодова - студијски програм електротехника у саобраћају) - за одржавање сигнално-сигурносних уређаја

Стручна обука за ово занимање траје 10 мјесеци и спроводи се по следећем програму:

Активности	Радних седмица
Упознавање са прописима о личној безбједности, заштити на раду, унутрашњом организацијом рада на жељезници и других правилника и упустава који су наведени у Члану 10.	1
Полагање испита по Члану 10. овога правилника	1
Упознавање са пословима организације службе за одржавање сигнално-сигурносних уређаја	5
Упознавање са пословима техничара службе за одржавање сигнално-сигурносних уређаја	5
Упознавање са пословима маневрист, вође маневре и скретничара	1

Упознавање са пословима возача пружног возила	1
Упознавање са пословима отправника возова	1
Упознавање са пословима КМ и ЕВП	1
Упознавање са службом одржавања ТК уређаја	1
Полагање теоретског испита по Члану 68. овога правилника	1
Практична обука за техничара на одржавању СС уређаја по члану 32 овога правилника	12
Полагање практичног испита по Члану 68. овога правилника	1
Упознавање са пословима технолога станице	1
Упознавање са пословима на оперативном нивоу одржавања сигнално-сигурносних уређаја	3
Упознавање са пословима оперативне службе	1
Упознавање са пословима реда возње	1
Израда елабората на задату тему за полагање стручног испита	2
Полагање стручног испита	1

Члан 60.

(Стручно оспособљавање дипломираног електротехничког инжењера (240 ЕЦТС бодова) и специјалиста струковни инжењер електротехнике и рачунарства (240 ЕЦТС бодова - студијски програм електротехника у саобраћају) - за одржавање сигнално-сигурносних уређаја

Стручна обука за ова занимања траје 12 мјесеци и спроводи се по следећем програму:

Активности	Радних седмица
Упознавање са прописима о личној безбједности, заштити на раду, унутрашњом организацијом рада на жељезници и других правилника и упустава који су наведени у Члану 10.	1
Полагање испита по Члану 10. овога правилника	1
Упознавање са пословима организације службе за одржавање сигнално-сигурносних уређаја	5
Упознавање са пословима техничара службе за одржавање сигнално-сигурносних уређаја	5
Упознавање са пословима маневрист, вође маневре и скретничара	1
Упознавање са пословима возача пружног возила	1
Упознавање са пословима отправника возова	1
Упознавање са пословима КМ и ЕВП	1
Упознавање са службом одржавања ТК уређаја	1
Полагање теоретског испита по Члану 68. овога правилника	1
Практична обука за техничара на одржавању СС уређаја по члану 32 овога правилника	12
Полагање практичног испита по Члану 68. овога правилника	1
Упознавање са пословима технолога станице	1
Упознавање са пословима на оперативном нивоу одржавања сигнално - сигурносних уређаја	6
Упознавање са пословима на тактичком нивоу одржавања сигнално - сигурносних уређаја	3
Упознавање са пословима оперативне службе	1
Упознавање са пословима реда возње	1
Израда пројекта на задату тему за полагање стручног испита	4
Полагање стручног испита	1

Члан 61.

(Стручно оспособљавање електротехничког инжењера (180 ЕЦТС бодова) и струковног инжењера електротехнике и рачунарства (180 ЕЦТС бодова - студијски програм електротехника у саобраћају) - за одржавање телекомуникационих уређаја

Стручна обука за ово занимање траје 10 мјесеци и спроводи се по следећем програму:

Активности	Радних седмица
Упознавање са прописима о личној безбједности, заштити на раду, унутрашњом организацијом рада на жељезници и других правилника и упустава који су наведени у Члану 10.	1
Полагање испита по Члану 10. овога правилника	1
Упознавање са пословима организације службе за одржавање телекомуникационих уређаја	5
Упознавање са пословима техничара службе за одржавање телекомуникационих уређаја	5
Упознавање са пословима маневрист, вође маневре и	1

скретничара	
Упознавање са пословима возача пружног возила	1
Упознавање са пословима отправника возова	1
Упознавање са пословима КМ и ЕВП	1
Упознавање са службом одржавања СС уређаја	1
Полагање теоретског испита по Члану 68. овога правилника	1
Практична обука за техничара на одржавању телекомуникационих уређаја по Члану 33 овога правилника	12
Полагање практичног испита по Члану 68. овога правилника	1
Упознавање са пословима технолога станице	1
Упознавање са пословима на оперативном нивоу одржавања телекомуникационих уређаја	3
Упознавање са пословима оперативне службе	1
Упознавање са пословима реда вожње	1
Израда елабората на задату тему за полагање стручног испита	2
Полагање стручног испита	1

Члан 62.

(Стручно оспособљавање дипломираног електротехничког инжењера (240 ЕЦТС бодова) и специјалиста струковни инжењер електротехнике и рачунарства (240 ЕЦТС бодова - студијски програм електротехника у саобраћају) - за одржавање телекомуникационих уређаја

Поред наведених образовних профила за дипломираног електротехничког инжењера за одржавању телекомуникационих уређаја могу се стручно оспособљавати и остали образовни профили дипломираних инжењера смјер телекомуникације или електроника и струковних електротехничких инжењера слабе струје (240 ЕЦТС бодова) као и дипломирани саобраћајни инжењер смјер телекомуникација

Стручна обука за ова занимања траје 12 мјесеци и спроводи се по следећем програму:

Активности	Радних седмица
Упознавање са прописима о личној безбједности, заштити на раду, унутрашњом организацијом рада на жељезници и других правилника и упуштава који су наведени у Члану 10.	1
Полагање испита по Члану 10. овога правилника	1
Упознавање са пословима организације службе за одржавање телекомуникационих уређаја	5
Упознавање са пословима техничара службе за одржавање телекомуникационих уређаја	5
Упознавање са пословима маневристе, вође маневре и скретничара	1
Упознавање са пословима возача пружног возила	1
Упознавање са пословима отправника возова	1
Упознавање са пословима КМ и ЕВП	1
Упознавање са службом одржавања СС уређаја	1
Полагање теоретског испита по Члану 68. овога правилника	1
Практична обука за техничара на одржавању телекомуникационих уређаја по Члану 33 овога правилника	12
Полагање практичног испита по Члану 68. овога правилника	1
Упознавање са пословима технолога станице	1
Упознавање са пословима оперативном нивоу одржавања телекомуникационих уређаја	6
Упознавање са пословима на тактичком новоу одржавања телекомуникационих уређаја	3
Упознавање са пословима оперативне службе	1
Упознавање са пословима реда вожње	1
Израда пројекта на задату тему за полагање стручног испита	4
Полагање стручног испита	1

Члан 63.

(Стручно оспособљавање електротехничког инжењера (180 ЕЦТС бодова) и струковног инжењера електротехнике и рачунарства (180 ЕЦТС бодова - студијски програм електротехника у саобраћају) - за енергетику и одржавање стабилних постројења електричне вуче

Стручна обука за ова занимања траје 10 мјесеци и спроводи се по следећем програму:

Активности	Радних седмица
Упознавање са прописима о личној безбједности, заштити на раду, унутрашњом организацијом рада на жељезници и других правилника и упуштава који су наведени у Члану 10.	1
Полагање испита по Члану 10. овога правилника	1
Упознавање са пословима организације службе за одржавање стабилних постројења електричне вуче	5
Упознавање са пословима техничара службе за одржавање стабилних постројења електричне вуче	5
Упознавање са пословима маневристе, вође маневре и скретничара	1
Упознавање са пословима возача пружног возила	1
Упознавање са пословима отправника возова	1
Упознавање са пословима ТК уређаја	1
Упознавање са службом одржавања СС уређаја	1
Полагање теоретског испита по Члану 68. овога правилника	1
Практична обука за техничара на одржавању стабилних постројења електричне вуче по члану 34 овога правилника	12
Полагање практичног испита по Члану 68. овога правилника	1
Упознавање са пословима технолога станице	1
Упознавање са пословима на оперативном нивоу одржавања стабилних постројења електричне вуче	3
Упознавање са пословима оперативне службе	1
Упознавање са пословима реда вожње	1
Израда елабората на задату тему за полагање стручног испита	2
Полагање стручног испита	1

Члан 64.

(Стручно оспособљавање дипломираног електротехничког инжењера (240 ЕЦТС бодова) и специјалиста струковни инжењер електротехнике и рачунарства (240 ЕЦТС бодова - студијски програм електротехника у саобраћају) - за енергетику и одржавање стабилних постројења електричне вуче

Стручна обука за ова занимања траје 12 мјесеци и спроводи се по следећем програму:

Активности	Радних седмица
Упознавање са прописима о личној безбједности, заштити на раду, унутрашњом организацијом рада на жељезници и других правилника и упуштава који су наведени у Члану 10.	1
Полагање испита по Члану 10. овога правилника	1
Упознавање са пословима организације службе за одржавање стабилних постројења електричне вуче	5
Упознавање са пословима техничара службе за одржавање стабилних постројења електричне вуче	5
Упознавање са пословима маневристе, вође маневре и скретничара	1
Упознавање са пословима возача пружног возила	1
Упознавање са пословима отправника возова	1
Упознавање са пословима ТК уређаја	1
Упознавање са службом одржавања СС уређаја	1
Полагање теоретског испита по Члану 68. овога правилника	1
Практична обука за техничара на одржавању стабилних постројења електричне вуче по члану 34 овога правилника	12
Полагање практичног испита по Члану 68. овога правилника	1
Упознавање са пословима технолога станице	1
Упознавање са пословима оперативном нивоу одржавања стабилних постројења електричне вуче	6
Упознавање са пословима на тактичком новоу одржавања стабилних постројења електричне вуче	3
Упознавање са пословима оперативне службе	1
Упознавање са пословима реда вожње	1
Израда пројекта на задату тему за полагање стручног испита	4
Полагање стручног испита	1

Члан 65.

(Стручно оспособљавање машинског инжењера (180 ЕЦТС бодова) и струковни инжењер машинства (180 ЕЦТС бодова - студијски програм железничко машинство) - за техничко - колску службу

- (1) Поред наведених образовних профила за машинског инжењера техничко - колске службе и струковног инжењера машинства техничко - колске службе могу се стручно оспособљавати и образовни профили, машинске струке или еквивалентне струке (180 ЕЦТС бодова), који су студије завршили по студијским програмима из поља техничко-технолошких наука, и то: производње, развоја, термодинамике, одржавања техничких система, контроле квалитета, управљања квалитетом производа, металургије, технологије, инжењеринга, организације и управљања производњом и одржавањем.
- (2) Одлуку по ставу 1 овог члана доноси Послодавац.
- Стручна обука за ово занимање траје 10 мјесеци и спроводи се по следећем програму:

Активности	Радних седмица
Упознавање са прописима о личној безбједности, заштити на раду, унутрашњом организацијом рада на железници и других правилника и упустава који су наведени у Члану 10.	1
Полагање испита по Члану 10. овога правилника	1
Упознавање са пословима организације техничко-колске дјелатности, односно система одржавања (ЕЦМ) у: - Стручним службама у железничким компанијама, ЕЦМ-у, ЖО и УИ, - Извршној ТКД, - Дјелатности одржавања у радионицама.	1
Упознавање са пословима надзорника прегледача кола	1
Упознавање са пословима прегледача кола	4
Упознавање са пословима маневристе, вође маневре и скретничара	1
Упознавање са пословима машиновође	1
Упознавање са пословима отправника возова	1
Упознавање са пословима одржавања путничких кола	3
Упознавање са пословима одржавања теретних кола	3
Полагање теоретског испита по Члану 68. овога правилника	1
Практична обука за техничара техничке колске дјелатности-прегледача кола по члану 27 овога правилника	12
Полагање практичног испита по Члану 68. овога правилника	1
Упознавање са пословима технолога станице	1
Упознавање са пословима организовања и функционисања у службама и секторима техничко-колске дјелатности, односно функцијама (службама/секторима) система одржавања (ЕЦМ) у: - Техничко-колској служби, - Функцији управљања одржавања - Функцији развоја одржавања, - Функцији управљања одржавања колског парка, - Функцији извршења одржавања	2
Упознавање са ремонтом кола у ремонтним радионицама	1
Упознавање са пословима оперативне службе	1
Упознавање са пословима реда вожње	1
Израда елабората на задату тему за полагање стручног испита	2
Полагање стручног испита	1

Члан 66.

(Стручно оспособљавање дипломираног машинског инжењера (240 ЕЦТС бодова) и специјалиста струковни инжењер машинства (240 ЕЦТС бодова - студијски програм железничко машинство) - за техничко - колску службу

- (1) Поред наведених образовних профила за дипломираног машинског инжењера техничко - колске службе и специјалисте струковног инжењера машинства техничко - колске службе могу се стручно оспособљавати и образовни профили машинске струке или еквивалентне струке (240 ЕЦТС бодова), који су студије завршили по студијским програмима из поља

техничко-технолошких наука, и то: производње, развоја, термодинамике, одржавања техничких система, контроле квалитета, управљања квалитетом производа, металургије, технологије, инжењеринга, организације и управљања производњом и одржавањем.

- (2) Одлуку по ставу 1 овог члана доноси Послодавац.

Стручна обука за ова занимања траје 12 мјесеци и спроводи се по следећем програму:

Активности	Радних седмица
Упознавање са прописима о личној безбједности, заштити на раду, унутрашњом организацијом рада на железници и других правилника и упустава који су наведени у Члану 10.	1
Полагање испита по Члану 10. овога правилника	1
Упознавање са пословима организације техничко-колске дјелатности, односно система одржавања (ЕЦМ) у: - Стручним службама у железничким компанијама, ЕЦМ-у, ЖО и УИ, - Извршној ТКД, - Дјелатности одржавања у радионицама.	1
Упознавање са пословима надзорника прегледача кола	1
Упознавање са пословима прегледача кола	4
Упознавање са пословима маневристе, вође маневре и скретничара	1
Упознавање са пословима машиновође	1
Упознавање са пословима отправника возова	1
Упознавање са пословима одржавања путничких кола	3
Упознавање са пословима одржавања теретних кола	3
Полагање теоретског испита по Члану 68. овога правилника	1
Практична обука за техничара техничке колске дјелатности-прегледача кола по члану 27 овога правилника	12
Полагање практичног испита по Члану 68. овога правилника	1
Упознавање са пословима технолога станице	1
Упознавање са пословима организовања и функционисања у службама и секторима техничко-колске дјелатности, односно функцијама (службама/секторима) система одржавања (ЕЦМ) у: - Техничко-колској служби, - Функцији управљања одржавања - Функцији развоја одржавања, - Функцији управљања одржавања колског парка, - Функцији извршења одржавања	5
Упознавање са ремонтима кола у ремонтним радионицама	4
Упознавање са пословима оперативне службе	1
Упознавање са пословима реда вожње	1
Израда пројекта на задату тему за полагање стручног испита	4
Полагање стручног испита	1

XI. ПРОВЈЕРЕ ТЕОРИЈСКЕ И ПРАКТИЧНЕ ОСПОСОБЉЕНОСТИ КАНДИДАТА ЗА РАДНА МЈЕСТА ОРГАНИЗОВАЊЕ, НАДЗОР, КОНТРОЛА РАДА У ЖС БиХ

Члан 67.

(Ментор и инструктор)

- (1) Послодавац мора да именује ментора за теоретско и практично оспособљавање.
- (2) Задаци ментора су да:
1. Израђује план обуке кандидата;
 2. Прати успјешност рада кандидата;
 3. Води и координише рад инструктора; и
 4. Предлаже кандидата за полагање теоретског и практичног испита.
- (3) За ментора се може именовати лице које посједује образовање најмање инжењер/дипломирани инжењер (или завршен циклус високог образовања са мин. 180/240 ЕЦТС бодова) одговарајуће струке и које има најмање пет година рада на пословима организовања рада извршне службе.
- (4) Послодавац мора за рад под надзором за сваког кандидата да именује инструктора.
- (5) Задатак инструктора је да обучи кандидата за рад на радном мјесту, на којем обучава. Током обуке, инструктор је одговоран за безбједност у саобраћају.

- (6) За инструктора се може одредити лице које има искуство од најмање пет године на радном мјесту, за које се кандидат оспособљава. Инструктор је морао да ради најмање шест мјесеци на истом радном мјесту, на којем се кандидат оспособљава.

Члан 68.

(Стручни испит-провјера теоријске и практичне оспособљености)

- (1) Оспособљеност за вријеме обуке провјерава ментор, а на крају теоријског и практичног оспособљавања, провјеру врши испитна комисија, коју именује послодавац.
- (2) Испитна комисија се састоји од предсједника и најмање два члана. Чланови комисије треба да буду тако изабрани да су заступљени сви предмети обухваћени програмом испита. Предсједник Комисије се именује из реда чланова комисије и мора бити из дјелатности из које је кандидат. Чланови комисије су истовремено и испитивачи.
- (3) Комисијска провјера стручне оспособљености који се обавља у складу са програмом испита, који за свако радно мјесто радника који организују рад извршне службе на жељезници израђује послодавац и на који сагласност даје надлежно Министарство. У програму испита се морају налазити начини и критеријуми за оцјењивање.
- (4) Послодавац може одредити исту или различите комисије за провјеру теоретске и практичне оспособљености.
- (5) Жалба на оцјену Комисије је могућа, у складу са законом којим се уређује област стручног и техничког образовања.
- (6) Кандидат полаже практични испит под надзором инструктора, са којим је радио под надзором, и на истом радном мјесту, на коме је оспособљаван.
- (7) За безбједност жељезничког саобраћаја на практичном испиту одговоран је радник извршне службе - инструктор на радном мјесту, гдје се испит полаже.

Члан 69.

(Увјерење о положеном стручном испиту)

- (1) Послодавац издаје потврду кандидату за положен теоретски и практични дио испита како је дефинисано чл. 68 овог Правилника.
- (2) Кандидат послје положеног теоретског и практичног испита приступа стручном оспособљавању за дипломираног инжењера, струковног инжењера и инжењера за наведену област за коју се кроз програм оспособио.
- (3) На основу положеног теоријског и практичног дијела испита приступа се полагању стручног испита за дипломираног инжењера, струковног инжењера и инжењера како је то предвиђено у Поглављу X овог Правилника.
- (4) По положеном стручном испиту за дипломираног инжењера, струковног инжењера и инжењера како је то предвиђено у Поглављу X овог Правилника издаје се Увјерење о положеном стручном испиту и кандидат је способан за самосталан рад на жељезници.

XII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 70.

(Оспособљавање нових образовних профила)

Послодавац може да оспособи и друге образовне профиле (у складу са Лисабонском Конвенцијом о признавању 2003 год. ("Службени гласник БиХ", бр. 16/03 - Међународни уговори) и Болоњским процесом образовања коју је потписала и ратификовала БиХ) а који су

еквивалентни по студијским програмима образовним профилима наведеним у члановима од 51 до 66 овог правилника- ако то захтјева његов процес рада.

Члан 71.

(Ступање на снагу)

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ", а објавиће се и у службеним гласницима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Број 10-01-29-7-104-1/16

14. марта 2016. године

Добој

Директор

Борка Тркуља, с. р.

Na osnovu člana 8. tačka A. stav 1 i 2. Zakona o željeznicama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 52/05), Regulatorni odbor željeznica BiH donosi

PRAVILNIK

O STRUČNOJ OSPOBLJENOSTI RADNIKA IZVRŠNE SLUŽBE I RADNIKA KOJI ORGANIZIRAJU, NADZIRU I KONTROLIRAJU RAD U ŽELJEZNIČKOM SISTEMU BiH

I. OPĆE ODREDBE

Члан 1.

(Сврха Правилника)

Овим Правилником се прописује сљједеће:

1. Потребни увјети за оспособљавање кандидата за радна мјеста радника извршне службе и радника који организирају, надзиру и контролирају рад у жељезничком систему БиХ;
2. Потребни увјети за образовање који морају имати кандидата за стручно оспособљавање;
3. Занимања на којима радници непосредно учествују у вршењу жељезничког саобраћаја;
4. Стручни испит и приправнички стаж;
5. Програм стручног оспособљавања кандидата за радна мјеста гдје радници непосредно учествују у вршењу жељезничког саобраћаја;
6. Увјете и начин провјере теоријске оспособљености;
7. Увјети и начин практичног оспособљавања и провјере практичне оспособљености;
8. Увјети и начин стручног усавршавања;
9. Увјети и начин провјере стручне оспособљености;
10. Оспособљавање кандидата за радна мјеста која организују, надзиру и контролишу рад у ŽS БиХ;
11. Провјера теоријске и практичне оспособљености кандидата за радна мјеста организовање, надзор, контрола рада у ŽS БиХ.

Члан 2.

(Подручје примјене)

- (1) Овај Правилник односи се на cjelokupan жељезнички систем у БиХ (у даљем тексту: ŽS БиХ) и у обавези су да га примјенјују:
 1. Управљачи инфраструктуре;
 2. Жељезнички operaterи;
 3. Физичко или правно лице које запошљава раднике на радним мјестима извршне службе на жељезници;
 4. Власници приватне жељезничке мреже повезане са јавном жељезничком мрежом.

Члан 3.

(Ко је у обавези да има положен стручни испит)

- (1) Одредбе овог Правилника примјенјују се:

1. na radnike koji neposredno učestvuje u vršenju željezničkog saobraćaja – radnici izvršne službe,
 2. radnike koji rade na izradi i tumačenju saobraćajno-tehničkih propisa;
 3. radnike koji rade na osposobljavanju stručnih kadrova koji neposredno učestvuju u vršenju željezničkog saobraćaja u željezničkom sistemu BiH;
 4. radnike koji rade na organizaciji, nadzoru i kontroli rada u ŽS BiH.
- (2) **Radnikom koji neposredno učestvuje u vršenju željezničkog saobraćaja** smatra se radnik koji obavlja poslove osiguranja nesmetanog i sigurnog kretanja vozova i željezničkih vozila predviđenih u članu 4. stav 1. Pravilnika o utvrđivanju poslova na kojima radnici neposredno učestvuju u vršenju željezničkog saobraćaja, odnosno u zanimanjima iz člana 8. ovog Pravilnika.
- (3) **Radnikom koji radi na izradi i tumačenju saobraćajno-tehničkih propisa** smatra se radnik koji radi neposredno na izradi, tumačenju, praćenju, sprovođenju i izvršenju poslova po propisima na osnovu kojih se organizira tehnologija prijevoza i od kojih zavisi urednost i sigurnost željezničkog saobraćaja u čijem izvršenju neposredno učestvuju radnici iz stava 2. člana 3. ovog Pravilnika.
- (4) **Radnikom koji radi na osposobljavanju kadrova** smatra se radnik koji radi na izradi propisa iz oblasti obrazovanja kadrova i stjecanja stručne spreme, primjeni tih propisa, njihovom tumačenju i praćenju, nastavi u željezničkim, vaspitno-obrazovnim ustanovama na predmetima koji se odnose na sigurnost i urednost željezničkog saobraćaja i osiguranje jedinstvenog prijevoza putnika i stvari u ŽS BiH, poslovima ispitnih komisija i na redovnom poučavanju i periodičnom ispitivanju radnika iz člana 4. Pravilnika o utvrđivanju poslova na kojima radnici neposredno učestvuju u vršenju željezničkog saobraćaja.
- (5) **Radnikom koji radi na organizaciji, nadzoru i kontroli rada u ŽS BiH** smatra se radnik koji radi na organizaciji poslova koji proistječu iz propisa čija primjena utječe na sigurnost i urednost željezničkog saobraćaja, vršenju nadzora nad primjenom propisa, posredno ili neposredno, lično posebnom organizacijom nadzora, uvidom ili provjeravanjem primjene propisa, i na preduzimanju mjera za otklanjanje nepravilnosti u radu.
- Član 4.
(Značenje izraza)
- (1) Izrazi upotrebljeni u ovim Pravilniku imaju slijedeće značenje:
1. **"Poslodavac"** u ovom Pravilniku označava bilo koje fizičko ili pravno lice koje zapošljava radnike na radnim mjestima izvršne službe na željeznici;
 2. **"Rad pod nadzorom"**, znači da radnik, koji ima potvrdu o završenom teorijskom osposobljavanju i važeću potvrdu da ispunjava propisane zdravstvene i zaštite na radu uvjete, obavlja rad na radnom mjestu izvršne službe na željeznici, pod nadzorom radnika koji ima sve propisane uvjete za samostalan rad;
 3. **"Samostalan rad"**, znači da radnik, koji ima sve propisane stručne, zdravstvene i uvjete zaštite na radu da može samostalno da radi na odgovarajućem radnom mjestu;
 4. **"Interni propisi"** znače: priručnik, uputstvo, odredbu, obavještenje, naredbu, telegram i fonogram koji je izdao upravljač infrastrukture, željeznički prijevoznik ili vlasnik privatne željezničke mreže povezane sa javnom željezničkom mrežom;
 5. **"Praktično osposobljavanje"** se sastoji od teoretskog učenja o specifičnosti konkretnog radnog mjesta i praktičnog rada pod nadzorom;
 6. **"Stručno lice za obuku"** označava fizičko lice sa odgovarajućom kvalifikacijom za osposobljavanje, poučavanje i provjeru stručne osposobljenosti radnika za radna mjesta izvršne službe i radnika koji organiziraju rad izvršne službe na željeznici;
 7. **"Mentor"** je stručno lice zaduženo da organizira i prati uspjehnost stručnog usavršavanje kandidata, koordinira rad instruktora;
 8. **"Instruktor"** je stručno lice zaduženo od strane mentora da obuča kandidata za rad na radnom mjestu, na kojem obučava;
 9. **"Željeznički sistem (ŽS)"** označava ukupnost podsistema u strukturnim i operativnim oblastima, kao i upravljanje i operativno funkcioniranje sistema kao cjeline;
 10. **"Podsistemi"** su rezultat podjele željezničkog sistema, ti podsistemi, za koje je potrebno utvrditi osnovne zahtjeve, mogu biti strukturalni ili funkcionalni;
 11. **"Regulatorni odbor željeznica BiH (ROŽ BiH)"** je upravna organizacija pri Ministarstvu komunikacija i prometa BiH, čija je organizacija, finansiranje i ovlaštenja definirana u Zakonu o željeznicama BiH;
 12. **"Željeznička kompanija"** podrazumijeva vertikalno integrirane željezničke kompanije koje obavljaju poslove upravljača infrastrukture i poslove operatera ali sa razdvojenim troškovima poslovanja;
 13. **"Upravljač infrastrukture (UI)"** je svako javno poduzeće ili kompanija koja je odgovorna za uspostavljanje i održavanje javne željezničke infrastrukture ili privatne željezničke infrastrukture povezane s javnom željezničkom infrastrukturom;
 14. **"Željeznički operater (ŽO)"** je svako javno poduzeće ili kompanija koja pruža usluge prijevoza tereta odnosno putnika željeznicom, pod uvjetom da ta kompanija osigurava i vuču vozova. Ovim pojmom obuhvaćene su i kompanije koje pružaju samo usluge vuče vozova.
 15. **"Tehničko – kolska djelatnost (TKD)"** je jedna od djelatnosti u ŽS BiH čiji su poslovi i radni zadaci određeni tehničkom podjelom rada u okviru jedinstvenog procesa prevoza željeznicom. Poslovi i radni zadaci TKD proističu i određeni su tehničkim faktorom kola, kao jednim od osnovnih kapaciteta željeznice;
 16. **"Tijelo nadležno za održavanje" (ECM)** označava subjekt nadležan za održavanje vozila koje je kao takvo upisano u Registar vozila.
 17. **"Evropski sistem za prenos i prikupljanje bodova - ECTS ("European Credit Transfer System (ECTS))"**, označava opterećenje studenta tokom ispunjavanja studentskih obaveza na visokoškolskoj ustanovi.
- (2) Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom Pravilniku su definisani u Zakonu o željeznicama Bosne i Hercegovine, Instrukciji za sigurnost i interoperabilnost željezničkog sistema u Bosni i Hercegovini.
- ## II. POTREBNI UVJETI ZA OBRAZOVANJE KANDIDATA ZA STRUČNO OSPOSABLJAVANJE
- Član 5.
(Stručno osposobljavanje)
- (1) Stručno osposobljavanje je sistematsko stjecanje znanja i vještina, kojima moraju da ovladaju kandidati za obavljanje

poslova na radnim mjestima izvršne službe i radnika koji organiziraju i kontroliraju rad radnika izvršne službe u ŽS BiH u normalnim, otežanim i vanrednim okolnostima. Takva osposobljenost osigurava stručno znanje i sposobnost primjene tog znanja u praksi.

- (2) Stručno osposobljavanje se sastoji od teoretskog i praktičnog osposobljavanja, i dokazuje se uvjerenjem o položenom stručnom ispitu.

Član 6.

(Nosioci programa osposobljavanja)

- (1) Stručno lice za obuku sprovodi program osposobljavanja i provjere osposobljenosti osiguravajući pravedan i nediskriminatorski pristup osposobljavanju radnika na radnim mjestima izvršne službe i radnika koji organiziraju i kontroliraju rad radnika izvršne službe u ŽS BiH kod svih poslodavaca.
- (2) Poslodavac (stručno lice za obuku za sprovođenje programa osposobljavanja), na osnovu programa stručnog osposobljavanja, kao što je definirano u petom poglavlju ovog Pravilnika, za svako radno mjesto radnika izvršne službe i radnika koji organiziraju i kontroliraju rad radnika u ŽS BiH izrađuje nastavni plan i program, na koji saglasnost daje nadležno Ministarstvo, i kao takvo dostavlja se ROŽ BiH.

Član 7.

(Uvjeti koje mora ispunjavati poslodavac za obavljanja djelatnosti osposobljavanja)

- (1) Poslodavac (stručno lice za obuku) koji sprovodi program osposobljavanja, mora za izvođenje stručnog osposobljavanja ispunjavati stručne, materijalne i organizacione uvjete.
- (2) Stručni uvjeti:
1. Stručno lice za obuku iz stručno-tehničkih predmeta mora imati najmanje obrazovanje inženjer/diplomirani inženjer (ili završen ciklus visokog obrazovanja sa minimum 180/240 ECTS bodova) odgovarajućeg usmjerenja, pedagoško-andragoško obrazovanje, najmanje pet godina iskustva na radnim mjestima službi koje organiziraju rad izvršne službe, mora imati odgovarajuće rješenje, mora se pridržavati nastavnog plana i programa koji se odnosi na radno mjestu za koje se kandidat osposobljava;
 2. Predavač praktične obuke i vještina mora imati najmanje najmanje obrazovanje inženjer/diplomirani inženjer (ili završen ciklus visokog obrazovanja sa minimum 180/240 ECTS bodova) odgovarajućeg usmjerenja, pedagoško-andragoško obrazovanje, najmanje pet godina iskustva na radnim mjestima izvršne službe, mora da posjeduje odgovarajuće rješenje za obavljanje praktične obuke i mora se pridržavati nastavnog plana i programa koji se odnosi na radno mjestu za koje se kandidat osposobljava;
 3. Odgovarajuće rješenje za obavljanje programa osposobljavanja, poučavanja i provjere stručne osposobljenosti radnika za radna mjesta izvršne službe:
 - a) radnike saobraćajne službe,
 - b) radnike građevinske službe,
 - c) radnike elektrotehničke službe za signalno sigurnosne uređaje,
 - d) radnike elektrotehničke službe za telekomunikacione uređaje,
 - e) radnike elektrotehničke službe za stabilna postrojenja električne vuče
 - f) radnike vuče vozova,

g) radnika tehničke-kolske službe.

- (3) Minimalni materijalni uvjeti su:

1. Adekvatan prostor za obavljanje stručnog osposobljavanja sa garantiranim minimalnim uvjetima za rad (1,5 m² radnog prostora po kandidatu, odgovarajuća oprema i tehnička oprema za prikazivanje sadržaja programa stručnog osposobljavanja;
2. Pristup odgovarajućim sredstvima (željeznička vozila, signalno-sigurnosni i telekomunikacioni uređaji, stabilna postrojenja električne vuče,...), gdje je u teorijskom dijelu osposobljavanja predviđena praktična nastava;
3. Stručno lice za obuku mora kandidatima da omogući kupovinu, ili korištenje stručne literature i važećih ažuriranih propisa u elektronskoj ili pisanoj formi.

- (4) Organizacioni uvjeti su:

1. Stalno praćenje aktivnosti vezanih za osposobljavanje, ocjenjivanje sposobnosti i certificiranje o obavljenom teoretskom ispitu, u okviru standarda kvaliteta;
2. Realiziranje procedura za stjecanje i provjeru stručnog znanja i sposobnosti kao i za izdavanje uvjerenja o završenom stručnom ispitu;
3. Čuvanje dokumentacije o rezultatima nezavisnog ocjenjivanja i dokumentaciju o nedostacima koji su utvrđeni pri nezavisnom ocjenjivanju.

III. ZANIMANJA NA KOJIMA RADNICI U ŽS BiH NEPOSREDNO UČESTVUJU U VRŠENJU ŽELJEZNIČKOG SAOBRAĆAJA

Član 8.

(Zanimanja na kojima radnici u ŽS BiH neposredno učestvuju u vršenju željezničkog saobraćaja)

- (1) Zanimanja na kojima radnici u ŽS BiH neposredno učestvuju u vršenju željezničkog saobraćaja su:
- a) U saobraćajno-transportnoj djelatnosti:
 - željeznički saobraćajni radnik - manevrista i vozni manevrista,
 - željeznički saobraćajni radnik - vođa manevre
 - željeznički saobraćajni radnik - skretničar
 - željeznički saobraćajni radnik - nadzorni skretničar, odjavničar
 - konduker,
 - vozovođa,
 - saobraćajno-transportni tehničar; ovlašteni saobraćajni radnik, otparnik vozova,
 - vozni, saobraćajni i glavni dispačer.
 - b) U djelatnost vuče i vučenih sredstava:
 - pomoćnika mašinovođe,
 - mašinovođa na manevri,
 - **tehničara vuče** - mašinovođa,
 - **tehničara tehničke kolske djelatnosti** - pregledač kola.
 - c) U djelatnost za održavanje i građenje pruga:
 - čuvar pruge,
 - vozač motornih pružnih vozila,
 - tehničara na održavanju pruge, objekata i opreme pruge.
 - d) U elektrotehničkoj djelatnosti:
 - tehničar na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja,
 - tehničar na održavanju telekomunikacionih uređaja,
 - tehničar na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče,
 - dispečera stabilnih postrojenja električne vuče.

- (2) Osim zanimanja navedenih u članu 4. Pravilnika na kojima radnici neposredno učestvuju u vršenju željezničkog saobraćaja, u pojedinim zanimanjima. U ŽS BiH obavljaju se i poslovi koji mogu imati posredan utjecaj na sigurnost urednost željezničkog saobraćaja u određenom stepenu. Vlasnik, odnosno, poslodavac će odrediti koji su to poslovi i u kojim zanimanjima se obavljaju, kao i jedinstvene osnove za stjecanje stepena stručne spremlje za obavljanje tih poslova.
- (3) Radnici iz člana 3. ovog Pravilnika mogu samostalno obavljati poslove u zanimanjima navedenim u članu 8. ovog Pravilnika i na poslovima navedenim u članu 4. Pravilnika o utvrđivanju poslova na kojima radnici neposredno učestvuju u vršenju željezničkog saobraćaja samo ako su savladali program stručnog osposobljavanja za određeno zanimanje i položili stručni ispit u skladu sa odredbama ovog Pravilnika.

Član 9.

(Minimalni uvjeti za uključivanje u stručno osposobljavanje, potrebno obrazovanje kandidata)

Minimalni zahtjevi za uključivanje u osposobljavanje za radno mjesto izvršne službe u ŽS BiH:

	Naziv radnog mjesta	Minimalni uvjeti za pristup osposobljavanju, potrebno obrazovanje kandidata
1.	ŽELJEZNIČKI SAOBRAĆAJNI RADNIK, (zajednički naziv za sve radnika koji rade na poslovima: MANEVRISTE, VOZNOG MANEVRISTE, SKRETNIČARA, ODJAVNIČARA, VOĐE MANEVRE, NADZORNOG SKRETNIČARA)	- uspješno završeno osnovno školsko obrazovanje ili uspješno završeno niže stručno obrazovanje
2.	VOZOVODA (zajednički naziv za: VOZOVODU I VOZNOG VOZOVODU)	- uspješno završeno srednje stručno obrazovanje željezničkog smjera
3.	POMOĆNIK MAŠINOVOĐE	- uspješno završeno srednje stručno obrazovanje željezničkog smjera
4.	MAŠINOVOĐA ZA MANEVUR	- uspješno završeno srednje stručno obrazovanje željezničkog smjera
5.	TEHNIČAR VUČE MAŠINOVOĐA	- uspješno završeno srednje stručno obrazovanje željezničkog smjera
6.	TEHNIČAR TEHNIČKE KOLSKE DIELATNOSTI-PREGLEDAČ KOLA	- uspješno završeno srednje stručno obrazovanje željezničkog smjera
7.	VOZAČ PRUŽNIH VOZILA	- uspješno završeno srednje tehničko ili srednje stručno obrazovanje željezničkog smjera
8.	SAOBRAĆAJNO- TRANSPORTNI TEHNIČAR- OTPRAVNIK VOZOVA	- uspješno završeno srednje stručno obrazovanje željezničkog smjera
9.	DISPEČER (zajednički naziv za: VOZNOG DISPEČERA, SAOBRAĆAJNOG DISPEČERA I GLAVNOG DISPEČERA)	- uspješno završeno srednje ili više stručno obrazovanje željezničkog smjera
10.	ČUVAR (zajednički naziv za: ČUVARA PRUGE, ČUVARA CESTOVNOG PRIJELAZA I ČUVARA OBJEKTA)	- uspješno završeno osnovno školsko obrazovanje
11.	TEHNIČAR NA ODRŽAVANJU PRUGE, OBJEKATA I OPREME PRUGE	- uspješno završeno srednje stručno obrazovanje građevinskog smjera
12.	TEHNIČAR NA ODRŽAVANJU SIGNALNO-SIGURNOSNIH UREĐAJA	- uspješno završeno srednje stručno obrazovanje elektrotehničkog smjera
13.	TEHNIČAR NA ODRŽAVANJU TELEKOMUNIKACIONIH UREĐAJA	- uspješno završeno srednje stručno obrazovanje elektrotehničkog smjera
14.	TEHNIČAR NA ODRŽAVANJU STABILNIH POSTROJENJA ELEKTRIČNE VUČE	- uspješno završeno srednje stručno obrazovanje elektrotehničkog smjera
15.	DISPEČER STABILNIH POSTROJENJA ELEKTRIČNE	- uspješno završeno srednje stručno obrazovanje elektrotehničkog smjera

	VUČE	
16.	KONDUKTER	- uspješno završeno srednje stručno obrazovanje željezničkog smjera

Član 10.

(Neophodni uvjeti iz propisa o ličnoj sigurnosti i zaštiti na radu koji prijetihode stručnom osposobljavanju)

Svi radnici bez obzira na stepen stručnosti, a koji se stručno osposobljavaju, prije stručnog osposobljavanja moraju da budu teoretski i praktično obučeni, kao i da polaže teoretsku i praktičnu obuku iz odredaba:

1. Pravilnika o unutrašnjem redu u željezničkom saobraćaju;
2. Pravilnika o zaštiti na radu i načinu korištenja zaštitne odjeće i obuće;
3. Pravilnika o postupcima pri ozbiljnim nesrećama, nesrećama i incidentima;
4. Uputstva o pružanju prve pomoći;
5. Uputstva o zaštiti od požara;
6. Uputstva o radu na elektrificiranim prugama; i
7. Uputstva o prijevozu opasnih materija.

O položenom ispitu izdaje se potvrda. Potvrdu izdaje poslodavac.

IV. STRUČNI ISPIT I PRIPRAVNIČKI STAŽ

A) STRUČNI ISPIT

Član 11.

(Stručni ispit)

- (1) Za obavljanje poslova, odnosno, zadataka na kojima se neposredno učestvuje u vršenju željezničkog saobraćaja u skladu sa Pravilnikom o utvrđivanju poslova na kojima radnici neposredno učestvuju u vršenju željezničkog saobraćaja (Pravilnik 645) radnik mora imati položen stručni ispit u skladu sa odredbama ovog Pravilnika.

Stručni ispit za pojedino zanimanje mogu polagati kandidati koji ispunjavaju uvjete predviđene ovim Pravilnikom, za odnosno zanimanje.

Stručni ispit polaže se za stečeno zanimanje, odnosno, za obavljanje određenih poslova i zadataka u okviru stečenog zanimanja, u skladu sa odredbama ovog Pravilnika.

Kod polaganja stručnog ispita za drugo zanimanje, utvrđeno ovim Pravilnikom, u istom ili višem stepenu stručne spremlje, priznaju se već položeni programi prijetihodnih ispita. U ovom slučaju radnik polaže samo razliku ispita između programa po kome je polagan stručni ispit za prijetihodno zanimanje i programa za zanimanje za koje se polaže stručni ispit.

- (2) Stručni ispit sastoji se iz teoretskog i praktičnog dijela i njime se utvrđuje znanje kandidata za samostalno vršenje poslova i zadataka određenog zanimanja. Pristupanju polaganja prijetihodi polaganje poznavanja propisa iz čl. 10. ovog Pravilnika.

Prvo se vrši teoretsko osposobljavanje kandidata, zatim provjera teorijske osposobljenosti a zatim se pristupa praktičnom osposobljavanju kandidata, pa provjera praktične osposobljenosti kandidata. Po položenom praktičnog dijelu smatra se da je kandidat polažio stručni ispit.

Izuzetno, od gornjeg stava, za obavljanje poslova i radnih zadataka rukovaoca manevre, nadzornog skretničara i odjavničara polaže se samo praktični deo stručnog ispita.

Na teoretskom dijelu stručnog ispita kandidat treba da pokaže teoretsko znanje za vršenje poslova i zadataka odnosnog zanimanja, a na praktičnom dijelu ispita sposobnost da teoretsko znanje primijeni u praksi, u cilju samostalnog obavljanja poslova i radnih zadataka.

- (3) Stručni ispit se polaže pred ispitnom komisijom, koju formira poslodavac.
Ispitna komisija se sastoji od predsjednika, najmanje dva člana i sekretara.
Predsjednik, ispitivači i članovi komisije moraju imati najmanje stručnu spremu za koju kandidat polaže stručni ispit.
Sekretar se stara o osiguravanju uvjeta za rad i ispravnost rada komisije, o vođenju zapisnika i drugih potrebnih obrazaca. Izuzetno, dužnost sekretara može obavljati i jedan od članova komisije.
Članovi ispitne komisije mogu istovremeno biti i ispitivači.
- (4) Radi polaganja stručnog ispita kandidat je obavezan da blagovremeno podnese prijavu za polaganje stručnog ispita, a najkasnije 15 dana prije istka rada pod nadzorom.
Prijavu za polaganje stručnog ispita kandidat podnosi poslodavcu.
Uz prijavu za polaganje stručnog ispita prilaže se i potrebni dokazi o ispunjenju uvjeta.
Na osnovu dokaza o ispunjavanju propisanih uvjeta za polaganje stručnog ispita poslodavac odobrava polaganje stručnog ispita i donosi rešenje, kojim istovremeno određuje i ispitnu komisiju.
Radnik koji je podnio prijavu za polaganje stručnog ispita, ako ispunjava propisane uvjete, mora biti pozvan na ispit najkasnije u roku od 30 dana od dana podnošenja prijave.
O datumu polaganja stručnog ispita radnik mora biti pismeno obaviješten najmanje osam dana prije održavanja stručnog ispita.
- (5) Stručni ispiti su javni. Ispitna komisija ocjenjuje cjelokupan uspjeh kandidata. Komisija donosi zaključke većinom glasova. Uspjeh kandidata se ocjenjuje sa: "položio" ili "nije položio".
- (6) Kandidat koji nije položio stručni ispit ima pravo ponovnog polaganja stručnog ispita u roku od najmanje jednog, a najviše dva mjeseca od dana polaganja stručnog ispita.
Polaganje stručnog ispita može se ponoviti najviše dva puta.
- (7) Ukoliko se kandidat ne prijavi za ponovno polaganje stručnog ispita u roku predviđenom u stavu 6. ovog člana poslodavac može ovakvog kandidata samoinicijativno uputiti na polaganje stručnog ispita. Ako kandidat odbije da polaže stručni ispit, smatrat će se kao da ga nije položio.
- (8) Po uspješno položenom teoretskom dijelu stručnog ispita i rada pod nadzorom kandidat polaže praktični dio stručnog ispita.
- (9) Ako kandidat u roku od šest mjeseci od polaganja teoretskog dijela stručnog ispita ne položi praktični dio stručnog ispita, mora ponovo polagati teoretski dio stručnog ispita.
- (10) Kandidat koji pri trećem polaganju stručnog ispita prvi put polaže praktični dio i ne položi ga, polaganje ovog dijela može ponoviti još dva puta, u roku predviđenom u stavu 6. ovog člana.
Za svako ponovno polaganje stručnog ispita (teoretskog ili praktičnog) kandidat je dužan da podnese prijavu za polaganje stručnog ispita, uz koju se prilaže izvještaj o prijetnom polaganju stručnog ispita.
Kandidat koji ni pri trećem polaganju ne položi stručni ispit gubi pravo na dalje polaganje stručnog ispita za odnosno zanimanje.
- (11) **Kandidatu koji je položio stručni ispit izdaje se uvjerenje.** Uvjerenje o položenom stručnom ispitu izdaje poslodavac, a potpisuje ga predsjednik ispitne komisije. Uvjerenje o položenom stručnom ispitu kandidatu daje pravo na samostalno obavljanje poslova i radnih zadataka za koje je položio stručni ispit.

Ako je praktičan dio stručnog ispita obavljen pred drugom ispitnom komisijom, uvjerenje o položenom stručnom ispitu može potpisati i predsjednik ove Komisije.

Uvjerenje o položenom stručnom ispitu treba da sadrži: naziv poslodavca koji je izdao Uvjerenje, broj Uvjerenja, podaci o kandidatu koji je polagao stručni ispit, radno mjesto za koje je kandidat položio stručni ispit, broj, datum izdavanja Uvjerenja, pečat i potpis odgovorne osobe kod poslodavca i potpis predsjednika Komisije.

O izdatim Uvjerenjima o položenim stručnim ispitima vodi se evidencija.

Ako je Uvjerenje uništeno ili izgubljeno, poslodavac izdaje duplikat, na kome je naznačeno da je to duplikat.

- (12) O izvođenju stručnog ispita vodi se zapisnik. Zapisnik sadrži podatke o vrsti i datumu ispita, o sastavu ispitne komisije, podatke o kandidatu i eventualne druge pribilješke u vezi sa ispitom.

Zapisnik o stručnom ispitu potpisuju predsjednik i članovi Komisije i zapisničar.

Predsjednik ispitne komisije dužan je da u roku od 15 dana od dana polaganja zapisnike o stručnim ispitima dostavi poslodavcu.

Zapisnik o obavljenom stručnom ispitu čuva se trajno.

- (13) Administrativno-tehničke poslove u vezi sa stručnim ispitima (donošenje rješenja, uvjerenja, čuvanje zapisnika, evidencije, statistike i sl.) vodi kadrovsko-obrazovna služba poslodavca ili njegova željeznička vaspitno obrazovna ustanova, prema tome kako to odredi poslodavac.

- (14) Obrasce za prijavu stručnog ispita, zapisnik, potvrde o položenom teorijskom, praktičnom osposobljavanju te Uvjerenje o položenom stručnom ispitu propisuje poslodavac u skladu sa odredbama ovog Pravilnika.

B) PRIPRAVNIČKI STAŽ, RAD POD NADZOROM

Član 12.

(Pripravnički staž, rad pod nadzorom)

Pripravnik koji se u skladu sa Zakonom, prima u radni odnos, može se istovremeno smatrati i radnikom koji se nalazi na stručnoj obuci i radu pod nadzorom, s tim da na radu kao pripravnik mora provesti najmanje ono vrijeme koje je određeno ovim Pravilnikom.

Rad pod nadzorom podrazumjeva izvršavanje poslova i radnih zadataka vezanih za zanimanje odnosno poslove za koje radnik polaže stručni ispit, pod stalnim nadzorom odgovornog lica.

Kandidatu koji obavlja rad pod nadzorom ne smije se dozvoliti samostalan rad koji se odnosi na sigurnost i urednost saobraćaja. Odgovorno lice pod čijim se nadzorom obavlja rad mora biti stalno prisutno kada kandidat izvršava radnje ili izdaje naređenja.

V. PROGRAMI STRUČNOG OSPOSOBLJAVANJA KANDIDATA ZA RADNA MJESTA IZVRŠNE SLUŽBE

Član 13.

(Pristup obuci za radna mjesta izvršne službe)

Tek po izvršenoj obuci i uspješnoj provjeri znanja iz oblasti koje su navedene u članu 10. ovog Pravilnika pristupa se obuci za radna mjesta izvršne službe i radnika koji organiziraju i kontrolišu rad u ŽS BiH.

Član 14.

- (Osposobljavanje za radno mjesto željeznički saobraćajni radnik - manevrista i vozni manevrista)

- (1) Radnik je osposobljen za rad na radnom mjestu manevriste i voznog manevriste kada je položio stručni ispit za manevristu i voznog manevristu. Za obavljanje stručnog ispita kandidat mora biti teorijski i praktično osposobljen.

- (2) Teorijsko osposobljavanje:
1. Kandidat stječe znanja o odredbama Signalnog pravilnika, i to:
 - a) osnovni pojmovi o signalizaciji,
 - b) osnovni pojmovi o glavnim signalima,
 - c) detaljno poznavanje odredbi o signalima za osiguranje puta vožnje,
 - d) detaljno poznavanje odredbi o signalima na skretnicama,
 - e) detaljno poznavanje odredbi o rejonskim signalima,
 - f) detaljno poznavanje odredbi o manevarskim signalima,
 - g) detaljno poznavanje odredbi o signalima na vozovima, manevarskim lokomotivama i pružnim vozilima,
 - h) detaljno poznavanje odredbi o signalnom znaku "Pazi i "Opasnost, koči",
 - i) detaljno poznavanje odredbi o signalnim znacima za probu kočnica,
 - j) detaljno poznavanje odredbi o signalnim znacima manevarskog osoblja,
 - k) detaljno poznavanje odredbi o zaustavnom signalu,
 - l) detaljno poznavanje odredbi o obilježavanju nevažećih signala, i
 - m) detaljno poznavanje odredbi o signalnim oznakama "Medik", "Granica odsjeka", "Granica kretanje lica na peronu" i "Zadire u slobodan profil";
 2. Kandidat stječe znanja o odredbama Saobraćajnog pravilnika, i to:
 - a) osnovni pojmovi o saobraćajnim propisima,
 - b) detaljno poznavanje odredbi o sporazumijevanju pri vršenju željezničkog saobraćaja,
 - c) opće o sadržaju poslovnog reda stanice,
 - d) opće poznavanje odredbi o staničnim uređajima,
 - e) detaljno poznavanje odredbi o staničnim kolosjecima, skretnicama, njihovom položaju, osiguranju i presjecanju skretnice,
 - f) opće poznavanje odredbi o obilježavanju kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja,
 - g) detaljno poznavanje odredbi o manevriranju, i
 - h) postupak pri ozbiljnoj nesreći, nesreći ili incidentu;
 3. Detaljno stručno znanje u vezi sa kočenjem pri manevriranju, i to:
 - a) poznavanje načina kočenja pri manevriranju,
 - b) detaljno poznavanje odredbi o kočenju ručnom papučom,
 - c) detaljno poznavanje odredbi o kočenju ručnom ili pritvrdnom kočnicom,
 - d) detaljno poznavanje odredbi o upotrebi automatske zračne kočnice pri manevriranju,
 - e) detaljno poznavanje odredbi o vršenju skraćene probe kočnica,
 - f) detaljno poznavanje odredbi koje se odnose na osiguranje od samopokretanja i odbjegnuća, i
 - g) detaljno poznavanje odredbi o kvačenju različitih željezničkih vozila;
 4. Stjecanje znanja o osnovnim karakteristikama željezničkih vozila, i to:
 - a) osnovna poznavanje vučnih vozila,
 - b) osnovno poznavanje tipova vučenih vozila,
 - c) osnovno poznavanje o pravilnosti tovara na vozilima,
 - d) poznavanje oznaka i natpisa na kolima, i
 - e) poznavanje naljepnica na kolima.
- (3) Praktično osposobljavanje:
1. Nakon dobijanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za manevristu i voznog manevristu, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem posebnosti stanice i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, u pogledu procjene rizika;
 3. Kroz rad pod nadzorom kandidat detaljno saznaje:
 - a. odredbe poslovnog reda stanice, tehnološkog procesa rada i poslovnog reda na industrijskom kolosjeku, koji se odnose na manevriranje,
 - b. lokalne posebnosti na stanici i industrijskom kolosjeku, gdje će kontinuirano obavljati manevriranje, kao i karakteristike stanica i pruga na kojima će pratiti vozove i obavljati manevriranje, i
 - c. opasnosti na radu i rizik od požara, koji proistječu iz procjene rizika za radno mjesto manevriste;
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred komisijom koju imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac za radno mjesto "Manevrista i vozni manevrista";
 6. Prije samostalnog obavljanja posla manevrista mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
 7. Nakon položenog praktičnog ispita za manevristu i voznog manevristu poslodavac može narediti manevristi i voznom manevristi rad na drugoj stanici samo kada je zaposleni radio najmanje tri mjeseca na stanici gdje je praktično obučavan.
- (4) Ako je željeznički saobraćajni radnik radio na drugim poslovima u okviru svog stepena stručne spremlje (skretničar, odjavničar), prilikom polaganja ispita za manevristu i voznog manevristu mora biti praktično i teorijski obučan iz oblasti sa kojima se u procesu rada nije susretao, a koje su neophodne za obavljanje poslova manevriste.
- (5) Manevrista i vozni manevrista može samostalno raditi na radnom mjestu manevriste i voznog manevriste u stanici u kojoj nije osposobljavan ili je od rada u toj stanici proteklo više od godinu dana, ako je prijetihodno radio pod nadzorom i potpisom potvrdio poznavanje situacija i procedura.
- Član 15.
- (Osposobljavanje za radno mjesto željeznički saobraćajni radnik - vođa manevre)
- (1) Radnik je osposobljen da obavlja rad na radnom mjestu vođa manevre kada položi stručni ispit za vođu manevre.
 - (2) Pravo na polaganje stručnog ispita za vođu manevre imaju manevristi koji imaju najmanje dvije godine dana samostalnog rada na poslovima manevriste.
 - (3) Teorijsko osposobljavanje za vođu manevre kandidat za vođu manevre je obavio pri teorijskom osposobljavanju za manevristu.
 - (4) Kandidat za vođu manevre mora biti dodatno praktično osposobljen za poslove vođu manevre.

- (5) Praktično osposobljavanje:
1. Nakon najmanje dvije godine rada na radnom mjestu manevriste, radnik koji ima važeće uvjerenje o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta, može početi sa praktičnim osposobljavanjem za vođu manevre kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem posebnosti stanice i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, u pogledu procjene rizika;
 3. Tokom praktične obuke za vođu manevre kandidat se detaljno upoznaje:
 - a) odredbe poslovnog reda stanice, tehnološkog procesa rada i poslovnog reda na industrijskom kolosjeku, koji se odnose na manevriranje,
 - b) lokalne posebnosti u stanici i industrijskom kolosjeku, gdje će kontinuirano obavljati manevriranje, i
 - c) opasnosti na radu i rizik od požara, koji proistječu iz procjene rizika za radno mjesto vođa manevre;
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat za vođu manevre polaže praktični ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac za radno mjesto "Vođa manevre";
 6. Nakon položenog praktičnog ispita za vođu manevre poslodavac može narediti vođu manevre rad u drugoj stanici samo kada je zaposleni radio najmanje tri mjeseca u stanici gdje je položio prvi praktični ispit za vođu manevre.
- (6) Vođa manevre može samostalno raditi na radnom mjestu vode manevre u stanici u kojoj nije osposobljavan, ili je od rada u toj stanici proteklo više od godinu dana, ako je prijetodno potpisom potvrdio poznavanje situacije i procedura u stanici.
- Član 16.
- (Osposobljavanje za radno mjesto željeznički saobraćajni radnik - skretničar)
- (1) Radnik je osposobljen da obavlja rad skretničara kada položi stručni ispit za skretničara.
 - (2) Pravo na polaganje stručnog ispita za skretničara imaju manevristi koji imaju najmanje dvije godine dana samostalnog rada na poslovima manevriste.
 - (3) Teorijsko osposobljavanje za skretničara kandidat za skretničara je obavio pri teorijskom osposobljavanju za radno mjesto manevrista.
 - (4) Kandidat za radno mjesto skretničar mora biti dodatno praktično osposobljen za poslove skretničara.
 - (5) Praktično osposobljavanje:
 1. Nakon najmanje dvije godine rada na radnom mjestu manevriste, radnik koji ima važeće uvjerenje o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta, može početi sa praktičnim osposobljavanjem za radno mjesto skretničar kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem posebnosti stanice i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, u pogledu procjene rizika;
 3. Tokom praktične obuke za radno mjesto skretničar kandidat se detaljno upoznaje:
 - a) odredbe poslovnog reda stanice, tehnološkog procesa rada i poslovnog reda na industrijskom kolosjeku, koji se odnose na formiranje vozniha i manevarskih puteva vožnje,
 - b) lokalne posebnosti u stanici i industrijskom kolosjeku, gdje će kontinuirano obavljati
- a) odredbe poslovnog reda stanice, tehnološkog procesa rada i poslovnog reda na industrijskom kolosjeku, koji se odnose na formiranje vozniha i manevarskih puteva vožnje,
 - b) lokalne posebnosti u stanici i industrijskom kolosjeku, gdje će kontinuirano obavljati organizacija saobraćaja vozova i manevarskih sastava,
 - c) opasnosti na radu i rizik od požara, koji proistječu iz procjene rizika za radno mjesto skretničar;
4. Po završenom praktičnom osposobljavanju skretničara polaže praktični ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac za radno mjesto "Skretničar";
 6. Nakon položenog praktičnog ispita za radno mjesto skretničara, poslodavac može narediti skretničaru rad u drugoj stanici samo kada je zaposleni radio najmanje tri mjeseca u stanici gdje je položio prvi praktični ispit za radno mjesto skretničara.
- (6) Skretničar može samostalno raditi na radnom mjestu skretničara u stanici u kojoj nije osposobljavan, ili je od rada u toj stanici proteklo više od godinu dana, ako je prijetodno potpisom potvrdio poznavanje situacije i procedura u stanici.
- Član 17.
- (Osposobljavanje za radno mjesto željeznički saobraćajni radnik - odjavničar i nadzorni skretničar)
- (1) Radnik je osposobljen da obavlja rad na radnom mjestu željeznički saobraćajni radnik - odjavničar i nadzorni skretničar kada položi stručni ispit za odjavničara i nadzornog skretničara.
 - (2) Pravo na polaganje stručnog ispita za odjavničara i nadzornog skretničara imaju skretničari koji imaju najmanje dvije godine dana samostalnog rada na poslovima skretničara.
 - (3) Teorijsko osposobljavanje za odjavničara i nadzornog skretničara kandidat za odjavničara i nadzornog skretničara je obavio pri teorijskom osposobljavanju za radno mjesto skretničar.
 - (4) Kandidat za odjavničara i nadzornog skretničara mora biti dodatno praktično osposobljen za poslove odjavničara i nadzornog skretničara.
 - (5) Praktično osposobljavanje:
 1. Nakon najmanje dvije godine rada na radnom mjestu skretničara, radnik koji ima važeće uvjerenje o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta, može početi sa praktičnim osposobljavanjem za radno mjesto odjavničara i nadzornog skretničara;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem posebnosti stanice i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, u pogledu procjene rizika;
 3. Tokom praktične obuke za radno mjesto odjavničara i nadzornog skretničara kandidat se detaljno upoznaje:
 - a) odredbe poslovnog reda stanice, tehnološkog procesa rada i poslovnog reda na industrijskom kolosjeku, koji se odnose na formiranje vozniha i manevarskih puteva vožnje,
 - b) lokalne posebnosti u stanici i industrijskom kolosjeku, gdje će kontinuirano obavljati

- organizacija saobraćaja vozova i manevarskih sastava,
- c) opasnosti na radu i riziku od požara, koji proistječu iz procjene rizika za radno mjesto odjavničara i nadzornog skretničara;
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat odjavničara i nadzornog skretničara polaže praktični ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac za radno mjesto "odjavničar i nadzorni skretničar";
 6. Nakon položenog praktičnog ispita odjavničara i nadzornog skretničara poslodavac može narediti odjavničaru i nadzornom skretničaru rad u drugoj stanici samo kada je zaposleni radio najmanje tri mjeseca u stanici gdje je položio prvi praktični ispit za radno mjesto odjavničara i nadzornog skretničara.
- (6) Odjavničar i nadzorni skretničara može samostalno raditi na radnom mjestu odjavničara i nadzornog skretničara u stanici u kojoj nije osposobljavan, ili je od rada u toj stanici proteklo više od godinu dana, ako je prijetodno potpisom potvrdio poznavanje situacije i procedura u stanici.
- Član 18.
- (Osposobljavanje za radno mjesto konduktera)
- (1) Radnik je osposobljen za rad na radnom mjestu konduktera kada je položio stručni ispit za konduktera. Za obavljanje stručnog ispita kandidat se mora teorijski osposobiti i završiti praktično osposobljavanje.
 - (2) Teorijsko osposobljavanje:
 1. Kandidat stječe znanja o odredbama Signalnog pravilnika, i to:
 - a) osnovni pojmovi o signalizaciji,
 - b) osnovni pojmovi o glavnim signalima,
 - c) osnovni pojmovi o signalnim znacima signala za osiguranje puta vožnje,
 - d) detaljno poznavanje odredbi o signalima na skretnicama,
 - e) detaljno poznavanje odredbi o signalima na vozovima, manevarskim lokomotivama i pružnim vozilima,
 - f) detaljno poznavanje odredbi o signalnim znacima voznog, pružnog i staničnog osoblja,
 - g) detaljno poznavanje odredbi o zaustavnom signalu,
 - h) detaljno poznavanje odredbi o obilježavanju nevažećih signala,
 - i) detaljno poznavanje odredbi o signalnim oznakama "međik", "granica odsjeka", "granica kretanje lica na peronu" i "zadire u slobodan profil", i
 - j) detaljno poznavanje odredbi o rejonskom manevarskom signalu;
 2. Kandidat stječe znanja o odredbama Saobraćajnog pravilnika, i to:
 - a) osnovni pojmovi o saobraćajnim propisima,
 - b) odredbe o organizaciji i vršenju saobraćaja,
 - c) detaljno poznavanje odredbi o sporazumijevanju pri vršenju željezničkog saobraćaja,
 - d) odredbe o službenim mjestima, o vrstama vozova, o rasporedu, prijemu i predaji službe, opće o poslovnom redu stanice,
 - e) opće poznavanje poglavlja o pružnim i staničnim uređajima, o obilježavanju pruga, kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja, o upotrebi kola, o manevariranju, o označavanju vozova, o redu vožnje, o saobraćaju vozova za vrijeme prekida službe otpravnika vozova,
- f) odredbe o izuzetnom zaustavljanju i izuzetnom prolazu voza,
- g) osiguranje saobraćaja na cestovnom prijelazu i o postupku kada je uređaj za osiguranje saobraćaja na cestovnom prijelazu u kvaru,
- h) poglavlje o radu voznog osoblja, o nepravilnostima u toku vožnje, o reguliranju saobraćaja za vrijeme radova na pruži ili u stanicama, posebne vrste saobraćaja,
- i) odredbe o postupcima pri odbjegnuću vozila i raskinuću voza,
- j) detaljna stručna znanja u vezi sa vršenjem skraćenih proba kočnica voza i manevarskog sastava, i
- k) postupak pri ozbiljnoj nesreći, nesreći ili incidentu;
3. Stjecanje znanja o karakteristikama željezničkih vozila, i to:
 - a) osnovno poznavanje vučnih vozila,
 - b) poznavanje tipova vučenih vozila,
 - c) poznavanje opreme i uređaja na putničkim kolima,
 - d) poznavanje oznaka i natpisa na kolima, i
 - e) način i obim pregleda putničkih kola;
 4. Stjecanje znanja o tehničkim propisima, i to:
 - a) poznavanje osnovnih odredaba o glavnim elementima signalno-sigurnosnih uređaja,
 - b) poznavanje skretničkih postavnih sprava, skretničkih ključeva, mehaničkih signala i lokalne postavnice, i
 - c) poznavanje telekomunikacionih veza i njihove upotrebe.
- (3) Praktično osposobljavanje:
1. Nakon dobijanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za konduktera, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem posebnosti na pruži ili dijelu pruge i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, u pogledu procjene rizika;
 3. Kroz rad pod nadzorom kandidat se pod nadzorom instruktora osposobljava za sve poslove koje će kao kondukter samostalno obavljati i detaljno upoznaje lokalne karakteristike stanica i stajališta (u vezi sa ulaskom i izlaskom putnika);
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac. Komisija na praktičnom ispitu provjerava i osposobljenost za kvačenje i raskvačivanje vozila, ako kandidat nije položio praktični ispit za manevrstu;
 5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac,
 6. Prije samostalnog obavljanja posla kondukter mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
 7. Nakon položenog praktičnog ispita poslodavac može narediti kondukteru rad na drugoj pruži ili dijelu pruge samo kada je zaposleni radio kao kondukter najmanje

- tri mjeseca na pruži ili dijelu pruge gdje se praktično osposobljavao.
- (4) Kondukter može samostalno da radi na drugoj pruži ili dijelu pruge, na kojoj se nije osposobljavao ili je od posljednje vožnje proteklo više od godinu dana, ako obavi službu pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka.

Član 19.

(Osposobljavanje za radno mjesto vozovođe)

- (1) Zaposleni je osposobljen da obavlja rad na radnom mjestu vozovođe nakon što je položio stručni ispit za vozovođu. Za polaganje stručnog ispita kandidat mora biti teorijski i praktično osposobljen.
- (2) Teorijsko osposobljavanje:
1. Kandidati stječu znanje o odredbama Signalnog pravilnika.
 2. Kandidati stječu znanje o odredbama Saobraćajnog pravilnika, i to:
 - a) osnovni pojmovi o saobraćajnim propisima,
 - b) odredbe o zaustavnom putu,
 - c) odredbe o organizaciji i obavljanju željezničkog saobraćaja,
 - d) detaljno poznavanje odredbi o sporazumijevanju pri vršenju željezničkog saobraćaja,
 - e) odredbe o službenim mjestima,
 - f) odredbe o upotrebi vozova,
 - g) odredbe o rasporedu, predaji i prijemu službe,
 - h) opće o sadržaju poslovnog reda stanice,
 - i) detaljno poznavanje poglavlja o pružnim i staničnim uređajima, obilježavanju pruga, kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja,
 - j) poglavlje o upotrebi kola, poglavlje o manevriranju, poglavlje o naročitim pošiljkama i odredbe o kodificiranju pruga za kombinirani transport,
 - k) poglavlje o označavanju vozova i redu vožnje,
 - l) poglavlje o prapratnim ispravama voza, o broju i rasporedu voznog osoblja, o vožnji lica teretnim vozovima i o brzini vozova,
 - m) poglavlje o reguliranju saobraćaja vozova za vrijeme smetnji na APB ili MZ uređajima i odredbe o saobraćaju vozova za vrijeme prekida službe otpravnika vozova ili odjavničara,
 - n) određivanje redovnih ulaznih kolosjeka,
 - o) odredbe o putu vožnje voza,
 - p) odredbe o izuzetnom zaustavljanju i izuzetnom prolazu voza,
 - q) odredbe o osiguranju saobraćaja na cestovnom prijelazu,
 - r) odredbe o postupku pri kvaru uređaja za osiguranje cestovnog prijelaza,
 - s) poznavanje odredbi poglavlja o radu voznog osoblja, o izuzetnim vožnjama i o reguliranju saobraćaja za vrijeme radova na pruži ili u stanicama,
 - t) odredbe poglavlja o posebnim vrstama saobraćaja,
 - u) odredbe o postupcima pri odbjegu vozila ili raskinu voza,
 - v) detaljne odredbe o kvačenju različitih željezničkih vozila,
 - w) postupci pri ozbiljnim nesrećama, nesrećama ili incidentima, i
 - x) detaljno stručno znanje u vezi sa kočenjem voza i pri manevriranju;

3. Stjecanje znanja o osnovnim karakteristikama željezničkih vozila, i to:
 - a) osnovno poznavanje vučnih vozila,
 - b) osnovno poznavanje tipova vučnih vozila,
 - c) poznavanje oznaka i natpisa na kolima,
 - d) detaljno poznavanje načina, obima i sadržaja pregleda kola u vozu,
 - e) poznavanje naljepnica na kolima,
 - f) odredbe o vrstama kontejnera i njihovom obilježavanju, i
 - g) poznavanje odredbi o pravilnosti tovara na vozilu.
4. Detaljno stručno znanje u vezi sa kočenjem voza.
5. Stjecanje znanja o tehničkim propisima, i to:
 - a) poznavanje osnovnih odredaba o glavnim elementima signalno-sigurnosnih uređaja,
 - b) poznavanje skretničkih postavnih sprava, skretničkih ključeva, mehaničkih signala i lokalne postavnice,
 - c) poznavanje telekomunikacionih veza i njihove upotrebe, i
 - d) poznavanje uređaja za isključivanje pogona i zaustavljanje voza na vučnom vozilu.
- (3) Praktično osposobljavanje:
 1. Nakon dobijanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za vozovođu, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem karakteristika vučnih vozila, posebnosti stanice i pruga ili dijelova pruga i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, u pogledu procjene rizika;
 3. Kroz rad pod nadzorom kandidat se detaljno upoznaje sa lokalnim posebnostima na stanici i industrijskom kolosjeku, gdje će obavljati posao vozovođe;
 4. Kandidat se takođe tokom praktične obuke detaljno upoznaje sa karakteristikama stanica i pruga na kojima će pratiti vozove;
 5. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac. Na praktičnom ispitu za vozovođu Komisija provjerava i osposobljenost za manevristu i rukovaoca manevre, ako kandidat nije polagao praktični ispit za ta zanimanja;
 6. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac; i
 7. Nakon položenog praktičnog ispita za vozovođu poslodavac može narediti vozovođu rad na drugoj stanici, drugoj pruži ili dijelu druge pruge samo kada je zaposleni radio najmanje tri mjeseca na stanici, pruži ili dijelu pruge, gdje je praktično obučavan.
- (4) Vozovođa može samostalno raditi na radnom mjestu vozovođe u stanici, na pruži ili dijelu pruge gdje nije osposobljavan ili je od rada u toj stanici, na pruži ili dijelu pruge proteklo više od godinu dana, ako je prijetodno potpisom potvrdio poznavanje situacija i procedura.

Član 20.

(Osposobljavanje za radno mjesto saobraćajno-transportnog tehničara otpravnika vozova)

- (1) Zaposleni je osposobljen da obavlja rad na radnom **mjestu saobraćajno-transportnog tehničara**, otpravnika vozova

nakon što je položio stručni ispit za **saobraćajno-transportnog tehničara** otparnika vozova. Za polaganje stručnog ispita kandidat mora biti teorijski i praktično osposobljen.

(2) Teorijsko osposobljavanje:

1. Kandidati stječu znanje o odredbama Signalnog pravilnika;
2. Kandidati stječu znanje o odredbama Saobraćajnog pravilnika, i to:
 - a) detaljno poznavanje općih odredaba;
 - b) detaljno poznavanje poglavlja o poslovnom redu stanice, tehnološkom procesu rada i poslovnom redu na industrijskom kolosjeku,
 - c) detaljno poznavanje poglavlja o pružnim i staničnim uređajima, poglavlje o obilježavanju pruga, kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja,
 - d) opće o poglavlju o upotrebi kola,
 - e) osnovni pojmovi o manevriranju, odredbe o manevarskom putu vožnje, odredbe o postavljanju skretnica pri manevriranju, odredbe o postavljanju manevarskog puta vožnje i davanju odobrenja za manevriranje, odredbe o manevriranju na glavnim kolosijecima i otvorenoj pruzi, odredbe o mjerama predostrožnosti kada se očekuje voz, odredbe o mjerama predostrožnosti nakon manevriranja,
 - f) detaljno poznavanje poglavlja o naročitim pošiljkama i kodificiranju pruga za kombinirani prijevoz,
 - g) detaljno poznavanje poglavlja o označavanju vozova,
 - h) detaljno poznavanje odredaba o redu vožnje, odredbe o grafikonu reda vožnje i odredbe o izvodu iz reda vožnje za stanično osoblje,
 - i) poglavlje o operativnoj službi,
 - j) detaljno poznavanje poglavlja o obavještanju o saobraćaju vozova,
 - k) detaljno poznavanje odredaba o prapratnim ispravama voza,
 - l) detaljno poznavanje poglavlja o brzini vozova, o saobraćaju vozova, o reguliranju saobraćaja vozova u slučaju smetnji na uređajima APB, MZ ili VOŽNJ, kao i za vrijeme prekida službe otparnika vozova, odjavničara ili čuvara pruge,
 - m) detaljno poznavanje poglavlja o pripremi vozova u stanici, davanju dozvole za vožnju voza, o ukrštavanju vozova, o radu voznog osoblja, reguliranje saobraćaja vozova za vrijeme radova na pruzi ili u stanici,
 - n) detaljno poznavanje poglavlja o elektrificiranim prugama, o posebnim vrstama saobraćaja, o vožnji motornih pružnih vozila za posebne namjene, o organizaciji saobraćaja u zimskim uvjetima i o organizaciji saobraćaja u posebnim uvjetima,
 - o) detaljno poznavanje odredaba o obrascima saobraćajne službe,
 - p) detaljno poznavanje postupaka pri ozbiljnoj nesreći, nesreći ili incidentu;
3. Osnovno poznavanje odredaba vršenju probe kočnica i osiguranju vozila od samopokretanja;
4. Stjecanje znanja o osnovnim karakteristikama željezničkih vozila, i to:
 - a) osnovno poznavanje vučnih vozila,
 - b) osnovno poznavanje vučenih vozila,

- c) osnovno poznavanje oznaka i natpisa na kolima
 - d) osnovno poznavanje o pravilnosti tovara na vozilima
 - e) osnovno poznavanje naljepnica na kolima.
5. Stjecanje znanja o tehničkim propisima, i to:
- a) poznavanje osnovnih odredaba o glavnim elementima signalno-sigurnosnih uređaja,
 - b) poznavanje skretničkih postavnih sprava, skretničkih ključeva, mehaničkih signala i lokalne postavnice, i
 - c) poznavanje telekomunikacionih veza i njihove upotrebe.

(3) Praktično osposobljavanje za polaganje prvog praktičnog ispita:

1. Nakon dobijanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za otparnika vozova, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
2. Prvo praktično osposobljavanje za otparnika vozova se obavlja na stanici koja nije odvojna ili ranžirna stanica na glavnoj pruzi;
3. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem posebnosti u stanici i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, u pogledu procjene rizika;
4. Kroz rad pod nadzorom kandidat se detaljno upoznaje sa situacijom u stanici na kojoj se osposobljava i na susednim međustaničnim odsjecima;
5. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
6. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac,
7. Prije samostalnog obavljanja posla otparnik vozova mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
8. Nakon položenog prvog praktičnog ispita poslodavac može narediti otparniku vozova rad u drugoj stanici samo kada je zaposleni radio kao otparnik vozova najmanje šest mjeseci u stanici gdje je položio prvi praktični ispit.

(4) Praktično osposobljavanje za polaganje slijedećeg praktičnog ispita:

1. Praktično osposobljavanje i praktični ispit mora polagati otparnik vozova:
 - a) za rad na drugom tipu signalno-sigurnosnog uređaja,
 - b) pri prijelazu iz stanice na dvokolosječnoj pruzi u stanicu na jednokolosječnoj pruzi, ako nije položio praktični ispit u stanici na jednokolosječnoj pruzi,
 - c) pri prijelazu iz stanice, koja nije na elektrificiranoj pruzi u stanicu, u stanicu koja je na elektrificiranoj pruzi, ako nije položio praktični ispit u stanici koja je na elektrificiranoj pruzi, i
 - d) pri prijelazu u odvojnu ili ranžirnu stanicu na glavnoj pruzi, ako na takvoj stanici nije polagao praktični ispit;
2. Nakon teoretskog upoznavanja specifičnosti stanice, koju nije poznao, otparnik vozova može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;

3. U toku rada pod nadzorom otpravnika vozova upoznaje karakteristike stanice i sprovođenje propisa o čuvanju lične sigurnosti i zaštiti na radu, u skladu sa karakteristikama i procjenom rizika;
 4. Nakon završetka praktičnog osposobljavanja otpravnik vozova polaže praktičan ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac.
 6. Prije samostalnog obavljanja posla otpravnik vozova mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
- (5) Uvjeti za obavljanje poslova otpravnika vozova u drugoj stanici bez polaganja praktičnog ispita:
1. Otpravnik vozova koji je položio praktični ispit za rad u jednoj stanici, pri prelasku na rad u drugu stanicu, ne polaže praktični ispit za rad u toj stanici, ukoliko polaganje praktičnog ispita nije propisano tačkom (4) ovog člana. Za samostalno obavljanje poslova dovoljno je da otpravnik vozova radi pod nadzorom u dnevnim i noćnim uvjetima rada, i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka;
 2. Otpravnik vozova mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka i ako je od samostalnog rada u stanici proteklo više od godinu dana.
- Član 21.
- (Osposobljavanje za radno mjesto voznog dispečera)
- (1) Zaposleni je osposobljen da obavlja rad na radnom mjestu voznog dispečera nakon što je položio stručni ispit za voznog dispečera. Za polaganje stručnog ispita kandidat mora biti teorijski i praktično osposobljen.
 - (2) Za praktično osposobljavanje za voznog dispečera poslodavac može odrediti otpravnika vozova koji je najmanje pet godina obavljao poslove otpravnika vozova u odvojnoj ili ranžirnoj stanici na glavnoj pruzi.
 - (3) Praktično osposobljavanje za polaganje prvog praktičnog ispita za voznog dispečera:
 1. Nakon teoretskog upoznavanja specifičnosti odsjeka, na kojem će raditi, vozni dispečer može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;
 2. Početak praktične obuke voznog dispečera je obilazak i upoznavanje pruge i stanica na odsjeku na kojem će raditi;
 3. U toku rada pod nadzorom instruktora, opravnik vozova se osposobljava za obavljanje svih poslova koje će kao vozni dispečer samostalno obavljati;
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac,
 6. Prije samostalnog obavljanja posla vozni dispečer mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
 7. Za rad na pružnom odsjeku, na kom nije polagao praktični ispit, vozni dispečer se mora praktično osposobiti i položiti praktični ispit;
 8. Nakon položenog prvog praktičnog ispita poslodavac može narediti voznom dispečeru rad na drugom pružnom odsjeku ili drugom uređaju samo kada je zaposleni radio kao vozni dispečer najmanje šest mjeseci na pružnom odsjeku ili uređaju gdje je položio prvi praktični ispit.
- (4) Praktično osposobljavanje za polaganje slijedećeg praktičnog ispita za voznog dispečera:
1. Praktično osposobljavanje i praktični ispit mora polagati vozni dispečer:
 - a) za rad na drugom tipu signalno-sigurnosnog uređaja,
 - b) pri prijelazu sa pružnog odsjeka na dvokolosječnoj pruzi na pružni odsjek na jednokolosječnoj pruzi, ako nije položio praktični ispit na pružnom odsjeku ili dijelu pružnog odsjeka na jednokolosječnoj pruzi, i
 - c) pri prijelazu sa pružnog odsjeka na neelektrificiranoj pruzi na pružni odsjek na elektrificiranoj pruzi, ako nije položio praktični ispit na pružnom odsjeku ili dijelu pružnog odsjeka na elektrificiranoj pruzi;
 2. Nakon teoretskog upoznavanja specifičnosti pružnog odsjeka, koje nije poznao, vozni dispečer može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;
 3. U toku rada pod nadzorom vozni dispečer upoznaje karakteristike pružnog odsjeka i sprovođenje propisa o čuvanju lične sigurnosti i zaštiti na radu, u skladu sa karakteristikama i procjenom rizika;
 4. Nakon završetka praktičnog osposobljavanja vozni dispečer polaže praktičan ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac;
 6. Prije samostalnog obavljanja posla vozni dispečer mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura.
- (5) Uvjeti za obavljanje poslova vozni dispečera na drugom pružnom odsjeku bez polaganja praktičnog ispita:
1. Vozni dispečer koji je položio praktični ispit za rad na jednom pružnom odsjeku, pri prelasku na rad na drugi pružni odsjek, ne polaže praktični ispit za rad na drugom pružnom odsjeku, ukoliko polaganje praktičnog ispita nije propisano tačkom (4) ovog člana. Za samostalno obavljanje poslova dovoljno je da vozni dispečer radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka;
 2. Vozni dispečer mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka i ako je od samostalnog rada na pružnom odsjeku proteklo više od godinu dana.
- Član 22.
- (Osposobljavanje za radno mjesto saobraćajnog dispečera)
- (1) Zaposleni je osposobljen da obavlja rad na radnom mjestu saobraćajnog dispečera nakon što je stručno osposobljen i potpisom potvrdio poznavanje situacija i procedura;
 - (2) Za praktično osposobljavanje za saobraćajnog dispečera poslodavac može odrediti otpravnika vozova koji je najmanje pet godina obavljao poslove otpravnika vozova u odvojnoj ili ranžirnoj stanici na glavnoj pruzi ili voznog dispečera;
 - (3) Praktično osposobljavanje za obavljanje poslova saobraćajnog dispečera:
 1. Početak praktične obuke voznog dispečera je obilazak i upoznavanje pruge i stanica na odsjeku na kojem će raditi;
 2. Prije početka samostalnog rada saobraćajni dispečer mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje situacija i procedura;
 3. Prije početka samostalnog rada saobraćajnog dispečera na drugoj pruzi, saobraćajni dispečer mora

da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje situacija i procedura.

- (4) Saobraćajni dispečer mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka i ako je od samostalnog rada na pružnom odsjeku proteklo više od godinu dana.

Član 23.

(Osposobljavanje za radno mjesto glavnog dispečera)

- (1) Zaposleni je osposobljen da obavlja rad na radnom mjestu glavnog dispečera nakon što je stručno osposobljen i potpisom potvrdio poznavanje situacija i procedura;
- (2) Za praktično osposobljavanje za glavnog dispečera poslodavac može odrediti saobraćajnog dispečera koji je najmanje pet godina obavljao poslove saobraćajnog dispečera ili voznog dispečera;
- (3) Praktično osposobljavanje za obavljanje poslova glavnog dispečera:
 1. Početak praktične obuke glavnog dispečera je obilazak i upoznavanje pruge i stanica na odsjeku na kojem će raditi;
 2. Prije početka samostalnog rada glavni dispečer mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje situacija i procedura;
 3. Prije početka samostalnog rada glavnog dispečera na drugoj pruzi, glavni dispečer mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje situacija i procedura.
- (4) Glavni dispečer mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka i ako je od samostalnog rada na pružnom odsjeku proteklo više od godinu dana.

Član 24.

(Osposobljavanje za radno mjesto pomoćnika mašinovođe)

- (1) Zaposleni je osposobljen da obavlja rad na radnom mjestu pomoćnika mašinovođe nakon što je položio stručni ispit za pomoćnika mašinovođe. Za polaganje stručnog ispita kandidat mora biti teorijski i praktično osposobljen.
- (2) Teorijsko osposobljavanje:
 1. Kandidati stječe znanje o odredbama Signalnog pravilnika;
 2. Kandidati stječe znanje o odredbama Saobraćajnog pravilnika, i to:
 - a) osnovni pojmovi o saobraćajnim propisima,
 - b) odredbe o zaustavljanju na putu,
 - c) odredbe o službenim mjestima,
 - d) odredbe o vrstama vozova,
 - e) odredbe o rasporedu, predaji i prijemu službe,
 - f) detaljno poznavanje poglavlja o pružnim i staničnim uređajima, poglavlja o obilježavanju pruga, kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja, kvačenje i ovozničavanje vozila,
 - g) osnovne odredbe o označavanju vozova, redu vožnje, prapratnim ispravama voza i o vožnji voza za vrijeme prekida službe otpornika vozova ili odjavničara,
 - h) odredbe o putu vožnje voza,
 - i) odredbe o izuzetnom zaustavljanju i izuzetnom prolazu voza,
 - j) odredbe o osiguranju saobraćaja na cestovnom prijelazu,
 - k) odredbe o postupku pri kvaru uređaja za osiguranje cestovnog prijelaza,
 - l) poznavanje odredbi poglavlja o radu voznog osoblja, o izuzetnim vožnjama i o reguliranju

saobraćaja za vrijeme radova na pruzi ili u stanicama,

- m) odredbe o postupcima pri odbjegnuću vozila ili raskinuću voza, i
 - n) postupci pri ozbiljnim nesrećama, nesrećama ili incidentima;
3. Detaljno stručno znanje u vezi sa probama kočnica voza ili manevarskog sastava, osiguranje vučnog vozila i vozova od samopokretanja;
 4. Stjecanje osnovnih znanja o karakteristikama željezničkih vozila, i to:
 - a) poznavanje vrste vučnih vozila,
 - b) poznavanje tipova vučenih vozila, i
 - c) detaljno poznavanje odredbi o kvačenju različitih željezničkih vozila;
 5. Stjecanje znanja o tehničkim propisima, i to:
 - a) poznavanje osnovnih odredaba o glavnim elementima signalno-sigurnosnih uređaja,
 - b) poznavanje skretničkih postavnih sprava, skretničkih ključeva, mehaničkih signala i lokalne postavnice,
 - c) poznavanje telekomunikacionih veza i njihove upotrebe, i
 - d) poznavanje uređaja za isključivanje pogona i zaustavljanje voza na vučnom vozilu.
- (3) Praktično osposobljavanje za polaganje prvog praktičnog ispita:
1. Nakon dobijanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za pomoćnika mašinovođe, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem karakteristika vozila i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, u pogledu procjene rizika;
 3. U toku praktične obuke kandidat se upoznaje sa uvjetima na prugama ili dijelovima pruga na kojima se osposobljava;
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac. Na praktičnom ispitu Komisija provjerava i osposobljenost za kvačenje i ovozničavanje vozila, ako kandidat nije polagao praktični ispit za manevristu;
 5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac,
 6. Prije samostalnog obavljanja posla pomoćnik mašinovođe mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
 7. Poslije položenog prvog praktičnog ispita poslodavac može da naredi rad na vozilu druge vrste vuče samo kada je radnik radio kao pomoćnik mašinovođe na vozilu iste vrste vuče, na kojem je položio prvi praktični ispit, najmanje tri mjeseca.
- (4) Praktično osposobljavanje za polaganje slijedećeg praktičnog ispita:
1. Praktično osposobljavanje i praktični ispit mora polagati pomoćnik mašinovođe:
 - a) pri prijelazu sa dizel-vučnih vozila na elektro-vučna vozila ili obrnuto,

- b) ako je od posljednjeg obavljanja poslova pomoćnika mašinovođe na dizel ili elektro-
vučnom vozilu proteklo više od tri godine;
2. Nakon teoretskog upoznavanja karakteristika vozila, koje nije poznao, pomoćnik mašinovođe može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;
3. U toku rada pod nadzorom radnik upoznaje karakteristike vozila i sprovođenje propisa o čuvanju lične sigurnosti i zaštiti na radu, u skladu sa karakteristikama vozila;
4. Nakon završetka rada pod nadzorom pomoćnik mašinovođe polaže praktičan ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac; i
5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac.
- Član 25.
- (Osposobljavanje za radno mjesto mašinovođa na manevri)
- (1) Zaposleni je osposobljen da obavlja rad na radnom mjestu mašinovođa za manevru nakon što je položio stručni ispit za mašinovođu na manevri. Za polaganje stručnog ispita kandidat mora biti teorijski i praktično osposobljen.
- (2) Teorijsko osposobljavanje:
1. Kandidati stječe znanje o odredbama Signalnog pravilnika;
 2. Kandidati stječe znanje o odredbama Saobraćajnog pravilnika, i to:
 - a) detaljno poznavanje općih odredaba,
 - b) detaljno poznavanje poglavlja o pružnim i staničnim uređajima, poglavlja o obilježavanju pruga, kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja,
 - c) poglavlje o upotrebi kola,
 - d) poglavlje o manevriranju, poglavlje o naročitim pošiljkama i odredbe o kodificiranju pruga za kombinirani transport,
 - e) poglavlje o označavanju vozova,
 - f) odredbe o i redu vožnje,
 - g) poglavlje o propratnim ispravama voza, o broju i rasporedu voznog osoblja, o vožnji lica teretnim vozovima, o brzini vozova i o saobraćaju vozova,
 - h) poglavlje o reguliranju saobraćaja vozova za vrijeme smetnji na APB ili MZ uređajima i odredbe o saobraćaju vozova za vrijeme prekida službe otpravnika vozova ili odjavničara,
 - i) određivanje redovnih ulaznih kolosjeka,
 - j) odredbe o putu vožnje voza,
 - k) postupak kod ulaznog signala pri promjeni ulaznog kolosjeka ili ulazu voza na zauzeti ili slijepi kolosjek,
 - l) izuzetno zaustavljanje voza
 - m) neupotrebljivost ili nevaženje glavnih signala,
 - n) obavještanje mašinovođe,
 - o) dozvola za vožnju,
 - p) izuzetan prolaz voza,
 - q) osiguranje saobraćaja na cestovnom prijelazu i postupak pri kvaru uređaja,
 - r) poglavlje o radu voznog osoblja, o nepravilnostima u toku vožnje, o reguliranju saobraćaja za vrijeme radova na pruzi ili u stanicama, posebne odredbe o elektrificiranim prugama, poglavlja o posebnim vrstama saobraćaja i o organizaciji saobraćaja u posebnim uvjetima,
- s) poznavanje obrazaca (raspored manevre, nalozi i bilježnik telegrama-fonograma), i
- t) postupci pri ozbiljnim nesrećama, nesrećama ili incidentima.
3. Detaljno stručno znanje u vezi sa kočenjem voza ili manevarskog sastava;
4. Stjecanje znanja o karakteristikama željezničkih vozila, i to:
- a) poznavanje vučnih vozila,
 - b) poznavanje dinamike vuče,
 - c) poznavanje tipova vučenih vozila,
 - d) poznavanje glavnih komponenti željezničkih vozila i njihov utjecaj na sigurno odvijanje saobraćaja,
 - e) glavne tehničke karakteristike putničkih i teretnih kola,
 - f) uređaji na putničkim kolima,
 - g) poznavanje oznaka i natpisa na kolima,
 - h) detaljno poznavanje opasnosti pri kvačenju različitih željezničkih vozila,
 - i) način i obim pregleda kola,
 - j) poznavanje odredbi o naljepnicama na kolima,
 - k) odredbe o vrstama kontejnera i njihovom obilježavanju,
 - l) poznavanje odredaba o pravilnosti tovara na vozilu;
5. Stjecanje znanja o tehničkim propisima, i to:
- a) poznavanje osnovnih odredaba o glavnim elementima signalno-sigurnosnih uređaja,
 - b) poznavanje osnovnih odredaba o stabilnim postrojenjima električne vuče,
 - c) poznavanje skretničkih postavnih sprava, skretničkih ključeva, mehaničkih signala i lokalne postavnice, i
 - d) poznavanje telekomunikacionih veza i njihove upotrebe.
- (3) Praktično osposobljavanje za polaganje prvog praktičnog ispita:
1. Nakon dobijanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja za određenu vrstu vučnog vozila i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za mašinovođu na manevri, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem tipa željezničkog vučnog vozila, za koji se osposobljava, sa svim uređajima i opremom ugrađenim na vozilu i sa upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, u pogledu procjene rizika;
 3. U toku rada pod nadzorom kandidata se pod nadzorom instruktora osposobljava za obavljanje svih poslova koje treba samostalno da obavlja kao mašinovođa za manevru;
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom stručnom ispitu koju izdaje poslodavac.
 6. Mašinovođa za manevru može samostalno upravljati vučnim vozilom na kojem je položio praktični ispit, u stanicama ili dijelovima pruga na kojima je osposobljavan, pod uvjetom da potpisom potvrdi poznavanje stanice ili dijela pruge;

7. Poslije položenog prvog praktičnog ispita za mašinovođu na manevri poslodavac može da naloži mašinovođu za manevru osposobljavanje na lokomotivi drugog tipa ili drugoj pruži, na kojoj nije osposobljavan, samo kada je radio kao mašinovođu za manevru najmanje šest mjeseci na lokomotivi istog sistema vuče, na kojoj se praktično osposobljavao, i u stanici ili dijelu pruge, za koju je potpisao poznavanje.
- (4) Praktično osposobljavanje za polaganje slijedećeg praktičnog ispita:
1. Praktično osposobljavanje i praktični ispit mora polagati mašinovođu za manevri:
 - a) pri prijelazu sa jednog tipa vučnog vozila na drugi tip vučnog vozila, i
 - b) ako je od posljednje vožnje na jednom tipu vozila proteklo više od tri godine;
 2. Nakon teoretskog upoznavanja karakteristika vučnog vozila sa svim uređajima i opremom ugrađenim na vozilu, koje mašinovođu za manevru nije poznao, mašinovođu na manevri može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;
 3. U toku praktičnog osposobljavanja mašinovođu na manevri upoznaje karakteristike vučnog vozila i sprovođenje propisa o čuvanju lične sigurnosti i zaštiti na radu, u skladu sa karakteristikama vozila;
 4. Nakon završetka praktičnog osposobljavanja mašinovođu na manevri polaže praktičan ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom stručnom ispitu koju izdaje poslodavac;
 6. Prije samostalnog obavljanja posla mašinovođu na manevri mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura u stanici ili dijelu pruge.
- (5) Mašinovođu na manevri može samostalno upravljati vučnim vozilom na kojem je položio praktični ispit, u stanicama ili dijelovima pruga na kojima je osposobljavan i za koje je potpisom potvrdio poznavanje situacija i procedura. Na stanicama ili dijelovima pruge na kojoj se nije osposobljavao, ili je od zadnje vožnje po toj pruži proteklo više od tri godine, može samostalno upravljati vučnim vozilom ako je prijetodno obavio rad pod nadzorom u dnevnim i noćnim uvjetima, i potpisom potvrdio poznavanje situacija i postupaka na pruži.
- Član 26.
- (Osposobljavanje za radno mjesto tehničara vuče, mašinovođa)
- (1) Zaposleni je osposobljen da obavlja rad na radnom mjestu **tehničara vuče**- mašinovođe nakon što je položio stručni ispit za tehničara vuče- mašinovođu. Za polaganje stručnog ispita kandidat mora biti teorijski i praktično osposobljen.
- (2) Teorijsko osposobljavanje:
1. Kandidati stječe znanje o odredbama Signalnog pravilnika;
 2. Kandidati stječe znanje o odredbama Saobraćajnog pravilnika, i to:
 - a) detaljno poznavanje općih odredaba,
 - b) detaljno poznavanje poglavlja o pružnim i staničnim uređajima, poglavlja o obilježavanju pruga, kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja,
 - c) poglavlje o upotrebi kola,
 - d) poglavlje o manevriranju, poglavlje o naročitim pošiljkama i odredbe o kodificiranju pruga za kombinirani transport,
 - e) poglavlje o označavanju vozova,
 - f) odredbe o i redu vožnje,
 - g) poglavlje o propratnim ispravama voza, o broju i rasporedu voznog osoblja, o vožnji lica teretnim vozovima, o brzini vozova i o saobraćaju vozova,
 - h) poglavlje o reguliranju saobraćaja vozova za vrijeme smetnji na APB ili MZ uređajima i odredbe o saobraćaju vozova za vrijeme prekida službe otpravnika vozova ili odjavničara, određivanje redovnih ulaznih kolosjeka,
 - i) odredbe o putu vožnje voza,
 - j) postupak kod ulaznog signala pri promjeni ulaznog kolosjeka ili ulazu voza na zauzeti ili slijepi kolosjek,
 - l) izuzetno zaustavljanje voza,
 - m) neupotrebljivost ili nevaženje glavnih signala,
 - n) obavještanje mašinovođe,
 - o) dozvola za vožnju,
 - p) izuzetan prolaz voza,
 - q) osiguranje saobraćaja na cestovnom prijelazu i postupak pri kvaru uređaja,
 - r) poglavlje o radu voznog osoblja, o nepravilnostima u toku vožnje, o reguliranju saobraćaja za vrijeme radova na pruži ili u stanicama, posebne odredbe o elektrificiranim prugama, poglavlja o posebnim vrstama saobraćaja i o organizaciji saobraćaja u posebnim uvjetima,
 - s) poznavanje obrazaca (raspored manevre, nalozi i bilježnik telegrama-fonograma), i
 - t) postupci pri ozbiljnim nesrećama, nesrećama ili incidentima;
3. Detaljno stručno znanje u vezi sa kočenjem voza ili manevarskog sastava;
4. Stjecanje znanja o karakteristikama željezničkih vozila, i to:
- a) poznavanje vučnih vozila,
 - b) poznavanje dinamike vuče,
 - c) poznavanje tipova vučenih vozila,
 - d) poznavanje glavnih komponenti željezničkih vozila i njihov utjecaj na sigurno odvijanje saobraćaja,
 - e) glavne tehničke karakteristike putničkih i teretnih kola,
 - f) uređaji na putničkim kolima,
 - g) poznavanje oznaka i natpisa na kolima,
 - h) detaljno poznavanje opasnosti pri kvačenju različitih željezničkih vozila,
 - i) način i obim pregleda kola,
 - j) poznavanje odredbi o naljepnicama na kolima,
 - k) odredbe o vrstama kontejnera i njihovom obilježavanju,
 - l) poznavanje odredaba o pravilnosti tovara na vozilu,
5. Stjecanje znanja o tehničkim propisima, i to:
- a) poznavanje osnovnih odredaba o glavnim elementima signalno-sigurnosnih uređaja,
 - b) poznavanje osnovnih odredaba o stabilnim postrojenjima električne vuče,
 - c) poznavanje skretničkih postavnih sprava, skretničkih ključeva, mehaničkih signala i lokalne postavnice, i
 - d) poznavanje telekomunikacionih veza i njihove upotrebe.
- (3) Praktično osposobljavanje za polaganje prvog praktičnog ispita:

1. Nakon dobijanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja za određenu vrstu vučnog vozila i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za mašinovođu, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem tipa željezničkog vučnog vozila, za koji se osposobljava, sa svim uređajima i opremom ugrađenim na vozilu i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, u pogledu procjene rizika;
 3. U toku rada pod nadzorom kandidat se pod nadzorom instruktora osposobljava za obavljanje svih poslova koje treba samostalno da obavlja kao mašinovođa;
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom stručnom ispitu koju izdaje poslodavac, a ona je osnov za izdavanje licence za upravljanje vučnim vozilom;
 6. Mašinovođa može samostalno upravljati vučnim vozilom na kojem je položio praktični ispit, na prugama ili dijelovima pruga na kojima je osposobljavan, pod uvjetom da potpisom potvrdi poznavanje pruge ili dijela pruge;
 7. Poslije položenog prvog praktičnog ispita za mašinovođu poslodavac može da naloži mašinovodi osposobljavanje na lokomotivi drugog sistema vuče ili drugoj pruži, na kojoj nije osposobljavan, samo kada je radnik radio kao mašinovođa najmanje šest mjeseci na lokomotivi istog sistema vuče, na kojoj se praktično osposobljavao, i na pruži, za koju je potpisao poznavanje.
- (4) Praktično osposobljavanje za polaganje slijedećeg praktičnog ispita:
1. Praktično osposobljavanje i praktični ispit mora polagati mašinovođa:
 - a) pri prijelazu sa jednog tipa vučnog vozila na drugi tip vučnog vozila;
 2. Ako je od posljednje vožnje na jednom tipu vozila proteklo više od tri godine; nakon teoretskog upoznavanja karakteristika vučnog vozila sa svim uređajima i opremom ugrađenim na vozilu, koje mašinovođa nije poznavao, mašinovođa može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;
 3. U toku praktičnog osposobljavanja mašinovođa upoznaje karakteristike vučnog vozila i sprovođenje propisa o čuvanju lične sigurnosti i zaštiti na radu, u skladu sa karakteristikama vozila;
 4. Nakon završenog praktičnog osposobljavanja mašinovođa polaže praktičan ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom stručnom ispitu koju izdaje poslodavac, a ona je osnov za izdavanje licence za upravljanje vučnim vozilom;
 6. Prije samostalnog obavljanja posla mašinovođa mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura na pruži ili dijelu pruge.
- (5) Mašinovođa može samostalno upravljati vučnim vozilom na kojem je položio praktični ispit, na prugama ili dijelovima pruga na kojima je osposobljavan i za koje je potpisom potvrdio poznavanje situacija i procedura. Na pruži na kojoj se nije osposobljavao ili je od zadnje vožnje po toj pruži proteklo više od tri godine, može samostalno upravljati vučnim vozilom ako je prijetodno obavio rad pod nadzorom u dnevnim i noćnim uvjetima, i potpisom potvrdio poznavanje situacija i postupaka na pruži.
- Član 27.
- (Osposobljavanje za radno mjesto tehničara tehničke kolske djelatnosti-pregledača kola)
- (1) Zaposleni je osposobljen da obavlja rad na radnom mjestu **tehničara tehničke kolske djelatnosti** - pregledača kola, nakon što je položio stručni ispit za **tehničara tehničke kolske djelatnosti** - pregledača kola. Za polaganje stručnog ispita kandidat mora biti teorijski i praktično osposobljen.
 - (2) Teorijsko osposobljavanje:
 1. Kandidat stječe znanja o odredbama Signalnog pravilnika, i to:
 - a) osnovni pojmovi o signalizaciji,
 - b) osnovni pojmovi glavnih signala,
 - c) osnovni pojmovi o signalima za osiguranje puta vožnje,
 - d) osnovni pojmovi o signalima na skretnicama,
 - e) detaljno poznavanje odredbi o signalima na vozovima,
 - f) detaljno poznavanje odredbi o signalnom znaku "Pazi" i "Opasnost, koči",
 - g) detaljno poznavanje odredbi o signalnim znacima za probu kočnica,
 - h) detaljno poznavanje odredbi o signalnim znacima manevarskog osoblja,
 - i) detaljno poznavanje odredbi o signalnim oznakama "međik", "granica odsjeka", "granica kretanje lica na peronu" i "zadiru u slobodan profil";
 2. Kandidat stječe znanja o odredbama Saobraćajnog pravilnika, i to:
 - a) osnovni pojmovi o saobraćajnim propisima,
 - b) odredbe o zaustavnom putu,
 - c) poznavanje odredaba o sporazumijevanju pri vršenju željezničkog saobraćaja,
 - d) odredbe o službenim mjestima,
 - e) odredbe o vrstama vozova,
 - f) odredbe o rasporedu, predaji i prijemu službe,
 - g) opće o sadržaju poslovnog reda stanice,
 - h) vrste kolosjeka u stanicama,
 - i) osnovne odredbe o obilježavanju pruga, kolosjeka i skretnica,
 - j) detaljno poznavanje poglavlja o upotrebi kola,
 - k) detaljno poznavanje poglavlja o naročitim pošiljkama i odredbi o kodificiranju pruga za kombinirani transport, osnove poglavlja o označavanju vozova,
 - l) odredbe o izvodu iz reda vožnje za stanično osoblje,
 - m) obavještanje staničnog osoblja o promjenama u saobraćaju vozova,
 - n) odredbe o pripremi propratnih isprava voza,
 - o) odredbe o brzini vozova,
 - p) postupci pri ozbiljnim nesrećama, nesrećama ili incidentima;
 3. Detaljno stručno znanje u vezi sa kočenjem voza;
 4. Stjecanje znanja o karakteristikama željezničkih vozila, i to:
 - a) detaljno poznavanje svih vrsta vučenih vozila,
 - b) detaljno poznavanje glavnih komponenti željezničkih vozila i njihov utjecaj na sigurno odvijanje saobraćaja,

- c) detaljno poznavanje tehničkih karakteristika putničkih i teretnih kola,
 - d) detaljno poznavanje uređaja na putničkim kolima,
 - e) detaljno poznavanje oznaka i natpisa na kolima,
 - f) detaljno poznavanje načina i obima pregleda kola,
 - g) detaljno poznavanje odredbi o naljepnicama na kolima,
 - h) detaljno poznavanje odredaba o vrstama kontejnera i njihovom obilježavanju,
 - i) detaljno poznavanje odredaba o pravilnosti tovara na vozilu;
5. Stjecanje znanja o tehničkim propisima, i to: poznavanje telekomunikacionih veza i njihovog korištenja.
- (3) Praktično osposobljavanje:
1. Nakon dobijanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za pregledača kola, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem karakteristika vučenih vozila i sa upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, u pogledu procjene rizika;
 3. Kroz rad pod nadzorom kandidat detaljno upoznaje mjesne prilike na stanici, u kojoj će stalno obavljati poslove pregledača kola;
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac;
 6. Prije samostalnog obavljanja posla pregledač kola mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura u stanici;
 7. Nakon položenog praktičnog ispita za pregledača kola poslodavac može narediti pregledaču kola rad na drugoj stanici samo kada je zaposleni obavljao poslove pregledača kola najmanje tri mjeseca na stanici gdje je položio prvi praktični ispit za pregledača kola.
- (4) Pregledač kola može samostalno raditi na radnom mjestu pregledača kola u stanici u kojoj nije osposobljavan, ili je od rada u toj stanici proteklo više od godinu dana, ako je prijedhodno radio pod nadzorom i potpisom potvrdio poznavanje situacije i procedura u stanici.
- Član 28.
- (Osposobljavanje za radno mjesto čuvara)
- (1) Radnik je osposobljen za rad na radnom mjestu čuvara pruge kada je položio stručni ispit za čuvara pruge. Za obavljanje stručnog ispita kandidat se mora teorijski osposobiti i završiti praktično osposobljavanje.
 - (2) Teorijsko osposobljavanje:
 1. Kandidat stječe znanja o odredbama Signalnog pravilnika, i to:
 - a) osnovni pojmovi o signalizaciji,
 - b) osnovni pojmovi o glavnim signalima i predsignalima,
 - c) osnovno poznavanje odredbi o signalima na skretnicama i iskliznicama,
 - d) poznavanje odredbi o signalima na vozovima, manevarskim lokomotivama i pružnim vozilima,
 - e) detaljno poznavanje odredbi o signalnom znaku "Pazi" i "Opasnost, koči" i "Stoj",
 - f) detaljno poznavanje odredbi o signalima pružnog osoblja, i
 - g) detaljno poznavanje odredbi o signalnim oznakama "međik", "granica odsjeka", "granica kretanja lica na peronu" i "zadire u slobodan profil";
 2. Kandidat stječe znanja o odredbama Saobraćajnog pravilnika, i to:
 - a) osnovni pojmovi o saobraćajnim propisima,
 - b) detaljno poznavanje odredbi o sporazumijevanju pri vršenju željezničkog saobraćaja,
 - c) detaljno poznavanje sadržine poslovnog reda stanice, koji se odnosi na rad čuvara pruge,
 - d) detaljno poznavanje odredbi o sigurnosnim uređajima, kojima rukuje čuvar pruge,
 - e) opće poznavanje odredbi o obilježavanju pruga, kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja,
 - f) opće o označavanju vozova i izvodu iz reda vožnje za pružno osoblje,
 - g) odredbe o obavješćavanju pružnog osoblja o saobraćaju vozova, obavješćenje o odlasku voza,
 - h) opće o reguliranju saobraćaja vozova u toku radova na pruzi,
 - i) opće poznavanje odredbi o elektrificiranim prugama,
 - j) odredbe o vožnji voza do izvjesnog mjesta na pruzi,
 - k) opće odredbe o vožnji motornih pružnih vozila za posebne namjene,
 - l) odredbe o odbjeguću vozila,
 - m) odredbe o bilježniku telegrama i fonograma,
 - n) poglavlje o osiguranju saobraćaja sa čuvarima pruge, i
 - o) postupak pri ozbiljnoj nesreći, nesreći ili incidentu;
 4. Stjecanje znanja o osnovnim karakteristikama željezničkih vozila, i to:
 - a) osnovno poznavanje vučnih vozila,
 - b) osnovno poznavanje tipova vučenih vozila, i
 - c) osnovno poznavanje o pravilnosti tovara na vozilima;
 5. Stjecanje znanja iz oblasti građevinske djelatnosti, i to:
 - a) opće o donjem i gornjem stroju pruge,
 - b) odredbe o pružnom i zaštitnom pojasu, i
 - c) dužnosti čuvara pri ophodnji pruge.
- (3) Praktično osposobljavanje za polaganje prvog praktičnog ispita:
 1. Nakon dobijanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za čuvara, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem posebnosti stanice, pruge ili dijela pruge i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, u pogledu procjene rizika;
 3. Kroz rad pod nadzorom kandidat detaljno saznaje:
 - a) odredbe poslovnog reda stanice, koji se odnose na rad čuvara,

- b) odredbe koje se odnose na osiguranje saobraćaja na cestovnim prijelazima,
 c) dužnosti na radnom mjestu, lokalne posebnosti,
 d) o signalno-sigurnosnim i telekomunikacionim uređajima, i
 e) opasnosti na radu i rizik od požara, koji proistječu iz procjene rizika za radno mjesto čuvara;
4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac;
6. Prije samostalnog obavljanja posla čuvar mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
7. Nakon položenog prvog praktičnog ispita poslodavac može narediti čuvaru rad na drugoj stanici ili drugom odsjeku pruge samo kada je zaposleni radio kao čuvar najmanje tri mjeseca na radnom mjestu gdje je položio prvi praktični ispit.
- (4) Praktično osposobljavanje za polaganje sljedećeg praktičnog ispita:
1. Praktično osposobljavanje i praktični ispit mora polagati čuvar:
 - a) za rad na drugom tipu signalno-sigurnosnog uređaja,
 - b) za rad na stanici ili pruži, kada je rad povezan sa osiguranjem saobraćaja na cestovnom prijelazu, ako nije polagao praktični ispit u takvoj stanici ili na takvoj pruži,
 - c) pri prijelazu sa jednokolosječne na dvokolosječnu prugu, ako nije položio praktični ispit na dvokolosjećnoj pruži, i
 - d) pri prijelazu sa neelektrificirane na elektrificiranu prugu, ako nije položio praktični ispit na elektrificiranoj pruži;
 2. Nakon teoretskog upoznavanja specifičnosti, koje nije poznao, čuvar može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;
 3. U toku rada pod nadzorom čuvar upoznaje karakteristike i sprovođenje propisa o čuvanju lične sigurnosti i zaštiti na radu, u skladu sa karakteristikama i procjenom rizika;
 4. Nakon završetka praktičnog osposobljavanja čuvar polaže praktičan ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac.
 6. Prije samostalnog obavljanja posla čuvar mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
- (5) Uvjeti za obavljanje poslova čuvara u drugoj stanici ili drugom dijelu pruge bez polaganja praktičnog ispita:
1. Čuvar koji je položio praktični ispit za rad u jednoj stanici ili jednom dijelu pruge, pri prelasku na rad u drugu stanicu ili drugi dio pruge, ne polaže praktični ispit, ukoliko polaganje praktičnog ispita nije propisano tačkom (4) ovog člana. Za samostalno obavljanje poslova dovoljno je da čuvar radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka;
 2. Čuvar mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka i ako je od samostalnog rada u stanici ili na dijelu pruge proteklo više od godinu dana.
- Član 29.
- (Osposobljavanje za radno mjesto vozača pružnih vozila)
- (1) Zaposleni je osposobljen da obavlja rad na radnom mjestu vozača pružnih vozila nakon što je položio stručni ispit za vozača pružnih vozila. Za polaganje stručnog ispita kandidat mora biti teorijski i praktično osposobljen.
- (2) Teorijsko osposobljavanje:
1. Kandidati stječe znanje o odredbama Signalnog pravilnika;
 2. Kandidati stječe znanje o odredbama Saobraćajnog pravilnika, i to:
 - a) detaljno poznavanje općih odredaba,
 - b) poglavlja o pružnim i staničnim uređajima, poglavlja o obilježavanju pruga, kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja
 - c) poglavlja o upotrebi kola, poglavlja o manevriranju,
 - d) opće poznavanje odredbi o naročitim pošiljkama i poglavlja o označavanju vozova,
 - e) odredbe o redu vožnje,
 - f) poglavlje o prapratnim ispravama voza,
 - g) poglavlje o broju i rasporedu voznog osoblja, o vožnji lica teretnim vozovima, poglavlje o reguliranju saobraćaja vozova za vrijeme smetnji na APB ili MZ uređajima i odredbe o saobraćaju vozova za vrijeme prekida službe otpravnika vozova ili odjavničara,
 - h) odredbe o laganim vožnjama,
 - i) odredbe o redovnim ulaznim kolosijecima,
 - j) odredbe o putu vožnje voza,
 - k) postupak kod ulaznog signala pri promjeni ulaznog kolosjeka ili ulazu voza na zauzeti ili slijepi kolosjek,
 - l) izuzetno zaustavljanje voza
 - m) neupotrebljivost ili nevaženje glavnih signala,
 - n) obavještanje mašinovođe,
 - o) dozvola za vožnju,
 - p) izuzetan prolaz voza,
 - q) osiguranje saobraćaja na cestovnom prijelazu i postupak pri kvaru uređaja,
 - r) poglavlje o radu voznog osoblja, o nepravilnostima u toku vožnje, o reguliranju saobraćaja za vrijeme radova na pruži ili u stanicama, posebne odredbe o elektrificiranim prugama, poglavlja o posebnim vrstama saobraćaja, poglavlja o vožnji motornih vozila za posebne namjene i poglavlja o organizaciji saobraćaja u posebnim uvjetima,
 - s) poznavanje obrazaca (raspored manevre, nalozi i bilježnik telegrama-fonograma),
 - t) postupci pri ozbiljnim nesrećama, nesrećama ili incidentima;
 3. Detaljno stručno znanje u vezi sa kočenjem motornih pružnih vozila;
 4. Stječe znanja o vrstama i karakteristikama željezničkih vozila, i to:
 - a) poznavanje vrsta motornih pružnih vozila za posebne namjene,
 - b) osnovno poznavanje vrsta vučenih vozila,
 - c) osnovno poznavanje glavnih dijelova željezničkih vozila i njihovog utjecaj na sigurnost saobraćaja,
 - d) glavne tehničke karakteristike teretnih kola,
 - e) osnovno poznavanje oznaka i natpisa na kolima,
 - f) osnovno poznavanje o pravilnosti tovara na kolima;

5. Stjecanje znanja o tehničkim propisima, i to:
 - a) poznavanje osnovnih odredaba o glavnim elementima signalnih uređaja,
 - b) poznavanje skretničkih postavnih sprava, skretničkih ključeva, mehaničkih signala i lokalne postavnice, i
 - c) poznavanje telekomunikacionih veza i njihove upotrebe.
- (3) Praktično osposobljavanje za polaganje prvog praktičnog ispita:
 1. Nakon dobijanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za vozača motornih pružnih vozila, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem karakteristika tipa motornog pružnog vozila, za koji se osposobljava, sa svim uređajima i opremom ugrađenim na vozilu i sa upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, u pogledu procjene rizika;
 3. U toku rada pod nadzorom kandidat se pod nadzorom instruktora osposobljava za obavljanje svih poslova koje treba samostalno da obavlja kao vozač pružnog vozila;
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac;
 6. Vozač pružnog vozila može samostalno upravljati motornim pružnim vozilom za posebne namjene na kojem je položio praktični ispit, na prugama ili dijelovima pruga na kojima je osposobljavan, pod uvjetom da potpisom potvrdi poznavanje pruge ili dijela pruge;
 7. Poslije položenog prvog praktičnog ispita za vozača pružnih vozila poslodavac može da naloži vozaču pružnih vozila rad na drugom motornom pružnom vozilu za posebne namjene ili drugoj pruzi, na kojoj nije osposobljavan, samo kada je radnik radio kao vozač pružnih vozila najmanje tri mjesec na motornom pružnom vozilu za posebne namjene, na kome je položio prvi praktični ispit za vozača pružnih vozila, i na pruzi, za koju je potpisao poznavanje.
- (4) Praktično osposobljavanje za polaganje slijedećeg praktičnog ispita:
 1. Praktično osposobljavanje i praktični ispit mora polagati vozač pružnih vozila:
 - Pri prijelazu sa jednog tipa motornog pružnog vozila za posebne namjene na drugi tip;
 - Ako je od posljednje vožnje na jednom tipu vozila proteklo više od tri godine;
 2. Nakon teoretskog upoznavanja karakteristika motornog pružnog vozila za posebne namjene sa svim uređajima i opremom ugrađenim na vozilu, vozač pružnih vozila može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;
 3. U toku praktičnog osposobljavanja vozač pružnih vozila upoznaje karakteristike motornog pružnog vozila za posebne namjene i sprovođenje propisa o čuvanju lične sigurnosti i zaštiti na radu, u skladu sa karakteristikama motornog pružnog vozila za posebne namjene;
4. Nakon završenog praktičnog osposobljavanja vozač pružnih vozila polaže praktičan ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac;
6. Prije samostalnog obavljanja posla vozač pružnih vozila mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura na pruzi ili dijelu pruge.
- (5) Vozač pružnih vozila može samostalno upravljati motornim pružnim vozilom za posebne namjene na kojem je položio praktični ispit, na prugama ili dijelovima pruga na kojima je osposobljavan i za koje je potpisom potvrdio poznavanje situacija i procedura. Na pruzi na kojoj se nije osposobljavao ili je od zadnje vožnje po toj pruzi proteklo više od jedne godine, može samostalno upravljati motornim pružnim vozilom ako je prijetodno obavio rad pod nadzorom dnevnim i noćnim uvjetima, i potpisom potvrdio poznavanje situacija i postupaka na pruzi.

Član 30.

(Osposobljavanje za radno mjesto rukovalac mašina za pružne radove)

- (1) Zaposleni je osposobljen da obavlja rad na radnom mjestu rukovalac mašina za pružne radove nakon što je položio stručni ispit za rukovaoa mašina za pružne radove. Za polaganje stručnog ispita kandidat mora biti teorijski i praktično osposobljen.
- (2) Teorijsko osposobljavanje:
 1. Kandidati stiče znanje o odredbama Signalnog pravilnika;
 2. Kandidati stiče znanje o odredbama Saobraćajnog pravilnika, i to:
 - a) detaljno poznavanje opštih odredaba,
 - b) poglavlja o pružnim i staničnim uređajima, poglavlja o obilježavanju pruga, kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja
 - c) poglavlja o upotrebi kola, poglavlja o manevrisanju,
 - d) opšte poznavanje odredbi o naročitim pošiljkama i poglavlja o označavanju vozova,
 - e) odredbe o redu vožnje,
 - f) poglavlje o propratnim ispravama voza,
 - g) poglavlje o broju i rasporedu voznog osoblja, o vožnji lica teretnim vozovima, poglavlje o regulisanju saobraćaja vozova za vrijeme smetnji na APB ili MZ uređajima i odredbe o saobraćaju vozova za vrijeme prekida službe otparnika vozova ili odjavničara,
 - h) odredbe o laganim vožnjama,
 - i) odredbe o redovnim ulaznim kolosijecima,
 - j) odredbe o putu vožnje voza,
 - k) postupak kod ulaznog signala pri promjeni ulaznog kolosjeka ili ulazu voza na zauzeti ili slijepi kolosjek,
 - l) izuzetno zaustavljanje voza
 - m) neupotrebljivost ili nevaženje glavnih signala,
 - n) obavještanje mašinovode,
 - o) dozvola za vožnju,
 - p) izuzetan prolaz voza,
 - q) obezbjeđenje saobraćaja na putnom prelazu i postupak pri kvaru uređaja,
 - r) poglavlje o radu voznog osoblja, o nepravilnostima u toku vožnje, o regulisanju saobraćaja za vrijeme radova na pruzi ili u

- stanicama, posebne odredbe o elektrifikovanim prugama, poglavlja o posebnim vrstama saobraćaja, poglavlja o vožnji motornih vozila za posebne namjene i poglavlja o organizaciji saobraćaja u posebnim uslovima,
- s) poznavanje obrazaca (raspored manevre, nalozi i bilježnik telegrama-fonograma),
 - t) postupci pri ozbiljnim nesrećama, nesrećama ili incidentima;
3. Detaljno stručno znanje u vezi sa kočenjem motornih pružnih vozila;
 4. Stiče znanja o vrstama i karakteristikama željezničkih vozila, i to:
 - a) poznavanje vrsta motornih pružnih vozila za posebne namjene,
 - b) osnovno poznavanje vrsta vučenih vozila,
 - c) osnovno poznavanje glavnih dijelova željezničkih vozila i njihovog uticaj na bezbjednost saobraćaja,
 - d) glavne tehničke karakteristike teretnih kola,
 - e) osnovno poznavanje oznaka i natpisa na kolima,
 - f) osnovno poznavanje o pravilnosti tovara na kolima;
 5. Sticanje znanja o tehničkim propisima, i to:
 - a) poznavanje osnovnih odredaba o glavnim elementima signalnih uređaja,
 - b) poznavanje skretničkih postavnih sprava, skretničkih ključeva, mehaničkih signala i lokalne postavnice, i
 - c) poznavanje telekomunikacionih veza i njihove upotrebe;
 6. Element gornjeg stroja, tipovi gornjeg stroja (normalnog i uzanog kolosjeka); osnovno o sastavima u kolosjeku, uloga značaj šina, pragova, spojnog i pričvrstnog pribora i zastora u kalosjeku; uravnavanje kolosjeka u pravcu i krivini, širina kolosjeka, nagib šina u pravcu i krivinama, nadvišenje spoljne šine, prelazne rampe, prelomi nivelete, dilatacije žljeba za prolaz točkova, brzine vozila u zavisnosti od prethodnih elemenata; dilatacionim spravama i izolovanim sastavima, poznavanje elemenata skretnica i ukrštanja. Poznavanje elemenata elektrifikacije koji su u vezi sa gornjim strojem, spojevima na sastavima, kablovi za uzemljenje; pružni dio, AS uređaji, šinski kontakti, brojači osovina.
- (3) Praktično osposobljavanje za polaganje prvog praktičnog ispita:
 1. Nakon dobijanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uslova za rukovaoca mašina za pružne radove, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem karakteristika mašina za pružne radove, za koje se osposobljava, sa svim uređajima i opremom ugrađenim na mašini i sa upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, u pogledu procjene rizika;
 3. U toku rada pod nadzorom kandidat se pod nadzorom instruktora osposobljava za obavljanje svih poslova koje treba samostalno da obavlja kao rukovaoc mašina za pružne radove
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac;
 6. Rukovaoca mašina za pružne radove može samostalno upravljati mašinom za pružne radove na kojoj je položio praktični ispit, na prugama ili dijelovima pruga na kojima je osposobljavan, pod uslovom da potpisom potvrdi poznavanje pruge ili dijela pruge;
 7. Poslije položenog prvog praktičnog ispita za rukovaoca mašina za pružne radove poslodavac može da naloži rukovaocu mašina za pružne radove rad na drugim mašinama za pružne radove ili drugoj pruzi, na kojoj nije osposobljavan, samo kada je radnik radio kao rukovaoc mašina za pružne radove najmanje tri mjesec na mašini zapružne radove, na kojoj je položio prvi praktični ispit za rukovaoca mašina za pružne radove, i na pruzi, za koju je potpisao poznavanje.
- (4) Praktično osposobljavanje za polaganje sljedećeg praktičnog ispita:
 1. Praktično osposobljavanje i praktični ispit mora polagati rukovaoc mašina za pružne radove pri prelazu sa jednog tipa mašine za pružne radove na drugi tip;
 2. Ako je od poslednjeg rukovanja jednom tipu mašine proteklo više od tri godine;
 3. Nakon teoretskog upoznavanja karakteristika mašine za pružne radove svim uređajima i opremom ugrađenim na mašini, rukovaoc može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;
 4. U toku praktičnog osposobljavanja rukovaoc mašina za pružne radove upoznaje karakteristike mašina za pružne radove i sprovođenje propisa o čuvanju lične sigurnosti i zaštiti na radu, u skladu sa karakteristikama mašina za pružne radove;
 5. Nakon završenog praktičnog osposobljavanja rukovalac mašina za pružne radove polaže praktičan ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
 6. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac;
 7. Prije samostalnog obavljanja posla rukovalac mašina za pružne radove mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura na pruzi ili dijelu pruge.
 - (5) Rukovalac mašina za pružne radove može samostalno upravljati mašinom za pružne radove na kojoj je položio praktični ispit, na prugama ili dijelovima pruga na kojima je osposobljavan i za koje je potpisom potvrdio poznavanje situacija i procedura. Na pruzi na kojoj se nije osposobljavao ili je od zadnje vožnje po toj pruzi proteklo više od jedne godine, može samostalno upravljati mašinom za pružne radove ako je prethodno obavio rad pod nadzorom dnevnim i noćnim uslovima, i potpisom potvrdio poznavanje situacija i postupaka na pruzi.
- Član 31.
- (Osposobljavanje za radno mjesto tehničara na održavanju pruge, objekata i opreme pruge)
- (1) Radnik je osposobljen za rad na radnom mjestu tehničara na održavanju pruge, objekata i opreme pruge kada je položio stručni ispit za tehničara na održavanju pruge, objekata i opreme pruge. Za obavljanje stručnog ispita kandidat se

- mora teorijski osposobiti i završiti praktično osposobljavanje.
- (2) Teorijsko osposobljavanje:
1. Kandidat stječe znanja o odredbama Signalnog pravilnika, i to:
 - a) osnovni pojmovi o signalizaciji;
 - b) osnovni pojmovi o glavnim signalima i predsignalima;
 - c) poznavanje odredbi o signalu granica manevriranja,
 - d) detaljno poznavanje odredbi o signalima za označavanje najveće dopuštene brzine na pruzi,
 - e) osnovno poznavanje odredbi o signalima na skretnicama i iskliznicama,
 - f) poznavanje odredbi o signalu početak zaustavne ceste ispred cestovnog prijelaza,
 - g) poznavanje odredbi o signalima na vozovima, manevarskim lokomotivama i pružnim vozilima,
 - h) detaljno poznavanje odredbi o signalnom znaku "Pazi" i "Stoj",
 - i) detaljno poznavanje odredbi o signalima pružnog osoblja, i
 - j) detaljno poznavanje odredbi o prijenosnim pružnim opomenicama;
 2. Kandidat stječe znanja o odredbama Saobraćajnog pravilnika, i to:
 - a) osnovni pojmovi o saobraćajnim propisima,
 - b) detaljno poznavanje odredbi o sporazumijevanju pri vršenju željezničkog saobraćaja, koje se odnosi na rad pri održavanju,
 - c) detaljno poznavanje sadržine poslovnog reda stanice, koji se odnosi na rad radnika na održavanju pruge, objekata i opreme pruge,
 - d) detaljno poznavanje odredbi o uređajima, koje održava,
 - e) opće poznavanje odredbi o obilježavanju pruga, kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja,
 - f) opće o označavanju vozova i izvodu iz reda vožnje za pružno osoblje,
 - g) odredbe o obavješćavanju pružnog osoblja o saobraćaju vozova, obavješćenje o odlasku voza,
 - h) osnove o reguliranju saobraćaja vozova u toku radova na pruzi,
 - i) opće poznavanje odredbi o elektrificiranim prugama,
 - j) odredbe o vožnji voza do izvjesnog mjesta na pruzi,
 - k) opće odredbe o vožnji motornih pružnih vozila za posebne namjene,
 - l) odredbe o odbjegnuću vozila,
 - m) odredbe o bilježniku telegrama i fonograma,
 - n) poglavlje o osiguranju saobraćaja sa čuvarima pruge, i
 - o) postupak pri ozbiljnoj nesreći, nesreći ili incidentu;
 3. Stjecanje znanja o osnovnim karakteristikama željezničkih vozila, i to:
 - a) osnovno poznavanje vučnih vozila i vozila za posebne namjene,
 - b) osnovno poznavanje tipova vučenih vozila, i
 - c) osnovno poznavanje o pravilnosti tovara na vozilima;
 4. Stjecanje znanja iz oblasti građevinske djelatnosti, i to:
 - a) poznavanje odredbi o donjem i gornjem stroju pruge,
 - b) poznavanje odredbi o ugrađivanju i održavanju šina i skretnica u dugačkim trakovima,
 - c) odredbe o pružnom i zaštitnom pojasu,
 - d) poznavanje alata i mašina za održavanje, i
 - e) osnovno poznavanje opreme i stabilnih postrojenja električne vuče.
- (3) Praktično osposobljavanje za polaganje prvog praktičnog ispita:
1. Nakon dobijanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za tehničar na održavanju pruge, objekata i opreme pruge, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem posebnosti odsjeka i opreme koja se održava i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, u pogledu procjene rizika;
 3. Kroz rad pod nadzorom kandidat detaljno saznaje:
 - a) odredbe poslovnih redova stanica, koji se odnose na rad tehničar na održavanju pruge, objekata i opreme pruge na odsjeku koji održava i za koji se osposobljava,
 - b) dužnosti na radnom mjestu, lokalne posebnosti,
 - c) o signalno-sigurnosnim i telekomunikacionim uređajima, i
 - d) opasnosti na radu i rizik od požara, koji proistječu iz procjene rizika za radno mjesto radnika na održavanju pruge, objekata i opreme pruge;
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac,
 6. Prije samostalnog obavljanja posla tehničar na održavanju pruge, objekata i opreme pruge mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
 7. Nakon položenog prvog praktičnog ispita poslodavac može narediti tehničaru na održavanju pruge, objekata i opreme pruge rad na drugom odsjeku samo kada je zaposleni radio kao tehničar na održavanju pruge, objekata i opreme pruge najmanje tri mjeseca na odsjeku gdje se osposobljavao.
- (4) Praktično osposobljavanje za polaganje slijedećeg praktičnog ispita:
1. Praktično osposobljavanje i praktični ispit mora polagati tehničar na održavanju pruge, objekata i opreme pruge:
 - a) za rad na drugom odsjeku, koji je opremljen drugom opremom,
 - b) pri prijelazu sa jednokolosječne na dvokolosječnu prugu, ako nije položio praktični ispit na dvokolosjećnoj pruzi, i
 - c) pri prijelazu sa neelektrificirane na elektrificiranu prugu, ako nije položio praktični ispit na elektrificiranoj pruzi;
 2. Nakon teoretskog upoznavanja specifičnosti, koje nije poznao, tehničar na održavanju pruge, objekata i opreme pruge može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;
 3. U toku rada pod nadzorom tehničar na održavanju pruge, objekata i opreme pruge upoznae

- karakteristike i sprovođenje propisa o čuvanju lične sigurnosti i zaštiti na radu, u skladu sa karakteristikama i procjenom rizika;
4. Nakon završenog praktičnog osposobljavanja radnik na održavanju pruge, objekata i opreme pruge polaže praktičan ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac.
 6. Prije samostalnog obavljanja posla tehničar na održavanju pruge, objekata i opreme pruge mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
- (5) Uvjeti za obavljanje poslova tehničar na održavanju pruge, objekata i opreme pruge na drugom odsjeku bez polaganja praktičnog ispita:
1. Tehničar na održavanju pruge, objekata i opreme pruge, koji je položio praktični ispit za rad na jednom odsjeku koji se održava, pri prelasku na rad na drugi odsjek, ne polaže praktični ispit, ukoliko polaganje praktičnog ispita nije propisano tačkom (4) ovog člana. Za samostalno obavljanje poslova dovoljno je da radnik na održavanju pruge, objekata i opreme pruge radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka;
 2. Tehničar na održavanju pruge, objekata i opreme pruge mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka i ako je od samostalnog rada na odsjeku koji se održava proteklo više od godinu dana.
- Član 32.
- (Osposobljavanje za radno mjesto tehničara na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja)
- (1) Radnik je osposobljen za rad na radnom mjestu tehničara na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja kada je položio stručni ispit za tehničara na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja. Za obavljanje stručnog ispita kandidat se mora teorijski osposobiti i završiti praktično osposobljavanje.
 - (2) Teorijsko osposobljavanje:
 1. Kandidat stječe znanja o odredbama Signalnog pravilnika, i to:
 - a) detaljno poznavanje općih odredbi, poglavlja o glavnim signalima, predsignalima, ponavljajućim predsignaliranjima i graničnom kolosječnom signalu, o dopunskim signalima, o signalima za osiguranje puta vožnje, o signalima na skretnicama, na cestovnim prijelazima, o signalima pružnog osoblja,
 - b) poznavanje odredbi o signalima na vozovima, manevarskim lokomotivama i pružnim vozilima,
 - c) detaljno poznavanje odredbi o signalnom znaku "Pazi" i "Stoj",
 - d) detaljno poznavanje odredbi o prijenosnim pružnim opomenicama;
 2. Kandidat stječe znanja o odredbama Saobraćajnog pravilnika, i to:
 - a) osnovni pojmovi o saobraćajnim propisima,
 - b) detaljno poznavanje odredbi o sporazumijevanju pri vršenju željezničkog saobraćaja, koje se odnosi na rad pri održavanju,
 - c) detaljno poznavanje sadržine poslovnog reda stanice, koji se odnosi na rad radnika na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja,
 - d) detaljno poznavanje odredbi o uređajima, koje održava,
- e) opće poznavanje odredbi o obilježavanju pruga, kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja,
 - f) opće o označavanju vozova i izvodu iz reda vožnje za pružno osoblje,
 - g) odredbe o obavješćavanju pružnog osoblja o saobraćaju vozova, obavješćenje o odlasku voza,
 - h) osnove o reguliranju saobraćaja vozova u toku radova na pruzi,
 - i) opće poznavanje odredbi o elektrificiranim prugama,
 - j) odredbe o vožnji voza do izvjesnog mjesta na pruzi,
 - k) opće odredbe o vožnji motornih pružnih vozila za posebne namjene,
 - l) odredbe o odbjegnuću vozila,
 - m) odredbe o bilježniku telegrama i fonograma, i
 - n) postupak pri ozbiljnoj nesreći, nesreći ili incidentu;
3. Stjecanje znanja o osnovnim karakteristikama željezničkih vozila, i to:
 - a) osnovno poznavanje vučnih vozila i vozila za posebne namjene,
 - b) osnovno poznavanje tipova vučenih vozila, i
 - c) osnovno poznavanje o pravilnosti tovara na vozilima;
 4. Stjecanje znanja iz oblasti signalno-sigurnosnih uređaja, i to:
 - a) poznavanje mehaničkih, elektromehaničkih, relejnih i elektronskih signalno-sigurnosnih uređaja,
 - b) detaljno znanje o signalno-sigurnosnim uređajima za koje se osposobljava,
 - c) poznavanje alata i mašina za održavanje, i
 - d) osnovno poznavanje opreme i stabilnih postrojenja električne vuče i telekomunikacionih uređaja.
- (3) Praktično osposobljavanje za polaganje prvog praktičnog ispita:
1. Nakon dobijanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja za određenu vrstu signalno-sigurnosnih uređaja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za tehničara na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem posebnosti odsjeka i opreme koja se održava i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, u pogledu procjene rizika;
 3. Kroz rad pod nadzorom kandidat detaljno saznaje:
 - a) odredbe poslovnih redova stanica, koji se odnose na rad tehničara na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja na odsjeku koji se održava i za koji se osposobljava,
 - b) signalno-sigurnosni uređaji na odsjeku koji se održava,
 - c) dužnosti na radnom mjestu, lokalne posebnosti, pružni i telekomunikacioni uređaji, i
 - d) opasnosti na radu i rizik od požara, koji proistječu iz procjene rizika za radno mjesto tehničara na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja;

4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac;
 6. Prije samostalnog obavljanja posla tehničar na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
 7. Nakon položenog prvog praktičnog ispita poslodavac može narediti tehničaru na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja rad na drugom odsjeku samo kada je zaposleni radio kao tehničar na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja najmanje tri mjeseca na odsjeku gdje se osposobljavao.
- (4) Praktično osposobljavanje za polaganje slijedećeg praktičnog ispita:
1. Praktično osposobljavanje i praktični ispit mora polagati tehničar na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja:
 - a) za rad na drugom odsjeku, koji je opremljen drugom opremom,
 - b) pri prijelazu sa jednokolosječne na dvokolosječnu prugu, ako nije položio praktični ispit na dvokolosjećnoj pruzi, o
 - c) pri prijelazu sa neelektrificirane na elektrificiranu prugu, ako nije položio praktični ispit na elektrificiranoj pruzi;
 2. Nakon teoretskog upoznavanja specifičnosti, koje nije poznao, tehničar na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;
 3. U toku rada pod nadzorom tehničar na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja upoznaje karakteristike i sprovođenje propisa o čuvanju lične sigurnosti i zaštiti na radu, u skladu sa karakteristikama i procjenom rizika;
 4. Nakon završetka praktičnog osposobljavanja tehničar na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja polaže praktičan ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac; i
 6. Prije samostalnog obavljanja posla tehničar na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura.
- (5) Uvjeti za obavljanje poslova tehničara na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja na drugom odsjeku bez polaganja praktičnog ispita:
1. Tehničar na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja, koji je položio praktični ispit za rad na jednom odsjeku koji se održava, pri prelasku na rad na drugi odsjek, ne polaže praktični ispit, ukoliko polaganje praktičnog ispita nije propisano tačkom (4) ovog člana. Za samostalno obavljanje poslova dovoljno je da tehničar na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka; i
 2. Tehničar na održavanju signalno-sigurnosnih uređaja mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka i ako je od samostalnog rada na odsjeku koji održava proteklo više od godinu dana.

Član 33.

(Osposobljavanje za radno mjesto tehničar na održavanju telekomunikacionih uređaja)

- (1) Radnik je osposobljen za rad na radnom mjestu tehničar na održavanju telekomunikacionih uređaja kada je položio stručni ispit za radnika na održavanju telekomunikacionih uređaja. Za obavljanje stručnog ispita kandidat se mora teorijski osposobiti i završiti praktično osposobljavanje.
- (2) Teorijsko osposobljavanje:
 1. Kandidat stječe znanja o odredbama Signalnog pravilnika, i to:
 - a) osnovni pojmovi o signalizaciji,
 - b) osnovni pojmovi o glavnim signalima i predsignalima,
 - c) poznavanje odredbi o signalima na vozovima, manevarskim lokomotivama i pružnim vozilima,
 - d) detaljno poznavanje odredbi o signalnom znaku "Pazi" i "Stoj",
 - e) detaljno poznavanje odredbi o signalima pružnog osoblja, i
 - f) osnovni pojmovi o signalnoj oznaci granica odsjeka, o prijenosnim pružnim opomenicama, o oznaci granica kretanja osoba na peronu i o signalnoj oznaci za predmete koji zadiru u profil;
 2. Kandidat stječe znanja o odredbama Saobraćajnog pravilnika, i to:
 - a) osnovni pojmovi o saobraćajnim propisima,
 - b) detaljno poznavanje odredbi o sporazumijevanju pri vršenju željezničkog saobraćaja, koje se odnose na rad pri održavanju,
 - c) detaljno poznavanje sadržine poslovnog reda stanice, koji se odnosi na rad radnika na održavanju telekomunikacionih uređaja,
 - d) detaljno poznavanje odredbi o uređajima, koje održava,
 - e) osnove o reguliranju saobraćaja vozova u toku radova na pruzi,
 - f) opće poznavanje odredbi o elektrificiranim prugama,
 - g) opće odredbe o vožnji motornih pružnih vozila za posebne namjene,
 - h) odredbe o odbjeguću vozila,
 - i) odredbe o bilježniku telegrama i fonograma, i
 - j) postupak pri ozbiljnoj nesreći, nesreći ili incidentu;
 3. Stjecanje znanja iz oblasti telekomunikacionih uređaja, i to:
 - a) poznavanje visokofrekventnih i radio uređaja, telefonskih centrala, uređaja i aparata, elektronskih uređaja i opreme, uređaja za registriranje,
 - b) o uređajima za prijenos podataka i o računarskim mrežama, o uređajima za obavješćavanje putnika, o uređajima za centralni nadzor i upravljanje telekomunikacionim sistemima, opremom i uređajima,
 - c) detaljno znanje o uređajima za koje se kandidat osposobljava,
 - d) poznavanje alata i mašina za održavanje, i
 - e) osnovno poznavanje opreme i stabilnih postrojenja električne vuče.
- (3) Praktično osposobljavanje za polaganje prvog praktičnog ispita:
 1. Nakon dobijanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja za određenu vrstu

- telekomunikacionih uređaja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za tehničar na održavanju telekomunikacionih uređaja, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem posebnosti odsjeka i opreme koja se održava i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, u pogledu procjene rizika;
 3. Kroz rad pod nadzorom kandidat detaljno saznaje:
 - a) odredbe poslovnih redova stanica, koji se odnose na rad radnika na održavanju telekomunikacionih uređaja na odsjeku koji se održava i za koji se osposobljava,
 - b) dužnosti na radnom mjestu, lokalne posebnosti, pružni i telekomunikacioni uređaji, i
 - c) opasnosti na radu i rizik od požara, koji proistječu iz procjene rizika za radno mjesto radnika na održavanju telekomunikacionih uređaja;
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac;
 6. Prije samostalnog obavljanja posla tehničar na održavanju telekomunikacionih uređaja mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
 7. Nakon položenog prvog praktičnog ispita poslodavac može narediti tehničaru na održavanju telekomunikacionih uređaja rad na drugom odsjeku samo kada je zaposleni radio kao tehničar na održavanju telekomunikacionih uređaja najmanje tri mjeseca na odsjeku gdje se osposobljavao.
- (4) Praktično osposobljavanje za polaganje slijedećeg praktičnog ispita:
1. Praktično osposobljavanje i praktični ispit mora polagati tehničar na održavanju telekomunikacionih uređaja:
 - a) za rad na drugom odsjeku, koji je opremljen drugom opremom,
 - b) pri prijelazu sa jednokolosječne na dvokolosječnu prugu, ako nije položio praktični ispit na dvokolosječnoj pruži, i
 - c) pri prijelazu sa neelektrificirane na elektrificiranu prugu, ako nije položio praktični ispit na elektrificiranoj pruži;
 2. Nakon teoretskog upoznavanja specifičnosti, koje nije poznao, tehničar na održavanju telekomunikacionih uređaja može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;
 3. U toku rada pod nadzorom tehničar na održavanju telekomunikacionih uređaja upoznaje karakteristike i sprovođenje propisa o čuvanju lične sigurnosti i zaštiti na radu, u skladu sa karakteristikama i procjenom rizika;
 4. Nakon završenog praktičnog osposobljavanja tehničar na održavanju telekomunikacionih uređaja polaže praktičan ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac; i
 6. Prije samostalnog obavljanja posla tehničar na održavanju telekomunikacionih uređaja mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura.
- (5) Uvjeti za obavljanje poslova tehničar na održavanju telekomunikacionih uređaja na drugom odsjeku bez polaganja praktičnog ispita:
1. Tehničar na održavanju telekomunikacionih uređaja, koji je položio praktični ispit za rad na jednom odsjeku koji se održava, pri prelasku na rad na drugi odsjek, ne polaže praktični ispit, ukoliko polaganje praktičnog ispita nije propisano tačkom (4) ovog člana. Za samostalno obavljanje poslova dovoljno je da radnik na održavanju telekomunikacionih uređaja radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka; i
 2. Tehničar na održavanju telekomunikacionih uređaja mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka i ako je od samostalnog rada na odsjeku koji održava proteklo preko godinu dana.
- Član 34.
- (Osposobljavanje za radno mjesto tehničar na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče)
- (1) Radnik je osposobljen za rad na radnom mjestu tehničara na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče kada je položio stručni ispit za radnika na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče. Za obavljanje stručnog ispita kandidat se mora teorijski osposobiti i završiti praktično osposobljavanje.
 - (2) Teorijsko osposobljavanje:
 1. Kandidat stječe znanja o odredbama Signalnog pravilnika, i to:
 - a) osnovni pojmovi o signalizaciji,
 - b) osnovni pojmovi o glavnim signalima i predsignalima,
 - c) poznavanje odredbi o signalu granica manevriranja,
 - d) detaljno poznavanje signala električne vuče,
 - e) osnovno poznavanje odredbi o signalima na skretnicama i iskliznicama,
 - f) poznavanje odredbi o signalima na vozovima, manevarskim lokomotivama i pružnim vozilima,
 - g) detaljno poznavanje odredbi o signalnom znaku "Pazi" i "Stoj",
 - h) detaljno poznavanje odredbi o signalima pružnog osoblja, i
 - i) detaljno poznavanje odredbi o prijenosnim pružnim opomenicama;
 2. Kandidat stječe znanja o odredbama Saobraćajnog pravilnika, i to:
 - a) osnovni pojmovi o saobraćajnim propisima,
 - b) detaljno poznavanje odredbi o sporazumijevanju pri vršenju željezničkog saobraćaja, koje se odnosi na rad pri održavanju,
 - c) detaljno poznavanje sadržine poslovnog reda stanice, koji se odnosi na rad radnika na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče,
 - d) detaljno poznavanje odredbi o uređajima, koje održava,
 - e) detaljno poznavanje odredbi o obilježavanju pruga, kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja,
 - f) opće o označavanju vozova,
 - g) detaljno poznavanje reguliranja saobraćaja vozova u toku radova na pruži,

- h) detaljno poznavanje odredbi o elektrificiranim prugama,
 - i) odredbe o vožnji voza do izvjesnog mjesta na pruži,
 - j) opće odredbe o vožnji motornih pružnih vozila za posebne namjene,
 - k) odredbe o odbjegnuću vozila,
 - l) odredbe o bilježniku telegrama i fonograma, i
 - m) postupak pri ozbiljnoj nesreći, nesreći ili incidentu;
3. Stjecanje znanja o zdravlju i sigurnosti na radu, i to:
- a) detaljno poznavanje upotrebe zaštitne opreme,
 - b) detaljno poznavanje o kretanju prugom,
 - c) detaljno poznavanje opasnosti pri kvačenju različitih željezničkih vozila,
 - d) detaljno poznavanje odredbi o zaštiti od požara, i
 - e) detaljno poznavanje odredbi o opasnostima pri radu na elektrificiranim prugama;
4. Stjecanje znanja o osnovnim karakteristikama željezničkih vozila, i to:
- b) osnovno poznavanje vučnih vozila i vozila za posebne namjene,
 - c) osnovno poznavanje tipova vučenih vozila, i
 - d) osnovno poznavanje o pravilnosti tovara na vozilima;
5. Stjecanje znanja iz oblasti stabilnih postrojenja električne vuče, i to:
- a) osnovno poznavanje različitih sistema stabilnih postrojenja električne vuče,
 - b) detaljna znanja o željezničkim napojnim dalekovodima, elektronapojnim postrojenjima, o uređajima za daljinsko upravljanje električnom vučom sistema za koji se osposobljava, i
 - c) poznavanje alata i mašina za održavanje.
- (3) Praktično osposobljavanje za polaganje prvog praktičnog ispita:
1. Nakon dobijanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za tehničar na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem posebnosti odsjeka i opreme koja se održava i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, u pogledu procjene rizika;
 3. Kroz rad pod nadzorom kandidat detaljno saznaje:
 - a) odredbe poslovnih redova stanica, koji se odnose na rad tehničar na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče na odsjeku koji održava i za koji se osposobljava,
 - b) dužnosti na radnom mjestu, lokalne posebnosti, pružni i telekomunikacioni uređaji, i
 - c) opasnosti na radu i rizik od požara, koji proistječu iz procjene rizika za radno mjesto radnika na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče;
 4. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac;
6. Prije samostalnog obavljanja posla radnik na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
7. Nakon položenog prvog praktičnog ispita poslodavac može narediti radniku na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče rad na drugom odsjeku samo kada je zaposleni radio kao radnik na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče najmanje tri mjeseca na odsjeku gdje se osposobljavao.
- (4) Praktično osposobljavanje za polaganje slijedećeg praktičnog ispita:
1. Praktično osposobljavanje i praktični ispit mora polagati tehničar na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče:
 - a) za rad na drugom odsjeku, koji je opremljen drugom opremom, i
 - b) pri prijelazu sa jednokolosječne na dvokolosječnu prugu, ako nije položio praktični ispit na dvokolosječnoj pruži;
 2. Nakon teoretskog upoznavanja specifičnosti, koje nije poznao, tehničar na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;
 3. U toku rada pod nadzorom tehničar na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče upoznaje karakteristike i sprovođenje propisa o čuvanju lične sigurnosti i zaštiti na radu, u skladu sa karakteristikama i procjenom rizika;
 4. Nakon završetka praktičnog osposobljavanja tehničar na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče polaže praktičan ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
 5. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac; i
 6. Prije samostalnog obavljanja posla tehničar na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura.
- (5) Uvjeti za obavljanje poslova tehničar na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče na drugom odsjeku bez polaganja praktičnog ispita:
1. Tehničar na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče, koji je položio praktični ispit za rad na jednom odsjeku koji se održava, pri prelasku na rad na drugi odsjek, ne polaže praktični ispit, ukoliko polaganje praktičnog ispita nije propisano tačkom (4) ovog člana. Za samostalno obavljanje poslova dovoljno je da tehničar na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka;
 2. Tehničar na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka i ako je od samostalnog rada na odsjeku koji se održava proteklo više od godinu dana.
- Član 35.
- (Osposobljavanje za radno mjesto dispečera stabilnih postrojenja električne vuče)
- (1) Radnik je osposobljen za rad na radnom dispečera stabilnih postrojenja električne vuče kada je položio stručni ispit za dispečera stabilnih postrojenja električne vuče. Za obavljanje stručnog ispita kandidat se mora teorijski osposobiti i završiti praktično osposobljavanje.
 - (2) Teorijsko osposobljavanje:

1. Kandidat stječe znanja o odredbama Signalnog pravilnika, i to:
 - a) osnovni pojmovi o signalizaciji,
 - b) osnovni pojmovi o glavnim signalima i predsignalima,
 - c) poznavanje odredbi o signalu granica manevriranja, i
 - d) detaljno poznavanje signala električne vuče;
2. Kandidat stječe znanja o odredbama Saobraćajnog pravilnika, i to:
 - a) osnovni pojmovi o saobraćajnim propisima,
 - b) detaljno poznavanje odredbi o sporazumijevanju pri vršenju željezničkog saobraćaja, koje se odnosi na rad dispečera stabilnih postrojenja električne vuče,
 - c) detaljno poznavanje sadržine poslovnog reda stanice, koji se odnosi na rad dispečera stabilnih postrojenja električne vuče,
 - d) detaljno poznavanje odredbi o obilježavanju pruga, kolosjeka, skretnica, signala i drugih uređaja,
 - e) opće o označavanju vozova,
 - f) detaljno poznavanje reguliranja saobraćaja vozova u toku radova na pruži,
 - g) detaljno poznavanje odredbi o elektrificiranim prugama,
 - h) odredbe o vožnji voza do izvjesnog mjesta na pruži,
 - i) opće odredbe o vožnji motornih pružnih vozila za posebne namjene,
 - j) odredbe o odbjegnuću vozila,
 - k) odredbe o bilježniku telegrama i fonograma, i
 - l) postupak pri ozbiljnoj nesreći, nesreći ili incidentu;
4. Stjecanje znanja iz oblasti stabilnih postrojenja električne vuče, i to:
 - a) osnovno poznavanje različitih sistema stabilnih postrojenja električne vuče, i
 - b) detaljna znanja o željezničkim napojnim dalekovodima, elektronapojnim postrojenjima, o uređajima za daljinsko upravljanje električnom vučom sistema za koji se osposobljava.
- (3) Praktično osposobljavanje za polaganje prvog praktičnog ispita:
 1. Nakon dobijanja potvrde o uspješnom završetku teorijskog osposobljavanja i važećeg uvjerenja o ispunjavanju propisanih zdravstvenih uvjeta za dispečera stabilnih postrojenja električne vuče, kandidat može da počne sa praktičnim osposobljavanjem kod poslodavca;
 2. Praktično osposobljavanje počinje sa teorijskim upoznavanjem posebnosti dispečerskog odsjeka i opreme i upoznavanjem sa praktičnom primjenom propisa o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu i organizaciji rada u jedinici i na sredstvima kojima se obavlja praktična obuka, u pogledu procjene rizika;
 3. Kroz rad pod nadzorom kandidat detaljno saznaje:
 - a) odredbe poslovnih redova stanica, koji se odnose na rad dispečera stabilnih postrojenja električne vuče na pruži ili dijelu pruge za koji se osposobljava,
 - b) dužnosti na radnom mjestu, lokalne posebnosti, pružni i telekomunikacioni uređaji, i
 - c) opasnosti na radu i rizik od požara, koji proistječu iz procjene rizika za radno mjesto dispečera stabilnih postrojenja električne vuče;
2. Po završenom praktičnom osposobljavanju kandidat polaže praktični ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
3. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac;
4. Prije samostalnog obavljanja posla dispečer stabilnih postrojenja električne vuče mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura;
5. Nakon položenog prvog praktičnog ispita poslodavac može narediti dispečeru stabilnih postrojenja električne vuče rad na drugoj pruži ili dijelu pruge samo kada je zaposleni radio kao dispečer stabilnih postrojenja električne vuče najmanje tri mjeseca na pruži ili dijelu pruge gdje se osposobljavao.
- (4) Praktično osposobljavanje za polaganje slijedećeg praktičnog ispita:
 2. Praktično osposobljavanje i praktični ispit mora polagati dispečer stabilnih postrojenja električne vuče:
 - a) za rad na drugu pruži ili dijelu pruge, koja je opremljena drugom opremom, i
 - b) pri prijelazu sa dvokolosječne na dvokolosječnu prugu, ako nije položio praktični ispit na dvokolosjećoj pruži;
 3. Nakon teoretskog upoznavanja specifičnosti, koje nije poznao, dispečer stabilnih postrojenja električne vuče može da započne rad pod nadzorom kod poslodavca;
 4. U toku rada pod nadzorom dispečer stabilnih postrojenja električne vuče upoznaje karakteristike i sprovođenje propisa o čuvanju lične sigurnosti i zaštiti na radu, u skladu sa karakteristikama i procjenom rizika;
 5. Nakon završenog praktičnog osposobljavanja dispečer stabilnih postrojenja električne vuče polaže praktičan ispit pred Komisijom koju imenuje poslodavac;
 6. Uspješno položen praktični ispit je osnov za izdavanje potvrde o položenom praktičnom ispitu koju izdaje poslodavac;
 7. Prije samostalnog obavljanja posla dispečer stabilnih postrojenja električne vuče mora potpisom da potvrdi poznavanje situacija i procedura.
- (5) Uvjeti za obavljanje poslova dispečera stabilnih postrojenja električne vuče na drugoj pruži ili dijelu pruge bez polaganja praktičnog ispita:
 1. Dispečer stabilnih postrojenja električne vuče, koji je položio praktični ispit za rad na jednoj pruži ili dijelu pruge, pri prijelasku na rad na drugu prugu ili dio pruge, ne polaže praktični ispit, ukoliko polaganje praktičnog ispita nije propisano tačkom (4) ovog člana. Za samostalno obavljanje poslova dovoljno je da dispečer stabilnih postrojenja električne vuče radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka;
 2. Dispečer stabilnih postrojenja električne vuče mora da radi pod nadzorom i potpisom potvrdi poznavanje uvjeta i postupaka i ako je od samostalnog rada na pruži ili dijelu pruge proteklo više od godinu dana.

VI. PROVJERE TEORIJSKE OSPOSOBLJENOSTI KANDIDATA ZA RADNA MJESTA IZVRŠNE SLUŽBE

Član 36.

(Provjera teorijske osposobljenosti)

Teorijsku osposobljenost za vrijeme obuke provjerava predavač svakog predmeta, a na kraju teorijskog osposobljavanja,

provjeru vrši ispitna komisija, koju imenuje poslodavac (stručno lice za obuku stručnog osposobljavanja).

Član 37.

(Provjera teorijske osposobljenosti)

- (1) Ispitna komisija se sastoji od predsjednika i najmanje dva člana. Članova komisije treba da bude toliko da su zastupljeni svi predmeti obuhvaćeni programom ispita. Predsjednik Komisije se imenuje iz reda članova komisije i mora biti iz djelatnosti iz koje je kandidat. Članovi komisije su istovremeno i ispitivači. Komisiju imenuje poslodavac iz redova stručnih lica za obuku.
- (2) Ispitna komisija mora usmene odgovore kandidata ocijeniti odmah nakon ispitivanja, a pisane radove najkasnije sedam dana nakon što ih kandidat preda.
- (3) Komisijiska provjera stručne osposobljenosti se obavlja u skladu sa programom ispita, koji za svako radno mjesto radnika izvršne službe na željeznici izrađuje poslodavac i na koji saglasnost daje nadležno Ministarstvo. U programu se moraju nalaziti i kriterijumi za ocjenjivanje.
- (4) Žalba na ocjenu Komisije je moguća, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast stručnog i tehničkog obrazovanja.

Član 38.

(Potvrda o položenom teorijskom ispitu)

- (1) Kandidatu koji je uspješno prošao komisijsku provjeru teorijske osposobljenosti, poslodavac kod koga je obavljen teorijski ispit, izdaje potvrdu o položenom teorijskom ispitu.
- (2) Potvrda o položenom teorijskom ispitu treba da sadrži:
 1. Naziv poslodavca (stručnog lica za obuku) koji je izdao potvrdu;
 2. Broj potvrde;
 3. Datum polaganja teorijskog ispita;
 4. Podaci o kandidatu koji je položio ispit (ime prezime, stručna sprema);
 5. Naziv programa stručnog osposobljavanja, za koje je kandidat polagao teorijski ispit; i
 6. Datum izdavanja potvrde, pečat i potpis odgovornog lica.
- (3) Broj i datum izdavanja potvrde mora da se podudara sa podacima upisanim u evidenciju izdatih potvrda, koju vodi stručno lice za obuku.
- (4) Ako je potvrda uništena ili izgubljena, izdaje se duplikat, na kome je naznačeno da je to duplikat.

VII. PRAKTIČNO OSPOSOBLJAVANJA I PROVJERE PRAKTIČNE OSPOSOBLJENOSTI ZA RADNA MJESTA IZVRŠNE SLUŽBE

Član 39.

(Mentor i instruktor)

- (1) Poslodavac mora da imenuje mentora za praktično osposobljavanje.
- (2) Zadaci mentora su da:
 1. Vodi i koordinira rad instruktora;
 2. Prati uspješnost rada kandidata; i
 3. Predlaže kandidata za polaganje praktičnog ispita.
- (3) Za mentora se može imenovati lice koje je najmanje inženjer odgovarajuće struke.
- (4) Poslodavac mora za rad pod nadzorom za svakog kandidata da imenuje instruktora.
- (5) Zadatak instruktora je da obuča kandidata za rad na radnom mjestu, na kojem obučava. Tokom obuke, instruktor je odgovoran za sigurnost u saobraćaju.
- (6) Za instruktora se može odrediti lice koje ima iskustvo od najmanje pet godine na radnom mjestu, za koje se kandidat osposobljava. Instruktor je morao da radi najmanje šest

mjeseci na istom radnom mjestu, na kojem se kandidat osposobljava.

- (7) Kada se na određenom radnom mjestu, zbog razvoja tehnologije uvodi uređaj koji nije bio u upotrebi na tom radnom mjestu, osposobljavanje radnika izvršne službe treba definirati u ugovoru za nabavku i ugradnju nove opreme. Potrebno je osposobiti toliko radnika izvršne službe da se posao može nesmetano obavljati do ispunjenja uvjeta za instruktore.

Član 40.

(Trajanje praktične obuke)

- (1) Minimalno trajanje praktične obuke (osposobljavanja) je prikazano u slijedećoj tabeli:

Naziv radnog mjesta	Minimalni broj sati praktičnog osposobljavanja polaganje prvog praktičnog ispita ^(a)	Minimalni broj sati praktičnog osposobljavanja za drugu vrstu uređaja, drugi tip vozila, drugu stanicu, službeno mjesto ili prugu ^(b)
MANEVRISTA, VOZNI MANEVRISTA (MANEVRISTA NA VOZU)	168	32
RUKOVAOC MANEVRE	96	32
VOZOVOĐA	1. 24 h za manevristu; 2. 24 h za vođu manevre; 3. 288 h za vozovodu; 4. 48 h na prugama gdje će pratiti vozove;	5. 36 h na drugoj stanici; 6. 24 h na drugoj pruzi.
POMOĆNIK MAŠINOVOĐE	1. 12 h za manevristu; 2. 12 h skretničara; 3. 12 h pregledača kola; 4. 120 u vožnji na vučnom vozilu voza za koji se osposobljava;	5. 24 h na drugoj pruzi i/ili 6. 24 h na drugom tipu vučnoga vozila istoga sistema vuče; 7. 60 h na drugom tipu vučnoga vozila drugog sistema vuče.
MAŠINOVOĐA NA MANEVRI	1. 12 h za manevristu; 2. 24 h skretničara; 3. 12 h pregledača kola; 4. 540 h u vožnji na vučnom vozilu voza za koji se osposobljava;	5. 24 h na drugoj pruzi i/ili 6. 60 h na drugom tipu vučnoga vozila istoga sistema vuče; 7. 180 h na drugom tipu vučnoga vozila drugog sistema vuče.
TEHNIČAR VUČE -MAŠINOVOĐA	1. 12 h za manevristu; 2. 12 h pomoćnika mašinovođe; 3. 12 h pregledača kola; 4. 180 h za mašinovodu na manevri; 5. 540 h u vožnji na vučnom vozilu voza za koji se osposobljava ili 5000 km;	6. 24 h na drugoj pruzi i/ili 7. 60 h na drugom tipu vučnoga vozila istoga sistema vuče; 8. 180 h na drugom tipu vučnoga vozila drugog sistema vuče.
TEHNIČAR TEHNIČKE KOLSKE DJELATNOSTI - PREGLEDAČ KOLA	360	1. 24 h za drugu stanicu.
VOZAČ PRUŽNOG VOZILA	1. 12 h za manevristu; 2. 12 h pregledača kola; 3. 360 h u vožnji motornog pružnog vozila za posebne namjene, za kojeg se praktično osposobljava;	4. 24 h na drugoj pruzi i/ili 5. 60 h na drugom motornom pružnom vozilu.
SKRETNIČAR	168	48
ODJAVNIČAR	168	24
SAOBRAĆAJNO TRANSPORTNI TEHNIČAR, OTPRAVNIK VOZOVA	1. 12 h za skretničara u stanici za koju se obučava; 2. 24 h za nadzornika skretnica u stanici za koju se obučava;	5. 24 h za rad u drugoj stanici sa istom vrstom SS uređaja; 6. 60 h za rad na drugoj vrsti SS uređaja, rad na elektrificiranoj pruzi ili jednokolskežnoj pruzi;

	3. 12 h za odjavničara u stanici za koju se obučava; 4. 540 h otparnik u stanici za koju se obučava;	7. 180 h za rad u ranžirnoj ili odvojnoj stanici na glavnoj pruzi ili u stanici gdje se sa jednokolosječne prijelazi na dvokolosječnu prugu;
VOZNI DISPEČER	96	1. 48 sata za rad na drugom odsjeku upravljanja saobraćajem, za istu vrstu SS uređaja; 2. 180 sati za rad na drugoj vrsti SS uređaja;
VOZNI DISPEČER	96	48
ČUVAR PRUGE	1. 96 h i 2. 72 h za čuvara pruge koji upravlja postavnim spravama za osiguranje cestovnih prijelaza.	3. 36 h za čuvara pruge koji upravlja postavnim spravama za osiguranje cestovnih prijelaza; 4. 24 h za čuvara ophodara ili čuvara na osiguranju pružnih radova.
TEHNIČAR NA ODRŽAVANJU PRUGE, OBJEKATA I OPREME PRUGE	320	16
TEHNIČAR NA ODRŽAVANJU SIGNALNO SIGURNOSNIH UREĐAJA	540	3. 90 h za drugu vrstu SS uređaja, 4. 24 h za drugi pružni odsjek.
TEHNIČAR NA ODRŽAVANJU TELEKOMUNIKACIONIH UREĐAJA I OPREME	360	1. 90 h za drugu vrstu telekomunikacionih uređaja, 2. 24 h za drugi pružni odsjek.
TEHNIČAR NA ODRŽAVANJU STABILNIH POSTROJENJA ELEKTRIČNE VUČE	1. 360 h i 2. 24 h pri održavanju EVP-a	3. 96 h za drugi sistem SPEV, 4. 24 h na drugom pružnom odsjeku.
DISPEČER STABILNIH POSTROJENJA ELEKTRIČNE VUČE	1. 24 h pri održavanju SPEV, 2. 300 h u radu kao dispečer SPEV.	3. 72 h na drugom sistemu SPEV.
KONDUKTER	1. 24 h na radnom mjestu manevriste i 2. 180 h na radnom mjestu konduktera.	3. 24 h na drugoj pruzi.

- (2) Ako se posao obavlja u smjenama i praktično osposobljavanje se obavlja na isti način.

Član 41.

(Provjera praktične osposobljenosti)

- (1) Provjera praktične osposobljenosti se vrši na praktičnom ispit.
- (2) Komisiju za provjeru praktične osposobljenosti imenuje poslodavac, kod koga je sprovedeno praktično osposobljavanje (obuka).
- (3) Ispitna komisija se sastoji od predsjednika i najmanje dva člana. Ispitna komisija se formira tako da budu zastupljene sve oblasti koje su obuhvaćene programom praktičnog ispita.
- (4) Predsjednik Komisije se imenuje iz reda članova komisije i mora biti iz djelatnosti iz koje je kandidat. Članovi komisije su istovremeno i ispitivači.
- (5) Ispitu prisutvuje i mentor kandidata bez prava da ispituje i ocjenjuje kandidata.
- (6) Ispitna komisija mora usmene odgovore kandidata ocijeniti odmah nakon ispitivanja, a pisane radove najkasnije sedam dana nakon što ih kandidat preda.
- (7) Komisijaska provjera stručne osposobljenosti koja se obavlja u skladu sa programom ispita, koji za svako radno mjesto radnika izvršne službe na željeznici izrađuje. U programu se moraju nalaziti i kriterijumi za ocjenjivanje.

- (8) Žalba na ocjenu komisije je moguća, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast stručnog i tehničkog obrazovanja.
- (9) Kandidat za radnika izvršne službe polaže praktični ispit pod nadzorom instruktora, sa kojim je radio pod nadzorom, i na istom radnom mjestu, na kome je osposobljavan.
- (10) Za sigurnost željezničkog saobraćaja na praktičnom ispitu odgovoran je radnik izvršne službe - instruktor na radnom mjestu, gdje se ispit polaže.
- (11) Komisija mora na praktičnom ispitu da provjeri takav obim posla, da može da utvrdi da li je kandidat u stanju da samostalno obavlja posao ili ne, i o tome ga mora usmeno informirati.
- (12) Komisija na praktičnom ispitu ocjenjuje praktično obavljanje poslova i osposobljenost, propisane za radno mjesto, za koje se polaže praktičan ispit.
- (13) Ako komisija utvrdi da je kandidat sposoban da samostalno obavlja rad na radnom mjestu radnika izvršne službe, uzima od njega pisanu izjavu da se osjeća sposobnim za samostalno obavljanje rada na radnom mjestu, za koji je polagao praktični ispit.
- (14) Kandidatu koji je uspješno završio komisijsku provjeru praktične osposobljenosti i dao pisanu izjavu, poslodavac će izdati potvrdu o položenom praktičnom ispitu.

Član 42.

(Potvrda o položenom praktičnom ispitu)

- (1) Kandidatu, koji je uspješno prošao praktični ispit, poslodavac, kod koga je polagao ispit, izdaje potvrdu o položenom praktičnom ispitu.
- (2) Potvrda o položenom praktičnom ispitu mora da sadrži:
 1. Naziv poslodavca koji je izdao potvrdu;
 2. Broj potvrde;
 3. Datum polaganja praktičnog ispita;
 4. Podaci o kandidatu koji je polagao praktični ispit;
 5. Radno mjesto za koje je kandidat položio praktičan ispit;
 6. Datum izdavanja potvrde, pečat i potpis odgovorne osobe kod poslodavca i potpis predsjednika Komisije.
- (3) Broj i datum izdavanja potvrde mora da se podudara sa podacima upisanim u evidenciju izdatih potvrda o položenom praktičnom ispitu.
- (4) Ako je potvrda uništena ili izgubljena, poslodavac izdaje duplikat, na kome je naznačeno da je to duplikat.

Član 43.

(Nemogućnost ispunjavanja uvjeta za praktično osposobljavanje i provjeru)

- (1) Poslodavac koji nije u stanju da osigura uvjete za praktično osposobljavanje i provjeru praktične osposobljenosti, može angažirati za ovaj dio poslodavca koji ispunjava uvjete propisane ovim Pravilnikom.
- (2) Praktično osposobljavanje i provjera praktične osposobljenosti mora da bude, u slučaju iz prijetnog stava, za svako radno mjesto radnika izvršne službe, izvedeno u približno istom radnom okruženju, koje će imati radnik na radnom mjestu kod svog poslodavca.

VIII. UVJETI I NAČIN STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA RADNA MJESTA IZVRŠNE SLUŽBE

Član 44.

(Stručno usavršavanje)

- (1) Poslodavac mora u sistemu upravljanja sigurnošću osigurati sistem stručnog usavršavanja, kojim uređuje održavanje nivoa osposobljenosti svog osoblja i provjeru njegove osposobljenosti, određuje radna mjesta na kojima je rad u vezi sa sigurnošću i urednošću željezničkog saobraćaja, kao i procedure za održavanje nivoa osposobljenosti radnika na tim radnim mjestima.

- (2) Stručno usavršavanje se sastoji od usavršavanja općeg stručnog znanja i usavršavanja stručnog znanja o voznim sredstvima, uređajima i infrastrukturi.
- (3) Stručno usavršavanje izvodi stručno lice za obuku.
- (4) Sprovođenje stručnog usavršavanja mora se izvršiti tako da se osigura pravičan i nediskriminirajući pristup za sve radnike na radnim mjestima izvršne službe i njihove poslodavce.
- (5) Za izvođenje stručnog usavršavanja moraju biti ispunjeni materijalni, kadrovski i organizacioni uvjeti.
- (6) Minimalni materijalni uvjeti za stručno usavršavanje su:
1. Adekvatan prostor za obavljanje stručnog usavršavanja sa garantiranim minimalnim uvjetima za rad (1,5 m² radnog prostora po kandidatu i predavaču, odgovarajuća oprema i tehnička oprema);
 2. Pristup odgovarajućim sredstvima (željeznička vozila, signalno-sigurnosni i telekomunikacioni uređaji, stabilna postrojenja električne vuče,...), gdje je predviđeno praktično usavršavanje;
 3. Stručno lice za obuku mora da omogući kupovinu ili korištenje stručne literature i važećih propisa u elektronskoj i pisanoj formi.
- (7) Minimalni kadrovski uvjeti za stručno usavršavanje su:
1. Stručno lice za obuku mora imati najmanje obrazovanje inženjer/diplomirani inženjer (ili završen ciklus visokog obrazovanja sa minimum 180/240 ECTS bodova) odgovarajućeg usmjerenja, i pedagoško-andragoško obrazovanje;
 2. Predavač praktične obuke i vještina mora imati najmanje obrazovanje inženjer/diplomirani inženjer (ili završen ciklus visokog obrazovanja sa minimum 180/240 ECTS bodova) odgovarajućeg usmjerenja, pedagoško-andragoško obrazovanje, najmanje pet godina iskustva na radnom mjestu i mora biti upoznat sa sadržajima koji su potrebni za rad na radnom mjestu za koje se kandidat osposobljava.
- (8) Organizacioni uvjeti za stručno usavršavanje:
1. Stalno praćenje aktivnosti vezanih za usavršavanje, u okviru standarda kvaliteta;
 2. Izvedeno nezavisno ocjenjivanje procedure za stjecanje i provjeru stručnog znanja i sposobnosti za sprovođenje usavršavanja, u intervalima ne dužim od pet godina, i to od strane kvalificiranih lica koja sama ne obavljaju djelatnosti koje su predmet ocjenjivanja;
 3. Čuvanje dokumentacije o rezultatima nezavisnog ocjenjivanja predavača na usavršavanju i dokumentacije o prisustvu radnika izvršne službe usavršavanju.
- (9) Radnici izvršne službe na željeznici i radnici koji obavljaju poslove vezane za sigurnost i urednost saobraćaja, moraju stalno usavršavati svoje stručno znanje kroz samoobrazovanje i redovno i vanredno stručno usavršavanje.

Član 45.

(Redovno stručno usavršavanje)

- (1) Redovno stručno usavršavanje moraju stručno lice za obuku i poslodavac da sprovedu za svako radno mjesto radnika izvršne službe. Minimalni godišnji broj časova redovnog usavršavanja za svako radno mjesto radnika izvršne službe je definiran u sljedećoj tabeli:

Naziv radnog mjesta	Minimalni godišnji broj sati	
	Broj sati koji se odnosi na osnovno strukovno znanje	Broj sati koji se odnosi na poznavanje voznih sredstava i infrastrukture

ŽELJEZNIČKI SAOBRAĆAJNI RADNIK	12	12
VOZOVODA	12	12
POMOĆNIK MAŠINOVOĐE	12	12
MAŠINOVOĐA NA MANEVRI	12	12
TEHNIČAR VUČE - MAŠINOVOĐA	12	12
TEHNIČAR TEHNIČKE KOLSKE DJELATNOSTI- PREGLEDAČ KOLA	12	12
VOZAČ PRUŽNOG VOZILA	6	6
SAOBRAĆAJNO- TRANSPORTNI TEHNIČAR - OTPRAVNIK VOZOVA	12	12
DISPEČER	12	12
ČUVAR	6	6
TEHNIČAR NA ODRŽAVANJU OBJEKATA I OBJEKATA PRUGE	6	12
TEHNIČAR NA ODRŽAVANJU SIGNALNO SIGURNOSNIH UREĐAJA	6	12
TEHNIČAR NA ODRŽAVANJU TELEKOMUNIKACIONIH UREĐAJA I OPREME	6	12
TEHNIČAR NA ODRŽAVANJU STABILNIH POSTROJENJA ELEKTRIČNE VUČE	6	12
DISPEČER STABILNIH POSTROJENJA ELEKTRIČNE VUČE	6	12
KONDUKTER	6	6

- (2) Predviđeni minimalni godišnji broj časova mora biti ravnomjerno raspoređen tokom cijele kalendarske godine.
- (3) U minimalni godišnji broj časova stručnog usavršavanja nisu uključeni časovi redovne ili vanredne provjere stručne osposobljenosti, kao i stručno usavršavanje sa novim uređajima, opremom i softverom.

Član 46.

(Vanredno stručno usavršavanje)

- (1) Vanredno stručno usavršavanje se sastoji od sadržaja vezanih za opće stručno znanje i sadržaja koji se odnose na stručno znanje o voznim sredstvima, uređajima i infrastrukturi.
- (2) Vanredno stručno usavršavanje mora da osigura poslodavac u slučaju:
1. Velike tehničke i tehnološke promjene na voznim sredstvima, uređajima i infrastrukturi;
 3. Izdavanja novih propisa ili suštinskih izmjena postojećih; i
 4. Sumnje da radnici na radnim mjestima izvršne službe nisu dovoljno osposobljeni.

Član 47.

(Prisustvo redovnom i vanrednom stručnom usavršavanju)

- (1) Prisustvo redovnom i vanrednom stručnom usavršavanju za radnike na radnim mjestima izvršne službe na željeznici je obavezno.
- (2) O neprisustvovanju stručnom usavršavanju, stručno lice za obuku obavještava odgovorno lice poslodavca, a o neprisustvovanju stručnom usavršavanju znanja o voznim sredstvima, uređajima i infrastrukturi predavač poslodavca obavještava odgovorno lice poslodavca, u skladu sa odredbama sistema upravljanja sigurnošću.

Član 48.

(Nemogućnost ispunjavanja uvjeta za stručno usavršavanje)

- (1) Poslodavac koji nije u stanju da osigura uvjete za stručno usavršavanje znanja o voznim sredstvima, uređajima i infrastrukturi, može angažirati za ovaj dio poslodavca koji ispunjava uvjete propisane ovim Pravilnikom.
- (2) Stručno usavršavanje mora da bude, u slučaju iz prijetnog stava, za svako radno mjesto radnika izvršne službe, izvedeno u približno istom radnom okruženju, koje će imati radnik na radnom mjestu kod svog poslodavca.

IX. UVJETI I NAČIN PROVJERE STRUČNE OSPOSOBLJENOSTI ZA RADNA MJESTA IZVRŠNE SLUŽBE

Član 49.

(Redovna i vanredna provjera)

- (1) Redovnu i vanrednu provjeru stručne osposobljenosti sprovodi poslodavac.
- (2) Redovnu i vanrednu provjeru znanja o voznim sredstvima, uređajima i infrastrukturi sprovodi poslodavac.
- (3) Stručna lica za obuku moraju pod tržišnim uvjetima za sve poslodavce da osiguraju pravičan i nediskriminirajući pristup redovnim i vanrednim provjerama stručne osposobljenosti radnika na radnim mjestima izvršne službe i izvršnim radnicima na privatnim mrežama povezanim sa javnim..
- (4) Zaposleni koji obavljaju poslove izrade i tumačenja operativnih saobraćajno-tehničkih propisa, osposobljavanja i usavršavanja radnika izvršne službe i poslove organizacije i nadzora nad radom radnika izvršne službe, u obavezi su da prije obavljanja tih poslova obave vanrednu provjeru znanja iz oblasti, kojima treba da ovladaju radnici izvršne službe, na koje će se njihov posao odnositi, osim ako je zaposleni obavio redovnu ili vanrednu provjeru u roku kraćem od tri godine.

Član 50.

(Redovna i vanredna provjera stručne osposobljenosti)

- (1) Stručnu osposobljenost radnika na radnim mjestima izvršne službe treba redovno provjeravati najmanje jednom u tri godine iz poznavanja općeg stručnog znanja i stručnog znanja o voznim sredstvima, uređajima i infrastrukturi.
- (2) Vanredna provjera stručne sposobnosti se mora izvršiti:
 1. Prije početka novog reda vožnje;
 2. Ako je odsustvo trajalo duže od jedne godine;
 3. Ako zaposleni zbog nepoznavanja pravila može da ugrozi sigurnost željezničkog saobraćaja, ili ako ne ispunjava obaveze u pogledu stručnog usavršavanja;
 4. Prilikom izdavanja novih propisa ili suštinskih izmjena postojećih; i
 5. Prilikom velikih tehničkih i tehnoloških promjena na voznim sredstvima, uređajima i infrastrukturi.
- (3) U svim slučajevima iz prijedloga stava poslodavac radniku na radnom mjestu izvršne službe ne dozvoljava dalji rad i upućuje ga na vanrednu provjeru stručne osposobljenosti.
- (4) Opće stručno znanje zaposlenih koji obavljaju poslove izrade i tumačenja operativnih saobraćajno-tehničkih propisa, osposobljavanja i usavršavanja radnika izvršne službe i poslove organizacije i nadzora nad radom radnika izvršne službe, mora se redovno provjeravati svake dvije godine, a pri značajnim izmenama postojećih propisa i vanredno, pred Komisijom koju imenuje poslodavac.

X. OSPOSOBLJAVANJE KANDIDATA ZA RADNA MJESTA KOJA ORGANIZUJU, NADZIRU I KONTROLIRAJU RAD U ŽS BiH

Član 51.

(Stručno osposobljavanje saobraćajnog inženjera- željezničkog smijera (180 ECTS bodova) i strukovnog inženjera saobraćaja (180 ECTS bodova-studijski program željeznički saobraćaj)

Stručna obuka za ovo zanimanje traje 10 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i upustava koji su navedeni u Članu 10.	1

Polaganje ispita po Članu 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vođe manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima odjavničara i nadzornika sretnica	1
Upoznavanje sa poslovima organizacije kolske službe	1
Upoznavanje sa poslovima tranzitera i vozovođe	1
Upoznavanje sa poslovima magacionera i robnog blagajnika	2
Upoznavanje sa poslovima putničkog blagajnika	1
Upoznavanje poslova mašinovođe	1
Upoznavanje sa poslovima pregledača kola	1
Upoznavanje sa poslovima otpravnika vozova	2
Upoznavanje sa poslovima KM i EVP	1
Upoznavanje sa poslovima telekomande centra CDU	1
Upoznavanje sa poslovima službe za SS i TK postrojenja	1
Upoznavanje sa službom održavanja gornjeg stroja	1
Polaganje teoretskog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za saobraćajno-transportnog tehničara-otpravnika vozova po Članu 20. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima šefa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	2
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	2
Izrada elaborata na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	2
Polaganje stručnog ispita	1

Član 52.

(Stručno osposobljavanje diplomiranog inženjera saobraćaja- željezničkog smijera (240 ECTS bodova) i specijalista strukovni inženjer saobraćaja (240 ECTS bodova- studijski program željeznički saobraćaj)

Stručna obuka za ova zanimanja traje 12 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i upustava koji su navedeni u Članu 10.	1
Polaganje ispita po Članu 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vođe manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima odjavničara i nadzornika sretnica	1
Upoznavanje sa poslovima organizacije kolske službe	1
Upoznavanje sa poslovima tranzitera i vozovođe	1
Upoznavanje sa poslovima magacionera i robnog blagajnika	2
Upoznavanje sa poslovima putničkog blagajnika	1
Upoznavanje poslova mašinovođe	1
Upoznavanje sa poslovima pregledača kola	1
Upoznavanje sa poslovima otpravnika vozova	2
Upoznavanje sa poslovima Km i EVP	1
Upoznavanje sa poslovima telekomande centra CDU	1
Upoznavanje sa poslovima službe za SS i TK postrojenja	1
Upoznavanje sa službom održavanja gornjeg stroja	1
Polaganje teoretskog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za saobraćajno-transportnog tehničara-otpravnika po Članu 20. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima šefa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	3
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	3
Upoznavanje sa radom transportne službe na taktičkom nivou	2
Upoznavanje sa organizacijom rada kolske službe i obračuna po RIV i RIC	2

Izrada projekta na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	4
Polaganje stručnog ispita	1

Član 53.

(Stručno osposobljavanje mašinskog inženjera (180 ECTS bodova) i strukovnog inženjera mašinstva (180 ECTS bodova- studijski program željezničko mašinstvo)- za vuču

Stručna obuka za ovo zanimanje traje 10 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i upustava koji su navedeni u Članu 10.	1
Polaganje ispita po Članu 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima oragnizacije vuče vozova	2
Upoznavanje sa poslovima nadzornika lokomotiva	1
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vođe manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima mašinovode na manevri	1
Upoznavanje sa poslovima pomoćnika mašinovode	1
Upoznavanje sa poslovima mašinovode na dizel lokomotivi	3
Upoznavanje poslova mašinovode na elektrolokomotivi	1
Upoznavanje sa poslovima pregledača kola	1
Upoznavanje sa poslovima otpravnika vozova	1
Upoznavanje sa poslovima održavanja lokomotiva	3
Polaganje teoretskog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara vuče- mašinovodu po Članu 26. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima vuče vozova na operativnom nivou	3
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	1
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	1
Izrada elaborata na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	2
Polaganje stručnog ispita	1

Član 54.

(Stručno osposobljavanje diplomiranog mašinskog inženjera (240 ECTS bodova) i specijaliste strukovni inženjer mašinstva (240 ECTS bodova- studijski program željezničko mašinstvo)- za vuču

Stručna obuka za ova zanimanja traje 12 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i upustava koji su navedeni u Članu 10.	1
Polaganje ispita po Članu 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima oragnizacije vuče vozova	2
Upoznavanje sa poslovima nadzornika lokomotiva	1
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vođe manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima mašinovode na manevri	1
Upoznavanje sa poslovima pomoćnika mašinovode	1
Upoznavanje sa poslovima mašinovode na dizel lokomotivi	3
Upoznavanje poslova mašinovode na elektrolokomotivi	1
Upoznavanje sa poslovima pregledača kola	1
Upoznavanje sa poslovima otpravnika vozova	1
Upoznavanje sa poslovima održavanja lokomotiva	3
Polaganje teoretskog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara vuče- mašinovodu po Članu 26. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima u sekciji za vuču vozova	3
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	2

Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	2
Upoznavanje sa poslovima za vuču vozova na taktičkom nivou	4
Izrada projekta na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	4
Polaganje stručnog ispita	1

Član 55.

(Stručno osposobljavanje elektrotehničkog inženjera (180 ECTS bodova) i strukovnog inženjera elektrotehnike i računarstva (180 ECTS bodova- studijski program elektrotehnika u saobraćaju)- za vuču

(1) Stručna obuka za ovo zanimanje traje 10 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i upustava koji su navedeni u Članu 10.	1
Polaganje ispita po Članu 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima oragnizacije vuče vozova	2
Upoznavanje sa poslovima nadzornika lokomotiva	1
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vođe manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima mašinovode na manevri	1
Upoznavanje sa poslovima pomoćnika mašinovode	1
Upoznavanje sa poslovima mašinovode na dizel lokomotivi	1
Upoznavanje poslova mašinovode na elektrolokomotivi	3
Upoznavanje sa poslovima pregledača kola	1
Upoznavanje sa poslovima otpravnika vozova	1
Upoznavanje sa poslovima održavanja lokomotiva	3
Polaganje teoretskog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara vuče- mašinovodu po Članu 26. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima vuče vozova na operativnom nivou	3
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	1
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	1
Izrada elaborata na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	2
Polaganje stručnog ispita	1

Član 56.

(Stručno osposobljavanje diplomiranog elektrotehničkog inženjera (240 ECTS bodova) i specijalista strukovni inženjer elektrotehnike i računarstva (240 ECTS bodova- studijski program elektrotehnika u saobraćaju)- za vuču

Stručna obuka za ova zanimanja traje 12 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i upustava koji su navedeni u Članu 10.	1
Polaganje ispita po Članu 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima oragnizacije vuče vozova	2
Upoznavanje sa poslovima nadzornika lokomotiva	1
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vođe manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima mašinovode na manevri	1
Upoznavanje sa poslovima pomoćnika mašinovode	1
Upoznavanje sa poslovima mašinovode na dizel lokomotivi	3
Upoznavanje poslova mašinovode na elektrolokomotivi	1
Upoznavanje sa poslovima pregledača kola	1
Upoznavanje sa poslovima otpravnika vozova	1
Upoznavanje sa poslovima održavanja lokomotiva	3
Polaganje teoretskog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1

Praktična obuka za tehničara vuče- mašinovođu po Članu 26. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima vuče vozova na operativnom	3
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	2
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	2
Upoznavanje sa poslovi vuču vozova na taktičkom nivou	4
Izrada projekta na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	4
Polaganje stručnog ispita	1

Član 57.

(Stručno osposobljavanje građevinskog inženjera (180 ECTS bodova) i strukovnog inženjera građevinarstva (180 ECTS bodova- studijski program željezničko građevinarstvo)- za održavanja pruge

Stručna obuka za ovo zanimanje traje 10 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i upustava koji su navedeni u Članu 10.	1
Polaganje ispita po Članu 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima organizacije poslova građevinske službe	3
Upoznavanje sa poslovima čuvara	1
Upoznavanje sa poslovima brigade na ručnom održavanju pruge	2
Upoznavanje sa poslovima mehaničkog održavanja pruge	2
Upoznavanje poslova vozača pružnih vozila	1
Upoznavanje sa poslovima tehničara na održavanju pruge, objekata i opreme pruge	3
Upoznavanje sa poslovima otpravnika vozova	1
Upoznavanje sa poslovima KM i EVP	1
Upoznavanje sa poslovima službe za SS i TK postrojenja	1
Praktična obuka za tehničara vuče- mašinovođu po Članu 26. Ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara na održavanju pruge, objekata i opreme pruge po Članu 31. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima građevinske službe na operativnom	2
Upoznavanje sa poslovima planiranja građevinskih radova na taktičkom nivou	2
Izrada elaborata na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	2
Polaganje stručnog ispita	1

Član 58.

(Stručno osposobljavanje diplomiranog građevinskog inženjera (240 ECTS bodova), specijalista strukovni inženjera građevinarstva (240 ECTS bodova- studijski program željezničko građevinarstvo)- za održavanja pruge

Stručna obuka za ova zanimanja traje 12 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i upustava koji su navedeni u Članu 10.	1
Polaganje ispita po Članu 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima organizacije poslova građevinske službe	3
Upoznavanje sa poslovima čuvara	1
Upoznavanje sa poslovima brigade na ručnom održavanju pruge	2
Upoznavanje sa poslovima mehaničkog održavanja pruge	2
Upoznavanje poslova vozača pružnih vozila	1
Upoznavanje sa poslovima tehničara na održavanju pruge, objekata i opreme pruge	3

Upoznavanje sa poslovima otpravnika vozova	1
Upoznavanje sa poslovima KM i EVP	1
Upoznavanje sa poslovima službe za SS i TK postrojenja	1
Polaganje teoretskog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara na održavanju pruge, objekata i opreme pruge po Članu 31. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima građevinske službe na operativnom nivou	4
Upoznavanje sa poslovima planiranja građevinskih radova na taktičkom nivou	6
Izrada projekat na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	4
Polaganje stručnog ispita	1

Član 59.

(Stručno osposobljavanje elektrotehničkog inženjera (180 ECTS bodova) i strukovnog inženjera elektrotehnike i računarstva (180 ECTS bodova- studijski program elektrotehnika u saobraćaju)- za održavanje signalno-sigurnosnih uređaja

Stručna obuka za ovo zanimanje traje 10 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i upustava koji su navedeni u Članu 10.	1
Polaganje ispita po Članu 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima organizacije službe za održavanje signalno-sigurnosnih uređaja	5
Upoznavanje sa poslovima tehničara službe za održavanje signalno-sihurnosnih uređaja	5
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vode manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima vozača pružnog vozila	1
Upoznavanje sa poslovima otpravnika vozova	1
Upoznavanje sa poslovima KM i EVP	1
Upoznavanje sa službom održavanja TK uređaja	1
Polaganje teoretskog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara na održavanju SS uređaja po Članu 32. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima na operativnom nivou održavanja signalno-sigurnosnih uređaja	3
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	1
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	1
Izrada elaborata na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	2
Polaganje stručnog ispita	1

Član 60.

(Stručno osposobljavanje diplomiranog elektrotehničkog inženjera (240 ECTS bodova) i specijalista strukovni inženjer elektrotehnike i računarstva (240 ECTS bodova- studijski program elektrotehnika u saobraćaju)- za održavanje signalno-sigurnosnih uređaja

Stručna obuka za ova zanimanja traje 12 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i upustava koji su navedeni u Članu 10.	1
Polaganje ispita po Članu 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima organizacije službe za održavanje signalno-sigurnosnih uređaja	5
Upoznavanje sa poslovima tehničara službe za održavanje signalno-sihurnosnih uređaja	5
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vode manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima vozača pružnog vozila	1
Upoznavanje sa poslovima otpravnika vozova	1
Upoznavanje sa poslovima KM i EVP	1
Upoznavanje sa službom održavanja TK uređaja	1

Polaganje teoretskog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara na održavanju SS uređaja po Članu 32. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima na operativnom nivou održavanja signalno – sigurnosnih uređaja	6
Upoznavanje sa poslovima na taktičkom nivou održavanja signalno – sigurnosnih uređaja	3
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	1
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	1
Izrada projekta na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	4
Polaganje stručnog ispita	1

Član 61.

(Stručno osposobljavanje elektrotehničkog inženjera (180 ECTS bodova) i strukovnog inženjera elektrotehnike i računarstva (180 ECTS bodova- studijski program elektrotehnika u saobraćaju)- za održavanje telekomunikacionih uređaja

Stručna obuka za ovo zanimanje traje 10 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i upustava koji su navedeni u Članu 10.	1
Polaganje ispita po Članu 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima organizacije službe za održavanje telekomunikacionih uređaja	5
Upoznavanje sa poslovima tehničara službe za održavanje telekomunikacionih uređaja	5
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vode manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima vozača pružnog vozila	1
Upoznavanje sa poslovima otparnika vozova	1
Upoznavanje sa poslovima KM i EVP	1
Upoznavanje sa službom održavanja SS uređaja	1
Polaganje teoretskog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara na održavanju telekomunikacionih uređaja po Članu 33. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima na operativnom nivou održavanja telekomunikacionih uređaja	3
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	1
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	1
Izrada elaborata na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	2
Polaganje stručnog ispita	1

Član 62.

(Stručno osposobljavanje diplomiranog elektrotehničkog inženjera (240 ECTS bodova) i specijalista strukovni inženjer elektrotehnike i računarstva (240 ECTS bodova- studijski program elektrotehnika u saobraćaju)- za održavanje telekomunikacionih uređaja

Pored navedenih obrazovnih profila za diplomiranog elektrotehničkog inženjera za održavanju telekomunikacionih uređaja mogu se stručno osposobljavati i ostali obrazovni profili diplomiranih inženjera smjer telekomunikacije ili elektronika i strukovnih elektrotehničkih inženjera slabe struje (240 ECTS bodova) kao i diplomirani saobraćajni inženjer smjer telekomunikacija.

Stručna obuka za ova zanimanja traje 12 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i upustava koji su navedeni u Članu 10.	1
Polaganje ispita po Članu 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima organizacije službe za održavanje telekomunikacionih uređaja	5
Upoznavanje sa poslovima tehničara službe za održavanje telekomunikacionih uređaja	5

Upoznavanje sa poslovima manevriste, vode manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima vozača pružnog vozila	1
Upoznavanje sa poslovima otparnika vozova	1
Upoznavanje sa poslovima KM i EVP	1
Upoznavanje sa službom održavanja SS uređaja	1
Polaganje teoretskog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara na održavanju telekomunikacionih uređaja po Članu 33. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima operativnom nivou održavanja telekomunikacionih uređaja	6
Upoznavanje sa poslovima na taktičkom novou održavanja telekomunikacionih uređaja	3
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	1
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	1
Izrada projekta na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	4
Polaganje stručnog ispita	1

Član 63.

(Stručno osposobljavanje elektrotehničkog inženjera (180 ECTS bodova) i strukovnog inženjera elektrotehnike i računarstva (180 ECTS bodova- studijski program elektrotehnika u saobraćaju)- za energetiku i održavanje stabilnih postrojenja električne vuče

Stručna obuka za ovo zanimanje traje 10 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i upustava koji su navedeni u Članu 10.	1
Polaganje ispita po Članu 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima organizacije službe za održavanje stabilnih postrojenja električne vuče	5
Upoznavanje sa poslovima tehničara službe za održavanje stabilnih postrojenja električne vuče	5
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vode manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima vozača pružnog vozila	1
Upoznavanje sa poslovima otparnika vozova	1
Upoznavanje sa poslovima TK uređaja	1
Upoznavanje sa službom održavanja SS uređaja	1
Polaganje teoretskog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče po Članu 34. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima na operativnom nivou održavanja stabilnih postrojenja električne vuče	3
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	1
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	1
Izrada elaborata na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	2
Polaganje stručnog ispita	1

Član 64.

(Stručno osposobljavanje diplomiranog elektrotehničkog inženjera (240 ECTS bodova) i specijalista strukovni inženjer elektrotehnike (240 ECTS bodova- studijski program elektrotehnika u saobraćaju)- za energetiku i održavanje stabilnih postrojenja električne vuče

Stručna obuka za ova zanimanja traje 12 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i upustava koji su navedeni u Članu 10.	1
Polaganje ispita po Članu 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima organizacije službe za održavanje stabilnih postrojenja električne vuče	5
Upoznavanje sa poslovima tehničara službe za održavanje stabilnih postrojenja električne vuče	5
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vode manevre i skretničara	1

Upoznavanje sa poslovima vozača pružnog vozila	1
Upoznavanje sa poslovima otpornika vozova	1
Upoznavanje sa poslovima TK uređaja	1
Upoznavanje sa službom održavanja SS uređaja	1
Polaganje teoretskog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara na održavanju stabilnih postrojenja električne vuče po Članu 34. ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima operativnom nivou održavanja stabilnih postrojenja električne vuče	6
Upoznavanje sa poslovima na taktičkom novou održavanja stabilnih postrojenja električne vuče	3
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	1
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	1
Izrada projekta na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	4
Polaganje stručnog ispita	1

Član 65.

(Stručno osposobljavanje mašinskog inženjera (180 ECTS bodova) i strukovni inženjer mašinstva (180 ECTS bodova)- studijski program željezničko mašinstvo)- za tehničko- kolsku službu

- (1) Pored navedenih obrazovnih profila za mašinskog inženjera tehničko - kolske službe i strukovnog inženjera mašinstva tehničko - kolske službe mogu se stručno osposobljavati i obrazovni profili, mašinske struke ili ekvivalentne struke (180 ECTS bodova), koji su studije završili po studijskim programima iz polja tehničko-tehnoloških nauka, i to: proizvodnje, razvoja, termodinamike, održavanja tehničkih sistema, kontrole kvaliteta, upravljanja kvalitetom proizvoda, metalurgije, tehnologije, inženjeringa, organizacije i upravljanja proizvodnjom i održavanjem.
- (2) Odluku po stavu 1 ovog člana donosi Poslodavac.

Stručna obuka za ovo zanimanje traje 10 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i upustava koji su navedeni u Članu 10.	1
Polaganje ispita po Članu 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima organizacije tehničko-kolske djelatnosti, odnosno sistema održavanja (ECM) u: - Stručnim službama u željezničkim kompanijama, ECM-u, ŽO i UI, - Izvršnoj TKD, - Djelatnosti održavanja u radionicama.	1
Upoznavanje sa poslovima nadzornika pregledača kola	1
Upoznavanje sa poslovima pregledača kola	4
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vođe manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima mašinovođe	1
Upoznavanje sa poslovima otpornika vozova	1
Upoznavanje sa poslovima održavanja putničkih kola	3
Upoznavanje sa poslovima održavanja teretnih kola	3
Polaganje teoretskog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara tehničke kolske djelatnosti-pregledača kola po članu 27 ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima organizovanja i funkcionisanja u službama i sektorima tehničko-kolske djelatnosti, odnosno funkcijama (službama/sektorima) sistema održavanja (ECM) u: - Tehničko-kolskoj službi, - Funkciji upravljanja održavanja - Funkciji razvoja održavanja, - Funkciji upravljanja održavanja kolskog parka, - Funkciji izvršenja održavanja	2
Upoznavanje sa remontom kola u remontnim radionicama	1
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	1
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	1
Izrada elaborata na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	2
Polaganje stručnog ispita	1

Član 66.

(Stručno osposobljavanje diplomiranog mašinskog inženjera (240 ECTS bodova) i specijalista strukovni inženjer mašinstva (240 ECTS bodova) - studijski program željezničko mašinstvo)- za tehničko- kolsku službu

- (1) Pored navedenih obrazovnih profila za diplomiranog mašinskog inženjera tehničko - kolske službe i specijaliste strukovnog inženjera mašinstva tehničko - kolske službe mogu se stručno osposobljavati i obrazovni profili mašinske struke ili ekvivalentne struke (240 ECTS bodova), koji su studije završili po studijskim programima iz polja tehničko-tehnoloških nauka, i to: proizvodnje, razvoja, termodinamike, održavanja tehničkih sistema, kontrole kvaliteta, upravljanja kvalitetom proizvoda, metalurgije, tehnologije, inženjeringa, organizacije i upravljanja proizvodnjom i održavanjem.
 - (2) Odluku po stavu 1 ovog člana donosi Poslodavac.
- Stručna obuka za ova zanimanja traje 12 mjeseci i sprovodi se po sljedećem programu:

Aktivnosti	Radnih sedmica
Upoznavanje sa propisima o ličnoj sigurnosti, zaštiti na radu, unutrašnjom organizacijom rada na željeznici i drugih pravilnika i upustava koji su navedeni u Članu 10.	1
Polaganje ispita po Članu 10. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima organizacije tehničko-kolske djelatnosti, odnosno sistema održavanja (ECM) u: - Stručnim službama u željezničkim kompanijama, ECM-u, ŽO i UI, - Izvršnoj TKD, - Djelatnosti održavanja u radionicama.	1
Upoznavanje sa poslovima nadzornika pregledača kola	1
Upoznavanje sa poslovima pregledača kola	4
Upoznavanje sa poslovima manevriste, vođe manevre i skretničara	1
Upoznavanje sa poslovima mašinovođe	1
Upoznavanje sa poslovima otpornika vozova	1
Upoznavanje sa poslovima održavanja putničkih kola	3
Upoznavanje sa poslovima održavanja teretnih kola	3
Polaganje teoretskog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Praktična obuka za tehničara tehničke kolske djelatnosti-pregledača kola po članu 27 ovoga pravilnika	12
Polaganje praktičnog ispita po Članu 68. ovoga pravilnika	1
Upoznavanje sa poslovima tehnologa stanice	1
Upoznavanje sa poslovima organizovanja i funkcionisanja u službama i sektorima tehničko-kolske djelatnosti, odnosno funkcijama (službama/sektorima) sistema održavanja (ECM) u: - Tehničko-kolskoj službi, - Funkciji upravljanja održavanja - Funkciji razvoja održavanja, - Funkciji upravljanja održavanja kolskog parka, - Funkciji izvršenja održavanja	5
Upoznavanje sa remontima kola u remontnim radionicama	4
Upoznavanje sa poslovima operativne službe	1
Upoznavanje sa poslovima reda vožnje	1
Izrada projekta na zadatu temu za polaganje stručnog ispita	4
Polaganje stručnog ispita	1

XI. PROVJERE TEORIJSKE I PRAKTIČNE OSPOSOBLJENOSTI KANDIDATA ZA RADNA MJESTA ORGANIZIRANJE, NADZOR, KONTROLA RADA U ŽS BiH

Član 67.

(Mentor i instruktor)

- (1) Poslodavac mora da imenuje mentora za teoretsko i praktično osposobljavanje.
- (2) Zadaci mentora su da:
 1. Izrađuje plan obuke kandidata;
 2. Prati uspješnost rada kandidata;
 3. Vodi i koordinira rad instruktora;
 4. Predlaže kandidata za polaganje teoretskog i praktičnog ispita.

- (3) Za mentora se može imenovati lice koje posjeduje najmanje obrazovanje inženjer/diplomirani inženjer (ili završen ciklus visokog obrazovanja sa minimum 180/240 ECTS bodova) odgovarajućeg usmjerenja, i koje ima najmanje pet godina rada na poslovima organiziranja rada izvršne službe.
- (4) Poslodavac mora za rad pod nadzorom za svakog kandidata da imenuje instruktora.
- (5) Zadatak instruktora je da obuči kandidata za rad na radnom mjestu, na kojem obučava. Tokom obuke, instruktor je odgovoran za sigurnost u saobraćaju.
- (6) Za instruktora se može odrediti lice koje ima iskustvo od najmanje pet godine na radnom mjestu, za koje se kandidat osposobljava. Instruktor je morao da radi najmanje šest mjeseci na istom radnom mjestu, na kojem se kandidat osposobljava.

Član 68.

(Stručni ispit-provjera teorijske i praktične osposobljenosti)

- (1) Osposobljenost za vrijeme obuke provjerava mentor, a na kraju teorijskog i praktičnog osposobljavanja, provjeru vrši ispitna komisija, koju imenuje poslodavac.
- (2) Ipitna komisija se sastoji od predsjednika i najmanje dva člana. Članovi komisije treba da budu tako izabrani da su zastupljeni svi predmeti obuhvaćeni programom ispita. Predsjednik Komisije se imenuje iz reda članova komisije i mora biti iz djelatnosti iz koje je kandidat. Članovi komisije su istovremeno i ispitivači.
- (3) Komisijaska provjera stručne osposobljenosti koji se obavlja u skladu sa programom ispita, koji za svako radno mjesto radnika koji organiziraju rad izvršne službe na željeznici izrađuje poslodavac i na koji saglasnost daje nadležno Ministarstvo. U programu ispita se moraju nalaziti načini i kriterijumi za ocjenjivanje.
- (4) Poslodavac može odrediti istu ili različite komisije za provjeru teoretske i praktične osposobljenosti.
- (5) Žalba na ocjenu Komisije je moguća, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast stručnog i tehničkog obrazovanja.
- (6) Kandidat polaže praktični ispit pod nadzorom instruktora, sa kojim je radio pod nadzorom, i na istom radnom mjestu, na kome je osposobljavan.
- (7) Za sigurnost željezničkog saobraćaja na praktičnom ispitu odgovoran je radnik izvršne službe - instruktor na radnom mjestu, gdje se ispit polaže.

Član 69.

(Uvjerjenje o položenom stručnom ispitu)

- (1) Poslodavac izdaje potvrdu kandidatu za položen teoretski i praktični dio ispita kako je definisano čl. 68 ovog Pravilnika.
- (2) Kandidat poslije položenog teoretskog i praktičnog ispita pristupa stručnom osposobljavanju za diplomiranog inženjera, strukovnog inženjera i inženjera za navedenu oblast za koju se kroz program osposobio.
- (3) Na osnovu položenog teorijskog i praktičnog dijela ispita pristupa se polaganju stručnog ispita za diplomiranog inženjera, strukovnog inženjera i inženjera kako je to predviđeno u Poglavlju X ovog Pravilnika.
- (4) Po položenom stručnom ispitu za diplomiranog inženjera, strukovnog inženjera i inženjera kako je to predviđeno u Poglavlju X ovog Pravilnika izdaje se Uvjerjenje o položenom stručnom ispitu i kandidat je sposoban za samostalan rad na željeznici.

XII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 70.

(Osposobljavanje novih obrazovnih profila)

Poslodavac može da osposobi i druge obrazovne profile (u skladu sa Lisabonskom Konvencijom o priznavanju 2003 god. ("Službeni glasnik BiH", br. 16/03- Međunarodni ugovori) i Bolonjskim procesom obrazovanja koju je potpisala i ratifikovala BiH) a koji su ekvivalentni po studijskim programima obrazovnim profilima navedenim u članovima od 51 do 66 ovog pravilnika- ako to zahtjeva njegov proces rada.

Članak 71.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a objaviće se i u službenim glasilcima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Broj 10-01-29-7-104-1/16

14. marta 2016. godine

Doboj

Direktor

Borka Trkulja, s. r.

K A Z A L O

**PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE**

- 392 Odluka o imenovanju zamjenika glavnog revizora Ureda za reviziju institucija Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)
- Одлука о именовану замјеника генералног ревизора Канцеларије за ревизију институција Босне и Херцеговине (српски језик)
- Odluka o imenovanju zamjenika generalnog revizora Ureda za reviziju institucija Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)

1

1

2

**REGULATORNI ODBOR ŽELJEZNICA
BOSNE I HERCEGOVINE**

- 393 Pravilnik o stručnoj osposobljenosti radnika izvršne službe i radnika koji organiziraju, nadziru i kontroliraju rad u željezničkom sustavu BiH (hrvatski jezik)
- Правилник о стручној оспособљености радника извршне службе и радника који организују, надзиру и контролишу рад у жељезничком систему БиХ (српски језик)
- Pravilnik o stručnoj osposobljenosti radnika izvršne službe i radnika koji organiziraju, nadziru i kontroliraju rad u željezničkom sistemu BiH (bosanski jezik)

2

35

70

Nakladnik: Ovlaštena služba Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Trg BiH 1, Sarajevo - Za nakladnika: tajnik Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Bojan Ninković - Priprema i distribucija: JP NIO Službeni list BiH Sarajevo, Džemala Bijedića 39/III - Ravnatelj: Dragan Prusina - Telefoni: Centrala: 722-030 - Ravnatelj: 722-061 - Pretplata: 722-054, faks: 722-071 - Oglasni odjel: 722-049, 722-050 faks: 722-074 - Služba za pravne i opće poslove: 722-051 - Računovodstvo: 722-044, 722-046 - Komercijala: 722-042 - Pretplata se utvrđuje polugodišnje, a uplata se vrši UNAPRIJED u korist računa: UNICREDIT BANK d.d. 338-320-22000052-11, VAKUFСКА BANKA d.d. Sarajevo 160-200-00005746-51, HYPO-ALPE-ADRIA-BANK A.D. Banja Luka, filijala Brčko 552-000-00000017-12, RAiffeisen BANK d.d. BiH Sarajevo 161-000-00071700-57 - Tisak: GIK "OKO" d.d. Sarajevo - Za tiskaru: Mevludin Hamzić - Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se 20 dana od izlaska glasila.

"Službeni glasnik BiH" je upisan u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 731.

Upis u sudski registar kod Kantonalnog suda u Sarajevu, broj UF/I - 2168/97 od 10.07.1997. godine. - Identifikacijski broj 4200226120002. - Porezni broj 01071019. - PDV broj 200226120002. Molimo pretplatnike da obvezno dostave svoj PDV broj radi izdavanja poreske fakture.

Pretplata za I polugodište 2016. za "Službeni glasnik BiH" i "Međunarodne ugovore" 120,00 KM, "Službene novine Federacije BiH" 110,00 KM.

Web izdanje: <http://www.sluzbenilist.ba> - godišnja pretplata 200,00 KM